

ОБЩ УСТРОЙСТВЕН ПЛАН НА ОБЩИНА РУДОЗЕМ

ОКОНЧАТЕЛЕН ПРОЕКТ 2020-2040

ИЗПЪЛНИТЕЛ: ДЗЗД ПАЛЕ

ВЪЗЛОЖИТЕЛ: ОБЩИНА РУДОЗЕМ

ГЛ. ПРОЕКТАНТ: ПРОФ. Д-Р АРХ. ВАЛЕРИ ПЕТКОВ ИВАНОВ, РЕГ. НОМ.: 02169

ПРЕДСТАВЛЯВАЩ: УРБ. НИКОЛАЙ ЕНЧЕВ

ОУПО РУДОЗЕМ

ФАЗА: ОКОНЧАТЕЛЕН ПРОЕКТ

ВЪЗЛОЖИТЕЛ: ОБЩИНА РУДОЗЕМ

ИЗПЪЛНИТЕЛ: „ПАЛЕ“ ДЗЗД

АВТОРСКИ КОЛЕКТИВ

РЪКОВОДИТЕЛ НА ПРОЕКТАНСКИЯ ЕКИП

проф. д-р арх. ВАЛЕРИ ИВАНОВ

КООРДИНАТОР

урб. НИКОЛАЙ ЕНЧЕВ

ЕКСПЕРТ „УСТРОЙСТВО НА УРБАНИЗИРАНИ
ТЕРИТОРИИ И НЕДВИЖИМО КУЛТУРНО
НАСЛЕДСТВО,,

арх. ГАЛИНА ИВАНЧЕВА

ЕКСПЕРТ „УСТРОЙСТВЕНО ПЛАНИРАНЕ“

доц. арх. ЙОРДАН ТЪРСАНКОВ
урб. НИКОЛАЙ ЕНЧЕВ
урб. НЕДЕЛЧО ИВАНОВ

ЕКСПЕРТИ „ИКОНОМИЧЕСКИ АНАЛИЗ И
ПРОГНОЗИ“

ик. АНАСТАС САРИЙСКИ

ЕКСПЕРТ „ТЕХНИЧЕСКА ИНФРАСТРУКТУРА И
КОМУНИКАЦИОННО-ТРАНСПОРТНИ
СИСТЕМИ“

инж. НИКОЛАЙ КАПИТАНОВ

ЕКСПЕРТ „ГИС“

урб. НИКОЛАЙ ЕНЧЕВ
инж. СТОЯН НИКОЛОВ

ЕКСПЕРТ „ВОДОСНАБДЯВАНЕ И
КАНАЛИЗАЦИЯ“

инж. ЕЛЕНА ЧЕРНЕВА

ЕКСПЕРТ „ЕЛЕКТРОСНАБДЯВАНЕ И
СЪОБЩЕНИЯ“

инж. НИКОЛАЙ АНТИПЕШЕВ

ЕКСПЕРТ „ЗЕЛЕНА СИСТЕМА“

ланд. арх. ХРИСТО АНГЕЛОВ

РЪКОВОДИТЕЛ НА ЕКИПА ЗА ЕКОЛОГИЧНА
ОЦЕНКА

еколог ЕЛИ ПОДГОРСКА

Ръководител на проектантския екип:

.....

проф. д-р арх. ВАЛЕРИ ИВАНОВ

Представяващ „ПАЛЕ“ ДЗЗД:

.....

урб. НИКОЛАЙ ЕНЧЕВ

СЪДЪРЖАНИЕ

СПИСЪК НА ТАБЛИЦИТЕ	6
СПИСЪК НА ФИГУРИТЕ	9
1. ВЪВЕДЕНИЕ	10
1.1. Основание за възлагане	10
1.2. Изпълнител на задачата	10
1.3. Териториален обхват на разработката	10
1.4. Основни принципи, приложени при разработването на ОУПО	10
1.5. Подход, избран за изработването на ОУПО	11
1.6. Методи, прилагани при устройствените проучвания и решения	11
1.7. Предназначение на ОУПО Рудозем	13
1.8. Цели на ОУПО Рудозем	13
1.9. Задачи на ОУПО	14
1.10. Обем и съдържание на разработката	16
1.11. Прогнозен срок на действие на ОУПО	16
2. АНАЛИЗ НА ФИЗИЧЕСКОТО, СОЦИАЛНОТО, ИКОНОМИЧЕСКОТО И ЕКОЛОГИЧНОТО СЪСТОЯНИЕ НА ОБЩИНА РУДОЗЕМ	17
2.1. Регионална характеристика на община Рудозем	17
2.1.1. Общи параметри на общинската територия	17
2.1.2. Позициониране на общината в регионален аспект	17
2.2. Природо-географски условия	19
2.2.1. Релеф	19
2.2.2. Геоложки строеж и подземни изкопаеми	19
2.2.3. Климат	20
2.2.4. Води	20
2.2.5. Почви	21
2.2.6. Флора и фауна	21
2.2.7. Баланс на територията	23
2.2.8. Тенденции за промяна в земеползването	24
2.2.9. Собственост	24
2.3. Селищна мрежа	24
2.3.1. Историческо развитие	24
2.3.2. Пространствено-йерархична структура на селищната мрежа	25
2.3.3. Категоризация на населените места	25
2.3.4. Функционална характеристика на населените места	26
2.4. Демографска характеристика	27
2.4.1. Количествени параметри на населението	28
2.4.2. Качествени характеристики (структури) на населението	34

2.4.3.	Икономическа активност и безработица.....	37
2.5.	Икономически активности.....	40
2.5.1.	Обща характеристика и структура на общинската икономика	40
2.5.2.	Профил на първичния сектор.....	46
2.5.3.	Профил на вторичния сектор	48
2.5.4.	Профил на третичния сектор.....	49
2.6.	Обитаване.....	50
2.7.	Труд.....	51
2.8.	Социална инфраструктура	51
2.8.1.	Образование и образователна инфраструктура.....	52
2.8.2.	Здравеопазване и здравна инфраструктура	54
2.8.3.	Социално подпомагане.....	57
2.8.4.	Културни дейности и инфраструктура на културата	59
2.8.5.	Спорт и спортна инфраструктура.....	61
2.9.	Транспортна инфраструктура.....	63
2.9.1.	Основни положения	63
2.9.2.	Съществуваща пътна мрежа	63
2.9.3.	Интензивност на движението и състава на транспортните потоци.....	67
2.9.4.	Междуселищен транспорт	70
2.9.5.	Железопътен транспорт	72
2.9.6.	Въздушен транспорт	72
2.10.	Инженерни мрежи и съоръжения.....	73
2.10.1.	Водоснабдяване и канализация.....	73
2.10.2.	Енергоснабдяване.....	76
2.10.3.	Енергийна ефективност	77
2.10.4.	Телекомуникации	78
2.11.	Околна среда.....	78
2.11.1.	Състояние на атмосферния въздух.....	78
2.11.2.	Геоложка среда	79
2.11.3.	Състояние на водите	80
2.11.4.	Състояние на почвите.....	83
2.11.5.	Управление на отпадъците	83
2.11.6.	Акустично натоварване.....	85
2.11.7.	Биологично разнообразие. Защитени територии. Защитени зони.	85
2.11.8.	Ландшафт	89
2.11.9.	Нарушени територии за възстановяване	90
2.11.10.	Рискове от природни бедствия и аварии.....	90
2.12.	Културно наследство	94

2.12.1. Материални културни ценности	94
2.12.2. Недживими културни ценности	100
2.13. Планова обезпеченост на община Рудозем.....	101
2.13.1. Национално ниво.....	101
2.13.2. Регионално ниво	107
2.13.3. Областно ниво.....	107
2.13.4. Общинско ниво	108
3. ДИАГНОЗА НА ФИЗИЧЕСКОТО, СОЦИАЛНОТО, ИКОНОМИЧЕСКОТО И ЕКОЛОГИЧНОТО СЪСТОЯНИЕ НА ОБЩИНА РУДОЗЕМ	109
3.1. Оценка на социално-икономическото състояние на община Рудозем.....	109
3.1.1. Оценка на демографското състояние на община Рудозем.....	109
3.1.2. Оценка на икономическото състояние на община Рудозем.....	109
3.2. Оценка на състоянието на селищната мрежа в община Рудозем	110
3.3. Оценка на състоянието на функционалните системи в община Рудозем	110
3.3.1. Оценка на система „Обитаване”	110
3.3.2. Оценка на система „Труд”.....	110
3.3.3. Оценка на система „Социална инфраструктура”	111
3.3.4. Оценка на „Зелена система, отдих и туризъм”	112
3.3.5. Оценка на система „Транспортна инфраструктура”	113
3.3.6. Оценка на система „Инженерни мрежи и съоръжения”	113
3.4. Оценка на състоянието на околната среда в община Рудозем	114
3.5. Оценка на състоянието на културното наследство в община Рудозем	115
3.6. Оценка на плановата обезпеченост на община Рудозем	120
4. ПРОГНОЗА ЗА ФИЗИЧЕСКОТО, СОЦИАЛНОТО, ИКОНОМИЧЕСКОТО И РАЗВИТИЕ НА ОБЩИНА РУДОЗЕМ.....	121
4.1. Демографска прогноза.....	121
4.1.1. Параметри на демографската прогноза за броя на населението по възприетите варианти 121	
4.1.2. Прогнози за броя на населението.....	122
4.2. Икономическа прогноза	125
4.2.1. Прогнозни варианти за развитие на икономиката и система “Труд” на ОУП на община Рудозем.....	126
4.2.2. Прогнозни разчети за развитие на икономиката на община Рудозем.....	127
4.2.3. Прогнозиране на заетостта	129
4.3. Прогноза за функционално-пространственото развитие на община Рудозем	130
4.3.1. Прогноза за развитие на система „Обитаване”	130
4.3.2. Прогноза за развитие на система „Труд”	132
4.3.3. Прогноза за развитие на система „Социална инфраструктура”	132
4.3.4. Прогнозни разчети по функционални системи.....	133

4.3.5.	Прогноза за развитие на „Зелената система, отдиha и туризма“	134
4.3.6.	Прогноза за развитие на система „Транспортна инфраструктура“	135
4.3.7.	Прогноза за развитие на система „Инженерни мрежи и съоръжения“	142
5.	ОБЩ УСТРОЙСТВЕН ПЛАН НА ОБЩИНА РУДОЗЕМ	144
5.1.	Концепция за ОУПО Рудозем.....	144
5.1.1.	Община Рудозем в регионален аспект	144
5.1.2.	Оси на урбанистично развитие на община Рудозем	145
5.1.3.	Развитие на функционално-йерархичната структура на мрежата от населени места в община Рудозем.....	146
5.1.4.	Функционално зонироване на територията.....	147
5.2.	Баланс на територията	150
5.3.	Граници на урбанизираните територии	151
5.4.	Функционално-пространствено зонироване на територията	152
5.4.1.	Смесени централни зони (Ц)	152
5.4.2.	Жилищна устройствена зона със средна височина на застрояването (Жс)	153
5.4.3.	Жилищна устройствена зона с малка височина на застрояването (Жм)	153
5.4.4.	Жилищна устройствена зона с малка височина на застрояването разновидност 1 (Жм1)	154
5.4.5.	Устройствена зона за обществено-обслужващи дейности (Оо)	154
5.4.6.	Смесена многофункционална устройствена зона (Смф)	155
5.4.7.	Смесена многофункционална устройствена зона разновидност 1 (Смф1)	155
5.4.8.	Предимно производствена зона (Пп).....	155
5.4.9.	Рекреационна зона за курортни дейности (Ок)	156
5.4.10.	Рекреационна зона за вилен отдиh (Ов).....	156
5.4.11.	Зона за озеленяване (Оз)	157
5.4.12.	Устройствена зона за озеленяване, спорт и атракции (Атр).....	157
5.4.13.	Земеделски територии с допустима промяна на предназначението за определени дейности	157
5.4.14.	Горски територии с допустима промяна на предназначението	158
5.4.15.	Горски територии със забрана за промяна на предназначението.....	158
5.4.16.	Територии, заети от водни площи.....	159
5.4.17.	Територии, заети от скали, пясъци, мочурища и дерета, със забрана за промяна на предназначението	159
5.4.18.	Територии за транспорт и комуникации	159
5.4.19.	Територии за техническа инфраструктура	159
5.4.20.	Терени със самостоятелен устройствен режим (Т)	160
5.5.	Нарушени територии за възстановяване	161
5.6.	Защитени територии	161
5.6.1.	Територии с особена териториално-устройствена защита	161

5.6.2.	Защита и опазване на културно-историческото наследство.....	161
5.7.	Правила и нормативи за прилагане на ОУПО Рудозем	168
6.	СИСТЕМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ И РЕАЛИЗАЦИЯ НА ОУПО РУДОЗЕМ	171
6.1.	Планиране	171
6.2.	Организация и ръководство	171
6.3.	Мотивация	173
6.4.	Система за мониторинг / контрол.....	174
6.5.	Източници на финансиране на програмите и проектите	176
7.	ЗАКЛЮЧЕНИЕ	177
8.	ИЗТОЧНИЦИ НА ИНФОРМАЦИЯ.....	179
9.	ПРИЛОЖЕНИЯ.....	180

СПИСЪК НА ТАБЛИЦИТЕ

Таблица № 1. Концесии за добив на подземни богатства	20
Таблица № 2. Баланс на територията на община Рудозем	23
Таблица № 3. Население на община Рудозем 2011-2017 г. - брой.....	28
Таблица № 4. Население на Община Рудозем в периода 2011-2017 г. по населени места – брой.....	28
Таблица № 5. Намаление на населението на Община Рудозем по населени места – 2017 спрямо 2011 г. - %	30
Таблица № 6. Коефициент на раждаемост – национално ниво, област Смолян и община Рудозем – 2011 – 2017 г.....	31
Таблица № 7. Коефициент на смъртност – национално ниво, област Смолян и община Рудозем – 2011 – 2017 г.....	31
Таблица № 8. Естествен прираст - община Рудозем – 2011 – 2017 г.	32
Таблица № 9. Механичен прираст на населението на община Рудозем 2011-2017 г.	33
Таблица № 10. Население под, във и надтрудоспособна възраст в Община Рудозем 2011 - 2017 г.	34
Таблица № 11. Население на 7 и повече навършени години по степен на завършено образование към 1.02.2011 година.....	36
Таблица № 12. Равнище на безработица в община Рудозем към 31.12.2013г.	37
Таблица № 13. Безработни по образование за към 31.12.2013 г.	38
Таблица № 14. Безработни според квалификация към 31.12.2013г.	38
Таблица № 15. Структура на безработните според квалификацията им по възрастова структура към 31.12.2013г.....	38
Таблица № 16. Статистика на безработните по пол за 2013 г.....	39
Таблица № 17. Регистрирани безработни в ДБТ-Рудозем по степен на образование, новорегистрирани безработни за периода 01-12.2013г.....	39
Таблица № 18. Регистрирани безработни в ДБТ-Рудозем по квалификация за 2013 г. новорегистрирани безработни за периода 01-12.2013г.....	39
Таблица № 19. Предприятия в община Рудозем 2011-2015 г. – бр.	40
Таблица № 20. Произведена продукция от предприятията в община Рудозем 2011-2015 г – хил.лв.....	41
Таблица № 21. Приходи от дейността на предприятията в община Рудозем 2011-2015 г – хил.лв.....	42
Таблица № 22. Нетни приходи от продажби на предприятията в община Рудозем 2011-2015 г – хил.лв.	44
Таблица № 23. Заети лица в предприятията в община Рудозем 2011-2015 г – бр.....	45
Таблица № 24. Групи предприятия в община Рудозем според заетите в тях	46
Таблица № 25. Статистика на отглежданите животни в общината.....	46
Таблица № 26. Жилищни сгради по конструкция на сградата към 31.12.2016 година – бр.	50
Таблица № 27. Жилища по брой на стаите към 31.12.2016 година – бр.	51
Таблица № 28. Образователни институции - Детски заведения по населени места в община Рудозем – учебна 2016/2017 г.	52
Таблица № 29. Брой общообразователни училища в община Рудозем – учебна 2016/2017 г.	53
Таблица № 30. Брой пътуващи ученици до СУ „Свети Свети Кирил и Методий”, гр. Рудозем, Брой училищни автобуси: 3 /три/.....	53
Таблица № 31. Брой пътуващи ученици до ОУ „Христо Ботев”, с. Чепинци, брой училищни автобуси: 1 /един/.....	53
Таблица № 32. Брой пътуващи ученици до ОУ „Христо Ботев”, с. Елховец, брой училищни автобуси: 1 /един/.....	54
Таблица № 33. Лечебни заведения в община Рудозем – 31.12.2016 г.	54
Таблица № 34. Медицински персонал в община Рудозем – 31.12.2016 г.....	55
Таблица № 35. Детски ясли и деца в детските ясли - 31.12.2016 г.	55

Таблица № 36. Специализирани институции за социални услуги в община Рудозем – 31.12. 2016 г.....	57
Таблица № 37. Социални услуги в общността (обичайна среда) и от резидентен тип в община Рудозем – 31.12 2016 г.....	57
Таблица № 38. Обекти на културата и състояние на обектите на културата	60
Таблица № 39. Спортни обекти и състояние на спортните обекти в община Рудозем	62
Таблица № 40. Средно-денонощна годишна интензивност на движението по видове МПС за ПП 1845, местоположение II-86, 123+800км за 2015г.....	64
Таблица № 41. Средно-денонощна годишна интензивност на движението по видове МПС за ПП 1845, местоположение II-86, 123+800км за 2015г.....	68
Таблица № 42. Средно-денонощна годишна интензивност на движението по видове МПС за ПП 1846, местоположение II-86, 129+300км за 2015г.....	68
Таблица № 43. Средно-денонощна годишна интензивност на движението по видове МПС за ПП 1077, местоположение II-86, 142+100км за 2015г.....	69
Таблица № 44. Средно-денонощна годишна интензивност на движението по видове МПС за ПП 2408, местоположение III-8608, 0+150км за 2015г.....	69
Таблица № 45. Средно-денонощна годишна интензивност на движението по видове МПС за ПП 2274, местоположение III-8681, 1+000км за 2015г.....	69
Таблица № 46. Средно-денонощна годишна интензивност на движението по видове МПС за ПП 2275, местоположение III-8681, 9+000км за 2015г.....	69
Таблица № 47. Междуселищни гранични автобусни линии в рамките на Община Рудозем за 2016г.....	70
Таблица № 48. Брой пътуващи ученици от и към общообразователните училища към община Рудозем –учебна 2016/2017 г.....	71
Таблица № 49. Разчет на пътуващите ученици по населени места към СУ „Свети свети Кирил и Методий“, гр. Рудозем	71
Таблица № 50. Разчет на пътуващите ученици по населени места към СУ "Христо Ботев"с. Чепинци	71
Таблица № 51. Разчет на пътуващите ученици по населени места към ОУ "Христо Ботев"с. Елховец	72
Таблица № 52. Списък на материалните културни ценности	95
Таблица № 53. Подробно описание на вида НКЦ, неговото състояние и режим.....	116
Таблица № 54. Обобщен анализ на състоянието на обектите от НКЦ	119
Таблица № 55. Прогноза за населението за Община Рудозем - I вариант (реалистичен).....	122
Таблица № 56. Прогноза за населението за Община Рудозем - II вариант (относително ускоряване) .	122
Таблица № 57. Прогноза за населението за Община Рудозем - III вариант (относително забавяне)....	123
Таблица № 58. Прогноза за населението в Община Рудозем - населени места - I вариант (реалистичен)	123
Таблица № 59. Прогноза за населението в Община Рудозем - населени места - II вариант (относително ускоряване).....	124
Таблица № 60. Прогноза за населението в Община Рудозем - населени места - III вариант (относително забавяне)	124
Таблица № 61. Средногодишни темпове на нарастване на икономиката на община Рудозем по варианти и сектори на икономиката в периода до 2035 г. (в % по показателя „Произведена продукция“)	127
Таблица № 62. Проектна средно-денонощна годишна интензивност на движението по видове МПС за ПП 1845, II-86.....	138
Таблица № 63. Проектна средно-денонощна годишна интензивност на движението по видове МПС за ПП 1846, II-86.....	138
Таблица № 64. Проектна средно-денонощна годишна интензивност на движението по видове МПС за ПП 1077, II-86.....	139

Таблица № 65. Проектна средно-денонощна годишна интензивност на движението по видове МПС за ПП 2408, III-8608.....	139
Таблица № 66. Проектна средно-денонощна годишна интензивност на движението по видове МПС за ПП 2274, III-8681.....	140
Таблица № 67. Проектна средно-денонощна годишна интензивност на движението по видове МПС за ПП 2275, III-8681.....	141
Таблица № 68. Баланс на територията	150
Таблица № 69. Списък с обекти на културата с особена териториално-устройствена защита	163
Таблица № 70. Предложени мерки за наблюдение и контрол при прилагането на Общия устройствен план на Община Рудозем	174

СПИСЪК НА ФИГУРИТЕ

Фиг. № 1. Интегрална годишна роза на ветровете.....	20
Фиг. № 3. Динамика на населението на Община Рудозем в периода 2011-2017 г.	28
Фиг. № 4. Раждаемост, смъртност и естествен прираст на община Рудозем за периода 2011-2017 г. ...	32
Фиг. № 5. Изменение в структурата на населението в под, във и надтрудолюбна възраст в Община Рудозем 2011 - 2017 г.	35
Фиг. № 6. Възрастова структура на населението по полове на община Рудозем – 2017 г.	35
Фиг. № 7. Изменение на броя на предприятията в община Рудозем 2011-2015 г.	41
Фиг. № 8. Изменение на стойностния обем на произведената продукция от предприятията в община Рудозем по сектори - 2011-2015 г. – хил лв.	42
Фиг. № 9. Изменение на стойностния обем на приходите от дейността на предприятията в община Рудозем по сектори - 2011-2015 г. – хил лв.	43
Фиг. № 10. Изменение на нетните приходи от продажби на предприятията в община Рудозем – 2011 – 2015 г. – хил. лв.	44
Фиг. № 11. Изменение на броя на заетите лица в предприятията в община Рудозем по сектори - 2011- 2015 г. – хил лв.	45
Фиг. № 12. Биогеографски райони и подрайони на България (по Груев, 1988).....	86
Фиг. № 13. Карта на потенциални бъдещи наводнения – р. Арда.....	93
Фиг. № 14. Полюси и оси на развитие към НСРР 2012-2022 г.	102
Фиг. № 15. Териториално-урбанистична структура към НСРР 2012- 2022 г.	103
Фиг. № 16. Райони за целенасочена подкрепа към НСРР 2012- 2022 г.	103
Фиг. № 17. Основни типове територии според НКПР 2025 г.	105
Фиг. № 18. Балкански зелен пояс.....	105
Фиг. № 19. Национална екологична мрежа – значимост и трансгранични връзки към НКПР 2025 г.	106
Фиг. № 20. Територии със специфични характеристики – планински общини според НКПР 2013-2025 г.	107
Фиг. № 21. Процентно разпределение на леки и товарни МПС-та с/о ЕЛК за ПП 1845, II-86 за 2015г. .	141
Фиг. № 22. Предвидено разпределение на леки и товарни МПС-та с/о ЕЛК за ПП 1845, II-86 за 2015г.	142

1. ВЪВЕДЕНИЕ

1.1. Основание за възлагане

С влизането в сила Закона за изменение и допълнение на Закона за устройство на територията (ДВ, бр. 82 от 2012 г. посл.изм. и доп. ДВ.бр.13/07.02.2017г.) се поставят нови съществени изисквания към устройството на отделните видове територии и значително се ограничават инвестиционните намерения на физически и юридически лица при липса на действащ общ устройствен план на общината (чл. 59, чл.109 (3) от ЗУТ).

Общия устройствен план на община Рудозем ще създаде благоприятни условия за инвестиционно проектиране и строителство в община Рудозем. Общият устройствен план ще допринесе за по-ефективното планиране на общинската територия, прилагащо интегриран подход за постигане на устойчиво развитие в перспектива.

Наличието на актуален действащ Общ устройствен план на община Рудозем е също така предпоставка за кандидатстване и получаване на финансиране по линия на оперативните програми на европейските структурни фондове.

Общият устройствен план на община Рудозем се изработва въз основа на Планово задание и опорен план в съответствие с чл.125 от ЗУТ.

1.2. Изпълнител на задачата

Общият устройствен план на община Рудозем се изработва от „ПАЛЕ“ ДЗЗД въз основа на Договор №91/15.11.2017г. с община Рудозем след проведена процедура по ЗОП.

1.3. Териториален обхват на разработката

Общият устройствен план се изработва за територията в границите на община Рудозем с обхват на всички землища от общината.

1.4. Основни принципи, приложени при разработването на ОУПО

Устройственото планиране, имащо за краен продукт изготвяне на ОУП на община Рудозем, следва да се разглежда като сложен и отговорен процес, който определя дългосрочната политика на местните власти в сферата на териториалното устройство. На основата на наличните териториални ресурси се определят действията за ефективното им използване за целите на социално-икономическото и инфраструктурното развитие, съхраняване на природната среда и социализиране на недвижимите културни ценности (НКЦ).

В процеса на изготвяне на ОУП на община Рудозем се прилага утвърдена от теорията и практиката методология за изготвяне на подобен тип планов документ в устройствената сфера. Тя се базира на спазването на няколко основни принципа:

- **Принцип за интегрираност** – изразява се в прилагането на методически подход, отчитащ влиянието на разнородни фактори на развитието и използването на териториалните ресурси, на търсене на възможности за съвместяване на разнородни интереси с превес на тези с изразен публичен характер. Принципа за интегрираност се допълва и с изискването за координация на устройството планиране със стратегическото планиране и програмиране, на екологическите изисквания и др.
- **Принцип за реалистичност** – изразява се във възможността за приложимост на устройствените решения, съдържащи се в ОУП на отчитане на обективните фактори за пространствено развитие на общината.
- **Принципа за дългосрочност** – съгласно действащата нормативна уредба в устройственото планиране, срокът на действие на ОУП е 15-20 години. Прилагането на този

принцип при разработване на ОУП на община Рудозем следва да се съобрази с обективни прогнозни разчети за протичащите на територията процеси, които да отчитат очакваното въздействие на фактори със стимулиращо и със задържащо влияние. Предлаганите устройствени решения следва да са относително устойчиви във времеви хоризонт на действие на ОУПО.

- **Принцип на партньорство** между заинтересованите страни (на първо място местните власти, бизнеса, НПО, местното население).
- **Принцип на публичност** на устройствените решения – участия на жителите на общината в обсъждания на Предварителния проект на ОУПО и отчитане на техните предложения.
- Принцип на **устойчиво развитие** – ОУПО Рудозем трябва да осигурява:
 - **Достъпност** – пространствена, социална, финансова.
 - **Условия и интерес** за различни социални и възрастови групи.
 - **Опазване на околната среда** – природна и антропогенна (хора; културно-историческо наследство).

Запазване на интересите на бъдещите поколения – това, което създаваме с действие или бездействие тук и сега, трябва да запази правото на избор на идните поколения. Целта е да предадем наследството си от миналото на бъдещето максимално некомпрометирано и по възможност подобро, доколкото позволяват капацитета и нивото ни на интелектуално, духовно и научно-технологично развитие.

1.5. Подход, избран за изработването на ОУПО

Главният подход, избран за изработването на ОУПО Рудозем, е **холистичният подход**. Негови основни характеристики са: цялостност и интегралност.

Това означава решаването на отделните задачи в тяхната цялост и взаимна обвързаност – времева, функционална, пространствена, системна и методична.

Холистичният подход налага ефективно взаимодействие и постоянна комуникация както между членовете на проектантския колектив, така и между всички заинтересовани страни и участници в процеса на изготвяне, процедиране и прилагане на ОУПО – местни и държавни власти, частен бизнес, местно население, собственици, одобряващи и съгласуващи инстанции, неправителствен сектор, други заинтересовани страни.

Холистичният подход позволява всички нива и аспекти на процеса да функционират балансирано заедно за **оптимален ефект**.

1.6. Методи, прилагани при устройствените проучвания и решения

Основен момент в използваната методология за изработване на ОУП е този за прилаганите **методи на проучвания и на устройствените решения**. С настоящото Техническо предложение предлагаме при изработване на ОУПО да бъде използвана следната система от методи на проучвания:

- Аналитичен
- Синтезен
- Статистически
- Системен
- Структурен
- Теренен
- Графичен
- Описателен

- **Друг**

Важен принцип в прилаганата методология за изработване на ОУП на община Рудозем е отчитане на влиянието на **факторите** със:

- Стимулиращ характер за развитието и устройственото планиране;
- Задържащ характер.

Отчитане на ограничителите

Съществуващите методически подходи и досегашният практически опит при изработване на ОУП на общини показва, че факторите с ограничително въздействие са основно от:

- **Антропогенен характер.**
- **Природен характер.**

При разглеждане на ограничителните фактори, оказващи задържащо влияние за общото пространствено развитие на община Рудозем, е отчетено влиянието на следните фактори с **антропогенен характер**:

- размера на инвестиционните ресурси (състояние и тенденции в тяхното осигуряване), ниското ниво на приходи в общинския бюджет и ограничената финансова самостоятелност на общината;
- човешкият ресурс, като възрастова, образователна и професионална структура и неговата оценка;
- ограниченият поземлен ресурс, собственост на общината;
- ниското ниво на развитие на транспортната и техническата инфраструктура в определени части на територията на общината;
- неблагоприятното разположение на някои магистрални проводи и комуникации, които играят ролята на ограничители за развитие на определени функции;
- състояние на сградния фонд;
- ниско равнище на развитие на социалната инфраструктура;
- други.

Ограничители за пространственото развитие от **природен характер**, обект на проучвания в Предварителния проект на ОУПО, са:

- опазването на водните ресурси;
- защитените природни територии и ценни ландшафти;
- частите от територията, застрашени от бедствени ситуации (наводнения, пожари и др. подобни);
- преобладаваща част с горски територии;
- планинският характер на релефа в границите на общинската територия.

Отчитане на стимулаторите за пространствено развитие

Факторите, с **антропогенен характер**, стимулиращи комплексното социално-икономическо и инфраструктурно развитие, които са отчетени при устройственото планиране чрез ОУПО, са:

- развитие на многофункционални устройствени центрове по продължение на основните транспортни оси;
- **екологично и алтернативно земеделие;**
- **хранително-вкусови производства;**
- **наличие на условия за развитие на малки и средни предприятия**, преработващи местната селскостопанска продукция, ориентирана към туристическия сектор;

- **енергийна инфраструктура** – използване на ВЕИ (възобновяеми енергийни източници) и развитие на МВЕЦ и ФВЕЦ;
- **високо равнище на жилищна задоволеност на населението.**

От стимулаторите с **природен характер** се вземат под внимание следните:

- наличие на **природна среда с много добри екологични характеристики**;
- наличие на **водни ресурси с възможности за многофункционално използване** (напояване, отдих, риболов, оранжерийно производство, енергийно производство и др.);
- използване на **природни територии за развитие на ежедневен и седмичен отдих.**

1.7. Предназначение на ОУПО Рудозем

Предназначението на Общия устройствен план на община Рудозем, е да служи като управленски инструмент на местната власт в сферата на устройствената политика, насочени към създаване на пространствени и функционално-управленски условия за развитие и комплексно устройствено планиране на различните видове територии при отчитане на съществуващите природни и антропогенни елементи и специфични социално-икономически условия.

С ОУПО се детайлизират териториалните насоки на развитие, заложи в пространствените документи от по-високо йерархично ниво – Националната концепция за пространствено развитие (НКПР). По този начин на нормативно ниво ОУПО се явява основна връзка между Закона за регионално развитие (ЗРР) и Закона за устройство на територията (ЗУТ).

С ОУПО се дава пространствено измерение на предвижданията и на други стратегически и планови документи за територията на общината – стратегии за развитие на областта и общината, в сферата на околната среда, управлението на отпадъците, туризма, икономиката и т.н. Определят се ограничителните режими върху територията, произтичащи от различни закони и подзаконови нормативи по отношение на опазването на историческите и културни ценности, горския и земеделски фонд, опазването на околната среда, възстановяването на нарушени територии и т.н.

1.8. Цели на ОУПО Рудозем

Основната цел на ОУП на община Рудозем е да предложи условия и решения за създаване на оптимална пространствена и функционална структура за развитие, изграждане и комплексно устройство на общинската територия в хармонично единство на урбанизираните територии със съществуващите природни и антропогенни елементи и специфични социално-икономически условия за устойчиво възпроизводство на обществото и за предлагане на възможности за пространственото “вписване” на общината в групата от съседни общини в границите на област Смолян.

Реализацията на така формулираната основна цел на ОУП на община Рудозем, предполага предлагане на **устройствени решения, ориентирани в четири направления:**

- развитие и трансформация на съществуващи и поява на нови функции на общината;
- развитие, преустройство и адаптиране на макропространствената структура на общината, от гледна точка на поставянето ѝ в съответствие с трансформираните и новите функции;
- осигуряване на подходяща за реализацията на функциите на населените места жизнена среда;
- осигуряване на екологичен баланс и единство при осъществяване на съществуващите и новите функции в общината.

Предлаганите направления на ОУП на община Рудозем следва да бъдат възприемани като предварителни и ориентировъчни, рамкиращи проучванията и проектните решения в отделните етапи и фази на изработване на ОУП на общината. В процеса на съставяне на плана същите могат да бъдат

допълвани, доразвивани и конкретизирани от авторите на ОУПО и да се диференцират като специфични цели с:

- **функционална насоченост** (първа група цели на ОУПО) - функционалният им обхват е ориентиран към реструктуриране на съществуващите и появата на нови функции на общината. Чрез тази група цели с ОУП се предвижда да се създадат условия за:
 - **развитие и утвърждаване на социално-икономическия и инфраструктурен комплекс на община Рудозем** с оглед на потенциалите ѝ в област Смолян;
 - **ефективното използване на ресурсите и териториалните потенциали на общината** за целите на социално-икономическото ѝ развитие;
 - **по-добро обвързване на транспортната инфраструктура** на общината с тази от регионална и национална значимост;
 - **по-пълно използване на природните и антропогенни ресурси** за развитие на различни видове туризъм;
 - **развитие на обслужващите функции на населените места** и поставянето им в съответствие с реалните потребности на населението.
- **устройствена насоченост** (втора група цели на ОУПО) – те са свързани с предлагане на устройствено решение, създаващо условия за ефективно, балансирано и репродуктивно ползване на териториалните ресурси на общината. Сред тях се откроява:
 - **"обитаване"** (решаване на проблемите на обитаването и жилищния фонд и хуманизиране на съществуващите жилищна среда и др.);
 - **"труд"** (преустройство и създаване на нова по характера си устройствена среда в зоните за труд);
 - **"отдых"** (развитие на различни форми за отдих и туризъм, устройство на средата за отдих и интегрирането им с подходящи пространства от неурбанизираните територии или урбанизираните територии).
- **средова насоченост** (трета група цели на ОУПО) – по своя характер и съдържание това са цели и задачи, ориентирани към постигане на качествена, балансирана и устойчива жизнена среда.

1.9. Задачи на ОУПО

Реализацията на така формулираните цели на ОУП на община Рудозем е свързано с решаване на следните задачи:

- **да очертае насоките за устройственото планиране при отчитане на комплексните социално- икономически, пространствени и инфраструктурни предвиждания**, както и на политиките за опазване на околната среда в перспективен период до 2035 година;
- **да предложи функционално зонироване на територията**, чрез:
 - **определяне на мястото на община Рудозем и на общинския център в териториално- пространствените структури от различен йерархичен ред;**
 - **пространствено структуриране на различните видове територии** (зонироване на територията) в зависимост от предвиденото в ОУП бъдещо основно предназначение;
 - **определяне на допустимите и забранените дейности в определените функционални зони;**
 - **регламентиране на изисквания за използване, опазване и застрояване по различните видове територии** (функционални зони), чрез определяне на съответните устройствени режими;

- съставяне (изработване) на специфични правила и норми за определени територии с основно предназначение в общината;
- предлагане на подходящи насоки за развитието на системите на транспортната и техническата инфраструктура и връзките им с териториите на съседните общини и с инфраструктурните мрежи, съоръжения и обекти с национално и регионално значение;
- развитие на системите за отдых и туризъм, свързани с природните и антропогенните характеристики на общината и наличните обекти на културно-историческото наследство;
- обособяване на територии публична държавна и публична общинска собственост;
- определяне на териториите с разпространение на предвидими природни бедствия и мерките за устройствена защита;
- определяне на границите на териториите за природна защита и културно-историческа защита и начините на тяхното използване;
- определяне на границите на нарушените територии и териториите за възстановяване.

Задачите на ОУПО могат да се обобщят в три групи:

- **Първата група** задачи на ОУПО са с **концептуален (стратегически) характер**. В този смисъл, ОУП на община Рудозем предлага решения на следните задачи:
 - да установи състоянието на ресурсите и потенциалите с които разполага общината и възможностите им за използване с оглед постигане на основната и на специфичните цели на развитието и устройството на територията;
 - определяне (на обективна основа) насоките за пространствено развитие на общината за перспективния срок на действие на плана както и основните параметри на демографското ѝ развитие;
 - да създаде условия за по-добра адаптивност на общината като цяло и на отделните населени места към динамично променящите се условия и фактори (външни и вътрешни) имащи отношение към отраслово-секторното и комплексното устройствено развитие на селищните и извънселищни територии;
 - да осигури устройствени условия и благоприятни устройствени предпоставки за по-нататъшно капитализиране на територията при спазване на изискванията за устойчивост в развитието;
 - да разкрие наличието или отсъствието на териториалните дисбаланси в развитието и осигуреността на населението с техническа и социална инфраструктура, зелени площи, жилищен фонд и другите функционални и структуриращи системи.
- **Втората група** задачи на ОУПО е с по-конкретна **функционална насоченост**. Тяхната реализация се постига чрез обосноваването на конкретни функционални и устройствени решения, заложи в ОУПО и в последващите Програми за реализация и управление на плана. Като такива могат да бъдат формулирани следните задачи по определяне на:
 - организацията, йерархична съподчиненост и локализиране на основните елементи от обслужващата сфера;
 - йерархията на структурата, трасетата на елементите на главната комуникационна мрежа и тесните места в действието ѝ;
 - възможностите за развитие, оразмеряване и провеждане на елементите на инженерните мрежи;

- изискванията за организиране, диференциране и оразмеряване на елементите на зелената система;
- условията за поддържане на екологическото равновесие и опазване на природната среда от неблагоприятни антропогенни въздействия;
- необходимостта от разработване на програма от мероприятия и система за управление реализацията на ОУПО.

- **Третата група задачи на ОУПО е свързана с:**

- предлагането на решения за осигуряване на възможно най-добър баланс между частните и обществените интереси, като оупо ще защитава и гарантира частната собственост, но в същото време следва да дава възможност за реализация на доказани обществени интереси;
- отчитането на равнопоставеността на различните видове собственост при определяне на функционалните зони и предвижданията за функционално използване на терените;
- предлагането на точно определяне на режимите на отделните видове територии при съобразяване с плана за земеразделянето.

По този начин формулирани, целите и задачите на ОУП на община Рудозем произтичат от предназначението на общите устройствени планове за формиране на хармонична жизнена среда в населените места при отчитане на спецификата на конкретния обект и изискванията, предявени със Заданието за изработване на проект за Общ устройствен план на община Рудозем.

1.10. Обем и съдържание на разработката

Разработката се състои от две части:

- **Текстова част – обяснителна записка;**
- **Графична част, състояща се от:**
 - Опорен план за територията на община Рудозем в М 1:25 000;
 - Общ устройствен план за територията на община Рудозем в М 1:25 000;
 - Регионална схема „Оси на урбанистично развитие“ в М 1:50 000;
 - Схема „Територии по начин на трайно ползване“ в М 1:50 000
 - Схема „Територии по вид собственост“ в М 1:50 000
 - Схема „Територии по категория на земята“ в М 1:50 000
 - Схема „Административна структура на населените места“ в М 1:50 000;
 - Схема „Функционално-йерархична структура на населените места и препоръки за развитие“ в М 1:50 000;
 - Схема „Функционално зонирание и устройствени политики“ в М 1:50 000;
 - Допълнителни схеми.

Всички чертежи и текстови материали са представени съобразно изискванията на Наредба №8 за графично оформление на ОУПО и методическите насоки на МРРБ.

1.11. Прогнозен срок на действие на ОУПО

Съгласно ЗУТ и чл.17, ал.(3) от Наредба № 8 за обема и съдържанието на устройствените планове, Общите устройствени планове на общини се създават за прогнозен период от 20 години. ОУП на община Рудозем е с прогнозен срок на действие 2040г.

2. АНАЛИЗ НА ФИЗИЧЕСКОТО, СОЦИАЛНОТО, ИКОНОМИЧЕСКОТО И ЕКОЛОГИЧНОТО СЪСТОЯНИЕ НА ОБЩИНА РУДОЗЕМ

2.1. Регионална характеристика на община Рудозем

2.1.1. Общи параметри на общинската територия

Община Рудозем е една от съставните общини на **област Смолян**, която е част от **Южен централен район на планиране (ЮЦР) в Р България**.

С площта си от 182,919 km² е 6-та по големина сред 10-те общини на областта, което съставлява 5,73% от територията на областта. Границите ѝ са: на северозапад – община Смолян; на североизток – община Мадан; на изток – община Златоград; на юг – Гърция.

Географско положение Община Рудозем е разположена в най-югоизточните части на Западните Родопи, по долината на реките Арда, Чепинска и Елховска в Рило-Родопския масив. Включва площ в размер на 191.3 km². Върху общинската територия с подчертано дисперсен характер и почти равномерно са разположени населените места, доколкото това позволяват природо-географските условия, конфигурацията на терена и ландшафта. Връзката между населените места в Общината, както и на община Рудозем с други общини и вътрешността на страната се осъществява единствено чрез шосеен път.

Населението на община Рудозем (по данни на текущата демографска статистика към 31.12.2016г.) **е 9307д**. По показателя „брой на населението“ **община Рудозем попада в категорията на „много малките общини“ в България** (с население под 10 хил. души).

Общината има двадесет и три населени места, от които един град (гр. Рудозем) и двадесет и две села: **Боево, Дъбова, Равнината, Борие, Елховец, Рибница, Брежа, Иваново, Сопотот, Бърчево, Кокорци, Чепинци, Бяла река, Коритата, Витина, Мочуре, Войкова лъка, Оглед, Грамаде, Пловдивци, Добрева череша, Поляна.**

По-голямата част от общината е заета от природни територии без населени места.

По отношение на общата оценка на социално-икономическия потенциал на отделните селища, може да се каже, че **гр. Рудозем заема водещо място в общината.**

2.1.2. Позициониране на общината в регионален аспект

Според Националната концепция за пространствено развитие община Рудозем се класифицира като **периферна слабоурбанизирана територия, „гранична планинска община“** (виж т.2.15. *Планова обезпеченост на община Рудозем*). Тя спада към необлагодетелстваните райони в страната, които изпитват сериозни затруднения в социално-икономическото си развитие.

Комуникационни връзки на община Рудозем в регионален аспект

Географското положение на общината е предопределило преминаването през нейната територия на изключително важния транспортен коридор Смолян - Рудозем - Ксанти, който ще даде тласък на трансграничните контакти. Отварянето на пътя ще създаде условия за организиране на свободна икономическа зона, нови форми на икономическо сътрудничество и изграждане на смесени фирми.

Градът е разположен на републиканския път II -86, който е единствената транспортна артерия, свързваща централната част на страната със Смолянска област и част от транспортния коридор Пловдив - Смолян - Рудозем - ГКПП Елидже-Ксанти и прави връзка с магистрала Егнатия Одос и с близките егейски пристанища Кавала и Дедеагач.

Функционални връзки на община Рудозем в регионален аспект

Към момента община Рудозем се развива като сравнително **„отворена територия“** и осъществява активни интеграционни връзки със съседните общини/области. Основните човешки дейности на местното население (обитаване, труд, отдих, обществено обслужване) се осъществяват в рамките на общинската територия. Изключения правят единствено **трудовите пътувания и**

пътуванията със социална насоченост (образование, здравеопазване, култура и социално подпомагане).

Трудови пътувания

По данни на общинската администрация трудовите пътувания в територията са по-скоро „изходящи“, отколкото „входящи“. Броят на лицата, които работят извън рамките на общината е по-малък от този на лицата, които пътуват ежедневно, за да работят в община Рудозем. При благоприятно социално-икономическо развитие на община Рудозем може да се очаква засилване на тази тенденция. Развитието на алтернативни форми на туризъм би довело до сериозно увеличение на търсенето на квалифициран персонал и до привличането на значим поток работна ръка от други области и общини в страната. Част от лицата биха могли да запазят постоянното си местожителство и да осъществяват ежедневни трудови пътувания до работните си места, при което ще се активизират транспортно – комуникационните връзки на общината със съседните общини. Друга част от лицата могат да предпочетат смяна на местожителството си и трайно установяване (заселване) в община Рудозем. Това би довело до увеличаване на броя на местното население по линия на механичния прираст и подобряване на демографското състояние в територията. Освен просто увеличение на числеността на населението в общината, може да се очаква известно подобряване и на структурата му. В общия случай лицата, работещи в сферата на туризма са млади хора, в трудоспособна възраст, с висок образователен ценз, а част от тях са и във фертилна възраст.

Пътувания със социална насоченост

За разлика от трудовите пътувания, пътуванията със социална насоченост са изцяло „изходящи“. В рамките на община Рудозем населението е обезпечено само с елементи на ежедневното обслужване – образование, здравеопазване, социално подпомагане, култура, спорт. Единствено в общинския център е частично развито и периодичното обслужване на населението – гр. Рудозем изпълнява ролята на административен обслужващ център на цялата община. Епизодичното обслужване в територията изобщо не е представено. Ето защо местното население осъществява пътувания с цел задоволяване на своите потребности от обслужване на по-високо йерархично ниво извън рамките на общината.

Една част от тези пътувания са с цел образование. На територията на общината функционират обекти само на предучилищното и основното общо образование. Всяко лице, което иска да продължи своето обучение в средно и висше училище, трябва да го реализира извън границите на общинската територия.

Друга основна част от пътуванията са свързани с нуждата от здравеопазване. В община Рудозем има обекти само на извънболничната медицинска помощ. В разглежданата територия липсват специализирани амбулатории за извънболнична лечебна помощ и болнични заведения. Поради тази причина местното население се обслужва от най-близко разположените болници и специализирани центрове в съседни общини и области.

Немалък е и делът на пътуванията, свързани с култура, развлечения, търговия, които не са развити в достатъчна степен в границите на общината.

В териториален аспект пътуванията със социална насоченост са ориентирани предимно към градовете: **Смолян и Пловдив**.

Община Рудозем осъществява най-интензивни функционални връзки с община **Смолян**. Това се дължи на близостта и непосредствения контакт на двете територии. Налице са всички предпоставки това партньорство и сътрудничество да се запази и дори да се доразвие в бъдеще.

Сравнително по-малко на брой са пътуванията до столичния град. Столицата е предпочитано място за задоволяване най-вече на онези потребности на населението, които са с епизодичен (инцидентен) характер и се реализират сравнително по-рядко във времето.

2.2. Природо-географски условия

2.2.1. Релеф

Релефът включва заравнени планински била, гористи склонове, обширни ливади и поляни, които постепенно се спускат към котловини и речни долини. Средната надморска височина на общината е около 800 м. През общината минават притоците на река Арда – Елховска и Чепинска. В момента на територията на общината се изгражда язовир „Пловдивци“

Релефът на общината е ниско и средно планински, а в най-южната ѝ част високо планински. Условно се простира в крайната югозападната част на Източните Родопи и в югоизточната част от Западните Родопи.

Около 100 km² от територията на общината, разположена между река Арда на север, Чепинска река на изток, границата с община Смолян на запад и държавната ни граница с Гърция на юг се заема от крайните източни части на мощния граничен Ардински дял на Западните Родопи. В него на границата с Гърция, на около 6 km по права линия южно от село Пловдивци се издига първенецът му връх Циганско градище 1826,9 m, най-високата точка на община Рудозем.

Северно от река Арда, в пределите на общината попада крайната югоизточна, ниска на част на друг западнородопски рид – Кайнадинския. На 1 km западно от село Дъбова се намира най-високата му точка в община Рудозем – 1225,2 m.

Югоизточно от река Арда и източно от Чепинска река се простират последните югозападни разклонение на източнородопския рид – Жълти дял с Добри връх 1449,7 m, разположен на граничната бразда, южно от село Чепинци.

Североизточно от квартал „Койнарци“ на град Рудозем, на границата с община Мадан, в коритото на река Арда се намира най-ниската ѝ точка – 666 m н.в.

2.2.2. Геоложки строеж и подземни изкопаеми

Геоложки строеж и палеогеографско развитие Родопите се характеризират с блоково-разломна структура. Западните Родопи са изградени от допалеозойски и палеозойски метаморфни скали. Най-често срещани са гнайсите, слюдените шисти и мраморите. При херцинското нагъване (през палеозойската ера) се образуват три полегнали на юг-югоизток антиклинали – Севернородопска, Среднородопска и Западнородопска. Техните ядки са изградени от южнобългарски гранити, покрити от метаморфна мантия. През терциера в пониженията (Смолянско, Хвойненско и др.) се образуват езера, в които се отлагат седименти – пясъчници, конгломерати. Проявява се вулканска дейност, в резултат на която се образуват обширни лавови покривки от риолит (Смолянско, около Брацигово и др.)

В геоложко отношение Източните Родопи са изградени от Източнородопската синклинала на север и Източнородопската антиклинала на юг. На север преобладават допалеозойските и палеозойските метаморфни скали. Тук се разкриват различни по възраст и устойчивост скали. Най-стари са метаморфните, а по-млади – седиментните. Има и вулкански скали – риолити, трахити и андезити.

На територията на община Рудозем попадат площи с условно наименование „Илинден“ към които има заявен интерес за проучване на подземните богатства.

В границите на община Рудозем влизат площите на заявени концесии за добив на подземни богатства в следните находища:

- находище „Шахоница 1613/1981 ЦМ“, участък „Шахоница ЦМ“;
- находище „Витина-1“, участъци „Северен“ и „Южен“;
- находище „Витина -3“, участъци „Източен“ и „Западен“.

В община Рудозем са предоставени следните концесии за добив на подземни богатства:

Таблица № 1. Концесии за добив на подземни богатства

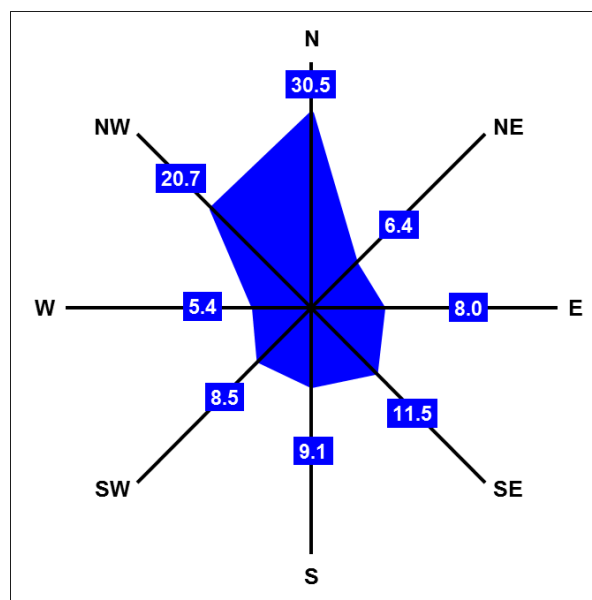
Партида НКР №	Находища
D-00260	Витина-2
D-00437	Дълга усойка
D-00186	Димов дол

2.2.3. Климат

В община Рудозем климатът е умереноконтинентален. Средната годишна температура е 9.4 С°, средната лятна (през месец юли) температура е 19.4 С°, а средната зимна температура (през месец януари) е 1.6 С°. Преобладават северни и северозападни ветрове. Зимата е мека, а лятото слънчево и прохладно. Особено обаятелни са пролетта и есента със своя мек климат и природни багри.

Валежите на територията на общината са ср.969мм с два добре изразени максимума - майско-юнски и ноемврискодекемврийски под влияние на средиземноморските циклони. Минимумът е в края на лятото и началото на есента.

На Фиг. № 1 е показана интегралната годишна роза за ст. Смолян - представителна и за община Рудозем. През повечето месеци на годината преобладават ветровете от север (30.5%) и от северозапад (20.7%). Средната скорост на вятъра в 45% от случаите на наблюденията е под 2 м/сек.

Фиг. № 1. Интегрална годишна роза на ветровете.

2.2.4. Води

Водите в общината най – общо са разделени на два вида: повърхностни / реки и язовири / и подземни /пресни и минерални/.

Преобладаващият среднопланински и високопланински релеф, заедно с обилните валежи и голямата залесеност, определят значителната водоносност и режима на водите. Средногодишната водоносност в Западните Родопи е от 4 л/с/км² в подножието и котловинните полета до 28 л/с/км² в най-високите билни части. Най-големи водни количества в Западните Родопи протичат през пролетния сезон. С най малки величини в сезонното разпределение на оттока е лятно-есенният период (от 8 до 25% от годишния отток). Подхранването на реките по време на маловодието става главно с подземни води, а валежите имат малък хидроложки ефект.

Преходните и континентално-средиземноморски климатични условия и голямата обезлесеност на склоновете в Източните Родопи оказват значително влияние върху водоносността и режима на реките. Под влияние на обилните валежи и относително малкото изпарение през периода

на пълноводие, водоносността в източните Родопи е значителна (5-20 л/с/км²). Силната обезлесеност и голямото засушаване през лятото и началото на есента довеждат до изчерпване на запасите от подземни води и формиране на маловодие. Голяма част от малките и някои от средните по големина реки пресъхват и се превръщат в суходолия. Най-големи водни количества (45% от годишния отток) протичат в реките през зимния период. Летният отток е съвсем малък и едва достига 10%. Най-значителна река в Източните Родопи и респективно на територията на Община Рудозем е река Арда. През територията на общината протичат и притоците ѝ р.Елховска и р. Чепинска. По малки реки преминаващи през територията на общината са р. Витина и Кисъов дол

В района на Община Рудозем се намират 17 мониторингови пункта от националната мрежа за хидробиологичен мониторинг за състоянието на повърхностните води (3 бр. на р. Арда, 8 бр. на р. Елховска, 3бр. на р. Чепинска, 2 бр. на р.Витина и 1бр. на Кисъов дол

2.2.5. Почви

Почвите в Община Рудозем са се образували изцяло под влияние на дървесна растителност. В почвообразователния процес са взели участие различни типове горски насаждения. Преобразуващите скали са с различен химичен състав, което определя и почвеното разнообразие. Релефът е стръмен, планински, което е съчетание с антропогенната дейност е довело до развитие на ерозонни процеси. Почвите в района, съгласно възприетата класификация се отнасят към:

- Тип: кафяви горски;
- Подтип: оподзолени;
- Видове: светли; слабо повърхностно оподзолени;
- Подвидове: средно и слабо мощни.

Почвите са предимно кафяви горски и алувиално-ливадни, като често срещани проблеми при тях са наситеността им с тежки метали, повишената им киселинност и нарушените плодородни качества. Кафяви горските почви в района са със скъсени А и Б хоризонти и сравнително мощен С хоризонт, състоящ се предимно от скален рохляк.

Нарушенията в почвата са предимно от техногенен характер с пряко и косвено въздействие. Прякото въздействие се изразява в нарушаване на нормалния строеж на почвения профил, в резултат на строителни работи. Косвеното въздействие води до промяна на химичните им свойства. Те са наситени с тежки метали, вкислени и с нарушени плодородни качества.

Основният източник на замърсяване на земите и почвите през последните години са нерегламентираните сметища за битови и производствени отпадъци. Има известно замърсяване на земите и почвите с тежки метали в резултат на дейността на флотационната фабрика, като то е значително намалено след изграждането на хвостохранилището.

2.2.6. Флора и фауна

Флора

Прекрасната природа на община Рудозем е съчетание от преливащи тъмно зелени хълмове, диви и недокоснати кътчета, красиви панорамни гледки, кристално чист въздух и невероятно разнообразие от растения и животни. В доското-ро недостъпните гори зад граничния кльон и бившите минни полета са се запазили редица защитени растителни и животински видове.

Два растителни вида - родопски силивряк и родопски скален копър, които са в списъка на защитените растителни видове от „Червената книга“ се срещат на територията на община Рудозем. На територията на общината със специален статут на защитена територия е историческото място „Трите гроба“ с площ от 1 дка и природна забележителност скалното образование „Кечика“. В „Циганско градище“ е установено разнообразие от 11 ценни природни местообитания, сред които много добре запазени букови, дъбови-габарови гори, гори бял бор, както и богати на биоразнообразие тревни

съобщества, планински сенокосни ливади. От голямо значение е опазването на някои ендемични видове като родопски крем.

Община Рудозем е една от общините в България със силно застъпен горски фонд. Обработваемата земя е малко и с малки изключения отговаря на изискванията за развитие на екологично земеделие

При полагането на целенасочени усилия и мерки е възможно развитието на ловен туризъм в горските територии, които обхващат значителна част от територията на общината. Специално внимание в бъдеще следва да се насочи към промяна видовото разнообразие на горския фонд като се увеличи дела на широколистните дървесни видове.

На територията на община Рудозем попада защитена Зона „Циганско градище“, която е част от Натура 2000. Предмет на опазване в зоната са значими за общността животински видове като: глухар, вълк, мечка, дива коза и пъстър пор. Защитени са също осемте вида прилепи: широкоух прилеп, малък подковонос, голям подковонос, средиземноморски подковонос, а също и видавете: дългоух, остроух, голям и трицветен нощник.

Горите заемат над 80% от територията на община Рудозем. Наличието на такъв голям процент гори е приоритет за развитието на общината и формиране на самостоятелно горско стопанство.

В горските територии влизат: иглолистни (39.21%); широколистни (24.81%); издънкови гори (8.05%); гори за реконструкция (4.80%) и други. Собствеността на горския фонд е държавна (95%) и частна (5%).

Горският фонд има значение за икономическата база на общината главно като суровинен източник на дървесен материал, за развитие на дивечовото стопанство, за отглеждане на диворастващи плодове, билки и др. Тази особеност е един от сериозните аргументи за прилагане на специфични действия и мерки за развитието, устройството и защитата на планинските територии.

Съществува потенциал за развитие на планински, селски, етно, конен, риболовен, еко, културен и други видове туризъм. На места в района е запазено изключително разнообразие от животински видове: в местността Мочура и край село Пловдивци.

Фауна

В Родопите са регистрирани общо 291 вида птици. 115 от регистрираните в Родопите птици са включени в Анекс II на Бернската конвенция, 90 са признати за важни за опазване в Европа, а 4 са застрашени в глобален мащаб: царски орел, белошипа ветрушка, ливаден дърдавец, малък корморан/малка дяволица. Фауната на Родопите поражда с високата концентрация на грабливи птици. 36 от 38-те вида, срещащи се в Европа, могат да бъдат открити в източната част на планината. Източните Родопи са едно от двете естествени убежища на грабливи птици в Европа. Срещат се египетски лешояд, белоглав лешояд и сокол скитник, които имат статут на "застрашени" или "редки" и са включени в Приложение I на Директивата за птиците на Европейската общност и Приложение II на Бонската конвенция.

В Родопите се срещат общо 27 от 36-те вида прилепи в Европа. Всички установени 27 вида прилепи са включени в Приложенията на Бернската и Бонската конвенции, както и в Споразумението за опазването на прилепите в Европа.

Родопите са дом на уникални породи домашни животни като ендемичните родопско късорого говедео, среднородопска овца и каракачанска овчарка, които са адаптирани към условията в региона, но са застрашени от изчезване.

В Родопите живеят видовете жаба дървесница и големият гребенест тритон, които са световно защитени видове. В Родопите 8 от 40-те вида дребни и едри бозайници са включени в Червената книга на IUCN.

От земноводните и влечугите се опазват двата вида сухоземни костенурки – шипобедрена и шипоопашата, както и дребната жаба, жълтокоремната бумка, която се среща в чисти реки, ручеи и дори в коритата на някои планински чешми.

Установените безгръбначни, предмет на опазване в зоната са: ручейния рак, алпийската розалия, буковия сечко, обикновения сечко и бръмбара – рогац.

В „Циганско градище“ е установено разнообразие от 11 ценни природни местообитания, сред които много добре запазени букови, дъбови-габарови гори, гори бял бор, както и богати на биоразнообразие тревни съобщества, планински сенокосни ливади. От голямо значение е опазването на някои ендемични видове като родопски крем.

2.2.7. Баланс на територията

Балансът на територията на община Рудозем показва, че **населените места и териториите със селищен характер** представляват 2,80% от общата площ на общината (табл.№1). Най-голям дял в площоразпределението се пада на **горските територии**, които заемат около 15334,91 ха по КВС, или 80,95 % от общата площ. Това е обяснимо, като се има предвид предимно планинския и силно залесен характер на общинската територия.

Земеделските територии заемат 2447,70 ха, което представлява 12,92 % от общинската територия. Значителен е дялът на необработваемите земеделски земи, които обхващат 2165,69 ха (11,43%). Нивите заемат 257,34 ха (1,36%), а трайните насаждения – 24,68 ха (0,13%).

В общинската територия преобладават земеделските земи от „категория-0“ – 81,41% от всички имоти в общината. Това е индикатор за добрите условия за земеделие, макар и в ограничените поземлени земеделски ресурси в общината. Териториалното разпределение на категориите земи е представено на Схема, като приложение към графичната документация на ОУПО.

Таблица № 2. Баланс на територията на община Рудозем

БАЛАНС НА ТЕРИТОРИЯТА

Наименование на териториалния елемент	Площ на съществуващи елементи	
	в ха	в %
I. ТЕРИТОРИИ ОБЩО ПРЕДНАЗНАЧЕНИЕ		
1. Жилищни функции	531,19	2,80
2. Обществено-обслужващи функции	18,09	0,10
3. Производствени дейности	12,42	0,07
4. Складови дейности	25,89	0,14
5. Територии с многофункционално предназначение	5,28	0,03
6. Рекреационни дейности, курорти и вилни зони	1,16	0,01
7. Озеленяване, гробищни паркове и градини	34,16	0,18
8. Спорт и атракции	15,58	0,08
9. Земеделски територии, в т.ч.:	2447,70	12,92
9.1. обработваеми земи - ниви	257,34	1,36
9.2. обработваеми земи - трайни насаждения	24,68	0,13
9.3. необработваеми земи	2165,69	11,43
10. Горски територии, в т.ч.:	15334,91	80,95
10.1. гори (недървопроизводителни)	6650,68	35,11
10.2. гори (дървопроизводителни)	8684,24	45,84
10.3. с допустима промяна на предназначението	0,00	0,00

11. Водни площи	172,21	0,91
12. Транспорт и комуникации	204,39	1,08
13. Техническа инфраструктура	2,18	0,01
II. ДРУГИ ТЕРИТОРИИ		
14. Скали, пясъци, оврази, ями и др.	16,51	0,09
15. Защитени територии	0,87	0,00
16. Мини и кариери	4,39	0,08
17. Депа и сметища	117,54	0,62
ОБЩА ПЛОЩ	18944,48	100,00
II. ЗАЩИТЕНИ И НАРУШЕНИ ТЕРИТОРИИ		
А. За природозащита - защитени територии и защитени зони	5599,42	29,56
Б. За опазване на културното наследство	1,00	0,00
В. Територии с особена териториалноустройствена защита	0,00	0,00
Г. Територии за възстановяване и рекултивация	0,00	0,00
Д. Територии с активни и потенциални свлачища и срутища	0,01	0,00
Е. Други нарушени територии	117,54	0,62
Ж. ОБЩА ПЛОЩ по т. Г, Д, Е с отчитане на припокриването	117,55	0,62

Източник: Карти на възстановената собственост – КВС, собствени изчисления.

2.2.8. Тенденции за промяна в земеползването

В община Рудозем са процедирани 77 инвестиционни предложения за промяна на предназначението на земеделски имоти в урбанизирани, с цел застрояване.

2.2.9. Собственост

Изследването на собствеността на имотите в община Рудозем дава възможност да се очертаят основните участници в урбанистичното развитие на територията, както и тяхната относителна тежест в процесите на планиране и реализиране на различни инвестиционни намерения. Собствеността може да се раздели на 10 основни групи: изключителна държавна, държавна (публична и частна), общинска (публична и частна), частна, собственост на обществени организации, собственост на религиозни институции, съсобственост и собственост, стопанисвана от общината

Преобладаващата част от територията на община Рудозем е държавна собственост. Тя обхваща приблизително 70% от общата площ на общината. Това до голяма степен е предопределено от големия дял на горските територии в общината.

2.3. Селищна мрежа

2.3.1. Историческо развитие

В района на община Рудозем е налице значително и характерно за тази част от страната културно и историческа наследство. Земите на територията на общината имат древна история.

През античността през земите на община Рудозем е минавал презродопският кервански път, свързващ Тракия с беломорската равнина. В общината са открити около 20 археологически обекта с различен характер от предримската, късноантичната епоха и Средновековието. Това са селища, некрополи, руини от църкви, крепости и древни пътища. При проучването на керамичния материал е установено, че земите на община Рудозем са населени още през ранножелязната епоха.

2.3.2. Пространствено-йерархична структура на селищната мрежа

Съвременната селищна мрежа на община Рудозем се състои от **двадесет и три населени места, един град и двадесет и две села**. Това са: гр. Рудозем и селата Боево, Борие, Бреза, Бърчево, Бяла река, Витина, Войкова лъка, Грамаде, Добрева череша, Дъбова, Елховец, Иваново, Кокорци, Коритата, Мочуре, Оглед, Пловдивци, Поляна, Равнината, Рибница, Рудозем, Сопотот, Чепинци. Съотношението между броя на селищата (23) и площта на общинската територия (185,8 км²) дава гъстотата на селищната мрежа в общината. Тя е **8,08 селища/100км²**, което е повече по-високо от средното за страната – 4,8 селища/100км². При това **делът на урбанизираните територии е едва 2,80% от общата площ на общината**.

Община Рудозем се характеризира с относително **дисперсна структура на селищната мрежа**. Населените места са разположени равномерно в общинската територия, докато западната и източната част от територията е заета предимно от горски фонд и е слабо урбанизирана. Селата са разположени на сравнително близко, на относително равни отстояния едно от друго. Това улеснява не само транспортните връзки между отделните селища, но и пътуванията на населението с цел труд, отдих и обществено обслужване до съседните села и общинския център – гр. Рудозем.

При по-задълбочен анализ на структурата на общинската селищна мрежа се установява наличието на **една главна урбанизационна ос с направление север – юг, която преминава през гр. Рудозем и продължава към ГКПП Ксанти**. Тази урбанизационна ос е разположена по протежението на **второкласен път II-89**. Тази ос притежава сериозен потенциал за развитие, тъй като включва едно от населените места в общината с най-добри социално-икономически показатели (гр. Рудозем). **Останалите населени места гравитират около главната ос и около третокласната пътна мрежа**. Тази ос притежава сериозен потенциал за развитие, тъй като включва едно от населените места в общината с най-добри социално-икономически показатели (гр. Рудозем).

Ситуирането на тези селища по протежението на базови линейни елементи (пътища и водни течения) е причина **структурата на отделните населени места също да бъде с подчертан линеен характер**.

2.3.3. Категоризация на населените места

Агломерирането (групирането) на населените места в общината, според броя на населението в тях, показва, че те попадат в 4 основни категории – **много малки градове, средни, малки и много малки села**. Според градоустройствената класификация възприетият критерий за много малки градове е брой на населението до 10 000д., за малки села е брой на населението от 250 до 1000д., а за много малки села – брой на населението под 250д. Съгласно този критерий, населените места в община Рудозем се разделят на три групи:

- **много малки градове** (население до 10 000д.) – **един град** - Рудозем
- **средни села** (население от 1000 до 2500д.) – **две села** – Елховец и Чепинци
- **малки села** (население от 250 до 1000д.) - **пет села** - Бяла река, Войкова лъка, Пловдивци, Рибница и Сопотот;
- **много малки села** (население под 250д.) – **петнадесет села** - Боево, Борие, Бреза, Бърчево, Витина, Грамаде, Добрева череша, Дъбова, Иваново, Кокорци, Коритата, Мочуре, Оглед, Поляна, Равнината.

Според големината и функциите на отделните села е определен и техният административен статут. Към 2016г. **град Рудозем е със статут на общински административен център, а четиринадесет от селата** (с. Елховец, с. Чепинци, с. Войкова лъка, с. Сопотот, с. Борие, с. Бърчево, с. Бяла река, с. Витина, с. Грамаде, с. Коритата, с. Оглед, с. Пловдивци, с. Равнината и с. Рибница) са с **функции на кметства**. Поради малкия брой на населението в останалите с. Боево, с. Бреза, с.

Добрева череша, с. Дъбова, с. Иваново, с. Кокорци, с. Мочуре и с. Поляна изпълняват административни функции на кметски наместничества.

Съгласно категоризацията на административно-териториалните и териториални единици в Р България, населените места от общината са категоризирани, както следва:

- **4 категория** – гр. Рудозем;
- **5 категория** – с. Елховец и с. Чепинци;
- **6 категория** – с. Войкова лъка и с. Сопотот;
- **7 категория** – с. Борие, с. Бърчево, с. Бяла река, с. Витина, с. Грамаде, с. Коритата, с. Оглед, с. Пловдивци, с. Равнината и с. Рибница;
- **8 категория** – с. Боево, с. Бреза, с. Добрева череша, с. Дъбова, с. Иваново, с. Кокорци, с. Мочуре и с. Поляна

2.3.4. Функционална характеристика на населените места

Посочената категоризация на селата в община Рудозем е показател и за това до каква степен са застъпени основните селищни функции в отделните населени места, а именно: **обитаване, труд, обществено обслужване, отдих, транспортна инфраструктура и инженерни мрежи и съоръжения.**

Обитаването е равностойно застъпено във всички селища на общината. То е функция от демографската характеристика на съответното населено място. Във всички села е постигнат относително добър стандарт на обитаване. Жилищният фонд е представен основно от индивидуални нискоетажни жилищни сгради, разположени в самостоятелни урегулирани поземлени имоти. Характеризират се с ниски устройствени показатели (ниска плътност на застрояване и висок процент на озеленяване на имотите). Оценката на качествените характеристики на жилищния фонд показва, че те варират в определени граници. Една част от сградите са с добри показатели и отговарят на съвременните изисквания за качествена жилищна среда. Това са предимно жилищните сгради, строени в периода между 60-те и 80-те години на миналия век. Друга част от жилищния фонд е с влошени качествени параметри, що се отнася до конструктивните му особености и степента на благоустроеност на сградите. Много висок е дялът на необитаваните жилища в общината (над 50% от общия брой). Голяма част от тези жилища са с влошени качествени параметри. Не се констатираат значими различия между степента на жилищна изграденост на общинския център и останалите населени места в общината. По-подробна информация за състоянието и развитието на жилищния фонд в община Рудозем може да бъде намерена в *т.2.7 Обитаване.*

Трудът също е представен във всички населени места, но отделните сектори на икономиката са различно застъпени в населените места. Повечето от населените места в общината са с доминираща икономическа функция – селско и горско стопанство. С развита индустриална функция е само гр. Рудозем. В останалите селища промишлената функция не е развита. Ето защо в рамките на урбанизираните територии не се наблюдават ясно формирани зони за труд. Изключение правят само бившите стопански дворове на агро-промишлените комплекси. По-подробна информация за състоянието на икономическия комплекс на община Рудозем може да бъде намерена в *т.2.8 Труд.*

Общественото обслужване на населението е разделено в три йерархични нива (ежедневно, периодично и епизодично). На територията на общината функционират обекти най-вече от ежедневното обслужване. Отчасти е развито и периодичното обслужване. То е представено само в общинския център – гр. Рудозем, който осъществява административното обслужване на населението в цялата община. Останалите форми на периодично и епизодично обслужване се осъществяват в в областния център (най-вече в градовете Смолян и Пловдив). Анализът на обектите за ежедневно обслужване показва, че те са концентрирани основно в гр. Рудозем. Там са ситуирани повечето обекти на образованието и здравеопазването в общината, както и голяма част от обектите на социалното подпомагане. Те обслужват и населението от останалите селища в общината. Единствено културата е

по-равномерно развита като инфраструктура. По-подробна информация за общественото обслужване може да бъде намерена в *т.2.9 Социална инфраструктура*.

Отдыхът на населението може да се диференцира в три групи – ежедневен, седмичен и годишен. В общинския център и съставните села има обособени паркови територии за ежедневен отдих, зелени площи около училищните сгради, църквите и гробищните паркове. В същото време в землищата на населените места има качествени природни ресурси, които предлагат възможности за седмичен и годишен отдих както на местното население, така и на външни за общината лица (туристи). По-подробна информация за състоянието на отдиха в територията може да бъде намерена в *т.2.10 Зелена система, отдих и туризъм*.

Транспортната инфраструктура в община Рудозем е представена от пътна и ЖП инфраструктура. Транспортната инфраструктура е сравнително добре изградена и се намира в много добро състояние. В повечето случаи трасетата на пътната мрежа (републикански и общински) играят ролята и на главни улици в населените места. Като цяло община Рудозем има добре изградени връзки със съседните общини и оттам и с по-отдалечените областни градове (Смолян и Пловдив). По-подробни данни за състоянието на пътната мрежа в общината могат да бъдат намерени в *т.2.11 Транспортна инфраструктура*.

Инженерните мрежи и съоръжения в община Рудозем са представени от водоснабдяване и канализация, електроенергийни и съобщителни мрежи. Всички осем населени места в общината са водоснабдени, но част от водопроводните мрежи са остарели и амортизирани. Общината е стартирала поетапна подмяна на мрежите в границите на урбанизираните територии. Необходима е подмяна на водопровода и изграждане на пречиствателни съоръжения към основните водохващания. Община Рудозем е изцяло електрифицирана и има достатъчно енергийни мощности, включително от независими енергийни източници. Състоянието на съобщителната мрежа е добро. По-слабо са развити интернет услугите и телевизионните услуги, които са достъпни най-вече в по-големите населени места. По-подробни данни за състоянието на инфраструктурата има в *т.2.12 Инженерни мрежи и съоръжения*.

2.4. Демографска характеристика

Населението, оценявано като човешки ресурс и като икономически фактор (работна сила), играе важна роля в устройственото планиране. Освен като индикатор за населеността на територията, демографското състояние и качествената характеристика на населението на община Рудозем се разглеждат и като един от обективните фактори за бъдещото ѝ развитие. Човешкият ресурс на общината, оценяван в неговия широк аспект (като население и работна сила) са свързани с развитието и устройственото планиране на основните функционални системи – предмет на ОУП на общината.

При анализа на съществуващото състояние на населението на общината са отчетени изискванията на действащата нормативна уредба в устройственото планиране, касаеща общите устройствени планове и практиката по прилагането ѝ в аналитичните проучвания в частта „Демография“. Същите включват:

- анализи и оценки, свързани с количествените параметри на населението на община Рудозем – неговия брой, оценки на естественото и на механичното движение и др.,
- качествени характеристики на същото – пола, възрастова, образователна, етническа и др. структури;
- характеристики на населението като работна сила – икономически активно и икономически неактивно население, заетост и безработица на работната сила.

2.4.1. Количествени параметри на населението

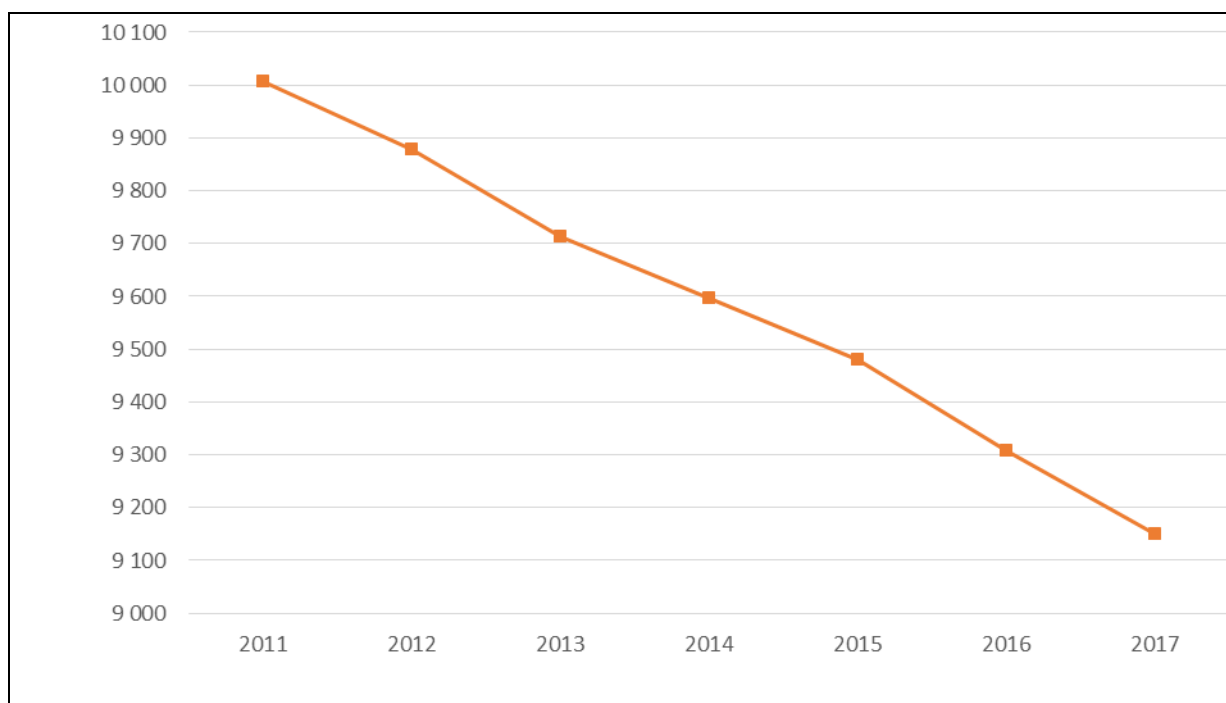
Населението на Община Рудозем към края на 2017 г. наброява 10 06 души (по данни на НСИ - (по данни от текуща демографска статистика за населението към 31.12.)). В сравнение с 2011 г. намалението на броя жители е със 856 души или 8.55%.

Таблица № 3. Население на община Рудозем 2011-2017 г. - брой

2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
10 006	9 879	9 713	9 596	9 480	9 307	9 150

Източник: НСИ (по данни от текуща демографска статистика за населението към 31.12.)

Ясно е изразена тенденцията за непрекъснато намаление на броя на жителите на Община Рудозем в последните години. Най-голямо е намалението в сравнение с предходна година през 2016 г. спрямо 2015 г. – със 173 души или с 1.82%.

Фиг. № 2. Динамика на населението на Община Рудозем в периода 2011-2017 г.

Намалението през разглеждания период е сравнително плавно. Динамиката на процеса на намаление на населението показва, че както и постепенна тенденцията за намаление на населението на Община Рудозем е трайна. Намалението в последните години, видно от анализирания данни, се дължи, както на естествения отрицателен прираст, така и на механичния такъв. Темпът на намаление показва, че процесът е траен и не е налице съществен потенциал за промяна на тенденцията.

Таблица № 4. Население на Община Рудозем в периода 2011-2017 г. по населени места – брой

	Населено място	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
1	Боево	6	6	6	6	6	6	5
2	Борие	235	228	226	229	220	219	216
3	Бреза	8	7	7	6	5	5	5
4	Бърчево	199	199	200	197	197	191	189
5	Бяла река	259	256	257	250	248	246	244
6	Витина	174	167	161	157	160	153	153

7	Войкова лъка	369	366	367	363	348	334	331
8	Грамаде	163	161	157	159	164	154	144
9	Добрева череша	10	10	9	6	6	4	4
10	Дъбова	3	3	3	3	2	1	1
11	Елховец	1 094	1 083	1 044	1 034	1 028	1 032	1 018
12	Иваново	61	59	58	58	57	52	48
13	Кокорци	0	0	0	0	0	0	0
14	Коритата	204	205	206	203	203	192	190
15	Мочуре	27	25	24	23	20	19	20
16	Оглед	170	168	163	161	170	162	159
17	Пловдивци	257	258	252	252	245	239	231
18	Поляна	91	88	89	88	84	79	76
19	Равнината	159	157	152	152	138	131	129
20	Рибница	325	323	318	315	310	307	306
21	Рудозем	3 735	3 681	3 610	3 576	3 525	3 462	3 399
22	Сопотот	366	364	363	352	351	355	356
23	Чепинци	2 091	2 065	2 041	2 006	1 993	1 964	1 926
	ОБЩО	10 006	9 879	9 713	9 596	9 480	9 307	9 150

Източник: НСИ (по данни от текуща демографска статистика за населението към 31.12.)

При анализ на разпределението на населението в Община Рудозем към 2017 г. се отчита, че най-голям е броят на населението в общинския център-гр. Рудозем – 3 399 души или 37.15% от общия брой на населението на общината. Второ по големина населено място е с. Чепинци – 1 926 жители или 21.05%, с. Елховец е с население от 1 018 души или 11.13%. Общината включва голям брой населени места, някои от които имат постоянно население доста над средното за планински и селски райони. Това обстоятелство трябва да се обвърже с икономическата активност в района или местоположението на съответното място. Все пак характерния признак за разпределението на населението по населени места да е твърде неравномерно е налице и в Община Рудозем. Най-голямата част е съсредоточена в общинския център. Броят на населението на общината, отнесен към площта ѝ, дава представа за неговата гъстота. Към 2017 тя е 50,02 д/км². Тя под средната за страната (65,3 д/км²) и значително над средната за област Смолян (38,1 д/км²), което е индикатор, за доброто усвояване на териториалните ѝ ресурси. Причините за това са основно от природо-географски характер – преобладаващ планински характер на релефа, оказващ влияние за развитие на селищната мрежа и обособяването на значителен брой населени места.

При анализа на разпределението на населението в общината силно впечатление прави концентрацията му в общинския център – град Рудозем, с. Чепинци и с. Елховец – 6 343 души или 69%. Този факт е индикатор за високата степен на урбанизация на територията на общината и се дължи на концентрацията на икономически дейности в тези населени места. На тази база може да се направи изводът, че трите населени места може да бъдат посочени като центрове за развитие на община Рудозем. При анализ на изменението на населението в периода 2011 – 2017 г. се откроява изводът, че населението в селата спрямо общия брой на населението в общината намалява за сметка на градското население.

Таблица № 5. Намаление на населението на Община Рудозем по населени места – 2017 спрямо 2011 г. - %

Населено място	Изменение – брой	Изменение - %
Боево	-1	-16,67%
Борие	-19	-8,09%
Бреза	-3	-37,50%
Бърчево	-10	-5,03%
Бяла река	-15	-5,79%
Витина	-21	-12,07%
Войкова лъка	-38	-10,30%
Грамаде	-19	-11,66%
Добрева череша	-6	-60,00%
Дъбова	-2	-66,67%
Елховец	-76	-6,95%
Иваново	-13	-21,31%
Кокорци	0	0,00%
Коритата	-14	-6,86%
Мочуре	-7	-25,93%
Оглед	-11	-6,47%
Пловдивци	-26	-10,12%
Поляна	-15	-16,48%
Равнината	-30	-18,87%
Рибница	-19	-5,85%
Рудозем	-336	-9,00%
Сопотот	-10	-2,73%
Чепинци	-165	-7,89%

Във всички населени места в общината се наблюдава намаление на населението през периода. Това се дължи на естествения и механичен прираст.

Прираст и движение

Отражение върху броя на населението, оказва неговото естествено и механично движение. Показателите на естественото възпроизводство, оказват влияние и върху възрастовата структура на населението. От равнището на раждаемостта се влияят и някои от специфичните възрастови контингенти, които са определящи за оразмеряване на обекти на образователната инфраструктура - детски заведения, училища и др. Естественият прираст се формира от раждаемостта и смъртността на населението.

Раждаемост

Коефициентът на раждаемост е един от индикаторите за демографската характеристика на населените места и териториалните единици. Демографските данни на НСИ за периода 2011-2015 г.. показват, че в община Рудозем броят на родените варира между 76 - 98 раждания годишно. Коефициентът на раждаемост (брой родени на 1000 д. от населението) е между 6,3% през 2012 г. и 8,4% през 2014 г.

Таблица № 6. Коефициент на раждаемост – национално ниво, област Смолян и община Рудозем – 2011 – 2017 г.

	2011 г.	2012 г.	2013 г.	2014 г.	2015 г.	2016 г.	2017 г.
България	9,6	9,5	9,2	9,4	9,2	9,1	9,0
Област Смолян	6,5	6,6	6,5	6,4	6,5	7,0	6,8
Община Рудозем	9,2	6,4	7,6	6,6	7,2	8,8	8,1

Източник: НСИ

Общият брой на родените през периода е 516. Интересна констатация е, че коефициентът на раждаемост в Община Рудозем е близък и в определени години по-висок от този на областно ниво. Това се дължи на обстоятелството, че област Смолян е в изцяло планински район и има много общини, в които се наблюдават интензивни процеси на обезлюдяване и застаряване на населението. Тази разлика обаче показва, че Община Рудозем е една от общините притежаваща демографски и икономически потенциал.

Смъртност

През целия разглеждан период коефициентът на смъртност за община Рудозем е по-висок от коефициента на раждаемост. Общият брой на умрелите през периода е 578, като най-много са те през 2016 г. – 151. През периода коефициентът на смъртност варира от 10,09 през 2011 г. до 16,22 през 2016 г. Трябва да се отбележи, че не се наблюдава значително нарастване на броя на смъртните случаи в абсолютна стойност през периода, а увеличаването на коефициента на смъртност се дължи и на постоянната тенденция на намаление на броя на населението, който е база за изчисление на коефициента на смъртност.

Таблица № 7. Коефициент на смъртност – национално ниво, област Смолян и община Рудозем – 2011 – 2017 г.

	2011 г.	2012 г.	2013 г.	2014 г.	2015 г.	2016 г.	2017 г.
България	14,7	15,0	14,4	15,1	15,3	15,1	15,5
Област Смолян	12,9	13,3	13,1	14,2	14,7	15,0	16,3
Община Рудозем	10,09	12,45	10,40	12,40	14,14	16,22	12,68

Източник: НСИ

Коефициентът на смъртност е по-нисък от този за страната и областта. С относително високия коефициент на раждаемост на областно ниво и по-ниският коефициент на смъртност се доказва, че община Рудозем има потенциал за демографско развитие.

Естествен прираст

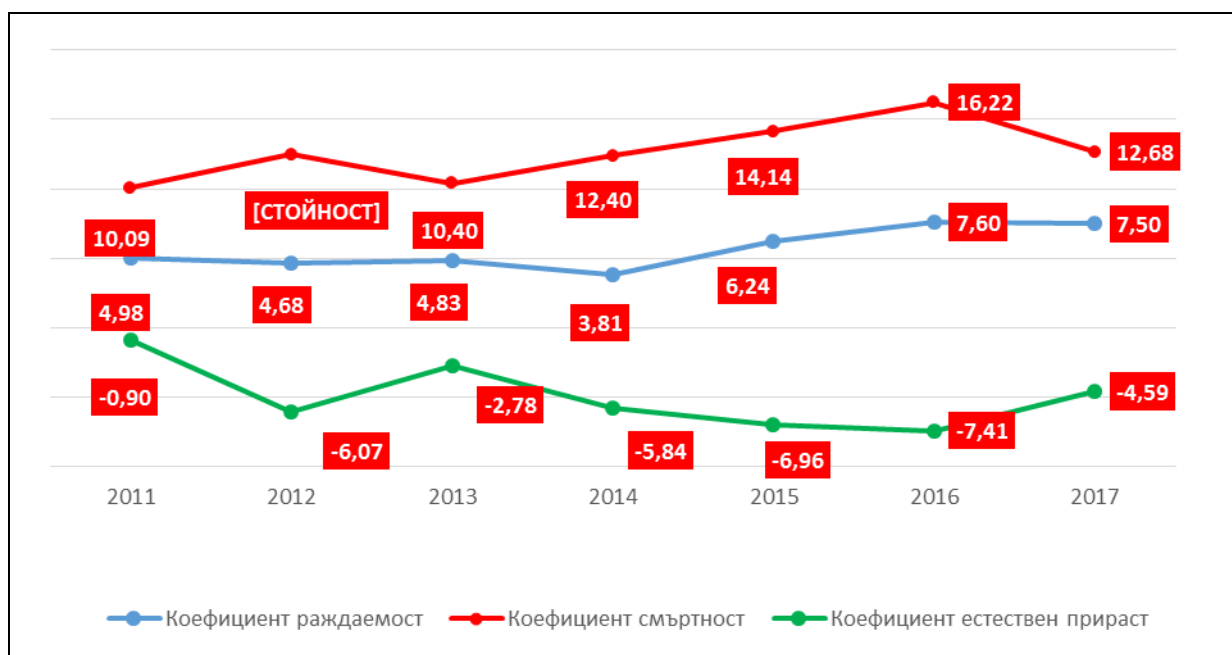
Величината, която се формира от отношението раждаемост – смъртност е естественият прираст. Той се представя чрез абсолютно измерение и чрез съответния коефициент. Отрицателният естествен прираст е със средногодишната стойност – 31,14 души. В сравнение с много други общини обаче абсолютната стойност на отрицателния естествен прираст не е висока, като по този начин може да се отличи плавност в демографските процеси, както и потенциал за стопиране и обръщане на негативните тенденции.

Таблица № 8. Естествен прираст - община Рудозем – 2011 – 2017 г.

Година	Живородени	Умрели	Естествен прираст	Естествен прираст – коефициент
2011	92	101	-9	-0,9
2012	63	123	-60	-6,1
2013	74	101	-27	-2,8
2014	63	119	-56	-5,8
2015	68	134	-66	-7,0
2016	82	151	-69	-7,4
2017	74	116	-42	-4,6
Общо	516	578	-218	
Средно на година	73,71	82,57	-31,14	-

Източник: НСИ

Отрицателната стойност на естествения прираст в Община Рудозем се запазва през целия период. Данните за прираста в Община Рудозем показват наличие на трайна, но не силно изразена тенденция на намаляване на населението в Общината, обезлюдяване на по-малките населени места и в съответствие за данните за населението по възрастови групи, анализирани по-долу показват наличието на процес на застаряване на населението в Община Рудозем. На фона на общия брой на населението на общината обаче и за разлика от много други общини в планински райони негативните демографски процеси не са толкова силно изразени и се наблюдава потенциал за тяхното спиране и обръщане в позитивни. Зависимостта между коефициентите на раждаемост, смъртност и естествен прираст на община Рудозем за периода 2011-2017 г. може да се изобрази графично.

Фиг. № 3. Раждаемост, смъртност и естествен прираст на община Рудозем за периода 2011-2017 г.

Графиката надлежно визуализира извода, направен по-горе, че независимо от динамичните изменения поотделно в коефициентите на раждаемост и смъртност, то абсолютната числова разлика и разликата в коефициентите е постоянна и увеличението на смъртността влияе в пъти по-силно на естествения прираст.

Една от причините за отрицателния естествен прираст е ниската раждаемост през последните години, която е свързана с негативното влияние на редица социални, икономически, демографски и други фактори. Към тези фактори се отнасят недостатъчната материална осигуреност на семействата, намаляването на фертилния контингент през последните години, изменението във фертилното поведение и психическата нагласа за малко деца, снижаването на жизнения стандарт, безработицата и др.

Механичен прираст

При анализа на механичното движение на населението в община Рудозем се забелязва много силно изразена тенденция на увеличаване на изселените и рязко увеличение на отрицателния механичен прираст, особено през 2013, 2016 и 2017 г.

Таблица № 9. Механичен прираст на населението на община Рудозем 2011-2017 г.

Година	Население	Заселени	Изселени	Механичен прираст
Брой				
2011	10006	26	92	-66
2012	9879	34	102	-68
2013	9713	45	183	-138
2014	9596	95	157	-62
2015	9480	169	222	-53
2016	9307	112	216	-104
2017	9150	120	235	-115
Коефициент				
2011	10006	2,6	9,2	-6,6
2012	9879	3,4	10,3	-6,9
2013	9713	4,6	18,8	-14,2
2014	9596	9,9	16,4	-6,5
2015	9480	17,8	23,4	-5,6
2016	9307	12,0	23,2	-11,2
2017	9150	13,1	25,7	-12,6

Източник: НСИ

Тенденцията в развитието на втория показател „Механичен прираст“ е негативна и същевременно интензивна. Налице е процес на механично намаляване на населението, който предполага негативни последици за икономическото развитие на общината. Чрез определяне на адекватни мерки до голяма степен тази тенденция би могла да се овладее, като при постигане на положителен механичен прираст вследствие на инвестиции или откриване на работни места много бързо ще се повлияе и на другия показател – естествен прираст като цяло. Завръщането на хора в трудоспособна възраст и/или привличането им в Община Рудозем като атрактивно място за развитие и живот ще повлияе и на двете негативни тенденции.

Нарастването на интензивността на миграцията е продиктувано от икономически причини и най-вече търсене на работни места. Миграцията засяга предимно хора в активна възраст и процесът е свързан с все по-интензивно преразпределение на населението и най-вече струпването му в големите градове за сметка на малките и средни селища. В резултат на механичното изселване допълнително се влошава възрастовата структура на населението, което дава негативно отражение върху социално-икономическото развитие на общината.

2.4.2. Качествени характеристики (структури) на населението

Възрастовата структура на населението е един от важните индикатори за неговата качествена характеристика. В резултат от негативните демографски тенденции пред последните няколко десетилетия (основно с намаляване на раждаемостта) се наблюдава добра подчертан процес на нарушаване и на възрастовата структура на населението. Данните от текущата демографска статистика на НСИ сочат, че и община Рудозем е с нарушена възрастова структура на населението. Демографската статистика борави с данни за различни възрастови групи от населението. За целите на ОУП на общината са анализирани:

- Стандартни възрастови групи, включващи лица в под трудоспособна, в трудоспособна и в над трудоспособна възраст.

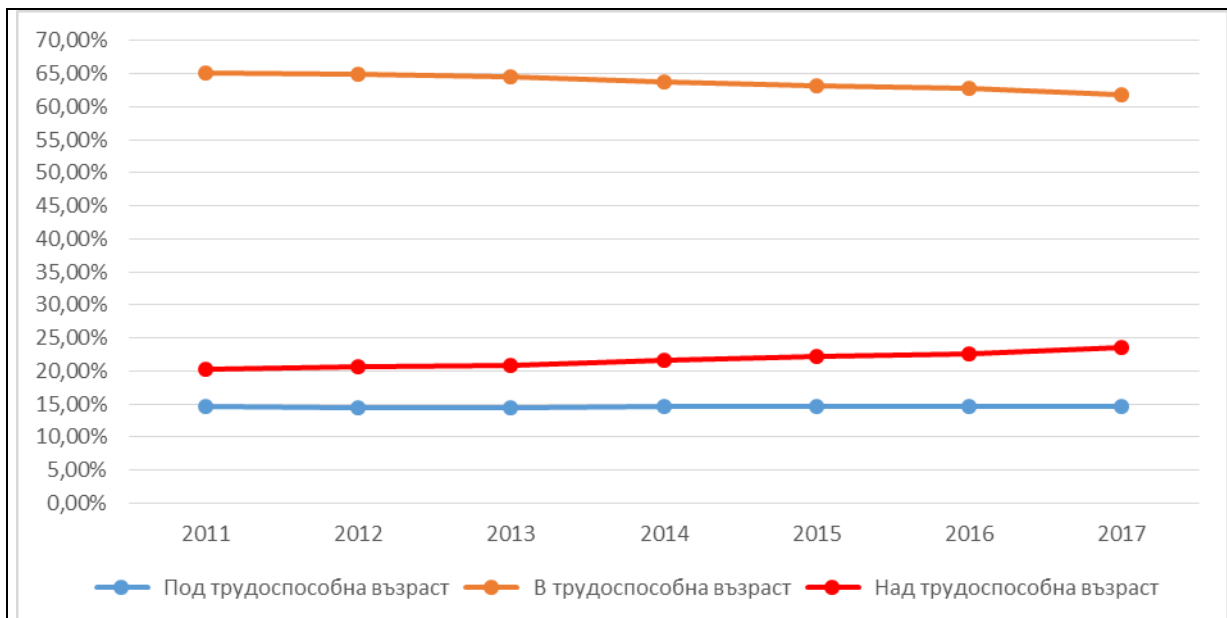
Стандартните възрастови групи имат отношение както към фактическото състояние, така и към прогнозите за броя на активното население, в т.ч. и на броя на заетите лица и др., т. е. на трудовия потенциал на общината.

Специфичните възрастови групи са демографски фактор, отчитан основно при оразмеряване на потребностите от инфраструктура на образованието. От броя на лицата в този тип възрастови групи се определят и потребностите от образователна и на здравна инфраструктура.

Таблица № 10. Население под, във и надтрудоспособна възраст в Община Рудозем 2011 - 2017 г.

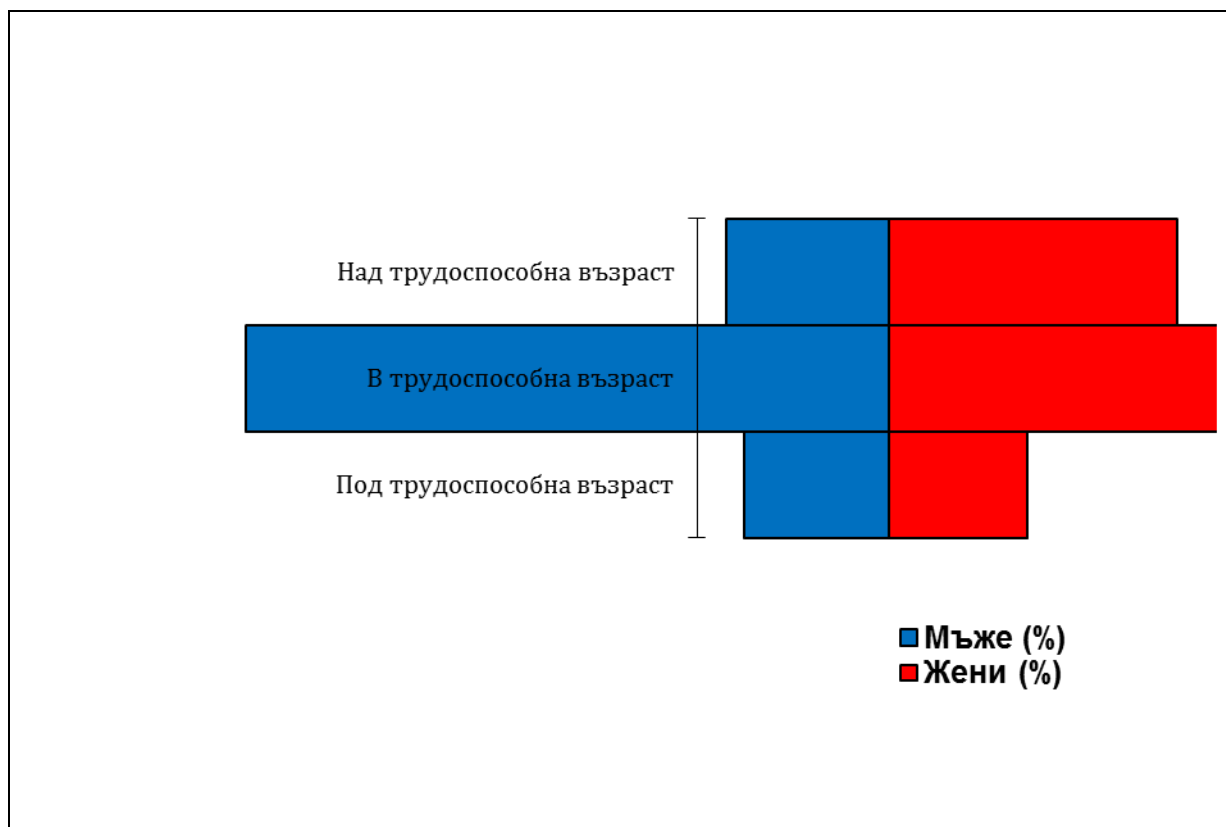
Население	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Общо	10 007	9 879	9 714	9 599	9 480	9 307	9 150
Под трудоспособна възраст	1 458	1 432	1 407	1 401	1 379	1 370	1 348
В трудоспособна възраст	6 526	6 415	6 276	6 120	5 990	5 836	5 652
Над трудоспособна възраст	2 023	2 032	2 031	2 078	2 111	2 101	2 150

Видно от таблицата към 2017 г. населението в Под трудоспособна възраст в общината съставлява 14,73% от общия брой на населението в общината, населението в трудоспособна възраст – 61,77%, а населението в Над трудоспособна възраст – 23,50%.

Фиг. № 4. Изменение в структурата на населението в под, във и над трудоспособна възраст в Община Рудозем 2011 - 2017 г.

На база визуализираните изменения в графиката по-горе може да се направи изводът, че има тенденция на намаляване на населението в трудоспособна възраст за сметка на населението в над трудоспособна възраст. Може да се направи извод, че е налице тенденция на застаряване на населението.

Фиг. № 5. Възрастова структура на населението по полове на община Рудозем – 2017 г.

Видно от графиката структурата на населението в Община Рудозем по отношение на трудоспособната възраст на населението е със сравнително благоприятен профил, с оглед на потенциала за възпроизводство и мобилизация на трудова сила. Преобладаващата част от населението е в трудоспособна възраст. Тенденцията е сходна с тази на областно ниво и е пряко свързана с анализираният по-горе процеси на естествен и механичен прираст, които отразяват пряко

застаряването на населението и намаляването на потенциала за постигане на положителна демографска тенденция. Прави впечатление, че броят на жените в над трудоспособна възраст е почти два пъти по-голям от броят на мъжете. Това е за сметка на броя им в трудоспособна възраст.

Образователна структура

Данните за образователната структура на населението на общината са от преброяването през 2011 г.

Таблица № 11. Население на 7 и повече навършени години по степен на завършено образование към 1.02.2011 година

Населени места	Общо	Висше	Средно	Основно	Начално	Незавършено начално	Никога не посещавали училище	Дете (до 7 години вкл., което още не посещава училище)
Община Рудозем	9429	877	3947	2904	1100	501	87	13
Рудозем	3538	517	1651	886	306	157	16	5
Боево	6	-	..	-	..	..	..	-
Борие	212	..	69	77	40	17	..	-
Бреза	9	-	..	7	..	-	-	-
Бърчево	180	10	72	67	22	9	-	-
Бяла река	244	15	79	95	38	16	-	..
Витина	164	7	68	56	23	10	-	-
Войкова лъка	340	22	137	115	43	18	..	..
Грамаде	156	..	44	56	36	15	-	..
Добрева череша	11	-	..	..	5	-	4	-
Дъбова	4	-	..	..	-	-	..	-
Елховец	1049	78	378	396	129	58	..	..
Иваново	59	-	..	32	18	..	-	-
Кокорци	-	-	-	-	-	-	-	-
Коритата	193	13	87	44	38	..	..	-
Мочуре	27	-	..	10	13	..	-	-
Оглед	163	..	58	55	28	17	..	-
Пловдивци	243	18	96	81	30	12	6	-
Поляна	89	..	11	44	23	..	-	-
Равнината	156	7	35	88	22	4	-	-
Рибница	294	21	104	104	44	16	5	-
Сопотот	330	..	131	119	53	16	..	-
Чепинци	1962	143	912	569	187	112	35	4

Източник: НСИ

Образователната структура на населението в община Рудозем по данни към 2011 г. показва, че от населението над 7 годишна възраст по-голямата част -са със средно и основно образование. То съставлява близо 73% от населението над 7 годишна възраст. Лицата с висше образование са 877 д., което е по-малко от 10% от населението над 7 годишна възраст.

Етническа структура

Етническата структура на населението според резултатите от преброяването на населението от 2011 г. е следната: българската етническа група обхваща 79.81 % от общото население на Южният централен район, турската етническа група – 13.18%, ромската – 5.17%, като “други” се самоопределят 0.65 % от живеещите в областите в обхвата на района.

В периода между двете преброявания от 2001-2011 българската етническата група бележи спад, докато турската и ромската етнически групи бележат нарастване.

Според преброяването, проведено в България през 2011 година, в Рудозем от 3763 жители на въпроса за етническата си принадлежност отговарят само 2672 души, 2504 от тях се определят като българи, 22 като турци и 133 посочват, че имат друга етническа принадлежност.

2.4.3. Икономическа активност и безработица

Икономическа активност и безработица

Вторият аспект в аналитичните демографски проучвания засяга анализи и оценки на населението, разглеждано като работна сила. То се представя чрез показателите „Икономически активни“ и „Икономически неактивни“ лица. Тези два показателя по същество определят основните параметри на работната сила.

Относителна мярка за степента на участие на населението в пазара на труда е коефициентът за икономическа активност, изчислен като отношение на броя на икономически активните лица¹ към населението във възрастовата група 15-64 навършени години. В периода 2007-2011 г. за страната коефициентът се е увеличил от 52.6% до 66%.

През последните години равнището на безработица в община Рудозем постепенно нараства. Променена е и структурата на безработицата тъй като на пазара на труда излизат все повече високо квалифицирани специалисти със специфични умения, които са изправени пред проблема с преквалификация и ориентирание към променящите се изисквания към пазара на труда.

Таблица № 12. Равнище на безработица в община Рудозем към 31.12.2013г.

Година	Равнище на безработицата %
2009	20,4
2010	21,8
2011	21,2
2012	23,7
2013	25,1

Източник: НСИ, 2013г

За периода 2009–2013 г. коефициентът на безработица, изчислен като отношение на броя на безработните лица от икономически активното население на община Рудозем се е увеличил. Безработицата в общината през периода 2009г. е 20,4%, през 2013г. тя достига 25,1%. Причината е навлизането в рецесия на икономиката на страната в резултат от световната икономическа криза.

Структурата на безработните към 2013 г. (НСИ) по отношение на образование е представена в таблицата по-долу:

Таблица № 13. Безработни по образование за към 31.12.2013 г.

Образование	Безработни	%
Висше	80	6,99
Средно специално и професионално	618	54,02
Средно	164	14,34
Основно	154	13,46
Начално и по-ниско	128	11,19
Общо :	1144	

Източник: НСИ, 2013г

Анализът на данните сочи, че за общината безработните лица с висше образование са 6,99% от всички заети, а лицата с основно образование са 13,46%, начално и по-ниско образование са 11,19% от всички безработни. Най-висок е относителният дял на безработните с средно специално и професионално образование – 54,02 %.

Структурата на безработните към 2013г. (НСИ) според квалификацията им е представена в таблицата по-долу:

Таблица № 14. Безработни според квалификация към 31.12.2013г.

Квалификация	Безработни	%
Работници	536	46.85
Специалисти	176	15.39
Без специалност	432	37.76
Общо:	1144	

Източник: НСИ

Анализът на данните показва, че най-висок ръст на безработица съществува при работниците - 46,85% , а най-нисък при специалистите – 15.39%.

Таблица № 15. Структура на безработните според квалификацията им по възрастова структура към 31.12.2013г.

Години	Общо безработни
До 19 години	5
До 24 години	73
До 29 години	112
До 34 години	111
До 39 години	115
До 44 години	109

До 49 години	131
До 54 години	138
Над 55 години	350

Източник: НСИ

Анализът на данните показва, че най-висок ръст на безработица съществува при хората над 55 години. Тревожна е тенденцията на нарастване на нивото на безработица сред младежите до 29 години като техният брой се е увеличил почти два пъти за последните две години.

Таблица № 16. Статистика на безработните по пол за 2013 г.

жени	707
мъже	437

Статистическите данни показват, че на територията на община Рудозем броят на безработните жени е почти два пъти по – висок от този на мъжете.

Таблица № 17. Регистрирани безработни в ДБТ-Рудозем по степен на образование, новорегистрирани безработни за периода 01-12.2013г.

Образование	Регистрирани безработни	%
Начално	102	9.86
Основно	252	24.35
Средно	573	55.36
Висше	106	10.24
Без образование	2	0.19
Общо:	1035	

Източник: Община Рудозем

Таблица № 18. Регистрирани безработни в ДБТ-Рудозем по квалификация за 2013 г. новорегистрирани безработни за периода 01-12.2013г.

Квалификация	Регистрирани безработни	%
Работници	511	49.37
Специалисти	193	18.65
Без специалност	331	31.98
Общо:	1035	

Източник: Община Рудозем

С цел осъществяване на успешна политика за професионално обучение, квалификация и преквалификация е необходимо да се повиши информираността по отношение на програмите за временна заетост и програмите, финансиращи провеждането на квалификационни и преквалификационни курсове. Важна предпоставка за организиране на професионално обучение на заетите и безработните лица в общината може да бъде изготвянето на цялостна стратегия за развитие на региона с цел стимулиране на икономическото развитие, откриването на нови работни места и понижаване на нивото на безработица.

2.5. Икономически активности**2.5.1. Обща характеристика и структура на общинската икономика**

Икономическият профил на общината включва: рудодобивна промишленост, дърводобивна промишленост, химическа промишленост, шивашка промишленост, транспорт, туризъм, селско стопанство и услуги. Съществуват значителни ресурси в аграрния сектор и планинския и селски туристически сектор, в които не са използвани пълните ресурси на територията. Съществуват предпоставки за организиране на клъстери, като с най-висок потенциал са клъстери в дърводобивната промишленост.

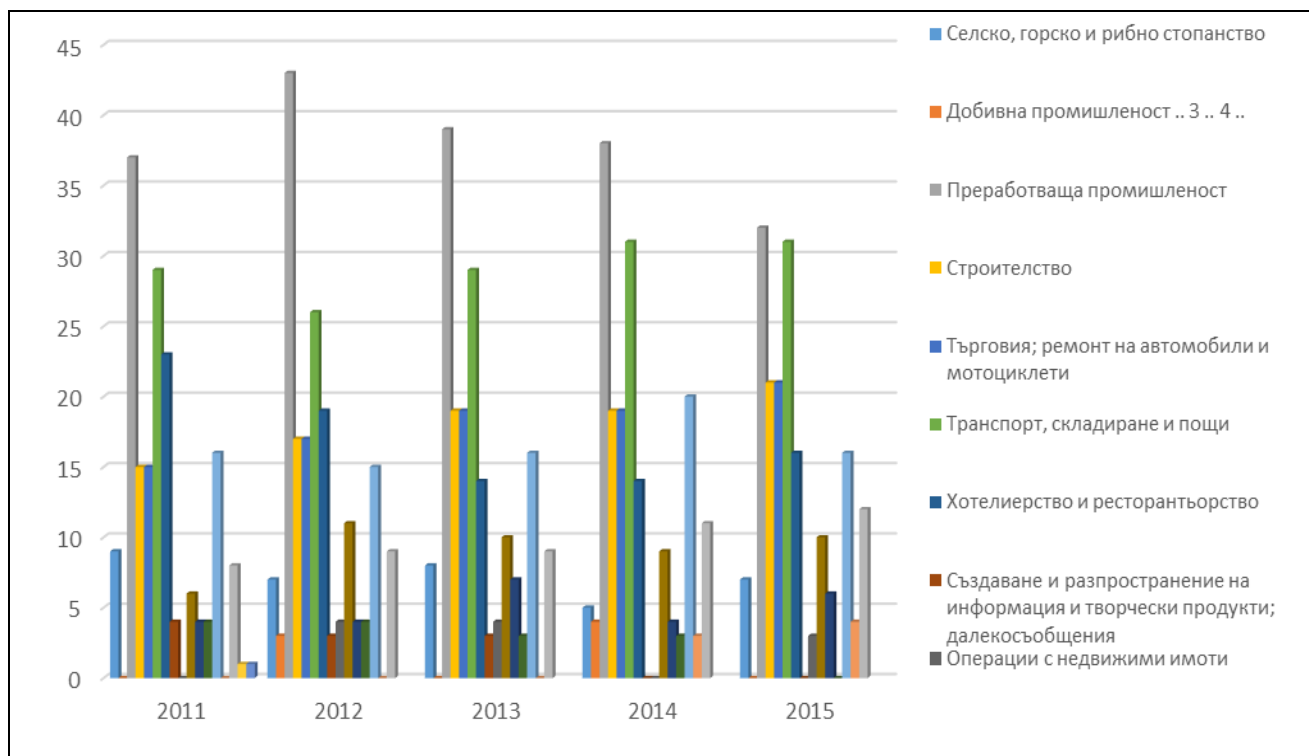
Икономическият профил на община Рудозем е промишлен. Икономическата активност на субектите в него, както и в останалите сектори ще се анализира по основни икономически параметри.

Брой предприятия**Таблица № 19. Предприятия в община Рудозем 2011-2015 г. – бр.**

Икономически дейности	2011	2012	2013	2014	2015
Селско, горско и рибно стопанство	9	7	8	5	7
Добивна промишленост	..	3	..	4	..
Преработваща промишленост	37	43	39	38	32
Производство и разпределение на електрическа и топлинна енергия и на газообразни горива	..	..	..	..	..
Доставяне на води; канализационни услуги, управление на отпадъци и възстановяване			..		..
Строителство	15	17	19	19	21
Търговия; ремонт на автомобили и мотоциклети	127	143	140	150	163
Транспорт, складиране и пощи	29	26	29	31	31
Хотелиерство и ресторантьорство	23	19	14	14	16
Създаване и разпространение на информация и творчески продукти; далекосъобщения	4	3	3	..	..
Операции с недвижими имоти	..	4	4	..	3
Професионални дейности и научни изследвания	6	11	10	9	10
Административни и спомагателни дейности	4	4	7	4	6
Образование	4	4	3	3	..
Хуманно здравеопазване и социална работа	16	15	16	20	16
Култура, спорт и развлечения	..	..	..	3	4
Други дейности	8	9	9	11	12

Източник: НСИ

Общият брой на предприятията в общината през 2015 г. е 330 (по данни на НСИ без да се включват конфиденциални данни). В сравнение с 2011 г. те са с 41 бр. повече, като най-голямо е увеличението в секторите преработваща промишленост, ремонт и търговия, транспорт и професионални дейност. Най-голямо е намалението в сектор „Строителство“, като то се дължи на ефектите от световната финансова криза върху пазара и поведението на икономическите събекти в сектора.

Фиг. № 6. Изменение на броя на предприятията в община Рудозем 2011-2015 г.

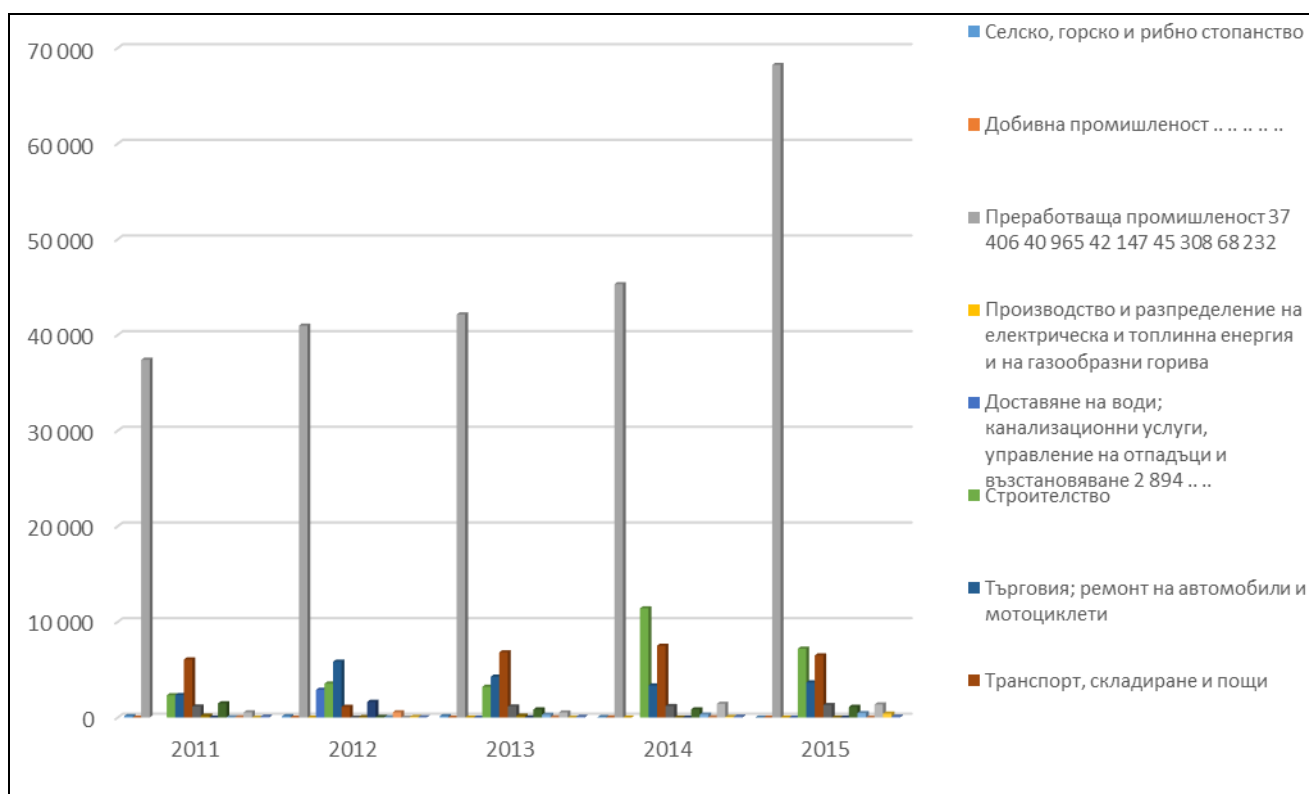
Произведена продукция

Таблица № 20. Произведена продукция от предприятията в община Рудозем 2011-2015 г – хил.лв.

Икономически дейности	2011	2012	2013	2014	2015
Селско, горско и рибно стопанство	154	138	140	39	..
Добивна промишленост	..	..	..	..	..
Преработваща промишленост	37 406	40 965	42 147	45 308	68 232
Производство и разпределение на електрическа и топлинна енергия и на газообразни горива	..	..	..	..	..
Доставяне на води; канализационни услуги, управление на отпадъци и възстановяване	..	2 894	..	..	..
Строителство	2 330	3 552	3 222	11 420	7 203
Търговия; ремонт на автомобили и мотоциклети	2 351	5 833	4 277	3 348	3 673
Транспорт, складиране и пощи	6 066	1 119	6 821	7 506	6 495
Хотелиерство и ресторантьорство	1 155	..	1 160	1 198	1 302
Създаване и разпространение на информация и творчески продукти; далекосъобщения	195	40	190	..	..
Операции с недвижими имоти	..	1 639	19	..	..
Професионални дейности и научни изследвания	1 488	58	855	857	1 117
Административни и спомагателни дейности	30	28	290	314	467
Образование	36	546	27	27	..
Хуманно здравеопазване и социална работа	546	..	531	1 432	1 364
Култура, спорт и развлечения	..	64	..	68	410
Други дейности	97	36	71	88	100

Източник: НСИ

Стойностният обем на произведената продукция от предприятията в общината през 2015 г. възлиза на 101 107 хил. лв. Увеличението в сравнение с 2011 г. е значително – с 40 449 лв. или с 40,00%. Огромно е увеличението в сектор преработваща промишленост – близо 2 пъти, строителство – секторът се отличава с голяма интензивност на измененията на произведената продукция. Обемът и се увеличава значително през 2014 и 2015 г., като това обстоятелство най-вероятно се дължи на единични на този етап инвестиции. Разликата в обема на произведена продукция в сектора между 2014 г, когато обемът е 11 420 хил. лв. и 2011 г., когато е 2 330 хил. лв е 9 090 лв. или 3,9 пъти. Значително изменение се наблюдава в сектор Хуманно здравеопазване и социална работа, като увеличението през 2014 и 2015 г. е близо 2 пъти.

Фиг. № 7. Изменение на стойностния обем на произведената продукция от предприятията в община Рудозем по сектори - 2011-2015 г. – хил лв.

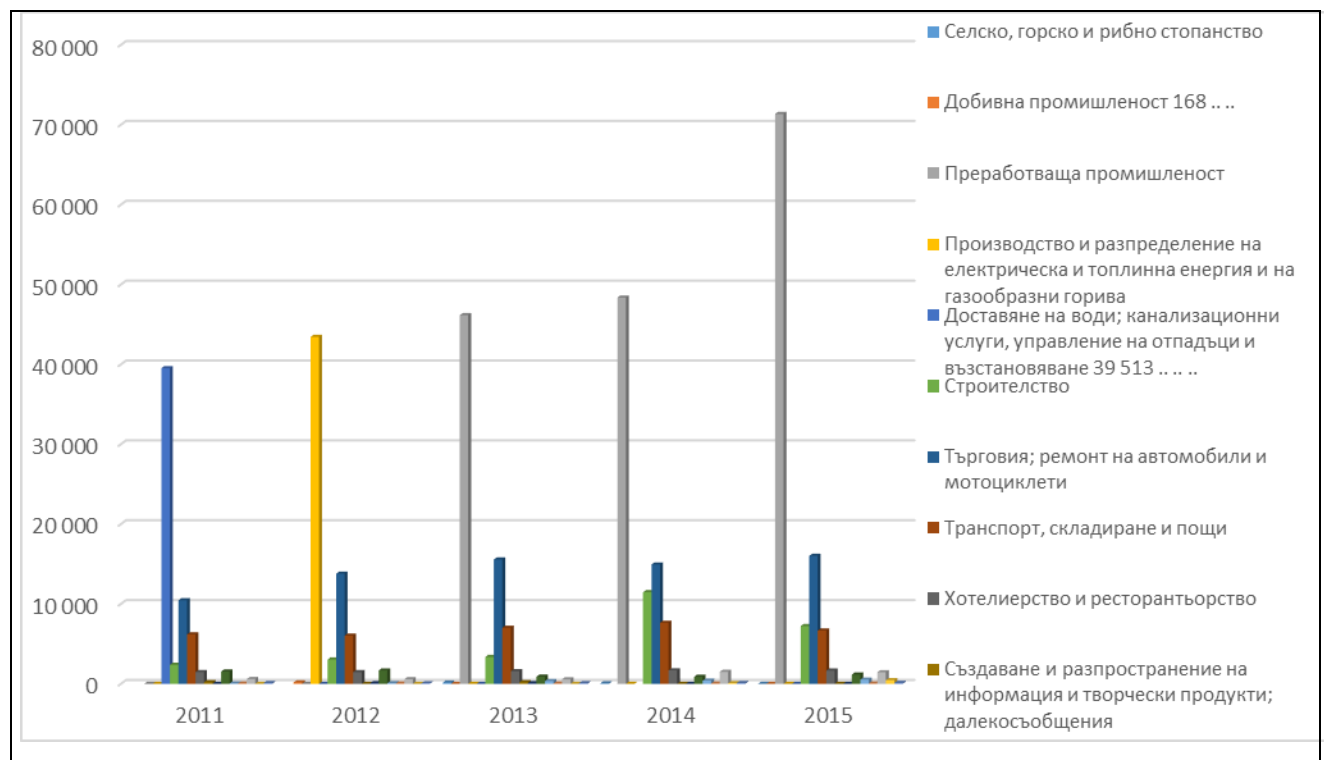
Приходи от дейността

През разглеждания период приходите от дейността на предприятията се увеличават с 65 374 лв. или с 85%. Увеличението на приходите от дейността е в пряка връзка с разгледаното увеличение на обема произведена продукция. Увеличението се формира предимно от секторите Преработваща промишленост, Строителство, Хуманно здравеопазване и социална работа и Административни и спомагателни дейности, както и Търговия; ремонт на автомобили и мотоциклети.

Таблица № 21. Приходи от дейността на предприятията в община Рудозем 2011-2015 г – хил.лв.

Икономически дейности	2011	2012	2013	2014	2015
Селско, горско и рибно стопанство			150	60	..
Добивна промишленост		168	..		..
Преработваща промишленост	..	..	46 153	48 353	71 354
Производство и разпределение на електрическа и топлинна енергия и на	..	43 430	..	..	..

газообразни горива					
Доставяне на води; канализационни услуги, управление на отпадъци и възстановяване	39 513	..	..		..
Строителство	2 371	3 046	3 366	11 467	7 225
Търговия; ремонт на автомобили и мотоциклети	10 455	13 788	15 568	14 931	16 018
Транспорт, складиране и пощи	6 177	6 024	7 018	7 636	6 661
Хотелиерство и ресторантьорство	1 467	1 457	1 573	1 684	1 654
Създаване и разпространение на информация и творчески продукти; далекосъобщения	195	..	190	..	..
Операции с недвижими имоти	..	82	81	..	..
Професионални дейности и научни изследвания	1 535	1 664	890	882	1 156
Административни и спомагателни дейности	44	79	345	405	525
Образование	36	28	27	27	31
Хуманно здравеопазване и социална работа	589	569	555	1 492	1 447
Култура, спорт и развлечения	..	..	..	82	450
Други дейности	98	64	71	95	110
Общо (всички икономически дейности, с изключение на сектори К, О, Т и U)	76 716	87 200	90 541	94 465	142 090

Фиг. № 8. Изменение на стойностния обем на приходите от дейността на предприятията в община Рудозем по сектори - 2011-2015 г. – хил. лв.

Нетни приходи от продажби

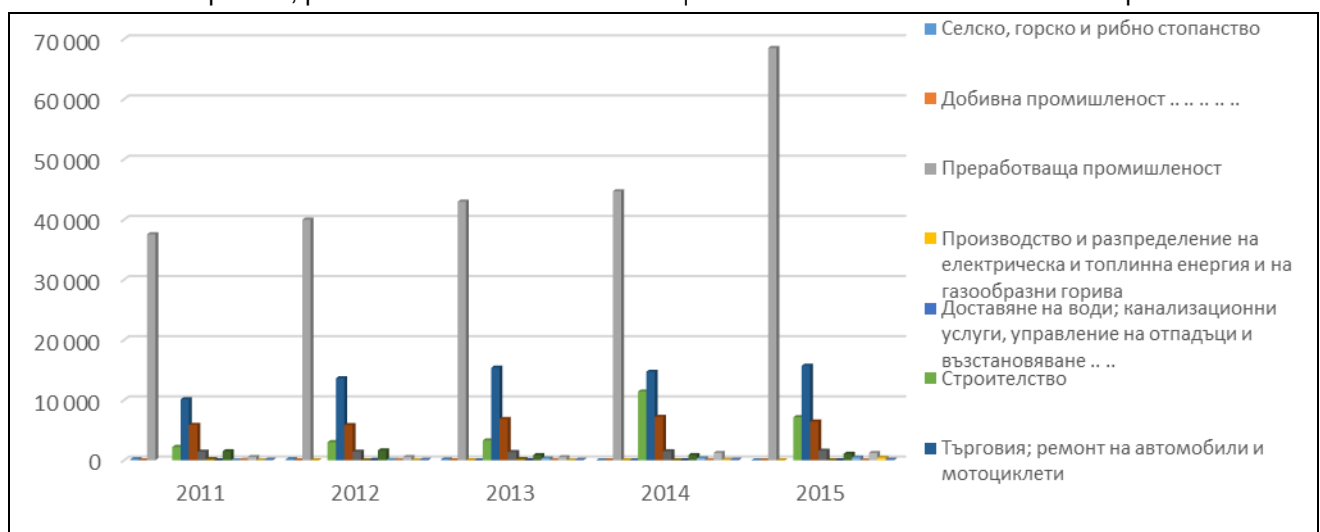
Таблица № 22. Нетни приходи от продажби на предприятията в община Рудозем 2011-2015 г – хил.лв.

Икономически дейности	2011	2012	2013	2014	2015
Селско, горско и рибно стопанство	179	168	134	..	..
Добивна промишленост	..	..	..	..	..
Преработваща промишленост	37 565	39 997	42 977	44 694	68 511
Производство и разпределение на електрическа и топлинна енергия и на газообразни горива		..	..	..	..
Доставяне на води; канализационни услуги, управление на отпадъци и възстановяване			..	..	
Строителство	2 226	3 024	3 303	11 436	7 164
Търговия; ремонт на автомобили и мотоциклети	10 146	13 637	15 394	14 713	15 720
Транспорт, складиране и пощи	5 885	5 852	6 876	7 221	6 438
Хотелиерство и ресторантьорство	1 428	1 433	1 365	1 506	1 600
Създаване и разпространение на информация и творчески продукти; далекосъобщения	195	..	190	..	..
Операции с недвижими имоти	..	38	22	..	..
Професионални дейности и научни изследвания	1 500	1 651	864	866	1 078
Административни и спомагателни дейности	..	44	315	342	468
Образование	36	28	27	27	..
Хуманно здравеопазване и социална работа	542	546	529	1 227	1 215
Култура, спорт и развлечения	..	..	..	82	430
Други дейности	97	64	71	90	100

Източник: НСИ

Нетните приходи от продажби на предприятията от сектора непрекъснато нарастват през разглеждания период. Увеличението идва основно от секторите:

- Преработваща промишленост – с 30 946 хил. лв. или с 45% за сектора
- Строителство – с 4 938 хил. лв. или с 68% за сектора
- Търговия; ремонт на автомобили и мотоциклети – с 5 574 или с 35% за сектора

Фиг. № 9. Изменение на нетните приходи от продажби на предприятията в община Рудозем – 2011 – 2015 г. – хил. лв.

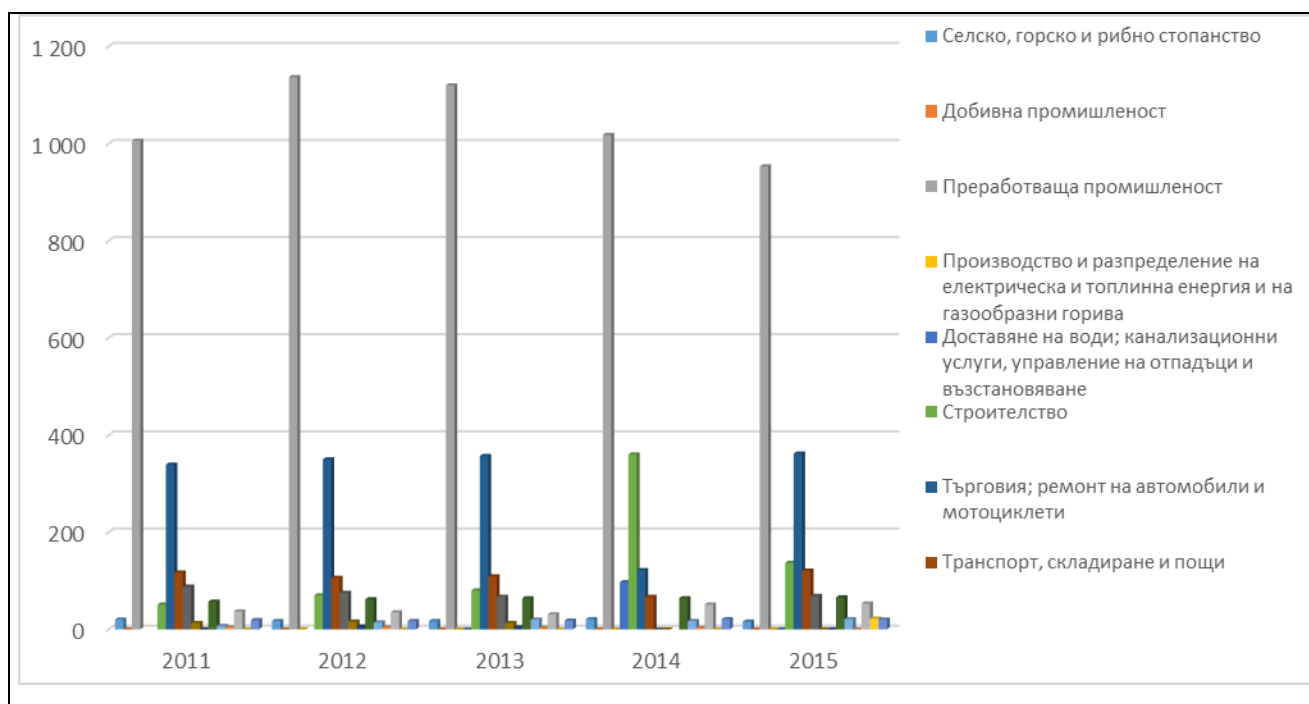
Най-голямо е увеличението през 2015 г. в сравнение с всички останали години. Увеличението в сравнение с 2011 г. е с 54 386 хил. лв. или със 74%.

Заети лица

Таблица № 23. Заети лица в предприятията в община Рудозем 2011-2015 г – бр

Икономически дейности	2011	2012	2013	2014	2015
Селско, горско и рибно стопанство	20	17	17	21	16
Добивна промишленост	..	..	..	..	..
Преработваща промишленост	1 006	1 137	1 120	1 018	953
Производство и разпределение на електрическа и топлинна енергия и на газообразни горива		..	..	..	..
Доставяне на води; канализационни услуги, управление на отпадъци и възстановяване			..	97	..
Строителство	51	70	80	360	137
Търговия; ремонт на автомобили и мотоциклети	339	350	357	122	362
Транспорт, складиране и пощи	117	106	109	67	121
Хотелиерство и ресторантьорство	88	75	67	..	69
Създаване и разпространение на информация и творчески продукти; далекосъобщения	13	16	13	..	..
Операции с недвижими имоти	..	6	4		..
Професионални дейности и научни изследвания	57	62	64	64	66
Административни и спомагателни дейности	7	14	20	17	21
Образование	4	4	3	3	..
Хуманно здравеопазване и социална работа	37	35	31	51	53
Култура, спорт и развлечения	..	..	..	..	22
Други дейности	19	17	18	21	20

През изследвания период броят на заетите лица е относително постоянен. Най-много са те в секторите преработваща промишленост, строителство и търговия и ремонт.

Фиг. № 10. Изменение на броя на заетите лица в предприятията в община Рудозем по сектори - 2011-2015 г. – хил лв.

Таблица № 24. Групи предприятия в община Рудозем според заетите в тях

Групи предприятия според заетите в тях лица	2011	2012	2013	2014	2015
Общо	289	311	307	316	330
0 - 9	265	281	279	283	299
10 - 49	18	23	22	26	25
50 - 249	.	.	.	7	6
250 +	.	.	.	.	.

В общината преобладават микропредприятията. През изследвания период се наблюдава непрекъснато увеличение на заетостта, основно в микро и малките предприятия. Това обстоятелствено показва увеличена инвестиционна активност, увеличаване на икономическата активност, както бе отбелязано и в коментарите на основните показатели по-горе. Всички тенденции показват нарастваща икономическа активност, която се дължи на засилената мобилност в региона и засилените трансгранични връзки.

2.5.2. Профил на първичния сектор

Селско стопанство

Община Рудозем е разположена на 186 176 18944,48 дка площ, от която

- селскостопански фонд - ниви, ливади, пасища - 14,30% или 26 576 дка 12,92% или 2447,70 дка
- горски фонд -. 90,5% или 149 846 дка 80,95% или 153 349,1 дка / предимно държавен горски фонд
- жилищна територия - 4,1% или 7 467 дка жилищна територия на гр. Рудозем и 22 населени места

Структура на селскостопанската територия е следната:

- ниви - 2 763 дка
- ливади - 9 012 дка
- пасища - 12 317 дка

Над 1000 дка или 12% от общата площ на пасищата вече са се само залесили и над 20% от земеделските площи не се обработват от години и пустеещите земи се увеличават. Подобна тенденция за редуциране се наблюдава и в животновъдството:

Таблица № 25. Статистика на отглежданите животни в общината

Година	Говеда	Крави	Овце	Майки	Кози
1998	2035	1394	1631	980	200
2006	1620	1236	450	250	180
2010	756	625	441	315	123
2011	915	697	497	297	245

Източник: Община Рудозем

Регистрираните земеделски производители в общината също намаляват:

- към 25.03.2010г. са били - 268 броя,
- към 25.03.2011г, вече са - 175 броя.

Традиционно селското стопанство в Община Рудозем е свързано с картофопроизводството. В резултат от монокултурното отглеждане на картофи върху едни и същи площи, без спазването на съвременните агрономически изисквания за сеитбооборот обработваемите земеделските земи са силно изтощени. Ползването на семена без установен произход и предварително третиране също е нанесло сериозни щети свързани със значително увеличаване дела на заразените площи с нематода. Всичко това води до значително нарастване на разходите на картофопроизводителите или което е по-често срещаната практика до ниски добиви. Въпреки че картофопроизводството не е определящо за отрасловата характеристика на икономиката на общината, неговото значение е от изключителна важност за отделни домакинства, които разчитат на него за своето изхранване.

С по-добри възможности от гледна точка на природните дадености разполага животновъдството. За съжаление обаче значителна част от земеделските земи представляват мерите и пасищата (15 920 дка), които поради отдалеченост от населените места, липса на пътища и неразвитост на пазара за продукция от животновъдството не се използват ефективно.

Анализът на себестойността на животинската продукция показва, че не могат да се достигнат конкурентни цени спрямо същата продукция, произведена в равнинните части на страната. Необходимо е да се намери пазарна ниша за такъв вид продукция, която да оправдава по-висока себестойност. Възможните решения могат да се търсят в посока произвеждане на екологично чиста продукция. Животновъдството е представено основно от овцевъдство и говедовъдство.

Животните се отглеждат главно по единични бройки в домакинствата като целта е по-скоро изхранване на населението отколкото развитие на производство за пазара. Предстоящото влизане в ЕС и хармонизираната с това национална политика изисква развитие на отрасъла и най-вече на млечното говедовъдство в „пазарни“ размери – например отглеждането на минимум 5 крави в едно стопанство и свързаното с това субсидиране. Горско стопанство Горските територии представляват на 80% от територията на община Рудозем, а собствеността им е 95% държавна и 5% частна. Наличието на такъв голям процент гори е приоритет на развитието на общината и формиране на самостоятелно горско стопанство.

Горският фонд има значение за икономическата база на общината главно като суровинен източник за дървен материал, за развитие на дивечовото стопанство, за отглеждане на диворастващи плодове, билки и др. Тази особеност изисква целенасочени действия за развитието и защитата на горските територии. От изключителна важност за оползотворяване на наличния потенциал е развитието на специфични производства използващи дървесината като суровина, по този начин общината ще се възползва и от принадлежната стойност на продуктите произведени от нея.

Изводи и обобщения

- Растениевъдството няма и в бъдеще няма да има структуроопределящ характер за община Рудозем. Поради значението си за изхранване на населението следва да се полагат усилия за окрупняване на маломерните парчета земя, както и за подобряване на почвеното плодородие.
- Наличието на ливади, мери и пасища дава основание да се очаква развитие на специфично животновъдство насочено към екологични ниши на пазара.
- Развитието на производства използващи дървесината като суровина, както и такива свързани с ловно стопанство и първична преработка на билки, гъби и диви плодове би допринесло както за развитието на селското и горско стопанство така и за цялостното икономическо развитие на общината. По показателя БВП на един жител община Рудозем се нарежда в групата общини, които са под средното равнище за страната. Според информацията, общината е под средното равнище на този показател и спрямо областната икономика.

- Значителният горски фонд, при подходящо стопанисване и развитие, може да бъде един основните източници на икономически растеж на общината – като суровина за дървен материал, отглеждане на дивеч, билки, диви плодове и т.н.
- Невъзможността да се постигнат конкурентни цени на животинската продукция изисква предприемане на мерки, които да позволят сертифицирането на животинската продукция като екологично чиста.

2.5.3. Профил на вторичния сектор

Приоритетно място в социално-икономическото развитие на община Рудозем заема минно-добивната и преработваща промишленост, с основно структурно-определящо предприятие "Рудметал" АД – гр. Рудозем. Акционери на дружеството са бивши работници и служители на обявените в ликвидация дружества "Горубсо – Рудозем" ЕАД и "Горубсо – РОФ" ЕАД.

Дружеството е специализирано в подземен рудодобив и минно строителство, като притежава две концесии за добив на подземни богатства. От 2001 г. "Рудметал" АД е собственик на рудник "Димов дол", а на 05.02.2002 г. сключва концесионния договор за добив на оловно-цинкови руди от находище "Димов дол". До 31.12.2012 г. добива 777 650 тона руда, като забойната линия достига на дълбочина до 400 м под земята.

Втората концесия "Рудметал" АД получава на 28.09.2007 г. за добив на скално-облицовъчни материали, мраморен брекчоконгломерат от находище "Дълга усойка" – община Рудозем. Суровината по своя вид и структура е уникална за страната и света. Срещат се два основни декоративни типа: светлосив и розов. Във връзка с нея дружеството има намерение да построи най-модерното предприятие за обработка на скално-облицовъчни материали. За целта са закупени две автоматизирани поточни линии на италианската фирма "BRETON" и 60-ножов гатер на италианската фирма "BM". За съжаление повече от 5 години бюрократични пречки спъват уреждането на земята и стартиране на добивните работи на кариерата и строителството на сградата на предприя "Рудметал" АД е вписано в Регистъра на Държавната агенция за метрологичен и технически надзор за извършване на дейности по поддържане, ремонтиране и преустройство на:

- Конзолни кранове;
- Мостови и конзолни кранове и релсовите пътища към тях;
- Подвижни работни площадки;
- Кранове стрелови тип, монтирани на автомобили или на самоходни или несамоходни шасита.

През последните години добива и преработката на полиметалните находища отстъпва водещата си роля. Химическата промишленост (в частност козметичната), шивашката, строителната, дърводобивната и дървопреработваща промишленост се явяват като стратегически отрасли. Интерес представляват и огромните запаси от риолитови плочи, мрамор и хвостов пясък, а откритата кариера край Витина за риолитови плочи е с изготвен геологопроучвателен доклад и утвърдени запаси.

Други предприятия:

- ЕТ "Сепал" - строителство и проектиране
- ЕТ "Викторио - Зарко Дурев" - строителни и строително-ремонтни работи; Фирма „Вехрус“ ЕООД- строителни и строително-ремонтни работи
- "Горубсо - РОФ" АД - фабрика за преработка и обогатяване на оловно-цинкова руда.

- ЕТ „БАХЧЕР – Бисер Чернарев” -международен транспорт и спедиция,строителство и строителна механизация, производство на инертни материали.

Козметиката като проспериращ отрасъл е представена от:

- "Рубелла Бюти" АД - производител на серии козметични продукти за над 48 държави
- "Вентони козметикс" ЕООД - производител на оцветяваща къна, паста за зъби, бяла козметика, с изградена дистрибуторска мрежа в страната, и износ за Грузия, Иран и Ирак
- "Дестини" ООД - производител на оцветители за коса и бяла козметика.

В областта на шивашката промишленост работят няколко фирми, които реализират продукцията си не само на вътрешния, но и на външния пазар със страните от Европа:

- "Бапа спорт" ООД;
- "D & L sport" ООД;
- „Омелия” ЕООД;
- "Финта" АД - обувната промишленост, цех за производство на саи.

В областта на хранително-вкусовата промишленост работят:

- ЕТ „Рос-си“,
- ЕТ „Интерменю 65“,
- В 1997 година е изградена мандра за изключително ефективна обработка на суровини с подкрепата на „Национален Еко фонд“, но спира да функционира поради прекратени взаимоотношения с банката-посредник.

Билкопреработката макар и нетрадиционен е перспективен отрасъл за района. От етерично-маслените билки виреят почти всички видове - мащерка, риган, бял равнец, жълт кантарион, лавандула, невен, салвия и др. Диворастящи плодове - малина, ягода, къпина, арония боровинка и др. В тази област работи фирма за екологични сладка и конфитюри-„СЕВА” ООД.

Предстоящото изграждане на ГКПП Смолян - Рудозем - Ксанти, ще даде тласък на трансграничните контакти. Отварянето на пътя ще създаде условия за организиране на свободна икономическа зона, нови форми на икономическо сътрудничество и изграждане на смесени фирми

2.5.4. Профил на третичния сектор

Третичният сектор се развива с относително устойчиви темпове. От третичния сектор има няколко отрасли с обслужващ характер, които се развиват по-успешно, а именно “Търговия, ремонт на автомобили и мотоциклети”, “Транспорт, складиране и пощи” и “Пренос на ел. енергия и на вода”. Броят на предприятията и на заетите общо в тези три отрасли е относително стабилен. Третичния сектор е свързан със степента на развитост на обслужващите функции на общината. Те са ориентирани към задоволяване на ежедневни и на периодични потребности на населението. От отраслите с бюджетен характер, с по-устойчиво развитие са “Държавно управление” и “Образование”.

Търговската мрежа в общината обхваща малки обекти, с обслужващ персонал от 1 до 3-4 д. Структуроопределящите търговски обекти от типа на супермаркетите и хипермаркетите не са представени в търговската мрежа на общината.

Туризм

Една от основните цели за развитие на община Рудозем е разгръщането на потенциала в сектор „Туризъм“. Географското положение на общината, природните и ресурси предполагат значителен потенциал в сектор туризъм, най-вече в насока еко-туризъм, минен туризъм и други форми на алтернативен туризъм.

Наблюдава се непрекъснато увеличение на броя на пренощуващите лица и приходите от нощувки.

Концентрацията на заведения за хранене и развлечения е по-голяма в съответствие със средствата за подслон и местата за настаняване. Самият капацитет на заведенията обаче не е изчерпателен и достатъчно красноречив индикатор за преценка главно на икономическите приходи от туризъм, който в общината не е развит. Трябва да се извърши ефективен маркетинг - атрактивност на обектите от гледна точка на възможностите за целогодишно ползване и обезпечеността им с инфраструктура и услуги. Качеството на предоставяните услуги наистина непрекъснато се подобряват, но общо взето засега много от тях не достигат в категорията си съответния стандарт. Недостатъците са както в обезпечаването им със съответната инфраструктура, така и в качеството на човешките ресурси. Необходимо е заведенията за хранене и развлечения, средствата за подслон и местата за настаняване в общината да се профилират като обекти с висок стандарт на всички предоставяни услуги, за което ще допринесат актуалните, разработени на държавно равнище стандарти за категоризацията според вида и качественото равнище на услуги, които те предлагат.

В общината са представени почти всички форми на заведения за хранене и развлечения и капацитетът им е разпределен между ресторанти, гостилници, бюфети, павилиони и заведения за масово хранене. Най-голямо струпване на заведения има предимно в града. Качеството на предлаганите услуги в заведенията за хранене, под влияние на конкурентната среда, непрекъснато се подобрява и тази тенденция протича по-бързо при тях, отколкото при заведенията за подслон. Постепенно възникват заведения с високо равнище на услугите и с добро качество на обслужването, които чрез кухнята, обзавеждането и обстановката си се специализират в предлагането на местни кулинарни специалитети.

Други отрасли на третичния сектор

Останалите отрасли, представляващи третичния сектор, са разгледани подробно и самостоятелно в разделите за социална инфраструктура, транспорт, комуникации, търговия и пр.

2.6. Обитаване

Функционалната система “Обитаване” е с изключително важно значение при устройственото планиране на населените места, тъй като изисква значителни пространствени ресурси. От друга страна, количествените параметри на жилищния фонд формират стандарта на населението по отношение на задоволяването му с жилища и жилищна площ.

Данните за обитаването са представени в следващите таблици. Към края на 2015 г. сградите на територията на общината са 2 435, като огромната част от тях са тухлени.

Таблица № 26. Жилищни сгради по конструкция на сградата към 31.12.2016 година – бр.

Община, населени места	Общо	Панелни	Стоманобетонни	Тухлени	Други
Рудозем	2435	17	38	1011	1369

Източник: НСИ, 2016 г.

Преобладават двустайните и тристайните жилища. Двустайните жилища преобладават в общинския център, а тристайните в селата.

Таблица № 27. Жилища по брой на стаите към 31.12.2016 година – бр.

Община, населени места	Общо	Жилища по брой на стаите					
		Едностаин и	Двустайни	Тристайни	Четириста йни	Петстаини	Шест и повече стаи
Рудозем	4 925	283	2060	1397	699	228	258

Източник: НСИ, 2016 г.

Полезната площ на жилищата в селата е по-голяма от тази в общинския център. Жилищата на 1000 души от населението са 529.17. Средният брой лица на едно жилище е 1,89 души.

2.7. Труд

Система „труд“ в община Рудозем обхваща всички производствени и складови територии, стопански дворове и други територии за реализация на икономически дейности.

Трудът в община Рудозем е представен във всички населени места, но отделните сектори на икономиката са различно застъпени в осемте села. Повечето от населените места в общината са с доминираща икономическа функция – селско и горско стопанство. В тях няма обособени производствени територии по смисъла на ЗУТ. От анализите на данните за секторната структура на местната икономика се констатира, че сектор „Индустрия“ макар да заема немалък дял в икономиката на общината, промишлеността е представена от малки производства.

2.8. Социална инфраструктура

Предмет на анализи и оценки на състоянието и на прогнозите за развитие са социални дейности с бюджетен характер – образование, здравеопазване, социално подпомагане, култура, спорт, държавно управление.

Анализът на съществуващото състояние (Диагнозата) на бюджетните социални услуги има за цел да:

- установи степента на развитост на обслужващите функции на отделните населени места, в т.ч. и на общинския център;
- характеризира териториалната организация на обслужващите обекти със социално предназначение и възможностите за териториален достъп на населението до обслужващите обекти;
- степента на застъпеност на социалната инфраструктура е функция от броя на населението в общината. Малкият брой на обитателите на община Рудозем ограничава възможностите за предлагане на широка гама от социални дейности. Това дава отражение и върху развитието на обслужващите функции на населените места.

Степента на развитост на социалната инфраструктура е функция от броя на населението в общината. Малкият брой на обитателите на община Рудозем ограничава възможностите за предлагане на широка гама от социални дейности. Това дава отражение и върху развитието на обслужващите функции на населените места.

2.8.1. Образование и образователна инфраструктура

Инфраструктурата на образованието в община Рудозем е представена от обекти на предучилищното обучение и на общото образование. За образованието в общината е характерно, че то е изцяло с публичен характер – с общинско финансиране. Броят и капацитетът на предучилищните детски заведения и на общообразователните училища са функция от специфичните възрастови структури на населението на общината – съответно лицата във възрастовите групи от 3 до 6 години, от 7 до 14 и от 15 до 18 години. От демографската характеристика на община Рудозем се установява, че за малка по население община тези контингенти включват не много голям брой лица (Виж раздел „Демография“).

Образователната структура на населението в община Рудозем отбелязва подобрение в сравнение с предишните години, като тенденцията е да се увеличава делът на завършилите средно и висше образование. Въпреки това делът на хората с основно или по-ниско образование остава висок.

Осигурен е транспорт на всички пътуващи ученици, а учащите от I - IV клас получават безплатни закуски и учебници.

Образователната система в община Рудозем, подобно на образователната система в България, включва детски градини, училища и обслужващи звена. Тенденциите в развитието на образователната инфраструктура на община Рудозем са представени по-долу.

Детски градини

В периода 2016–2017 г. броят на детските градини в община Рудозем се е запазил – осем на брой и броят на децата се е увеличил на 363. Детските учители в детските градини са 36 на брой.

Таблица № 28. Образователни институции - Детски заведения по населени места в община Рудозем – учебна 2016/2017 г.

Населени места	Брой детски заведения (по вид)	Брой обхванати деца	Брой групи
гр. Рудозем	ДГ "Снежанка"	150	8
гр. Рудозем	ДГ "Възраждане"	24	1
с. Чепинци	ДГ "Елица"	81	4
с. Елховец	ДГ "Дъга"	35	2
с. Пловдивци	ДГ "Мечо Пух"	13	1
с. Войкова лъка	ДГ "Войкова лъка"	22	1
с. Рибница	ДГ "Слънце"	23	1
с. Борие	ДГ "Борие"	15	1

Източник: Община Рудозем, 2016 г.

В общината има достатъчно кадри за детските ясли, детските градини и училища. Предвижда се откриване на яслена група към ЦДГ „Елица“ - с. Чепинци. Предстои откриване на ЦДГ с. Войкова лъка.

Училища

На територията на общината няма висши учебни заведения и професионални гимназии.

Средните училища са три категории: общински, държавни и частни. През 2012/2013г. тези училища завършват 987 ученици, което е със 5,9% по-малко от 2010/2011г. Макар и покриващи икономическия профил на района, много е трудно да се направи оценка за професионалната реализация на тези специалности, поради отсъствие на система за обратна връзка.

Таблица № 29. Брой общообразователни училища в община Рудозем – учебна 2016/2017 г.

Населени места	Вид общообр. у-- ще (основно, СОУ)	Брой ученици	Брой паралелки	Брой класни стаи
гр. Рудозем	СУ „Свети свети Кирил и Методий”	618	27	27
с. Чепинци	СУ "Христо Ботев"	240	12	12
с. Елховец	ОУ "Христо Ботев"	85	8	8

Източник: Община Рудозем, 2016 г.

Няма отпаднали ученици от общинските училища. Всички училища са санирани и с подобрени санитарни възли. Броят на преподавателите в училищата в общината е 104. Учениците от селата се придвижват до съответните учебни заведения чрез осигурен транспорт от Община Рудозем.

Таблица № 30. Брой пътуващи ученици до СУ „Свети Свети Кирил и Методий”, гр. Рудозем, Брой училищни автобуси: 3 /три/

Вид на превоза/Маршрут	Брой пътуващи ученици
Корита - Рудозем	2
Елховец - Рудозем	9
Витина - Рудозем	4
Рибница - Рудозем	23
Сопотот - Рудозем	25
Грамаде - Рудозем	7
Оглед - Рудозем	10
Койнарци - Рудозем	10
Борие - Рудозем	30
кв.Възраждане - Рудозем	42
кв.Освобождение - Рудозем	9
Иваново - Рудозем	2
Равнината - Рудозем	4
Бърчево - Рудозем	14
Войкова лъка - Рудозем	29
Бяла река - Рудозем	22
Пловдивци - Рудозем	3

Източник: Община Рудозем, 2016 г.

Таблица № 31. Брой пътуващи ученици до ОУ „Христо Ботев”, с. Чепинци, брой училищни автобуси: 1 /един/

Вид на превоза/Маршрут	Брой пътуващи ученици
с .Войкова лъка - Чепинци	2
с.Рибница - Чепинци	5
с.Сопотот - Чепинци	13
с.Оглед – Чепинци	2
с.Грамаде – Чепинци	3
м.Дуревска – Чепинци	8
м.Мемиевска - Чепинци	25

Източник: Община Рудозем, 2016 г.

Таблица № 32. Брой пътуващи ученици до ОУ „Христо Ботев”, с. Елховец, брой училищни автобуси: 1 /един/

Вид на превоза/Маршрут	Брой пътуващи ученици
с.Поляна – Елховец	3
с. Витина - Елховец	5
с. Корита - Елховец	8
с.Пловдивци – Елховец	6
с.Бърчево – Елховец	1
с.Войкова лъка – Елховец	10

Източник: Община Рудозем, 2016 г

Физическото състояние на сградния фонд в преобладаващите случаи е сравнително добро. През последните четири години с финансовата подкрепа на ЕФРР чрез ОПРР, а и със средства от националния бюджет е подобрена материално техническата база и са внедрени мерки за повишаване на енергийната ефективност в училища и детски градини в редица общини.

Изводи и обобщения:

- Предоставянето на образователни услуги и осигуреността с образование са на нива, близки до средните показатели за страната.
- Относителният дял на завършилите основно и средно образование е със стойности надвишаващи средните за страната.

2.8.2. Здравеопазване и здравна инфраструктура

Здравната система в общината включва здравни заведения само за допълнителна лечебна помощ. Съобразно броя на населението на общината чрез Областната здравна карта в община Рудозем функционират лечебни заведения за първична допълнителна помощ и за първична дентална (стоматологична) помощ. В същите работят общопрактикуващи лекари и лекари-дентисти.

В регистъра на лечебните заведения за първична допълнителна помощ, поддържан от РЗИ – Смолян, в община Рудозем към м. октомври 2016 г. са включени общо амбулатории, в които работят общопрактикуващи лекари. Всички амбулатории (кабинети) са от типа „индивидуални“. Има и една амбулатория за специализирана медицинска помощ.

Като цяло в община Рудозем системата на здравеопазването не е добре развита. Болничната помощ не разполага с болнични заведения. До 2011г. общината е разполагала с едно болнично заведение с капацитет 25 легла. През 2012г. не разполага с такова. През 2014г. отваря врати Специализирана болница за рехабилитация Родопи ЕООД – болнично лечебно заведение със договор с РЗОК Смолян. На територията на общината има лечебните заведения за извънболнична помощ (общопрактикуващи лекари), филиал Рудозем на ЦСМП гр. Смолян, лечебни заведения за специализирана извънболнична помощ(АСМП), лечебни заведения за стоматологична помощ.

Таблица № 33. Лечебни заведения в община Рудозем – 31.12.2016 г.

Показател	2016 – бр.
Болнични заведения - общо	1
легла	151
многопрофилни болници	-
легла	-

специализирани болници	1
легла	151
центрове за кожно-венерически заболявания	-
легла	-
комплексни онкологични центрове	-
легла	-
центрове за психично здраве	-
легла	-
Лечебни заведения за извънболнична помощ - общо	4
легла	-
диагностично- консултативни центрове	-
легла	-
медицински центрове	1
легла	-
самостоятелни медико- диагностични и медико-технически лаборатории	3
дентални центрове	-
медико- дентални центрове	-
легла	-
Други лечебни и здравни заведения	-
легла	-

Източник: НСИ, 2016 г.

Таблица № 34. Медицински персонал в община Рудозем – 31.12.2016 г.

Показател	2016 – бр.
Лекари - общо	15
в т.ч. Общопрактикуващи ¹	6
Лекари по дентална медицина	11
Медицински специалисти по здравни грижи	19

Източник: НСИ, 2016 г.

Таблица № 35. Детски ясли и деца в детските ясли - 31.12.2016 г.

Показател	2016 – бр.
Детски ясли - общо	1
места	24
Деца - общо	19
момчета	6
момичета	13

Източник: НСИ, 2016 г.

Лечебни заведения за извънболнична помощ:

- ЕТ д-р Минка Ламбова – общопрактикуващ лекар
- ЕТ САНИ д-р Валентин Енев – общопрактикуващ лекар
- ЕТ д-р Зихана Енева – общопрактикуващ лекар
- ЕСКУЛ д-р София Царева ЕООД – общопрактикуващ лекар
- ЕТ д-р Валентин Димитров – общопрактикуващ лекар и в с. Елховец
- ЕТ д-р Веселинка Дурева – общопрактикуващ лекар в с. Чепинци

Лечебни заведения за специализирана извънболнична помощ :

- АСМП по вътрешни болести д-р Кунка Гунчева
- АСМП по УНГ болести д-р Феликс Кабаков
- АСМП по неврология д-р Руска Трифонова
- АСМП по кардиология и вътрешни болести д-р Велин Желев
- АСМП по акушерство и гинекология д-р Николай Михайлов

Лечебни заведения за стоматологична помощ:

- д-р Виолета Чолакова – Рудозем и Елховец
- д-р Алберт Демирев – Елховец
- д-р Сребра Бобова – Рудозем
- д-р Симона Кавалска - Рудозем
- д-р Евгения Дурева – Чепинци
- д-р Васко Василев – Чепинци
- д-р Юрий Сариев – Рудозем
- д-р Филка Шукерова – Рудозем
- д-р Тодор Атанасов - Рудозем

Лечебни заведения за болнична помощ :

Специализирана болница за рехабилитация Родопи ЕООД – болнично лечебно заведение , което извършва прием на пациенти по две клинични пътеки , за които има сключен договор с РЗОК Смолян :

- КП 241 – „ Физикална терапия и рехабилитация при болести на периферна нервна система„
- КП 244 – „ Физикална терапия и рехабилитация при болести на опорно – двигателен апарат „
- МБАЛ Рудозем ЕООД – лечебно заведение, което от 2010 г. не извършва лечебна дейност.
- Прогноза 2019 – 2039 г.

Развитието на здравната помощ може да протече в няколко посоки :

1. Стабилизиране на спешната помощ с кадри и апаратура.
2. Подобряване условията на работа на общопрактикуващите лекари и специалисти
3. Развитие на рехабилитацията и обособяване на специализирано отделение за рехабилитация на опорно – двигателния апарат.
4. Разкриване на отделение за долекуване
5. Използване на свободното движение на пациенти в Европейския съюз и привличане на чужди

пациенти за диагностика , лечение и рехабилитация в нашите лечебни заведения.

Изводи и обобщения:

- Съществуващата вътрешнорегионална диспропорция по отношение на здравната помощ налага прилагането на по-целенасочена политика за развитие на здравната инфраструктура и по-ясно очертаване на населените места, за които достъпът до обща и специализирана здравна помощ е затруднен.

2.8.3. Социално подпомагане

Потребители на социални услуги са лица с различни видове увреждания - физически, ментални и др., както и лица в тежко социално положение.

По **формата на финансиране** социалните дейности, предлагани на потребителите в община Рудозем попадат в две групи:

- социални услуги – държавна отговорност, т.е. финансирани от държавата и делегирани на общината;
 - социални услуги – общинска отговорност, финансирани от общинския бюджет.
1. Брой лица с увреждания – по населени места,
 - в т. ч. с физически увреждания – брой по населени места (в т. ч. и лица до 18 г.); - 52
 - с умствени увреждания – брой по населени места (в т.ч. лица до 18 г.) –
 2. Брой лица, получаващи социални помощи – по населени места:

Таблица № 36. Специализирани институции за социални услуги в община Рудозем – 31.12. 2016 г.

Специализирана институция за социални услуги	Населено място	Капацитет
ЦОП	Гр. Рудозем	25
ДЦДУ	Гр. Рудозем	25

Източник: Община Рудозем, 2016 г

Таблица № 37. Социални услуги в общността (обичайна среда) и от резидентен тип в община Рудозем – 31.12 2016 г.

Социални услуги предоставяни в общността (По вид на услугата)	Населено място	Капацитет
Личен асистент/социален асистент/домашен помощник		
	гр. Рудозем	17
	с. Чепинци	15
	с. Елховец	4
	с. Сопотот	5
	с. Бяла река	2
	с. Войкова лъка	3
	с. Коритата	3
	с. Витина	2
	с. Поляна	1
	с. Бърчево	2
	с. Борие	2
	с. Оглед	2
	с. Мочуре	1

	с. Грамаде	1
СУ „топъл обяд“	гр. Рудозем	45
	с. Чепинци	22
	с. Елховец	33

През 2011 г. в община Рудозем по проект „Регионален подход при осъществяване на реформа в обществената грижа за деца в обл. Смолян“ са разкрити „Дневен център за деца с увреждания“ (ДЦДУ) и „Център за обществена подкрепа“ (ЦОП) под ръководството на Международна социална служба - България с финансова подкрепа на фондация ОУК и фондация „Лорд Миченхам от Хелингли“ – Швейцария. За стартиране на услугата от общ. Рудозем е предоставен терен в кв. Възраждане ул. „Васил Априлов“ – сградата на бившето училище. Центровете разполагат със зали с модерно оборудване. Дневният център за деца с увреждания представлява комплекс от социални услуги за цялостно обслужване на децата през деня, свързани със задоволяване на ежедневни, здравни, рехабилитационни потребности, предоставяне на храна, организация на свободното време. Центърът работи с деца със специфични образователни потребности – деца с различни по вид и степен на тежест увреждания, с обучителни затруднения, с проблеми в комуникацията. Специалистите от дневния център предоставят дневна, полудневна или почасова грижа за деца за задоволяване на ежедневните им потребности, придобиване на различни умения и навици. В центъра за деца с увреждания работят педагози, помощник-възпитатели, социален работник, мед. сестра, психолог, логопед, рехабилитатор. Центърът за обществена подкрепа предоставя консултативни услуги за деца и младежи до 18-годишна възраст и техните семейства. Усилията са насочени към семейства, които търсят съвети и подкрепа при отглеждането и възпитанието на децата си, към деца, застрашени от отпадане от училище, деца с проблеми в поведението, жертви на физически и емоционален тормоз, като при всеки случай екипът на центъра активно си сътрудничи с родителите и разширеното семейство на децата. В центъра за обществена подкрепа работи екип от социален работник, педагог и психолог. Специалистите оказват психологическа и педагогическа подкрепа на деца, които срещат трудности в училище, за справяне с агресията, трудно поведение, подобряване на взаимоотношенията с връстниците. Те информират и консултират семействата за подобряване на родителските им умения, за предотвратяване на риск от насилие. Към момента в Дневен центъра за деца с увреждания от услугите се възползват 10 деца, а Центърът за обществена подкрепа работи по 7 случая. Услугите в центровете се ползват:

1. С направление от Дирекция „Социално подпомагане“ / Отдел „Закрила на детето“ и след сключване на договор за ползване на услугите с техен родител или настойник (попечител)
2. По заявка на родителите след подаване на заявление за ползване на услугата до Управителя на ДЦДУ и ЦОП гр. Рудозем – МСС-България и последващо сключване на Договор за предоставяне на съответната социална услуга.

Услугите в двата центъра са напълно безплатни.

През 2012-2013г. е реализиран проект „Създаване на заетост, чрез развитие на социалното предприемачество в община Рудозем“, финансиран от Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси 2007-2013г.“ Създадено е ново социално предприятие първото по рода си в общината, чиято цел е осигуряване на заетост на уязвими социални групи. В предприятието се реализират различни видове дейности (озеленяване, социални услуги в домашна среда и запазване на традиционните занаяти в общината).

Изводи и обобщения:

- Налице е по-голяма динамика в развитието на социалните услуги, предоставяни в общината. Това е отчетлив индикатор за резултатите от провежданата политика на деинституционализация и доближаване на социалното обслужване до обичайната домашна среда на клиентите.

2.8.4. Културни дейности и инфраструктура на културата

Община Рудозем е район с богато културно-историческо наследство и е разположена в най югоизточните части на Западните Родопи. Заема долините на реките Арда, Чепинска и Елховска , изградена е от 23 населени места – 1 град и 22 села . Град Рудозем е общински административен , културен и икономически център .

Изградена е материална база в сферата на културата в общината, местоположение на културните обекти по квартали, зает персонал в цялата културна инфраструктура – читалища, библиотеки, спортни зали, стадиони, центрове по изкуства.

Културната инфраструктура на общината се състои главно от 11 народни читалища с библиотеки към тях. По – големи читалища са „ Христо Ботев 2000 „ гр. Рудозем „ Нов Живот 1948 „ с. Чепинци и „ Звезда 1950 „ с. Елховец . В тях се помещават и трите най – големи за община Рудозем библиотеки с приблизителен библиотечен фонд в размер на 22 000 библиотечни единици .

Персонала в тях е определен в зависимост от отпуснатите субсидирани щатни бройки от Министерството на културата на Република България.

Културните обекти по квартали и зает персонал в тях:

1. „ Христо Ботев 2000 „ гр. Рудозем , бул. „ България „ N: 13 -3 щ.бр. – председател , секретар и библиотекар на читалището ;
2. „ Нов Живот 1948 „ с. Чепинци , ул. „ Демокрация „ N : 8- 3 щ.бр.- председател , секретар и библиотекар на читалището ;
3. „ Звезда 1950“ с. Елховец -2 щ. бр. – председател и секретар на читалището ;
4. „ Пробуда 1967“ с. Пловдивци – 1 щ. бр. – секретар на читалището ;
5. „ Кичика 2005 „ с. Сопота – 1 щ.бр. – секретар на читалището ;
6. „ Напредък 2006 „ с. Войкова лъка – 1 щ. бр. – секретар на читалището ;
7. „ Христо Ботев 1967 „ с. Оглед – 1 щ.бр. – секретар на читалището ;
8. „ Развитие 2008 „ с. Борие – 1щ. бр. – секретар на читалището;
9. „ Родопчанка 2008“ с. Рибница – 1 щ. бр. – секретар на читалището;
10. „ Зора 2008 „ с. Витина – 1 щ. бр. – секретар на читалището ;
11. „ Корита 2011 „ с. Корита – 1 щ. бр. – секретар на читалището ;

Като цяло културната дейност в общината се развива слабо . Като основна причина за това е липсата на достатъчен финансов ресурс , който да стимулира , развива и обогатява културната дейност на общината . Именно поради този основен фактор в основата на културната дейност като цяло стоят народните читалища .

Народните читалища успяват по свой начин да развиват , съхраняват и представят местната и национална култура и прогрес през годините . Въпреки ,че за съжаление по – голямата част от действащите в тях имат голяма нужда от финансова помощ за основни и козметични ремонти , както и нужда от ново оборудване .

Друга причина , която оказва влияние върху културния живот в общината , това е отрицателния прираст на населението и изключително ниския жизнен стандарт .

Високата безработица през тези години свива значително търсенето и посещението на културни прояви , както и влагането на инвестиции за изграждане и развиване на нови и вече съществуващи такива. Ръководството на община Рудозем полага усилия и изказва надежди , че с

помощта на бъдещи европейски проекти , финансирани от Европейския съюз , ще съумее да подобри културната си инфраструктура , както и културния живот на местните жители .

Таблица № 38. Обекти на културата и състояние на обектите на културата

Вид на обекта (музей, галерия, културен дом, библиотека, читалище и др.)	Населено място	Капацитет (бр. места в салони, площ, библиотечен фонд)	Състояние на сградния фонд
НЧ „Христо Ботев 2000”	гр. Рудозем	250 места, 522 кв.м. площ, 12693 б.е.	Добро състояние
НЧ „Нов живот 1948”	с. Чепинци	160 места, 434 кв.м. площ, 3035 библиотечен фонд	Добро състояние
НЧ „Звезда 1950”	с. Елховец	250 места, 370 кв.м, 5264 бр. библиотечен фонд	Добро състояние
НЧ „Пробуда 1967”	с. Пловдивци	180 места, 322 кв.м. площ, 6290 бр. библиотечен фонд	Добро състояние
НЧ „Кичика 2005”	с. Сопотот	68,51 кв.м., 820 бр. библиотечен фонд	Добро състояние
НЧ „Напредък 2006”	с. Войкова лъка	60 кв.м., 640 б.е. библиотечен фонд	Добро състояние
НЧ „Христо Ботев 1967”	с. Оглед	42 кв.м., 896 б.е. библиотечен фонд	Разрушено
НЧ „Развитие 2008”	с. Борие	70 кв.м. площ, 2100 б.е. библиотечен фонд	Сградата е ремонтирана
НЧ „Родопчанка 2008”	с. Рибница	313 кв.м., 3 254 б.ед. библиотечен фонд	Сградата е ремонтирана
НЧ „Зора 2008”	с. Витина	250 кв.м. площ, 100 б.ед. Библиотечен фонд	За ремонт
НЧ „Корита 2011”	с. Корита	300 бр. библиотечен фонд	За ремонт
НЧ „Възраждане 2013”	гр. Рудозем	687 кв.м. площ	Добро състояние

Източник: Община Рудозем

Историческо и етнографско наследство

Културното наследство в даден регион е неповторимата комбинация от традиции, ценности и вярвания, фолклор, занаяти и технологии, кухня, произведения на изящни и приложни изкуства, сгради. Обектите на културното наследство са археологически, исторически, архитектурни, етнографски обекти и комплекси, художествени културни ценности, паметници на урбанизма и индустриалното наследство, културния пейзаж, на парково изкуство, нематериални съкровища като занаятчийски технологии, обичаи, вярвания, песенен, танцов, музикален, приказен фолклор.

В района на община Рудозем е налице значително и характерно за тази част от страната културно и историческа наследство. Земите на територията на общината имат древна история.

През античността през земите на община Рудозем е минавал презродопският кервански път, свързващ Тракия с беломорската равнина. В общината са открити около 20 археологически обекта с различен характер от предримската, късноантичната епоха и Средновековието. Това са селища, некрополи, руини от църкви, крепости и древни пътища. При проучването на керамичния материал е установено, че земите на община Рудозем са населени още през ранножелязната епоха.

Изводи и обобщения:

- Община Рудозем трябва да продължи да развива културните институции, които могат да се разглеждат като сфери на бизнеса, при това използвайки иновации и допринасящи за развитието на района. Още повече, че те могат да станат ключ към приоритетния културен туризъм и да подобрят модерния имидж на града;
- Безспорна силна страна на района са културно-историческите ценности. На опазването им трябва също така да се гледа като на стимулатор на икономическия растеж.

2.8.5. Спорт и спортна инфраструктура

Територията на Община Рудозем е богата на прекрасни природни ресурси, подходящи за планински отдих и туризъм. Районът е с характерно изяви четири сезона, които предоставят възможност за целогодишен отдих. Екологичното състояние на въздуха, водите, флората и фауната е добро, което е предпоставка за развитие на планински, селски и аграрен туризъм. В тази връзка следва да се потърси подходящ способ за рационално развитие на ресурсите на горските територии, реките за развитие на планинския туризъм, възстановителния туризъм, свързан с благоприятното състояние на въздуха, водите, флората и фауната на територията на Община Рудозем.

Физическото възпитание и спортът са част от социалните дейности в сферата на обществените отношения. При осъществяването им не се произвеждат, а се консумират материални блага, но въпреки това тяхното значение в съвременното общество непрекъснато нараства. Спортните занимания спомагат за физическото възстановяване и подобряване на здравето при различните социални и възрастови групи.

В Националната стратегия за развитието на физическото възпитание и спорта в Република България, в една от стратегическите цели е залегнало разширяване и модернизиране на спортните бази и приваждане на спортните обекти и съоръжения в съответствие с международните стандарти и изисквания на Европейския съюз.

Община Рудозем подкрепя развитието на масовия детско-юношески спорт, чрез финансово подпомагане и стимулиране на клубната дейност.

Реализиран е проект "Изграждане на спортни съоръжения в община Рудозем" на стойност 5 035 466,00 лв., осигурени безвъзмездно от Европейския съюз по Програмата за развитие на селските райони. Предвидено е да се изгради спортна зала в гр. Рудозем плюс три игрища, игрище за футбол в с. Чепинци и спортна площадка в с. Елховец.

В ход е и проект за „Мултифункционален спортен комплекс в кв. Възраждане, гр. Рудозем - ЕТАП I ”

Усилията са насочени към подобряване на съществуващата материална база и създаване на условия за пълноценното ѝ използване.

През 2011г. в гр. Рудозем е учреден футболен клуб „Палас”, който е естествено продължение на ФК „Горубсо”. Основната дейност на клуба е футбола като средство за възпитание на младото поколение. В него са картотекирани 85 играчи, разделени на три възрастови групи:

- Юноши – 30 деца;
- Деца – 25 деца;
- Подготвителна група - 30 деца.

На територията на община Рудозем се намира и Спортен клуб по хокей на трева - СКХТ „Чепинци”. В клуба са картотекирани 38 състезатели в три възрастови групи – до 12г., до 14г. и до 16г.

Спортен клуб карате е създаден на 8 ноември 1990 г., като секция "КИОКУШИН" към ОСО. През 1992 г. е официално регистриран като сдружение с идеална цел с нестопанска дейност. СКК-Рудозем е най старият спортен клуб и с най- много и най -големи постижения в областта на спорта. За 22-годишно съществуване има следни успехи: едно трето място на Европейско първенство и близо 130 медала от Републикански турнири и първенства. Основната цел на клуба е "Карате да стане фактор за възпитание, развитие, закаляване на младежта, да бъде поприще за духовно и физическо развитие, за постигане на високо спортно майсторство и престижни спортни резултати. Основния проблем пред клуба е липсата на специализирана база за спортна подготовка.

Таблица № 39. Спортни обекти и състояние на спортните обекти в община Рудозем

Вид на обекта (спортна зала, стадион, спортна. площадка, игрище и др.)	Населено място	Капацитет (площ, бр. места)	Физическо Състояние (добро, лошо)
Градски стадион	гр. Рудозем	18000 кв.м.	добро
Спортна зала	гр. Рудозем	17777кв.м;244 места	добро
Тенис корт	гр. Рудозем	1205кв.м.	добро
Футболно игрище	гр. Рудозем	1691кв.м.	добро
Волейболно игрище	гр. Рудозем	886кв.м.	добро
Спортна зала - училище	гр. Рудозем	465кв.м;	добро
Спортно игрище-училище	гр. Рудозем	1500кв.м.	добро
Спортна площадка-баскетбол и тенис	гр. Рудозем	530кв.м	добро
Спортна площадка волейбол и ханбал	гр. Рудозем	530кв.м.	добро
Спортно игрище	с. Елховец	1300кв.м	добро
Спортна зала-училище	с.Елховец	381кв.м	добро
Спортно игрище	с. Чепинци	4067кв.м/230места	добро
Спортно игрище	с.Пловдивци	956кв.м	добро

2.9. Транспортна инфраструктура

2.9.1. Основни положения

Община Рудозем, намираща се в югоизточните части на Западните Родопи, притежава типични черти за Родопските райони по отношение на изградената вътрешна инфраструктура и връзките и със съседните региони. Топографските особености се отличават със силно пресечен релеф в по-голямата част от територията, като по този начин затрудняват и ограничават развитието на транспортната инфраструктура. Основната част от пътните връзки са изградени по протеженията на естесвено образувани долини. Посредством споменатия подход, използвайки естествените образувания на реките и потоците, се постига оптимално решение по отношение на необходимостта от изграждане и поддържане на инфраструктурни съоръжения.

Връзката на Община Рудозем с други населени места във вътрешността на страната се осъществява единствено чрез шосеен път. Общината е свързана с пет „изхода“ със съседни региони – два за Смолян, за Чепинци, Смилян и Елхово. В останалата си част, пътната мрежа е съставена от общински пътища, по-голямата част от които не са в добро състояние. Тъй като тази част от пътните комуникации е в основата на обслужването на населението в Общината и за достъпа им до общинския център, е необходимо планирането на значителни средства за поддържане и ремонтване на общинската пътна мрежа. В бъдеще чрез осъществяването на проекта за трансгранично сътрудничество между България и Гърция, със завършването на граничния контролно пропускателен пункт Рудозем-Ксанти и прилежащата инфраструктура, ще доведе за цялостния икономически растеж на региона, спомагайки за развитието на търговията и туризма в следващите десетилетия.

Настоящата записка е изготвена въз основа на Наредба №2 за планиране и проектиране на комуникационно-транспортните системи на урбанизираните територии. Съгласно наредбата комуникационно-транспортната система на урбанизираните територии обхваща уличната мрежа, обществения транспорт за превоз на пътници, пешеходното движение, паркирането и гарирането, съоръженията за обслужване на транспорта (сервиси, бензиностанции, автогари, автостопанства и др.), както и средствата за регулиране и управление на движението. Основната цел на комуникационно-транспортната система е да осигури бърз, удобен, безопасен и икономичен транспорт за пътниците и товарите при спазване на изискванията за опазване на здравето на населението и на околната среда от наднормен шум, опасни газове, пари и/или вещества.

2.9.2. Съществуваща пътна мрежа

През територията на общината преминават четири пътни връзки, част от Републиканската пътна мрежа. Последващо изброените пътища са основната пътна мрежа на община Рудозем, като са с основополагащо значение за общинския център и региона:

- Път II-86, второкласен /Пазарджик – Пловдив/ - Асеновград – Бачково – Хвойна – Чепеларе – Соколовци – Смолян – Търън – Средногорци – Рудозем – Граница Гърция от 0+000 до км 145+503 0 от км 128+757 до км 145+503, разположен на територията на Община Рудозем, дължина 16,746км;
- Републикански път III-868 Рудозем – Смолян от км 0+000 до км 22+277 – от км 0+000 до км 9+900, разположен на територията на община Рудозем, дължина 9,900км;
- Републикански път III-8608 Рудозем – Елховец – Пловдивни – яз. Пловдивци от км 0+000 до км 11+560, разположен на територията на Община Рудозем, дължина 11,560км;
- Републикански път III-8681 Рудозем – Смилян от км 0+000 до км 12+100 – от 0+000 до км 5+590, разположен на територията на Община Рудозем; дължина 5,590км.

Таблица № 40. Средно-деноношна годишна интензивност на движението по видове МПС за
ПП 1845, местоположение II-86, 123+800км за 2015г.

№ по ред	Клас и № на пътя	Наименование на населеното място	Община	Начало на населеното място /км/	Край на населеното място /км/	Дължина на пътя през населеното място /км/	Републиканска пътна мрежа II и III клас /км/	Клас
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1.	II-86 /Пазарджик - Пловдив/ - Асеновград - Бачково - Хвойна - Чепеларе - Соколовци - Смолян - Търън - Средногорци - Рудозем - Граница Гърция, км 0+000 ÷ км 145+503							
	от км 128+757 до км 145+503, разположен в Община Рудозем, на територията на ОПУ - Смолян						16,74 6 км	II клас
	II-86	гр.Рудозем	Рудозем	129+476	135+547	6,071 км		
		с.Сопота	Рудозем	136+472	137+161	0,689 км		
	II-86	габарит на пътя			вид настилка		състояние на настилка	
		от км 128+757	до км 129+680	6,00 м	асф.бет. настилка	км 128+757 ÷ км 128+960	добро	км 128+757 ÷ км 128+960
		от км 129+680	до км 134+690	8,00 м	биндер	км 128+960 ÷ км 130+700	лошо	км 128+960 ÷ км 130+840
		от км 134+690	до км 135+483	6,00 м	асф.бет. настилка	км 130+700 ÷ км 144+905	средно	км 130+840 ÷ км 133+323
		от км 135+483	до км 143+082	7,00 м	без настилка	км 144+905 ÷ км 145+503	лошо	км 133+323 ÷ км 135+483
		от км 143+082	до км 144+905	11,25 м			добро	км 135+483 ÷ км 144+905
		от км 144+905	до км 145+503	-				
2.	III-868 Рудозем - Смолян, км 0+000 ÷ км 22+277							

№ по ред	Клас и № на пътя	Наименование на населеното място	Община	Начало на населеното място /км/	Край на населеното място /км/	Дължина на пътя през населеното място /км/	Републиканска пътна мрежа II и III клас /км/	Клас
1	2	3	4	5	6	7	8	9
	от км 0+000 до км 9+900, разположен в Община Рудозем, на територията на ОПУ - Смолян						9,900 км	III клас
	III-868	гр.Рудозем	Рудозем	0+000	1+332	1,332 км		
	III-868	габарит на пътя			вид настилка		състояние на настилката	
		от км 0+000	до км 3+270	7,50 м	асф.бет. настилка	км 0+000 ÷ км 9+900	средно	км 0+000 ÷ км 1+200
		от км 3+270	до км 9+900	6,50 м			добро	км 1+200 ÷ км 3+270
							средно	км 3+270 ÷ км 9+900
3.	III-8608 Рудозем - Елховец - Пловдивци - яз.Пловдивци, км 0+000 ÷ км 11+560							
	от км 0+000 до км 11+560, разположен в Община Рудозем, на територията на ОПУ - Смолян						11,560 км	III клас
	III-8608	гр.Рудозем	Рудозем	0+000	0+923	0,923 км		
		с.Войковалъка	Рудозем	1+306	2+405	1,099 км		
		с.Бърчево	Рудозем	2+445	3+422	0,977 км		
		с.Елховец	Рудозем	5+541	8+201	2,660 км		
		с.Пловдивци	Рудозем	10+000	11+180	1,180 км		
	III-8608	габарит на пътя			вид настилка		състояние на настилката	
		от км 0+000	до км 0+652	6,50 м	асф.бет. настилка	км 0+000 ÷ км 10+080	средно	км 0+000 ÷ км 5+300
		от км 0+652	до км 11+164	6,00 м	биндер	км 10+080 ÷ км	лошо	км 5+300 ÷ км 6+100

№ по ред	Клас и № на пътя	Наименование на населеното място	Община	Начало на населеното място /км/	Край на населеното място /км/	Дължина на пътя през населеното място /км/	Републиканска пътна мрежа II и III клас /км/	Клас
1	2	3	4	5	6	7	8	9
						11+560		
							добро	км 6+100 ÷ км 7+252
							лошо	км 7+252 ÷ км 8+436
							добро	км 8+436 ÷ км 11+560
4.	III-8681 Рудозем - Смилян, км 0+000 ÷ км 12+100							
	от км 0+000 до км 5+590, разположен в Община Рудозем, на територията на ОПУ - Смолян						5,590 км	III клас
	III-8681	гр.Рудозем	Рудозем	0+000	1+420	1,420 км		
		с.Бяла река	Рудозем	1+975	3+287	1,312 км		
	III-8681	габарит на пътя			вид настилка		състояние на настилка	
		от км 0+000	до км 5+590	6,00 м	асф.бет. настилка	км 0+000 ÷ км 5+590	лошо	км 0+000 ÷ км 0+219
							добро	км 0+219 ÷ км 5+590
						Общо	16,746 км	II клас
						Общо	27,050 км	III клас

Дължина на републиканските пътища II клас за Община Рудозем – 16,746км. Дължина на републиканските пътища III клас за Община Рудозем – 27,050 км.

Останалата част от пътната инфраструктура се състои от общински и местни пътища, повечето от които свързват отдалечени селища с общински център (град Рудозем). Това е и характерна черта на

цялостното разпределение на отделните пътни връзки на територията на общината с местно и общинско значение.

Общинската пътна мрежа включва:

- SML1214 - /II-86, Рудозем-Граница Гърция/ - Чепинци – мах.Мамиевска;
- SML2210 - /II-8608/ - Пловдивци – Коритата - Мочуре;
- SML2211 - /II-86, Рудозем-Граница Гърция/ - Грамаде – Оглед;
- SML2212 - /II-8608, Рудозем- Елховец/ - Равината - Граница общ.(Рудоем-Смолян) – Вълчан - /III-8681/;
- SML2213 - /II-86, Рудозем-Граница Гърция/ - Рибница;
- SML2248 - /II-8683/ - Смилян – Букаците – Горово – Граница общ.(Смолян-Рудозем) – Витина – Елховец - /III-8608/;
- SML3216 - /II-86, Средногорци – Рудозем/ - Борие;
- SML3217 - /II-86, Рудозем – Граница Гърция/ - Бреза;
- SML3218 - /II-86, Средногорци – Рудозем / - Боево;
- SML3220 - /II-86, Рудозем – Граница Гърция/ - мах.Дуревци;
- SML3221 - /II-86, Рудозем – Елховец/ - мах.Черешово;
- SML3222 - /II-8608, Елховец – Пловдивци/ - мах.Хаджарско;
- SML3223 - /III-868, Рудозем – Смолян/ - Добрева череша;
- SML3224 - /SML2212/ - Равнината – Иваново;

Съгласно предоставената информация от община Рудозем са извършени следните рехабилитации по участъци от общинските пътища представени в последващия списък:

- Реконструкция на вътрешни улици с. Чепинци, ул."Средна", с. Бърчево, улици "1" и „2" мах. "Хаджарско" с. Елховец, общ. Рудозем.
- Възстановяване на улица и водосток в кв. 79 и 80 на с. Елховец, както и в кв. 24 с. Пловдивци, общ. Рудозем.
- "Пешеходни алеи в с. Оглед и с. Грамаде, общ. Рудозем.
- Проект № № 21/321/01495 „Реконструкция и рехабилитация на общинска пътна мрежа и вътрешна водопроводна мрежа – с. Бяла река” (Пловдивци – Корита – Мочура). Финансиращ орган - ДФЗ по ПРСР 2014-2020.
- Проект № № 21/321/01241 „ Реконструкция и рехабилитация на съществуващи общински пътища и вътрешна водопроводна мрежа” (Рудозем – Борие, Рудозем – Рибница и граница Гърция – махала Дуревска). Финансиращ орган - ДФЗ по ПРСР 2014-2020.

2.9.3. Интензивност на движението и състава на транспортните потоци

С цел автоматизирано събиране на данни за транспортните потоци чрез операционен и анализиращ софтуер на територията на община Рудозем са позиционирани шест устройства за записване на пътния трафик (АУЗПТ), намиращи се на ключови позиции по републиканската пътна мрежа.

Данните за интензивността на движението и състава на транспортните потоци, установени при анализа на преброителните пунктове, в разглежданите участъци и отнасящи се за целите на Община Рудозем, са посочени в последващите таблици. Данните са предоставени от Агенция „Пътна инфраструктура“ като представят информация за средно-денонощната годишна интензивност на движението по видове моторно превозни средства (МПС-та).

Списък на Автоматичните устройства за записване на пътния трафик и тяхното местоположение:

- Републикански път II-86:
 - Номер на преброителен пункт 1845, местоположение 123+800км, начало на участък от 122+200км до 124+600км;
 - Номер на преброителен пункт 1846, местоположение 129+300км, начало на участък от 124+600км до 133+800км;
 - Номер на преброителен пункт 1077, местоположение 142+100км, начало на участък от 133+800км до 146+000км;
- Републикански път III-8608:
 - Номер на преброителен пункт 2408, местоположение 0+150км, начало на участък от 0+000км до 7+198км;
- Републикански път III-8681:
 - Номер на преброителен пункт 2274, местоположение 1+000км, начало на участък от 0+000км до 6+000км;
 - Номер на преброителен пункт 2275, местоположение 9+000км, начало на участък от 6+000км до 12+100км;

Всички налични данни се отнасят за АУЗПТ със статут на допълнителни пунктове (Д). Основна част от тях са разположени по второкласния път II-86, за когото се предвижда в близките години да обслужва трансграничната връзка между България и Гърция, със завършването на граничния контролно пропускателен пункт Рудозем-Ксанти.

Таблица № 41. Средно-денонощна годишна интензивност на движението по видове МПС за ПП 1845, местоположение II-86, 123+800км за 2015г.

Средно-денонощна годишна интензивност на движението по видове МПС								
Леки МПС	Автобуси	Леко-товарни МПС.	Средно-товарни МПС	Тежко-товарни МПС	Тежко-товарни МПС с ремаркета и влекачи с полуприцепи	Сума МПС	ЕЛК	Оразмерителни МПС за денонощие
1958	106	202	87	102	59	2514	3212	243

Таблица № 42. Средно-денонощна годишна интензивност на движението по видове МПС за ПП 1846, местоположение II-86, 129+300км за 2015г.

Средно-денонощна годишна интензивност на движението по видове МПС								
Леки МПС	Автобуси	Леко-товарни МПС.	Средно-товарни МПС	Тежко-товарни МПС	Тежко-товарни МПС с ремаркета и влекачи с полуприцепи	Сума МПС	ЕЛК	Оразмерителни МПС за денонощие

1272	36	283	58	93	48	1790	2398	178
------	----	-----	----	----	----	------	------	-----

Таблица № 43. Средно-денонощна годишна интензивност на движението по видове МПС за ПП 1077, местоположение II-86, 142+100км за 2015г.

Средно-денонощна годишна интензивност на движението по видове МПС								
Леки МПС	Автобуси	Леко-товарни МПС.	Средно-товарни МПС	Тежко-товарни МПС	Тежко-товарни МПС с ремаркета и влекачи с полуприцели	Сума МПС	ЕЛК	Оразмерителни МПС за денонощие
1367	83	156	29	16	4	1655	1991	67

Таблица № 44. Средно-денонощна годишна интензивност на движението по видове МПС за ПП 2408, местоположение III-8608, 0+150км за 2015г.

Средно-денонощна годишна интензивност на движението по видове МПС								
Леки МПС	Автобуси	Леко-товарни МПС.	Средно-товарни МПС	Тежко-товарни МПС	Тежко-товарни МПС с ремаркета и влекачи с полуприцели	Сума МПС	ЕЛК	Оразмерителни МПС за денонощие
1289	28	118	40	37	19	1531	1816	90

Таблица № 45. Средно-денонощна годишна интензивност на движението по видове МПС за ПП 2274, местоположение III-8681, 1+000км за 2015г.

Средно-денонощна годишна интензивност на движението по видове МПС								
Леки МПС	Автобуси	Леко-товарни МПС.	Средно-товарни МПС	Тежко-товарни МПС	Тежко-товарни МПС с ремаркета и влекачи с полуприцели	Сума МПС	ЕЛК	Оразмерителни МПС за денонощие
331	17	60	18	52	9	487	665	80

Таблица № 46. Средно-денонощна годишна интензивност на движението по видове МПС за ПП 2275, местоположение III-8681, 9+000км за 2015г.

Средно-денонощна годишна интензивност на движението по видове МПС								
Леки МПС	Автобуси	Леко-товарни МПС.	Средно-товарни МПС	Тежко-товарни МПС	Тежко-товарни МПС с ремаркета и влекачи с полуприцели	Сума МПС	ЕЛК	Оразмерителни МПС за денонощие
104	0	16	4	8	0	132	160	9

Установено е, че:

- Преобладаваща процентна бройка е лекото автомобилно движение;
- Товарните автомобили достигат общ процент изразено спрямо Единица лека кола (ЕЛК) до 42,4 % от общия брой преминаващи МПС-та.

Като извод от предоставените данни отнасящи се за моментното състояние на интензивността на движение и състава на транспортните потоци, може да се обобщи, че настоящите проблеми произтичат от техническото състояние на междуселищните транспортни връзки и габаритните ограничения, произтичащи от топографските условия на региона.

2.9.4. Междуселищен транспорт

В община Рудозем функционира Масов Обществен пътнически транспорт, който работи с разписание на определени интервали от време през деня. Общественият транспорт в общината, се реализира според общинската транспортна схема, и на конкурсни начала, се осъществява от частни транспортни фирми. Чрез областната транспортна схема е осигурена ежедневна пряка автобусна връзка с Пловдив, Смолян, София, Златоград, Мадан и други населени райони. Със съдействието на Министерството на транспорта, информационните технологии и съобщенията е предоставен спъсък с финансираните междуселищни линии. Субсидията е отпусната съгласно чл.52 от Наредба за условията и реда за предоставяне на средства за компенсиране на намалените приходи от прилатането на цени за обществени пътнически превози по автомобилния транспорт, предвидени в нормативни актове за определени категории пътници, за субсидиране на обществени пътнически превози по нерентабилни автобусни линии във вътрешноградския транспорт и транспорта в планински и други райони о за издаване на превозни документи за извършване на превози. Съгласно наредбата Община Рудозем попада в категорията на граничен район с финансиране показано в последващата таблица.

Таблица № 47. Междуселищни гранични автобусни линии в рамките на Община Рудозем за 2016г.

Общинска автобусна линия - Направление	Брой жители на населено място	Годишен брой трансп. връзки	Общ годишен пробег /км/
Рудозем – Борие	210	732	7200
Рудозем - Бяла река	227	366	3700
Рудозем - Иваново	61	732	18400
Рудозем - Коритата	192	732	20500
Рудозем - Сопотот-Чепинци	317	732	7000
Рудозем - Поляна	78	732	23400
Рудозем - Рибница	306	732	8800
Рудозем - Равнина	130	732	14600
Рудозем - Оглед	164	366	5900
Рудозем - Витина	137	732	19500
Рудозем - Мочуре	20	732	27800
Чепинци-Рудозем-Кокорци-Смолян	-	366	10600

Основна цел на обществения транспорт е осигуряването на превоз за целеви групи, при които ежедневния транспорт е необходимост. Такава целева група се явяват учащите се в Средно образователните заведения на гр. Рудозем, с. Чепинци и с.Елховец.

Таблица № 48. Брой пътуващи ученици от и към общообразователните училища към община Рудозем –учебна 2016/2017 г.

Населени места	Вид общообр. у-ще (основно, СОУ)	Брой ученици	Брой пътуващи	Брой училищни автобуси
гр. Рудозем	СУ „Свети свети Кирил и Методий“	618	257	3
с. Чепинци	СУ "Христо Ботев"	240	51	1
с. Елховец	ОУ "Христо Ботев"	85	34	1

Таблица № 49. Разчет на пътуващите ученици по населени места към СУ „Свети свети Кирил и Методий“, гр. Рудозем

СУ „Свети свети Кирил и Методий“, гр. Рудозем Разчет на пътуващите ученици (общ брой 257) за 2016/2017г.	
Маршрут	Брой пътуващи ученици
Корита - Рудозем	2
Елховец - Рудозем	9
Витина - Рудозем	4
Рибница - Рудозем	23
Сопотот - Рудозем	25
Грамаде - Рудозем	7
Оглед - Рудозем	10
Койнарци - Рудозем	10
Борие - Рудозем	30
кв.Възраждане - Рудозем	42
кв.Освобождение - Рудозем	9
Иваново - Рудозем	2
Равнината - Рудозем	4
Бърчево - Рудозем	14
Войкова лъка - Рудозем	29
Бяла река - Рудозем	22
Пловдивци - Рудозем	3

Таблица № 50. Разчет на пътуващите ученици по населени места към СУ "Христо Ботев"с. Чепинци

СУ "Христо Ботев"с. Чепинци Разчет на пътуващите ученици (общ брой 51) за 2016/2017г.	
Маршрут	Брой пътуващи ученици
с.Войкова лъка – с.Чепинци	2
с.Рибница – с.Чепинци	5
с.Сопотот – с.Чепинци	13
с.Оглед – с.Чепинци	2

с.Грамаде – с.Чепинци	3
с.Дуревска – с.Чепинци	8
с.Мемиевска – с.Чепинци	25

Таблица № 51. Разчет на пътуващите ученици по населени места към ОУ "Христо Ботев" с. Елховец

ОУ "Христо Ботев" с. Елховец Разчет на пътуващите ученици (общ брой 34) за 2016/2017г.	
Маршрут	Брой пътуващи ученици
с.Поляна – с.Елховец	3
с.Витина – с. Елховец	5
с.Корита – с. Елховец	8
с.Пловдивци – с. Елховец	6
с.Бърчево – с. Елховец	1
с.Войкова лъка – с. Елховец	10

2.9.5. Железопътен транспорт

На територията на Община Рудозем не функционира жп линия, която да е категоризирана съгласно „Наредба за категоризация на железопътните линии в Република България включени в железопътната инфраструктура, и закриване на отделни линии и участъци от линии“.

Към настоящия момент ДП „НКЖИ“ не предвижда реализация на проекти за изграждането на железопътна линия на територията на община Рудозем.

2.9.6. Въздушен транспорт

На територията на Община Рудозем няма действащи летища, но чрез шосейните си пътища има достъп до националните летища, сертифицирани от международните институции. През преминаването на ГКПП Златоград-Термес или ГКПП Маказа-Нимфея има връзка с международните летища Кавала и Солун в Гърция, а през ГКПП Капитан Андреево-Капъкуле и до международното летище Истанбул Ататюрк в Турция. Разстоянията до летища са:

- летище София - 273 км;
- летище Пловдив - 116 км;
- летище Бургас – 343 км;
- летище Варна - 455 км;
- летище Кавала, Гърция - 138 км през ГКПП Златоград-Термес;
- летище Кавала Гърция - 192 км през ГКПП Маказа-Нимфея;
- летище Солун, Гърция - 321 км през ГКПП Златоград-Термес;
- летище Солун, Гърция - 375 км през ГКПП Маказа-Нимфея;
- летище Истанбул, Турция – 455 км през ГКПП Капитан Андреево-Капъкуле

При планираното завършване на ГКПП Рудозем – Ксанти условията на комуникационните връзки с Република Гърция ще се подобрят, следователно и разстоянията до летищата Кавала и Солун ще бъдат съкратени значително.

2.10. Инженерни мрежи и съоръжения

Система „Инженерни мрежи и съоръжения“ е представена от три подсистеми: „Водоснабдяване и канализация“, „Енергоснабдяване“ и „Телекомуникации“.

2.10.1. Водоснабдяване и канализация

Населението и бизнеса в Община Рудозем се обслужват от оператора В иК ЕООД гр.Смолян . Водоснабденото население е над 98% с централно водоснабдяване и включено във водопроводната мрежа. 2% са изградили собствени водопроводни мрежи към местни водоизточници. За ПБВ се използват предимно подземни води чрез воодохващания осъществени чрез каптаж на естествени извори 27 бр.

Проблемите с ограничените водни ресурси за ПБВ с ярко изразени годишни колебания отчасти се дължат и на изсичане на широколистните гори и замяната им с широколистни дървесни видове, както и неправилното стопанисване на горските масиви довежда и до увеличаване в някои случаи на повърхностния отток, който е силно ерозивен, а в същото време захранването на подземните води е недостатъчно.

Основно значение за решаване на съществуващите проблеми е окончателното завършване и въвеждане в експлоатация на водоснабдителната система Мадан-Рудозем (Хидровъзел „Пловдивци“). Хидровъзелът ще гарантира доброто водоснабдяване на 37 населени места от общините Рудозем и Мадан.

Язовир „Пловдивци“

Язовир „Пловдивци“ е първият язовир за питейно-битово водоснабдяване, който е изграден и въведен в експлоатация в България през последните 30 години. Завиреният му обем е 2,45 млн. куб.м. Към момента е пълен на 80%, събщица от ВИК.

Към момента от него се захранват следните населени места: град Мадан, част от град Рудозем, село Войкова лъка, кв. "Койнарци", село Пловдивци (община Рудозем), село Средногорци, махала Ломе, село Ловци.

Язовир „Пловдивци“ е от голямо значение за община Рудозем и цялата област. Задържайки екстремните валежи, язовирът спаси от наводнение прилежащите територии. „Пловдивци“ е проектиран и построен като многогодишен изравнител - с обем да събира вода от няколко сезона.

Той не само осигурява вода за питейно-битови нужди, а също и защитава населените места от наводнение. Преди построяването на „Пловдивци“, дълги години през летните месеци град Мадан беше на воден режим, тъй като се водоснабдяваше от каптажи и подземни източници, които през лятото пресъхваха.

Водопроводът от „Пловдивци“ до населеното място, е с дължина около 28 км. Тръбите с диаметър Ф530 от стомана не са в добро състояние, но са единствените, по които на този етап може се захранва Мадан. Планира се подмяна на съществуващата инфраструктура.

Канализация

Канализационна мрежа е изградена само в гр. Рудозем и то частична с дължина около 10 км. Обхваща 58% от населението и части от града. Предстои доизграждане на канализационната мрежа и включване в ГК на кварталите „Възраждане“ и „Койнарци“, както и реконструкция на някои технологични възли на съществуващата ГПСОВ в гр. Рудозем. Липсата на канализация в останалите населени места и на ефективни пречиствателни съоръжения за отпадъчните води (използване от населението на неефективни септични, изгребни, попивни ями и др.) са предпоставка за създаване на условия за:

- Екологичен риск за околната среда (замърсяване на почви, подземни и повърхностни води, застрашаване развитието на биоразнообразието и цялостното устойчиво развитие на екосистемата в района)
- Здравен риск за населението в общината.

Предложените изисквания за решаване на проблемите с ВиК мрежите и съоръженията в Община Рудозем към ОУП в плановото задание е необходимо да бъдат изпълнени в проекта Водоснабдителните системи на територията на 10 те общини от област Смолян се обслужва от „ВиК“ ЕООД-Смолян. В обхвата на „ВиК“ ЕООД - Смолян са единадесет системи (зони), включващи населени места с повече от 2 000 жители и едно населено място с нарушено водоснабдяване - с.Брезе Рудозем - Рудозем и съседните му села използват подземни и повърхностни води за питейно водоснабдяване.

Чепинци - Чепинци и съседните му села използват подземни води за питейно водоснабдяване. население от 4025 жители.

Съоръжения:

Водоизточници – 14 бр.- 12бр. каптажи, 2бр. открити речни водохващания и 1бр. дренаж. От тях 13 нямат разрешителни за водоползване. *Резервоари* – 6 бр. Общ капацитет: 1970 м³ *Водопроводи* – 45км Азбест цимент: 26,40км; стомана: 18,60км; Процент на свързване- 100%

Разпределителна мрежа –Резервоари – 6 бр. Общ капацитет: 1870 м³ *Мрежа* –15,5 км Азбест цимент: 3,90км; стомана: 5,40км; HDPE: 6,20 км; Процент на свързване- 100%

Водоснабдителна система Чепинци водоснабдява град Чепинци с население от 2099 жители.

Съоръжения:

Водоизточници – 8 бр.- Каптажи Извори и водохващания, От тях 8 нямат разрешителни за водоползване. *Резервоари* – 7 бр. Общ капацитет: 924 м³ *Водопроводи* – 15,6 км Азбест цимент: 4,60км; стомана: 7,10км; HDPE: 3,90км; Процент на свързване- 100%

Разпределителна мрежа –Резервоари – 7 бр. Общ капацитет: 934 м³ *Мрежа* –17,2 км Азбест цимент: 1,3км; стомана: 9,90км; HDPE: 5,90км; Процент на свързване- 100%

Водоснабдителна система с нарушено водоподаване – с. Брезе

Съоръжения:

Водоизточници –5 бр.- Каптажи *Водопроводи* – 10 км Азбест цимент: 10,0 км;

Резервоар – 1 бр. Общ капацитет: 120 м³

Няма сериозен проблем с качеството на водата, според извършения мониторинг на водоснабдителната мрежа. Няма регистрирани инфекции или болести причинени от водата. Съществува притеснение относно:

- Факта, че няма мониторинг на качеството на водата на водоизточници, които нямат разрешителни;
- Факта, че не всички населени места извършват мониторинг на качеството на водата в разпределителните си мрежи

Съществуващи канализационни системи

Рудозем

Съоръжения: ПСОВ – Капацитет 3730 Е.Ж. Пусната в експлоатация 2007 г Канализация 13,72 км Смесена система. Процент на свързаност 81%. Текущ проект нова мрежа, реконструкция 23 км

Изводи

Официално процентът на свързване в с. Чепинци е 100%, но реалния процент е по-нисък, защото някои малки населени места не включени и имат автономно водоснабдяване.

- Разпределителните водопроводни мрежи в населените места, които се експлоатират от ВиК операторът ВиК Смолян” ЕООД-гр.Смолян като цяло са в недобро състояние, на места в изключително лошо
- Водопроводните тръби /главни и второстепенни клонове и сградни отклонения/ в населените места с над 2 000 жители са над 70 % изградени от етернит и стомана с поцинковани сградни отклонения. Тръбопроводите са с отдавна изтекъл амортизационен срок, силно корозирали, с компрометирани връзки между тях, което е причина за чести аварии и големи загуби на вода. Техническите загуби в разпределителните мрежи са значителни и на места достигат 60 % от общото количество вода на вход разпределителна мрежа.
- В същото критично състояние е и оборудването на мрежите. Спирателните кранове и пожарните хидранти са недостатъчен брой, а съществуващите са амортизирани и в лошо експлоатационно състояние
- Измервателните уреди са в незадоволително състояние, а на места липсват. Калибриране на водомерите е нужно да се извършва редовно (на всеки 5 години) Голям процент от инсталираните водомери са над 10 годишни.

Основните недостатъци на канализационната мрежа са следните:

- Голяма част от канализационните мрежи са с изтекъл експлоатационен срок. Канализационните тръби са стари, амортизирани, разрушени, затлачени. Малки диаметри. Недостатъчна хидравлична проводимост. Има участъци на канализационни клонове с обратни или малки наклони, по много улици липсват канализационни клонове. На лице е нерегламентирани зауствания, които са в разрез с Европейските директиви.

Основните недостатъци на пречиствателните станции са следните:

- Не всички населени места имат изградени пречиствателни станции за отпадъчни води
- За всички действащи пречиствателни станции не са изследвани качествата на утайките с оглед оползотворяването им.
- В и К Оператора не е посочил в договорите за присъединяване на абонатите си изискванията за качествата на заустванията в канализацията отпадъчни води съгласно Наредба №7 и специфични изисквания /ако има такива/ за производства, които не са описани в Наредбата, но

представяват опасност за самата канализация или експлоатацията на пречиствателната станция.

- В и К Смолян поддържа съществуващата пречиствателна станция за отпадъчни води в гр. Рудозем, пречиствателни съоръжения за питейни води, водоснабдителната и канализационна мрежи.
- ВиК Оператора не е направил проучване за сферата на използване на обезводнената утайка от пречиствателните станции, подробно описани в настоящия Генерален план и Директивите на ЕС. Депонирането на утайките от пречиствателните станции на депо за ТБО не се насърчава от Е.С. и не се финансира.

2.10.2. Енергоснабдяване

В Община Рудозем всички населени места са електрифицирани. Мрежите с високо и средно напрежение са добре развити с изключение на тези с ниско напрежение. Изисква се да се изследва необходимостта от реконструкция на съществуващите и изграждане на нови ВЕИ, за да се отговори на инвеститорските интереси за изграждане на алтернативни енергийни източници.

Преносът, трансформацията и продажбата на електроенергия в община Рудозем се осъществява от ЕВН-КЕЦ - Златоград, клон Мадан.

Електроенергийната инфраструктура на общината осигурява хранване за всички населени места в общината. Тя е свързана с енергийните пръстени на страната с ел. проводни с напрежение 20 kV.

Някои от общинските сгради имат внедрени мерки за енергийна ефективност и монтирани инсталации за добив на слънчева енергия, които осигуряват част от необходимия ресурс за функционирането им.

Възобновяемите източници на енергия, които могат да имат значение за развитието на общината, чрез използването им, са енергията от слънцето и в известна степен на водата.

Минимални размери на сервитутните зони за линейни енергийни обекти за пренос и разпределение на електрическа енергия, за които са възникнали сервитути по силата на Закона за енергетиката и енергийната ефективност (отм.), съгласно § 26 от преходните и заключителните разпоредби на Закона за енергетиката са:

1. При трасе през населени места и селищни образувания:

- 10 и 20 kV – по 7 m от оста на ВЕ;
- 110 kV – по 14 m от оста на ВЕ;
- 220 kV – по 26 m от оста на ВЕ;
- 400 kV една тройка – по 42 m от оста на ВЕ;
- 400 kV две тройки – по 68 m от оста на ВЕ.

2. При трасе извън населени места и селищни образувания – земеделски земи:

- 20 kV – по 10 m от оста на ВЕ;
- 110 kV – по 24 m от оста на ВЕ;
- 220 kV – по 30 m от оста на ВЕ;
- 400 kV за една тройка – по 41 m от оста на ВЕ;
- 400 kV две тройки – по 50 m от оста на ВЕ.

3. При трасе в поземлени имоти в горски територии, просеки с широчина:

- за електропроводи 20 kV – по 7 m от оста на ВЕ;
- за електропроводи 110 kV – по 18 m от оста на ВЕ;
- за електропроводи 220 kV с бъчвообразно и триъгълно разположение на фазите – по 20 m от оста на ВЕ;
- за електропроводи 220 kV с хоризонтално разположение на фазите за една тройка – по 20 m от оста на ВЕ;

- за електропроводи 220 kV с хоризонтално разположение на фазите за две тройки – по 25 m от оста на ВЕ;
 - за електропроводи 400 kV с триъгълно разположение и разположение делта на фазите – по 27 m от оста на ВЕ;
 - за електропроводи 400 kV с хоризонтално разположение на фазите за една тройка – по 26 m от оста на ВЕ;
 - за електропроводи 400 kV с хоризонтално разположение на фазите за две тройки – по 35 m от оста на ВЕ.
4. При трасе на ВЕ през защитени територии:
- за електропроводи 20 kV – по 3,5 m от оста на ВЕ;
 - за електропроводи 110 kV – по 9 m от оста на ВЕ;
 - за електропроводи 220 kV с бъчвообразно и триъгълно разположение на фазите – по 12 m от оста на ВЕ;
 - за електропроводи 220 kV с хоризонтално разположение на фазите за една тройка – по 12 m от оста на ВЕ;
 - за електропроводи 220 kV с хоризонтално разположение на фазите за две тройки – по 21 m от оста на ВЕ;
 - за електропроводи 400 kV с триъгълно разположение и разположение делта на фазите – по 19 m от оста на ВЕ;
 - за електропроводи 400 kV с хоризонтално разположение на фазите за една тройка – по 19 m от оста на ВЕ;
 - за електропроводи 400 kV с хоризонтално разположение на фазите за две тройки – по 26 m от оста на ВЕ.

2.10.3. Енергийна ефективност

В контекста на съвременния стремеж към постигане на устойчиво развитие на териториите, от много съществено значение е прилагането на мерки за енергийна ефективност в устройственото планиране и изграждането на населените места. Това може да се постигне като се предприемат мерки в две основни направления:

Мерки за енергийна ефективност в публичния сектор

Обслужването на общинските сгради в територията е едно от основните пера в потреблението на електроенергия в общината. Тук се включват: административните сгради, сградите на образованието, здравеопазването, културата и др.

Тази положителна тенденция би следвало да продължи и в следващия планов период да се предвидят мерки за подобряване на енергийната ефективност и в останалите обществено-обслужващи обекти в общината.

Друго важно перо в енергопотреблението на общината е разходът за осветление на публичните пространства (улицы и площади).

Мерки за енергийна ефективност в жилищния сектор

С оглед постигане на по-добри условия и комфорт на обитаването, следва да се стимулира и прилагането на мерки за енергийна ефективност в жилищните сгради в общината. Това е от особено значение, като се има предвид, че жилищните терени заемат най-голям дял в урбанизираната територия и в този смисъл имат значителен принос за редуциране на енергопотреблението като цяло.

Като потенциален проблем за прилагането на тази политика може да се очертае факта, че твърде голям дял от жилищните сгради в общината са необитавани – над 50% (виж т.2.7 Обитаване). Освен това част от този жилищен фонд е с влошени качествени параметри (като конструктивни особености и степен на благоустроеност). Към това можем да прибавим и факта, че през последните години почти не е реализирано строителство на нови сгради, които да са съобразени със съвременните

станданти и изисквания за енергийна ефективност. С цел преодоляване на тези неблагоприятни дадености, общината следва да стимулира частните собственици да предприемат необходимите мерки за подобряване на качествените параметри на сградния фонд като: подмяна на съществуващите дограми, топлоизолация, хидроизолация, смяна и ремонт на покривни материали, подмяна на електрически, водоснабдителни и отоплителни инсталации и др.

2.10.4. Телекомуникации

Далекосъобщителната мрежа в община Рудозем обезпечава населението с достъп до: телефон (фиксиран и мобилни абонати), интернет и телевизия.

Поддръжката и експлоатацията на мрежите и съоръженията в територията се осъществява основно от три национални мобилни оператора: „БТК“ ЕАД, „А1“ ЕАД и „Теленор България“ ЕАД.

„БТК“ ЕАД е единственият оператор с изградена телефонна кабелна мрежа за обслужване на населението в общината. Той предлага **фиксиран телефонни услуги** (при 100% степен на цифровизация) на територията на цялата община.

Всички оператори предлагат две основни **мобилни услуги: мобилен телефон** (по GSM технология) и **мобилен интернет** (по UMTS технология). По предоставени от „Мобилтел“ ЕАД данни:

- GSM покритието обхваща 96,9% от територията и 99,95% от населението на община Рудозем;
- UMTS покритието обхваща 89% от територията и 99,93% от населението на община Рудозем.

Това означава, че почти цялото население на общината е обезпечено с мобилен достъп до телефон и интернет. Извън обхвата на операторите остават единствено отделни зони в южната и западната високопланински части на общината.

Кабелен достъп до интернет (по ADSL технология) се предлага единствено от „БТК“ ЕАД и то само в общинския център – село Рудозем.

„БТК“ ЕАД предлага **телевизионна услуга** по сателитна технология Direct to the Home TV (DTH TV), в обхват 100% от територията на общината.

Операторите не са заявили други инвестиционни намерения за изграждане на допълнителни обекти на телекомуникационната инфраструктура на територията на община Рудозем в обхват до 2035г.

2.11. Околна среда

Анализ и оценка на екологичните проблеми, свързани с опазване на околната среда при предложените устройствени решения в Предварителния проект на Общ устройствен план на община Рудозем са подробно представени в Докладът за екологична оценка/ДЕО и Докладът за оценка на съвместимост/ДОСВ с предмета на опазване на 33 от колектив експерти на Екологични оценки /ЕО по отделните компоненти и фактори на околната среда. Компетентен орган за даване на решение по ЕО и ОС е РИОСВ Смолян.

2.11.1. Състояние на атмосферния въздух

Контролът на качеството на атмосферния въздух на територията на РИОСВ-Смолян се осъществява от Автоматична Измервателна Станция /АИС/ разположена в гр. Смолян. По данни на ИАОС/МОСВ община Рудозем **не попадат** в “райони, в които нивата на един или няколко замърсителя са между съответните горни и долни оценъчни прагове.”, поради което в община Рудозем **няма пунктове за постоянен мониторинг** на атмосферните замърсители, както и **няма извършени допълнителни измервания** по утвърдения график от мобилните автоматични станции (МАС) за оценка на качеството на атмосферния въздух на територията на община Рудозем през последните 5

години. Състоянието на атмосферния въздух в община Рудозем е с добри показатели и не са нарушени нормите за опазване на човешкото здраве и екосистеми.

На територията на Община Рудозем липсват производства, чийто организирани източници на вредни емисии да създават зони с нарушено качество на атмосферния въздух - те са концентрирани в съществуващите индустриални райони. Източниците на емисии са също и битови отоплителни уредби и отоплителни инсталации на обществени сгради, които имат сезонен характер. Домакинствата на територията на Община Рудозем основно се отопляват на твърдо гориво (дърва и въглища). Неорганизираното замърсяване с прах в населените места от общината е резултат от нивото на благоустрояване и почистване, като е под допустимите норми за качество на атмосферния въздух и се наблюдава главно през летния сезон и сухите дни.

Ограниченият брой замърсители и малката им мощност компенсират по-неблагоприятните метеорологични характеристики през зимата за територията на общината (в условия на мъгла и инверсия, които водят до задържане на атмосферни замърсители в приземния атмосферен слой), което е предпоставка за доброто качество на атмосферния въздух в община Рудозем.

Основен източник на неприятни миризми се явяват торищата около личните стопанства в населените места, а така също и отглеждането на голям брой животни на едно място в рамките на имотите в населените места. Неприятните миризми се отделят и при производството на някои хранителни продукти (клане на животни, месопереработка, млекопереработка) и нерегламентираните сметища.

Устройствени изисквания по опазване на атмосферния въздух.

- Климатичните и метеорологичните условия в общината НЕ са благоприятни по отношение на самопречистващата способност на атмосферния въздух - поради ниската степен на естествено овлажнение, както и на места недостатъчни валежи и продължителни мъгли.
- Основни източници на замърсяване в общината са автомобилния транспорт, лошото състояние на пътната инфраструктура и използването на течни и твърди горива за отопление.
- Ограниченият брой замърсители и малката им мощност компенсират по-неблагоприятните метеорологични характеристики през зимата за територията на общината (в условия на мъгла и инверсия, които водят до задържане на атмосферни замърсители в приземния атмосферен слой), което е предпоставка за доброто качество на атмосферния въздух в община
- Въпреки доброто състояние на атмосферния въздух, за в бъдеще е добре да се потърсят възможности за използване на ВЕИ за отопление на сгради публична собственост, както и стимулиране на населението за ползване на ВЕИ за комунално- битови нужди.
- Предвид положителното въздействие на дървесната растителност върху атмосферния въздух, да се предвиди увеличаване площта на зелената система на територията на общината.
- По възможност свободни терени или ерозирали земи да се залесят.
- Улиците в населените места с относително най-интензивно моторно движение да се включат в първия етап на благоустрояване.

2.11.2. Геоложка среда

Почвеното разнообразие в общината се обуславя преди всичко от разнообразието на релефа, растителността, почвообразуващите основни скали и специфичните климатични условия.

Почвите в Община Рудозем са се образували изцяло под влияние на дървесна растителност. В почвообразователния процес са взели участие различни типове горски насаждения. Преобразуващите скали са с различен химичен състав, което определя и почвеното разнообразие. Релефът е стръмен, планински, което е съчетание с антропогенната дейност е довело до развитие на ерозонни процеси.

Почвите в района, съгласно възприетата класификация се отнасят към: Тип: кафяви горски; Подтип: оподзолени; Видове: светли; слабо повърхностно оподзолени; Подвидове: средно и слабо мощни.

Почвите са предимно кафяви горски и алувиално-ливадни, като често срещани проблеми при тях са наситеността им с тежки метали, повишената им киселинност и нарушените плодородни качества. Кафяви горските почви в района са със скъсени А и Б хоризонти и сравнително мощен С хоризонт, състоящ се предимно от скален рохляк.

Нарушенията в почвата са предимно от технологичен характер с пряко и косвено въздействие. Прякото въздействие се изразява в нарушаване на нормалния строеж на почвения профил, в резултат на строителни работи. Косвеното въздействие води до промяна на химичните им свойства. Те са наситени с тежки метали, вкислени и с нарушени плодородни качества.

2.11.3. Състояние на водите

Населените места в Община Рудозем използват повърхностни и подземни води за питейно-битово водоснабдяване.

Подземни води

Хидрогеоложките условия в обхвата на община Рудозем, която е изцяло на територията, обслужвана от Басейнова дирекция „Източнобеломорски район“, се обуславят от пукнатинни подземни води, формиращи подземно водно тяло „Пукнатинни води - Централно Родопски комплекс“ с код BG3G00000Pt046 и „Пукнатинни води - Рудозем“ с код BG3G00000 Pt043 и „Карстови води Смолянски масив“ с код BG3G00000Pg022. Химичното и количественото състояние на подземните водни тела са добри. Екологична цел за опазване на околната среда на подземните води е запазване на доброто състояние.

В района на Община Рудозем се намира мониторингов пункт от националната мрежа за мониторинг на химичното състояние на подземните води с код BG3G00000PTMP081-Извор „Серафимовско дере“ в гр. Рудозем, Община Рудозем. В подземните водни тела има определени зони за защита на водите по чл.119а, ал.1 т.3а от ЗВ. Община Рудозем не попада в зона за защита на водите включена в раздел 3, т.4.2 от ПУРБ на ИБР.

Състояние и цели на опазване на водните тела - Химичното и количественото състояние на подземните водни тела са добри. Екологична цел за опазване на околната среда на подземните води е запазване на доброто състояние.

Потенциални източници на замърсяване на подземните води:

Точкови източници на замърсяване:

- селскостопански обекти - складове за торове и пестициди.
- депа за отпадъци;
- концесии на находища на строителни материали;
- заустване на отпадъчни води без необходимото пречистване .

Дифузни източници на замърсяване:

- селско стопанство (обработваема земя, трайни насаждения, пасища, хетерогенни селски стопанства);
- населени места без изградена канализация
- рудни находища

Повърхностни води

Основната водна артерия на община Рудозем е река Арда. (Територията на Община Рудозем попада в рамките на следните повърхностни водни тела : Р. Арда и притоци от извора до гр. Рудозем с код BG3AR900R036 с речно водохващане за питейно битово водоснабдяване и Р. Арда от гр. Рудозем до вливане на р. Черна с код BG3AR900R035). Реката протича през северната част на общината от запад на изток, а след град Рудозем – на североизток в дълбока и тясна долина, на протежение от около 16 km, с част от горното си течение. Навлиза в общината западно от село Бяла река, минава през него и през град Рудозем и североизточно от неговия квартал „Койнарци“ напуска пределите ѝ.

Основни нейни притоци на територията на общината са два: Елховска река (десен) и Малка река (ляв, влива се в нея в квартал „Възраждане“ на Рудозем).

Елховска река (20 km) е първият по-голям приток на Арда. Тя води началото си от североизточното подножие на граничния връх Кулата и по цялото си протежение тече на север в дълбока и залесена долина. Минава през селата Пловдивци, Елховец и Войкова лъка, като на трите места образува малки долинни разширения и в град Рудозем се влива отдясно в Арда. В центърът на града в нея отдясно се влива най-големият ѝ приток Чепинска река, която по цялото си протежение служи за граница между Източните и Западните Родопи.

Във водните тела има определени зони за защита на водите, като територията на Община Рудозем попада в зона за защита на водите: „Циганско градище – BG 0000372“, съгл.чл. 119а, ал.1, т.5 от ЗВ/ЗЗ от ЕМ Натура 2000.

В района на Община Рудозем се намират 17 мониторингови пункта от националната мрежа за хидробиологичен мониторинг за състоянието на повърхностните води (3 бр. на р. Арда, 8 бр. на р. Елховска, 3бр. на р. Чепинска, 2 бр. на р.Витина и 1бр. на Кисьов дол) .

Състояние и цели на опазване на повърхностните водни тела: Обобщено състояние на повърхностните водни тела на територията на община Рудозем . Повърхностно водно тяло с код BG3AR900R035 е определено в лошо екологично и добро химично състояние, което се дължи на заустване на непречистени отпадъчни води от част от населението и промишлените предприятия на др. Рудозем. Целта за опазване на околната среда на конкретното водно тяло е постигане на добро екологично състояние и запазване на доброто химично състояние. Повърхностно водно тяло с код BG3AR900R036 е определено в умерено екологично и добро химично състояние. Целта за опазване на околната среда на конкретното водно тяло е постигане на добро екологично състояние и запазване на доброто химично състояние.

На територията на Община Рудозем попада район със значителен потенциален риск от наводнения РЗПРН ASPFR_AR_08 (Арда-Рудозем). За участъците от реките, попадащи в РЗПРН са изготвени карти на районите в под заплаха и картина районите с риск от наводнения, както и са определени мерки за намаляване на потенциалните неблагоприятни последици от наводненията за човешкото здраве, околната среда , културно-историческото наследство, техническата инфраструктура, стопанската дейност и намаляване на вероятността от наводнения в Плана за управление на риска от наводнения.

Източниците на замърсяване

Източниците на замърсяване на повърхностните води се делят на:

- Точкови източници на замърсяване, които включват заустване на канализации без необходимо пречистване на отпадъчните води от населени места; и

- Дифузни източници на замърсяване, включващи населени места без ПСОВ и без канализация, сметища без изолация и др.

При дифузно внесение вещества от значение са биогенните вещества, пестицидите (препарати за растителна защита) и тежките метали. Проблемите, произлизащи от дифузното натоварване на повърхностните води с азот се влияе основно от притока от подземните води (разтворените вещества), а с фосфор се предизвиква основно от ерозията (внесените количества твърди частици). Други замърсявания, които имат значение са стари замърсявания и/или замърсявания с опасни вещества на почвата, (включително от депа, аварии), при изоставени минно-технически съоръжения или значително сухо или мокро отлагане от атмосферата.

Хидроморфологични изменения са свързани с въздействия върху хидроморфологични елементи и имат потенциала да окажат значителен ефект върху водните организми. Особено силно е въздействието на съоръжения, които прекъсват проходимостта на речните течения и въпрепятстват водните организми, които не са в състояние да преодолеят тези прегради.

Морфологичните изменения са важни и съществени въздействия, които влияят върху натоварването с вредни и биогенни вещества. Това са прекъсване на естествената дължина на реките, физически изменения на коритото, развитие на инфраструктурата (пътища, мостове), инженерни дейности и свързаните с тях земно-изкопни работи. Освен прякото въздействие, което те оказват върху речните течения и водоеми, често те въздействат и косвено върху водните организми променяйки тяхната жизнената среда и достъпа до хранителни вещества, а с това и възможността им за оцеляване.

Мерки за постигане на целите за опазване на повърхностните и питейни води

Съгласно утвърдения ПУРБот БДУВ ИБР Пловдив в „Програма за мерки за постигане на целите за опазване на околната среда“ за Община Рудозем има предвидени мерки за подобряване състоянието на водоснабдителната мрежа, изграждане и доизграждане на канализационната мрежа и ПСОВ между 2000 -10000е.ж., както и реконструкция и/или модернизация на съществуващата ГПСОВ Рудозем и подобряване ефективността от пре чистване.

В Община Рудозем за водоснабдяване на населените места се използват повърхностни и подземни води за ПБВ. Водовземането може да се ползва само при спазване на всички процедури по разрешителен режим, съгласно ЗВ.

Необходимо е да се извършва собствен мониторинг на подземните води за ПБВ. Планът за собствен мониторинг на подземните води от всяко водовземно съоръжение да се изготви и съгласува съгласно нормативните изисквания.

Необходимо е проектирането, изграждането и учредяването на СОЗ, около източниците за ПБВ да се извършва съгласно нормативните изисквания.

В обхвата на ОУП няма учредени СОЗ около водоизточниците за ПБВ.

Устройствени изисквания по опазване на водите

- Основен източник на замърсяване на водите, както повърхностни, така и подземни, остават комунално-битовите дейности, поради липса на канализационна мрежа и ПСОВ в населените места (ПСОВ има само в гр. Рудозем). Животновъдството също е замърсител на водите във всички населени места. Чистотата на питейната вода от местните водоизточници е застрашена и от наторяване с изкуствени торове.

- Необходимо е изграждане на канализационна мрежа и пречиствателни съоръжения в населените места на общината.
- Правилата за прилагане на ОУПО да изискват от последващите ПУП предвиждане на локални съоръжения за пречистване на отпадъчните води на стопанските обекти.

2.11.4. Състояние на почвите

В почвено-географско отношение почвите в община Рудозем принадлежат към Южнобългарската ксеротермална област. От зоналните почвени типове преобладават канелените горски, кафявите горски и тъмноцветните почви, а от аazonалните – алувиалните и делювиалните почви.

В обезлесените участъци с по-големи наклони, поради интензивните ерозионни процеси, почвената покрива е представена във вид на изолирани почвени ареали, като на места тя напълно липсва и на повърхността се разкриват голи скали.

Важна климатологична даденост е съществуването на четири годишни сезона и значителна продължителност на вегетационния период. Тези топлинни условия са подходящи за редица трайни насаждения, и технически култури. Територията на общината не е замърсена с отпадъчни продукти и емисии, поради отсъствие на химическа и тежка индустрия, предприятия на добивната промишленост. Относителната чистота на атмосферата и почвите са важно условие за широко прилагане на екологично земеделие и получаване на екологично чиста продукция. Нейната цена в Европейския съюз е висока, а търсенето ѝ непрекъснато нараства.

2.11.5. Управление на отпадъците

Община Рудозем има изготвена Програмата за управление на отпадъците на Община Рудозем 2015-2020 г. , която следва приоритетите и мерките, заложили основно в следните стратегически документи: _ Национален план за управление на отпадъците 2014-2020 г.: _ Национален стратегически план за поетапното намаляване на количествата биоразградими отпадъци, предназначени за депониране до 2020 г. и Национален стратегически план за управление на отпадъците от строителство и разрушаване на територията на Република България за периода 2011-2020 г.

Депонирането на отпадъците се извършва на общинското депо за неопасни отпадъци на община Рудозем, намиращо се в местността Бунарски дол, с. Бърчево.

За регионалното депо е издадено Комплексно разрешително №387 – НО/2010 г. Депото заема площ от 7 дка, оградено е и разполага с КПП, автоматична везна и осветление. Оборудвано е с необходимите означения и табели. Осигурена е денонощна охрана. Изградени са газоотвеждащи тръби. Към началото на 2015 година остатъчният капацитет на депото е 33 333,255 тона или 83 333,1375м³, което е достатъчно за да осигури депонирането на отпадъците през следващите около 20 години.

Закрити са съществуващите депа за отпадъци на територията на община Рудозем, които не отговарят на действащата нормативна уредба. Ликвидирането на нерегламентираните сметища е извършено през 2005-2006 г. При констатиране на нови терени замърсени с отпадъци, общинската администрация и кметовете по населени места предприемат необходимите мерки и действия за ликвидиране на замърсяването

През 2003 г. на площадката на депото е въведена в експлоатация сепарираща линия, изградена по финансиран от Програма ФАР на ЕС „Проект за заетост в районите със стоманодобивна и минна промишленост“, чиято цел е екологосъобразно третиране на генерираните твърди битови отпадъци в община Рудозем, ликвидиране на нерегламентираните сметища и обновяване на зелената система.

Във връзка с генерирането на опасните отпадъци, образувани в бита, например излезли от употреба флуоресцентни тръби и лампи, съдържащи живак, следва да бъде осигурена система за временното им съхранение и събиране като се сключи договор с оползотворяващи фирми. С приетата през 2005 г. *Наредба за изискванията за пускане на пазара на батерии и акумулатори и за третиране и транспортиране на отпадъци от батерии и акумулатори* (Наредбата) в националното законодателство са въведени изискванията на Директива 91/157/ЕО относно батериите и акумулаторите, съдържащи някои опасни вещества. Тази Наредба въвежда отговорност при изпълнение на определени количествени цели за разделно събиране, рециклиране и/или оползотворяване на негодни за употреба батерии и акумулатори (НУБА) за лицата, пускащи на пазара батерии и акумулатори, след употребата на които се образуват масово разпространени отпадъци. Важно е да бъдат определени места за смяна на отработени моторни масла и да се поставят съдове за събиране на негодни за употреба батерии; Община Рудозем трябва да предприеме действия за организиране на дейността по събирането и съхраняването на излезли от употреба моторни превозни средства и излязло от употреба електрическо и електронно оборудване.

Устройствени изисквания към сметосъбиране и депониране на отпадъците:

- Организирано сметопочистване и сметосъбиране за всички населени места, съгласно график, изработен и изпълняван от Общинско предприятие, извършващо дейностите по сметосъбиране и сметоизвозване
- Подсигуряване на подходящи съдове за битови отпадъци - кофи и контейнери и др.
- Въвеждане на разделно събиране на отпадъци и осигуряване на система за временно съхранение и събиране на опасните отпадъци от бита
- Недопускане на нерегламентирано натрупване на отпадъци в покрайнините на населените места и в речните корита.

Основен източник на замърсяване и проблем за общината е есенното замърсяване от растителни отпадъци и замърсяване с оборски тор.

Антропогенният фактор остава другия основен източник за замърсяване с битови и други отпадъци.

В Доклада за екологична оценка ще се направи:

- анализ и оценка на текущото състояние на управление на отпадъците в общината и да се идентифицират и оценят въздействията на ОУП върху фактор „Отпадъци“ При необходимост ще се предложат мерки за намаляване на отрицателните въздействия върху човешкото здраве и околната среда в района.
- актуализация на информацията за генерираните отпадъци на територията на общината (вид, количество, дейности по третиране, налични площадки, необходимост от нови площадки, обхват и приложение на общинските системи за управление на отпадъците във връзка със задълженията съгласно Закона за управление на отпадъците и подзаконовите нормативни актове за масово разпространени отпадъци).
- анализ на възможностите и решенията за изпълнение на задълженията на общината за осигуряване на площадки за безвъзмездно предаване на разделно събрани отпадъци от домакинствата - населени места, за които ще се осигурят такива площадки, площ, разположение, собственост и капацитет, видове отпадъци;
- анализ и решения във връзка с изпълнение на задълженията за разделно събиране на битови биоразградими отпадъци - количества, източници на генериране, необходимост от площадки за третиране, начини на третиране и възможности за обединяване с други съседни общини;

2.11.6. Акустично натоварване

Шумът в околната среда е един от основните неблагоприятни фактори, водещи до акустичен дискомфорт. Шумът в околната среда е резултат от различни видове дейности. В урбанизираните територия се различават промишлен/производствен шум, транспортен шум, шум от строителство и битов шум. В селско-стопанските райони преобладава естествения природен фон.

Вредното въздействие на шума е свързано основно с човешкото здраве и биоразнообразието (животинския свят).

Високите шумови нива влияят върху слуховия апарат на човека, психическото и нервно състояние на личността, имунната система, обмяната на веществата, сърдечно-съдовата система и др.

Шумовата обстановка на територията на Община Рудозем е формирана в резултат на:

- Производствени дейности от промишлени източници.
- Дейности от битов характер и селскостопанска дейност в жилищните територии; селскостопанска дейност в стопанските дворове, оранжерийни комплекси и в рамките на землището на Общината;
- автомобилен транспорт, движещ се по републиканските и общинските пътища, както и по улици на населени места.
- Строителна дейност
- и др.

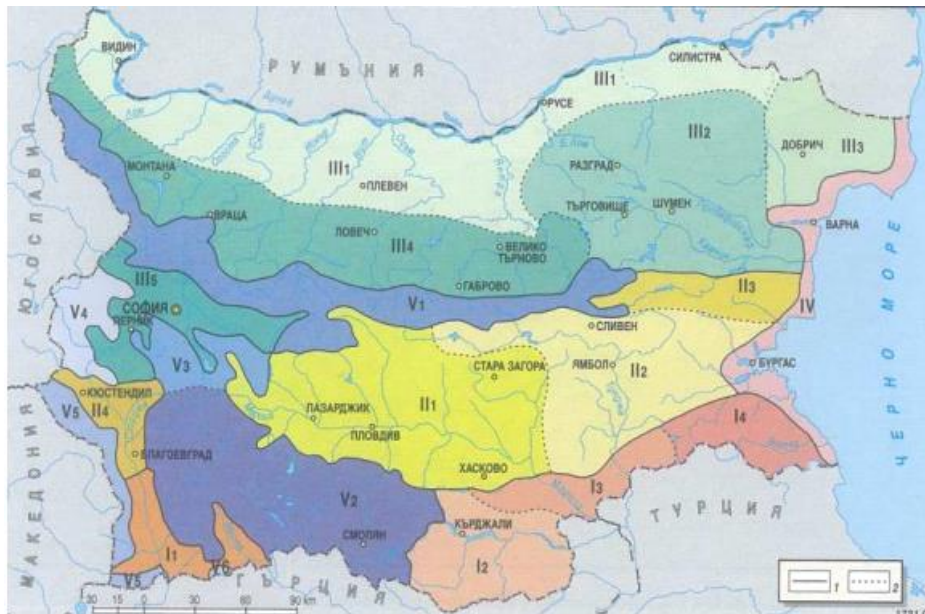
Съгласно разпоредбите на *Закона за защита от шума в околната среда* "шум в околната среда" е нежелан или вреден външен звук, причинен от човешка дейност, в това число шумът, излъчван от транспортните средства от автомобилния, железопътния, водния и въздушния транспорт, от инсталации и съоръжения на промишлеността, и от локални източници на шум". Министърът на околната среда и водите, директорите на РИОСВ и упълномощени от тях длъжностни лица осъществяват превантивен, текущ и последващ контрол върху шума, излъчван от инсталациите и съоръженията от промишлеността.

Източниците на шум в околната среда в община Рудозем се контролират от РИОСВ – Смолян. Не са получавани жалби и сигнали за Община Рудозем, свързани с шум в околната среда от промишлени източници. На територията на общината няма железопътни линии.

2.11.7. Биологично разнообразие. Защитени територии. Защитени зони.

По отношение на животинския и растителен свят, районът се характеризира с богато видово разнообразие.

В биогеографско отношение, община Рудозем принадлежи към Рило-Родопския подрайон на Южнобългарския биогеографски район (по Груев, 1988) (Фигура 43).

I-Южнобългарски район: I1-Струмско-Местенски подрайон; I2-Източнородопски подрайон; I3-Долномаришко-Долнотунджански подрайон; I4-Странджански подрайон; II-Среднобългарски район: II1-Подрайон на Горнотракийската низина; II2-Подрайон на Тунджанската хълмиста низина; II3-Източ-ностаропланински подрайон; II4-Горнострумски подрайон; III-Севернобългарски район: III1 -Дунавски подрайон; III2 -Лудогорски подрайон; III3 -Добруджански подрайон; III4-Предбалкански подрайон; III5-Софийско-Радомирски подрайон; IV-Черноморски район; V-Планински район: V1-Старопланински подрайон; V2-Рило-Родопски подрайон; V3-Витошко- Ихтимански подрайон; V4-Краищенско-Конявски подрайон; V5-Западнобългарски граничен планински подрайон; V6-Подрайон на Славянка.

Фиг. № 11. Биогеографски райони и подрайони на България (по Груев, 1988)

В териториалният обхват на община Рудозем не попадат защитени територии по смисъла на ЗЗТ.

В териториалният обхват на община Рудозем попадат частично две защитени зони от НЕМ Натура 2000 за опазване на природните местообитания и на дивата флора и фауна :

- **BG0001030 "Родопи Западни"** за опазване на природните местообитания и на дивата флора и фауна - засяга землищата на населени места в Община Рудозем
- **BG0000372 "Циганско градище"** за опазване на природните местообитания и на дивата флора и фауна - засяга землищата на населени места в Община Рудозем

Заложените в ОУП промени определят рамката на бъдещите проекти и ИП на територията на общината, чието осъществяване е свързано с редица дейности, които биха могли да доведат до отрицателни въздействия върху растителния и животински свят и защитените зони а именно:

- Нарушаване и частично или пълно унищожаване на растителност и местообитания;
- Нарушаване и частично или пълно унищожаване на места за гнездене, хранене и зимуване;
- Причиняване на безпокойство и прогонване на животински видове, в т.ч. птици и водни организми;
- Намаляване на плътността на популациите и промяна на видовото разнообразие или причиняване на смъртност;
- Влошаване на качествата на жизнената среда на сухоземните и водните организми;
- Интродуциране на не-местни видове в следствие замърсяване на водните обекти с отпадъчни води;
- В тази връзка, разработване на ОУП на общината ще бъде съобразено с конкретните нуждите и специфики по отношение на биоразнообразието в района, като при необходимост ще се предвидят адекватни и изпълними смекчаващи мерки

Устройствени изисквания по опазване на биоразнообразието

- Наличието на богатото биоразнообразие в Община Рудозем, както и наличието на защитени зони е предпоставка за:
 - Прилагане на агроекологични и биологични мерки от Програмата за развитие на селските райони и може да бъде един добър източник за приходи.
 - Развитие на биологично земеделие и животновъдство и производство на биопродукти.
 - Развитие на екотуризъм
- Има необходимост от устойчиво използване и опазване на биологичното разнообразие на територията на общината като се осигурява чиста и с високо качество околна среда.
- При определяне на бъдещото функционално използване на отделните части на територията, както и провеждането на новите пътни трасета и инфраструктурни проводи, да се отчита стриктно териториалния обхват на защитените територии и зони.
- При определянето на териториалното зонироване в обхвата на защитените територии, да се изхожда от зонироването им, установено с техните планове за управление и определените ограничения на дейностите.
- В защитените зони по Натура 2000 да бъдат съобразени природоохранителните режими, въведени по реда на Закона за биологичното разнообразие.
- Ако до изработването на проекта за ОУПО не са приети планове за управление на защитените зони по този закон, в проектоплана да се обоснове допустимата устройствена строителна намеса, при съобразяване с изискванията за запазване на местообитанията и популациите.

ОУП на Община Рудозем попада в обхвата на Чл. 31 на *Закона за биологичното разнообразие* (ДВ 77/2002 г., изм. ДВ 66/2013г.) и Чл. 2, ал. 1, т. 1 от *Наредба за условията и реда за извършване на оценка за съвместимостта на планове, програми, проекти и инвестиционни предложения с предмета и целите на опазване на защитените зони (Наредбата за ОС)* (ДВ 73/2007 г., посл. изм. ДВ 94/2012 г.) и подлежи на процедура по оценка за съвместимост.

ОУП на община Рудозем е предмет на процедура по задължителна Екологична оценка. Оценката за съвместимостта на ОУПО ще се извършва чрез процедурата по ЕО по реда на Чл.36 от *Наредбата за ОС*.

На основание чл.125 ал.7 от ЗУТ Плановото задание се представя пред КО по околна среда по Чл.4 от *Наредбата за ЕО*.

РИОСВ определя необходимата процедура по реда на ЗООС и ЗБР. Новите ОУП подлежат на процедура по задължителна ЕО, съвместена с ОС с предмета и целите на опазване на защитените зони (ЗЗ), когато такава е необходима.

В териториалния обхват на Община Рудозем не попадат Защитени територии по смисъла на ЗЗТ.

КО извършва проверка за допустимост на плана с предмета и целите на опазване в ЗЗ и дава указания за следващите етапи на процедурата по ОС.

РИОСВ Смолян извършва проверка за допустимост на ОУП на община Рудозем по реда на Чл. 36, ал.2 връзка с чл.12, ал.2 от *Наредбата за ОС* и представената писмена документация от Възложителя се установява, че предвижданията на ОУП на община Рудозем са допустими за осъществяване при условие, че не влизат в противоречие със забраните посочени в заповедта за обявяване на ЗЗ **BG0001030 "Родопи Западни"** и **ЗЗ BG0000372 "Циганско градище"** за опазване на природните местообитания и на дивата флора и фауна, засягащи землищата на населени места в Община Рудозем

Съгласно изискванията на чл.36 ал.3 от *Наредбата за ОС* е извършена преценка за вероятната степен на отрицателно въздействие при което се установява, че предвижданията на ОУП на община Рудозем има вероятност да окажат значително отрицателно въздействие върху природните местообитания, популации и местообитания на видовете животни, включително птици, предмет на опазване поради мотивите в становището

1. Предвижданията на ОУП за устройство на територията на общината има вероятност да доведат до трайни негативни изменения в природните местообитания и местообитания на видовете животни, предмет на опазване в описаните ЗЗ.
2. Възможните отрицателни изменения предполагат нарушаване целостта на ЗЗ и тяхната свързаност, включително и забавяне или възпрепятстване на постигането на консервационните цели на зоните.
3. Очаква се кумулиране на отрицателните въздействия върху ЗЗ и предмета и целите на опазването им в резултат на предвижданията на ОУП в комбинация с други реализирани, предстоящи за реализация или планирани ИП, планове, програми и проекти.

Следва и необходимостта да бъде изготвена оценка за степента на въздействие на ОУП върху предмета и целите на посочените ЗЗ, която да бъде представена под формата на доклад (ДОСВ) , отделно приложение към ЕО, съгл.чл.34 ал.1 от *Наредбата за ОС*

Становището на РИОСВ е да бъде изготвена оценка за степента на въздействие на ОУП на **Община Рудозем върху предмета и целите на ЗЗ по Натура 2000 ЗЗ BG0001030 "Родопи Западни" и ЗЗ BG0000372 "Циганско градище"** за опазване на природните местообитания и на дивата флора и фауна

Като оценката да бъде представена под формата на доклад (ДОСВ), отделно приложение към ДЕО, съгласно Чл.31, ал.4 от ЗБР и Чл.34, ал.1 от *Наредбата за ОС*.

Същността и степента на въздействията следва да се определят по критериите на чл.22 от наредбата на ОС. Същността и степента на въздействията следва да се определят по критериите на Чл.22 от *Наредбата за ОС*. ДОСВ е необходимо да е структуриран съгласно изискванията на Чл.23, ал.2 от *Наредбата за ОС* като се обърне внимание на следното:

- Да се направи подробна анотация на предвижданията на плана по типове устройствени зони, с описание на конкретните им параметри. Площи и т.н.
- Определяне степента на въздействие на ОУПО върху всички типове природни местообитания и местообитания на популациите на видовете, предмет на опазване на ЗЗ.
- Оценка на степента на въздействие върху целостта на ЗЗ с оглед тяхната структура, функции и природозащитни цели.
- Да се оцени кумулативното въздействие от ОУП на Община Рудозем с други планове, програми, проекти или ИП на територията на общината, които в комбинация биха могли да окажат неблагоприятни въздействия върху ЗЗ
- Да се предложат адекватни смекчаващи мерки по смисъла на параграф 3 т.9 от Допълнителните разпоредби на Наредбата за ОС, с оглед предотвратяване, намаляване и най-пълно отстраняване на евентуални неблагоприятни въздействия от осъществяване на плана върху природозащитните цели на зоните. Мерките да отразяват спецификата на зоните и елементите на предвижданията на ОУП, да са конкретни спрямо установените въздействия, приложими и контролируеми.

- Да се приложат и оценят „алтернативни решения“ по смисъла на параграф 3 т.7 от Допълнителните разпоредби на Наредбата за ОС.
- Да се представи подробна информация относно използваните източници и методи на изследване и оценка. При необходимост да се извършат и собствени полеви проучвания, като се представят подробно (интензивност, период, времетраене, резултати).
- Да се приложи актуален картен материал на хартиен и магнитен носител с конкретните предвиждания на ОУП спрямо ЗЗ и елементите им по смисъла на параграф 3 т.1 от Допълнителните разпоредби на Наредбата за ОС.

В съответствие с разпоредбите на Чл.20, ал.4 на *Наредбата за ОС*. да се използва актуалната информация и документация по Чл.8, ал.1 от *ЗБР*, относно предмета и целите за опазване на ЗЗ, представена на интернет страницата <http://natura2000.moew.government.bg>

2.11.8. Ландшафт

Територията на общината притежава разнообразни типове ландшафти.

Запазени са възможности за естествено развитие на ландшафти, които характеризират повечето типове ландшафти и изразяват тяхната устойчивост

В ОУП на общината се изисква да се вземат предвид изискванията при изготвяне на проекта на ОУП:

- последователно прилагане на ландшафтноустройствен подход, насочен към опазване, при необходимост на определени места – и възстановяване на общите ландшафтни характеристики на територията и особено на емблематичните им елементи при реализацията на трайна физическа намеса. Спазването на това изискване предполага допълнителни проучвания за проверка и потвърждение на предварително идентифицираните осем типа ландшафти;
- внимателно проучване на възможните варианти за провеждане на бъдещите транспортни и инфраструктурни комуникации, линии ВН, ветрогенератори и др. и включване в плана на онези от тях, които в най-малка степен нарушават околната среда и ландшафтните и характеристики, като пътищата бъдат провеждани по правило по границите между различни ландшафтни типове;
- специално внимание да бъде отделено, вкл. и чрез предписания в Правилата за прилагане на плана, на формата и граничната линия на периферните горски ивици, които определят изгледа на горските масиви, обогатяват пейзажа в контраст със селскостопанските площи;
- при реализирането на мерките за рекултивация на нарушените терени и определяне на бъдещото им предназначение следва да се отчита принадлежността на тези терени към съответните типове ландшафт и възстановяването им да се използва за тяхното (на ландшафтите) стабилизиране.

Устройствени изисквания по опазване на ландшафтите:

- Ландшафтът да се разглежда по отношение на устойчивостта на типовете към антропогенно натоварване, базирано на способността му към самовъзстановяване. Устройствените решения да бъдат насочени към формирането на устойчив и хармоничен ландшафт при запазване и изява на специфичните му характеристики. Да се прилага последователен ландшафтноустройствен подход, насочен към опазването и възстановяването на общите ландшафтни характеристики на територията.

- Да се направи актуална инвентаризация на нарушените терени от компетентните органи, да се предвиди рекултивация на установените такива и да се направи предложение за бъдещото им функционално използване.
- При рекултивация на нарушените терени и определяне на бъдещото им предназначение, да се отчита принадлежността на тези терени към съответните типове ландшафт и възстановяването им да се използва за тяхното стабилизиране. Да се формират ландшафтноустройствени правила за хармонично вписване в традиционите пейзажи на новите структури.
- Внимателно да се проучват възможните варианти за провеждане на бъдещите транспортни и инфраструктурни комуникации.

2.11.9. Нарушени територии за възстановяване

В община Рудозем няма изготвен регистър на нарушените територии, в който да са посочени техния брой, големина, местоположение, характеристики и степен на нарушеност.

В община Рудозем не се извършват други дейности, водещи до нарушаване и необходимост от възстановяване на териториите или на части от тях. Липсват значими производствени мощности.

Съгласно данни на „Геозащита Перник“ ЕООД има 4 регистрирани свлачища.

2.11.10. Рискове от природни бедствия и аварии

За определянето на рисковете от бедствия и аварии са взети предвид стратегически документи, касаещи бедствията - Национална програма за защита при бедствия 2014 - 2018 г., Стратегия за намаляване на риска от бедствия 2014 - 2020 г., Общински план за защита при бедствия.

Във връзка с измененията на Закона за защита при бедствия предстои актуализация и разработване на стратегически планиращи документи - Национална стратегия за намаляване на риска от бедствия; Национална програма за намаляване на риска от бедствия; Областни и Общински програми за намаляване на риска от бедствия. План за защита при бедствия, в които ще се допълнят данни за риска от бедствия, както и превантивни мерки и начин на устройство и защита.

За изпълнение на Националния план за защита при бедствия със заповед на министър-председателя на Република България се създава национален щаб с поименно определени ръководител и членове: министри, заместник-министри, ръководители на ведомства или техни заместници и други, представляващи институции, които имат задължения за изпълнението на Националния план за защита при бедствия.

Дейността на Националния щаб се обслужва логистично, комуникационно и административно от Главна дирекция "Пожарна безопасност и защита на населението" - МВР, както и от компетентните с оглед характера на бедствието министерства, ведомства и институции.

Към националния щаб със заповед на ръководителя му се създава междуведомствена информационна група за извършване на информационна дейност с поименен състав, предложен от членовете на щаба.

Съгласно наредбата по чл. 6. ал. 2 от Закона за защита при бедствия (Наредба за условията, реда и органите за извършване на анализ, оценка и картографиране на рисковете от бедствия (Обн. ДВ. бр. 84 от 2012 г., изм. ДВ. бр. 9 от 2014 г., изм. и доп. ДВ. бр.44 от 10 Юни 2016г., изм. ДВ. бр.55 от 7 Юли 2017г.), сроковете за картографиране на сеизмичния риск и рисковете от бедствия не е изтекъл. Във връзка с това е необходимо, да се вземе в предвид картографирането на рисковете от бедствия, както и да се извършват геоложки проучвания, при извършване на конкретното проектиране

за изграждане на обектите, включени в ОУПО Рудозем, като тази мярка да се впише в Правилника за прилагане на ОУПО Рудозем.

Освен рисковете от земетресения и от активизиране на свлачищни процеси, налице е и риск от снегонавявания, поради обилния снеговалеж през зимата.

Климатичните особености на страната създават възможност за възникване на продължителни засушавания, смерчове, бури, градушки и други, които нанасят значителни материални щети.

Пожарът, като стихийно бедствие, е особено характерен в полски масиви и горски такива при гръмотевични бури, умишлено или при нарушаване на технологичната дисциплина в обектите работещи с леснозапалими и горими материали.

Дълготрайните засушавания в последните години през лятото и есента предизвикват спадане на почвените влагозапаси и косвено влияят за възникване на полски и горски пожари. Големи щети на селското стопанство ежегодно нанасят и градушките.

Смерчовите явления нанасят значителни щети, когато преминават над населените места, стопански обекти, горски и земеделски масиви, като не са изключени поражения на животни, а даже и човешки жертви. Те, като правило, трудно се прогнозират.

В тази връзка и предвид разпоредбата на чл. 106. т. 5 от ЗУТ, Главна Дирекция „ПБЗН“-Смолян, счита за целесъобразно в Правилата и нормативите за прилагане на ОУП на община Рудозем да се регламентират изисквания и ред за включване на актуални данни за картите на съответния вид риск, за риска от бедствия в горецитираните стратегически и планиращи документи по Закона за защита при бедствия, в подробните устройствени планове, както и необходимите превантивни мерки и начин на устройство и защита.

Към момента в Община Рудозем няма предприятия с висок или нисък рисков потенциал, попадащи в обхвата на Глава 7, раздел I на ЗООС; в ОУПО също не се предвиждат такива.

В бъдеще, в случай на ИП за изграждане на предприятия с висок или нисък рисков потенциал в обхвата на Глава 7, раздел I на ЗООС, ще се извърши оценка на въздействието, върху околната среда която ще включва вид и количество на опасните вещества по Приложение 3 на ЗООС, капацитет на съоръженията за съхранение, риск от големи аварии и планирани мерки и средства за предотвратяване и др. Във връзка с устройството на територията ще се стартира процедура за изменение на ОУП, в която ще се предвидят зони за безопасни разстояния по смисъла на Чл. 104. ал. 2. т. 3 от ЗООС.

На територията на община Рудозем е възможно възникването на различни бедствия и аварии, като земетресения, наводнения, пожари и др. Някои от тях могат да предизвикат значителни материални и човешки щети, ако не се вземат необходимите превантивни мерки.

Земетресения

Земетресението е природно бедствие при което в повечето случаи се създава комбинирана зона на поражение – разрушения, затрупвания на хора под развалините, разрушаване на елементи от комунално енергийната мрежа, пожари, замърсявания с промишлени отровни вещества, създаване на огнища на замърсяване от радиоактивни източници, наводнения, активизиране на свлачища, прекъсване на комуникации, голям брой поразени хора и без домове, възможност за биологично заразяване, създаване на предпоставки за възникване на епидемии и други.

При проявление на прогнозираната сеизмична активност община Рудозем попада в зона от VIII степен. В резултат на сеизмичното въздействие е възможно възникването на следната обстановка: На сградите с масивен строеж ще бъдат причинени умерени щети /пукнатини в стените; падане на мазилка; срутване на части от комини/. Големи щети ще получат сгради от обикновени строителни материали, т.е. части от фронтони /еркери/ и покривни покрития ще се срутят. Някои от сградите с

много опростен строеж ще се срутят. Ще има затрупани и пострадали хора нуждаещи се от спасяване и оказване на спешна медицинска помощ. Ще има повреди по комунално-енергийната мрежа, в резултат на което ще бъде нарушено водоснабдяването и електроснабдяването. Ще бъде нарушена и телефонната свързка.

Възможно е нарушаване целостта на стените на хидротехническите съоръжения – хвостохранилища „Рудозем“ и микроязовири на територията на областта. Възможно е активизиране на свлачищния процес и срутванията по пътищата с прекъсване на пътната връзка между отделни населени места. Част от обектите на промишлеността ще излязат от строя, като особена опасност ще представляват предприятията, работещи с промишлени отровни вещества и химически суровини.

Възможно е възникване на вторични огнища на заразяване с натриеви цианиди – Рудметал АД гр. Рудозем. Вследствие на земетресението ще се създаде сложна пожарна обстановка, особено в предприятията работещи с изкуствени материали, химически суровини и други, където ще се отделят голямо количество 18 отровни и задушливи газове, като особена важност представляват следните предприятия: Рудозем - „РУБЕЛА БЮТИ“ АД.

Наводнения

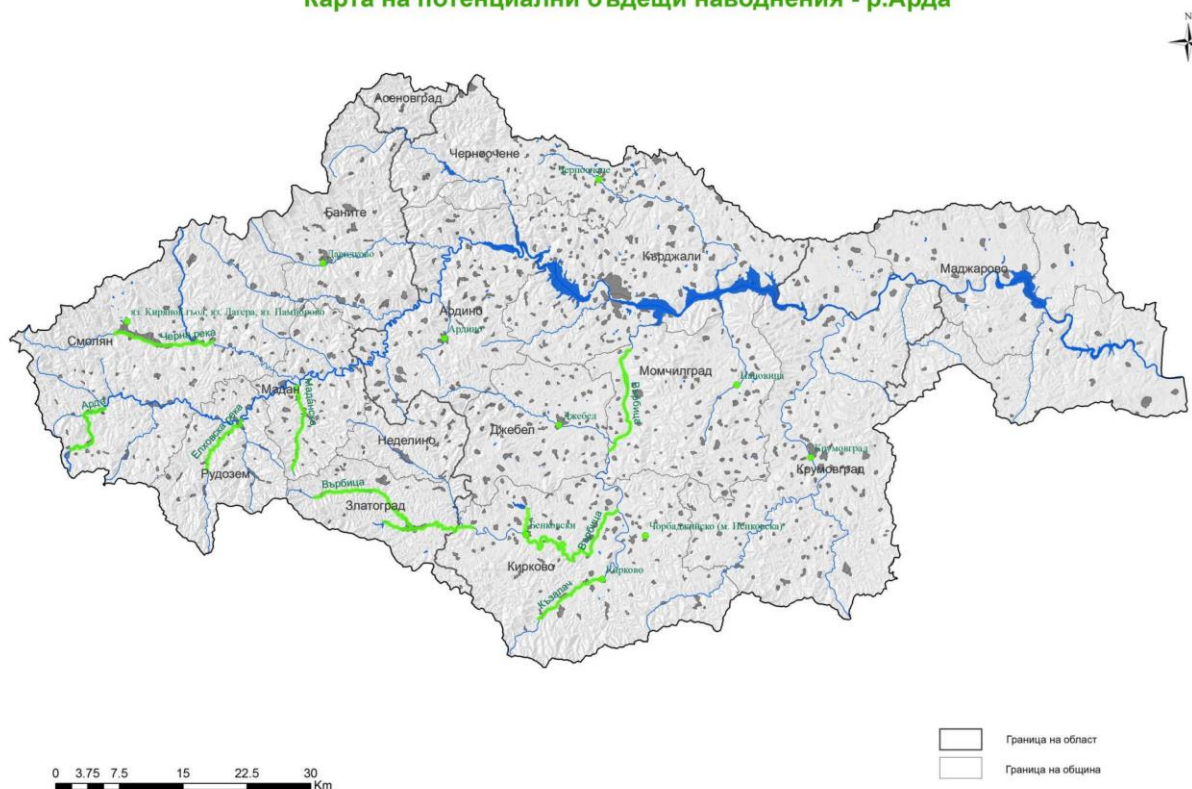
Наводнението е временно заливане на значителна част от сушата от действията на природни сили или разрушаване на хидротехнически съоръжения – язовирни стени, хвостохранилища, диги и други. Наводненията на територията на Смолянска област се пораждат преди всичко от силно нарастване на речния отток, вследствие на обилни и проливни дъждове и интензивно снеготопене. Наводненията в някои случаи са резултат и на несинхронизирано изпускане на води от язовири от няколко поречия, събиращи се в главна река, или аварии при техногенната дейност на човека, разрушаване на язовирни стени и стени на хвостохранилища. Застрашени населени места и обекти от язовирите и хвостохранилищата:

- Хвостохранилище “Рудозем - 2” – гр. Рудозем
 - предприятие “Рубела” - на 500 м;
 - кв. Възраждане - 1 км;
 - кв. Долен Рудозем – 1,8 км.

Възможни заливи зони при повишаване нивото на реките при пролетното снеготопене съпроводено с проливни или поройни дъждове през летните месеци, които представляват опасност за населените места:

- р. Чепинска – опасност от заливане на жилищни сгради покрай коритото на реката в началото на града в посока с. Чепинци.
- р. Елховска - опасност от заливане на жилищни сгради покрай коритото на реката от стадиона към центъра на града.
- Водосбора на р. Чепинска и р. Елховска е в района на флотационната фабрика и при непочистено корито крие опасност от заливане на централната част на града.
- Опасност представляват високите води след водосбора на р. Арда с реките Чепинска и Елховска след разклона за с. Средногорци, особено за предприятието за козметика „Рубела“.

Карта на потенциални бъдещи наводнения - р.Арда

Фиг. № 12. Карта на потенциални бъдещи наводнения – р. Арда

Източник: План за управление на риска от наводнения на Източнобеломорски район за басейново управление 2016 - 2021 г.

Снегонавявания и обледявания

В резултат на влошаване на метеорологичните условия през есеннозимния сезон са възможни обилни снеговалежи със снегонавявания, а при резки промени в температурите и до обледяване на пътищата на територията на областта.

Свлачища и срутища

Свлачището е процес, при който се нарушава устойчивостта на огромни количества земни маси и се създават предпоставки за предвижването им. Свлачищните процеси нямат внезапен характер, достъпни са за наблюдение и интервенция и в много случаи са предотвратими. Във времето те имат периоди на затихване и усилване. При активизирането на земните маси може да се стигне до възникване на бедствена ситуация.

Градушки, гръмотевични и ветрови бури

Ежегодно през летните месеци на територията на областта се разразяват гръмотевични бури, съпроводени с градушки, породени от пролетната и лятната атмосферна неустойчивост, които причиняват значителни материални щети, а понякога и човешки жертви.

Пожари

Горските пожари представляват разпространение на огън на големи територии, съпроводено с унищожаване или сериозно повреждане на горите. Наблюдава се тенденция към значително нарастване на броя и щетите от горски пожари в областта. Причини за възникване на горските пожари са небрежност от страна на туристи и гъбари, мълниците, а понякога и неконтролираното палене на земеделски имоти. Не са изключение и умишлените палежи.

С цел защита на населението в такива екстремни ситуации община Рудозем има приет **План за защита на населението при бедствия и аварии.**

2.12. Културно наследство

2.12.1. Материални културни ценности

Според предоставената информация от Националния институт за недвижимо културно наследство (НИНКН), НАИМ-БАН и областния регистър на военните паметници в обл. Смолян, недвижимите културни ценности на територията на община Рудозем са общо 37 броя. 27 бр. са от списъка на НАИМ-БАН, 8 бр. от НИНКН, но номер 2 от списъка са НИНКН съответства на 10004313 от този на НАИМ-БАН, а 3бр. са от Областния регистър на военните паметници. Така обобщеният списък на материалните културни ценности включва следните 37 обекта:

Таблица № 52. Списък на материалните културни ценности

№ ПО СПИСЪК			НАСЕЛЕНО МЯСТО	ОБЕКТ	АДРЕС/ЛОКАЦИЯ/КАД. ДАННИ/ИДЕНТИФИКАТОР	ВИД	КАТЕГОРИЯ
НИНКН	НАИМ БАН	Обл. Админ.					
1	2200064		с.Витина	Селище	м."Светилище", 5 км южно	археологическа	Местна - ДВ бр.41 от 21.05.76г.
2	10004313		с.Рибница	Средновековна крепост "Козник"	м."Кечи кая" 1,5 км западно	археологически	Местна - ДВ бр.27 от 1966г. Заповед № РД9Р- 0013/25.07.2011 на МК - граници и режими
3	10004311		гр. Рудозем	Тракийско селище - пещера	м."Боево", Голяма боевска, м."Кокара", 3 км северозападно	археологически	Национално- ДВ бр.41 от 21.05.76г.
4			гр. Рудозем	Двусводест мост	в центъра	архитектурно- строителен	местно - /пр.кат./ писмо №10323 от 30.12.2005г.
5		1в.	гр. Рудозем	Паметна плоча в чест на трима неизвестни български войни за освобождението на родния край от турско робство	местност "Дълга усойка"	историческа	местно
6		2в.	гр. Рудозем	Паметна плоча на падналите в Балканската и Отечестваната война	ул." Беломорска"	историческа	местно
7		3в.	гр. Рудозем	Храм – паметник „Свети Георги – Победоносец”	ул. "Беломорска"№ 1	историческа	местно
8			с.Чепинци	Воденица	с.Чепинци	архитектурно- строителен	за сведение /пр.кат./
		4в.	гр. Рудозем	Бюст-паметник на Полковник Владимир Серафимов (1860 – 1934)	намиращ се на пл. „България”, гр. Рудозем	военен	местно

ОБЩ УСТРОЙСТВЕН ПЛАН НА ОБЩИНА РУДОЗЕМ

		5в.	гр. Рудозем	Паметна плоча в чест на 9 май – Ден на победата	намираща се на ул. „Стефан Стамболов”	военен	местно
		6в.	гр. Рудозем	Паметна плоча на Капитан Петко Войвода	намираща се на ул. „Капитан Петко Войвода“	военен	местно
	10004320		гр. Рудозем	Параклис	Местност: Св. Богородица при мах. Равнината	археологически	национално значение съгл. чл. 146, ал. 3 от Закон за културното наследство
	10004321		с. Войкова лъка	Параклис	Местност: Черквата	археологически	национално значение съгл. чл. 146, ал. 3 от Закон за културното наследство
	10004327		с. Мочуре	Селище с площ до 5 дка	Местност: Гара Кричим	археологически	национално значение съгл. чл. 146, ал. 3 от Закон за културното наследство
	10004328		с. Мочуре	Група могили	Местност: Гара Кричим	археологически	Обявен паметник с национално значение с РМС 1711/1962 г.
	10004329		с. Мочуре	Светилище на връх	вр. Циганско градище (Ченгене хисар)	археологически	национално значение съгл. чл. 146, ал. 3 от Закон за културното наследство
	10004332		с.Чепинци	Селище с площ до 5 дка	Местност: Вълчи камък	археологически	национално значение съгл. чл. 146, ал. 3 от Закон за културното наследство
	10004334		с.Чепинци	Селище с площ до 5 дка	Местност: Киселче	археологически	национално значение съгл. чл. 146, ал. 3 от Закон за културното наследство
	10004337		с.Чепинци	Селище с площ до 5 дка	Местност: Ленища	археологически	национално значение съгл. чл. 146, ал. 3 от Закон за културното наследство
	10004341		с.Чепинци	Светилище на връх	вр. Вълчи камък (1339,2 м н.в.)	археологически	национално значение съгл. чл. 146, ал. 3 от Закон за

							културното наследство
	10004342		с.Чепинци	Обект с неопределена функция	Местност: Черквата	археологически	национално значение съгл. чл. 146, ал. 3 от Закон за културното наследство
	2200061		с.Чепинци	Селище с площ до 5 дка	Местност: Ровнището	археологически	национално значение съгл. чл. 146, ал. 3 от Закон за културното наследство
	2200062		с.Чепинци	Крепост-убежище	Местност: Янева чука	археологически	национално значение съгл. чл. 146, ал. 3 от Закон за културното наследство
	2200063		с.Чепинци	Селище с площ до 5 дка	Местност: Селище	археологически	национално значение съгл. чл. 146, ал. 3 от Закон за културното наследство
	2200065		с. Витина	Плосък некропол и Селище с площ до 5 дка	Местност: Раките	археологически	национално значение съгл. чл. 146, ал. 3 от Закон за културното наследство
	2200066		с. Витина	Параклис	Местност: Черквич	археологически	национално значение съгл. чл. 146, ал. 3 от Закон за културното наследство
	2200067		с. Поляна	Плосък некропол	разклона Поляна – Горово	археологически	национално значение съгл. чл. 146, ал. 3 от Закон за културното наследство
	2200068		с. Поляна	Плосък некропол	Местност: Курбанище	археологически	национално значение съгл. чл. 146, ал. 3 от Закон за културното наследство
	2200069		с. Пловдивци	Параклис	Местност: Черква	археологически	национално значение съгл. чл. 146, ал. 3 от Закон за културното наследство
	2200070		с. Пловдивци	Селище с площ до 5 дка	Местност: Света Елена	археологически	национално значение съгл. чл. 146, ал. 3 от Закон за

							културното наследство
	2200071		с. Елховец	Селище с площ до 5 дка	Местност: Долно Малинево	археологически	национално значение съгл. чл. 146, ал. 3 от Закон за културното наследство
	2200072		с. Елховец	Плосък некропол	Местност: Бари	археологически	национално значение съгл. чл. 146, ал. 3 от Закон за културното наследство
	2200073		с. Елховец	Плосък некропол	Местност: Курбанице	археологически	национално значение съгл. чл. 146, ал. 3 от Закон за културното наследство
	2200074		с. Елховец	Параклис	Местност: мах. Аджарско - Свети Кил	археологически	национално значение съгл. чл. 146, ал. 3 от Закон за културното наследство
	2200075		с. Мочуре	Плосък некропол	Местност: Гробето	археологически	национално значение съгл. чл. 146, ал. 3 от Закон за културното наследство

Културно-исторически забележителности

Културното наследство в даден регион е неповторимата комбинация от традиции, ценности и вярвания, фолклор, занаяти и технологии, кухня, произведения на изящни и приложни изкуства, сгради. Обектите на културното наследство са археологически, исторически, архитектурни, етнографски обекти и комплекси, художествени културни ценности, паметници на урбанизма и индустриалното наследство, културния пейзаж, на парково изкуство, нематериални съкровища като занаятчийски технологии, обичаи, вярвания, песенен, танцов, музикален, приказен фолклор.

В района на община Рудозем е налице значително и характерно за тази част от страната културно и историческа наследство. Земята на територията на общината имат древна история.

Интересни възможности биха могли да бъдат разработвани в няколко насоки, подходящи за оформяне в конкретен туристически продукт:

На територията на община Рудозем са запазени следните културно-исторически традиции, занаяти, обичаи:

- Традиционен бит и поминък - напр. демонстрации и обучение в старинно тъкане (напр. шиене и плетене на родопски терлици на ръка и на машина, изработване на битови възглавници, одеала и текстилни пана, плетенето на терлици, възстановяване и други традиционни занаяти, като чепкане, боядисване и влачене на вълна, тъкане на месали, торби и мандили/престилки/на дървен стан и др.), като се използват възможностите/сградния фонд и човешкия ресурс, които предлага фабриката за старинно тъкане в Рудозем;
- Фестивали, посветени на музиката, изкуството и традициите (традиционни и съвременни) - разработване на серия от събития, които да привлекат разнообразна публика и да използват съществуващи събития или новосъздадени, които отговарят на посочените в методологията критерии. Създаването на празници на интересни или емблематични животински или растителни видове, кулинарни продукти или други типични теми (под формата на „Празник на ...“) също ще насити културния календар на община Рудозем и ще спомогне за разнообразяването на предлагането, на публиката и ще генерира приходи за населението под различна форма. В миналото в общината се е провеждало традиционно карнавално шествие в Деня на хумора.
- Религиозни празници - например голямото посрещане на Гергьовден в църквата „Св. Георги Победоносец“. Друга подобна възможност предлага празнуването на традиционните празници, както и Курбан Байрам и Рамазан Байрам.
- Спортни събития - напр. развиване и разширяване на ежегодно провежданите спортни състезания за празника на града и деня на миньора.
- Екопътеки - природата на община Рудозем е подходяща за пешеходни маршрути за всякакви сезони и възраст на изградените екопътеки на територията на общината. За да бъде осигурено равномерното разпределение на екомаршрутите се изисква разработването на нови екопътеки в близост до с. Чепинци.
- Други атракции - добра идея би било да се използва потенциала на водните площи, които са на разположение – напр. в близост до Рудозем се намират два от вировете на Елховска река, наричани от местното население Мъжкия и Женския вир, които са често място за посещение през лятото. Оформянето на терена като място за посещение – платформи за риболов, пейки и беседки, места за пикник - не само на местното население може да привлече и туристи и да обогати предлагането на района. Други подходящи идеи са свързани с разработването на поне една пещера като туристически обект – т.е. облагородяването ѝ и социализиране на подходите

към и около нея. Интересни обекти могат да бъдат създадени и в различни населени места, които да използват особеностите на релефа – изграждане на маршрути за скално катерене, подходящи за различни възрасти и с различна трудност, виа ферата и др. подобни спортно-ориентирани дейности също биха имали успех сред по-младите посетители на общината.

Въпреки разнообразието от природни и културни ресурси, които са оформени в конкретни туристически продукти, все още на територията на община Рудозем има неизползвани туристически ресурси, които представляват съществен потенциал за развитието на общината като туристическа дестинация.

Впечатление прави, че акцентът при разработване на туристическите ресурси на територията на общината е поставен върху природните ресурси (разнообразни пешеходни преходи), докато културните все още отстъпват и са по-слабо застъпени. Успешни са опитите за съчетаване на двата типа ресурси в единен туристически ресурс, напр. някои екопътеки, по трасето на които могат да се посетят исторически места, крепости, светилища. Това обаче не е достатъчно и не обхваща останалите налични културни ресурси, като например традиционни празници и обичаи, култови (религиозни) места, традиционни занаяти и поминък.

2.12.2. Недживими културни ценности

Община Рудозем е район с богато културно-историческо наследство и е разположена в най югоизточните части на Западните Родопи. Заема долините на реките Арда, Чепинска и Елховска , изградена е от 23 населени места – 1 град и 22 села . Град Рудозем е общински административен , културен и икономически център .

Изградена е материална база в сферата на културата в общината, местоположение на културните обекти по квартали, зает персонал в цялата културна инфраструктура – читалища, библиотеки, спортни зали, стадиони, центрове по изкуства.

Културната инфраструктура на общината се състои главно от 11 народни читалища с библиотеки към тях. По – големи читалища са „ Христо Ботев 2000 „ гр. Рудозем „ Нов Живот 1948 „ с. Чепинци и „ Звезда 1950 „ с. Елховец . В тях се помещават и трите най – големи за община Рудозем библиотеки с приблизителен библиотечен фонд в размер на 22 000 библиотечни единици .

Персонала в тях е определен в зависимост от отпуснатите субсидирани щатни бройки от Министерството на културата на Република България.

Културните обекти по квартали и зает персонал в тях:

12. „ Христо Ботев 2000 „ гр. Рудозем , бул. „ България „ N: 13 -3 щ.бр. – председател , секретар и библиотекар на читалището ;
13. „ Нов Живот 1948 „ с. Чепинци , ул. „ Демокрация „ N : 8- 3 щ.бр.- председател , секретар и библиотекар на читалището ;
14. „ Звезда 1950“ с. Елховец -2 щ. бр. – председател и секретар на читалището ;
15. „ Пробуда 1967“ с. Пловдивци – 1 щ. бр. – секретар на читалището ;
16. „ Кичика 2005 „ с. Сопота – 1 щ.бр. – секретар на читалището ;
17. „ Напредък 2006 „ с. Войкова лъка – 1 щ. бр. – секретар на читалището ;
18. „ Христо Ботев 1967 „ с. Оглед – 1 щ.бр. – секретар на читалището ;
19. „ Развитие 2008 „ с. Бореи – 1щ. бр. – секретар на читалището;
20. „ Родопчанка 2008“ с. Рибница – 1 щ. бр. – секретар на читалището;
21. „ Зора 2008 „ с. Витина – 1 щ. бр. – секретар на читалището ;
22. „ Корита 2011 „ с. Корита – 1 щ. бр. – секретар на читалището ;

За периода 2011-2014г. културната дейност се развива слабо и с минимални темпове на разтеж . Като основна причина за това е липсата на достатъчен финансов ресурс , който да стимулира , развива

и обогатява културната дейност на общината . Именно поради този основен фактор в основата на културната дейност като цяло стоят народните читалища .

Народните читалища успяват по свой начин да развиват , съхраняват и представят местната и национална култура и прогрес през годините . Въпреки ,че за съжаление по – голямата част от действащите в тях имат голяма нужда от финансова помощ за основни и козметични ремонти , както и нужда от ново оборудване .

Друга причина , която оказва влияние върху културния живот в общината , това е отрицателния прираст на населението и изключително ниския жизнен стандарт .

Високата безработица през тези години свива значително търсенето и посещението на културни прояви , както и влягането на инвестиции за изграждане и развиване на нови и вече съществуващи такива. Ръководството на община Рудозем полага усилия и изказва надежди , че с помощта на бъдещи европейски проекти , финансирани от Европейския съюз , ще съумее да подобри културната си инфраструктура , както и културния живот на местните жители .

2.13. Планова обезпеченост на община Рудозем

2.13.1. Национално ниво

Национална стратегия за регионално развитие 2012 – 2022г. (НСРР)

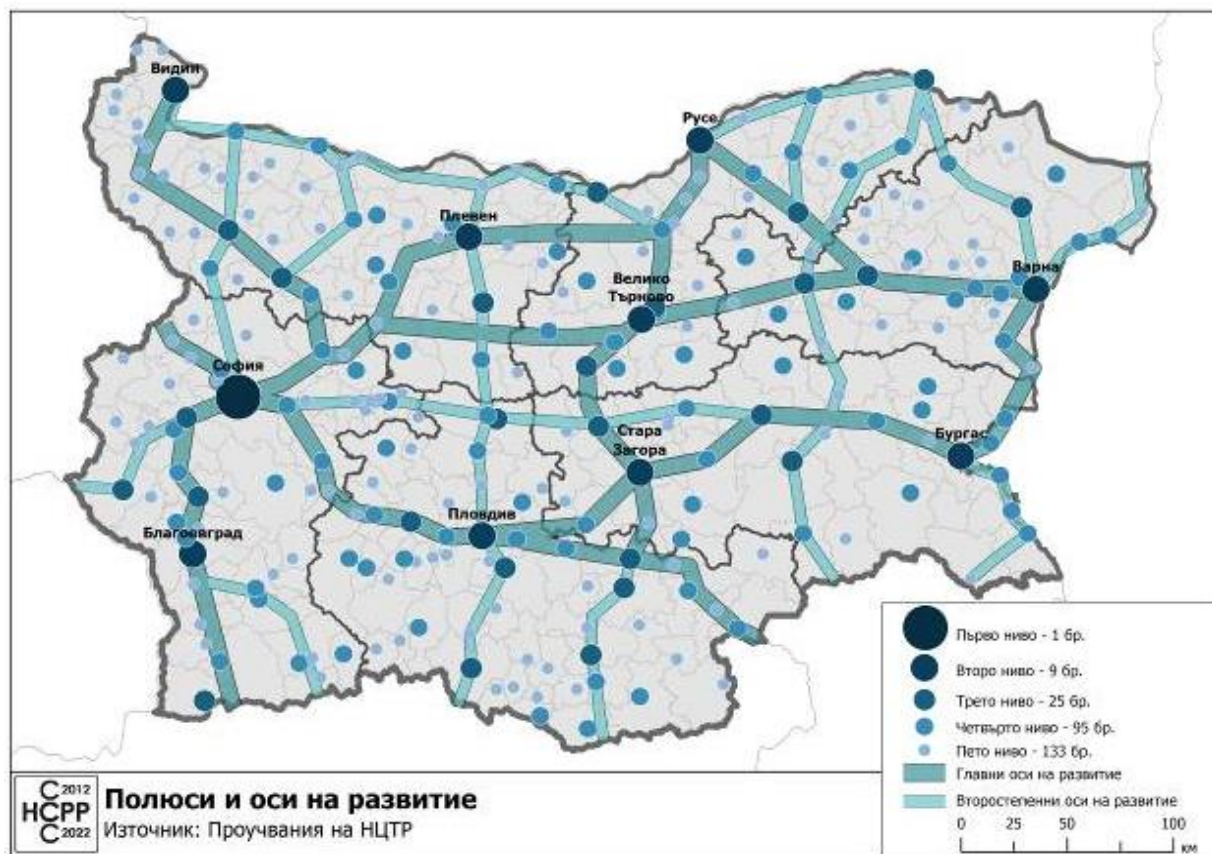
Националната стратегия за регионално развитие 2012 – 2022г. акцентира върху въвеждането на принципите на **териториалното сближаване** в националните интегрирани политики за развитие и в механизмите за пространствено планиране. Тя обхваща два района от ниво 1 и шест района от ниво 2.

Община Рудозем попада в Южен централен район от ниво 2.

НСРР определя модел на **териториално-урбанистична структура** на национално ниво и на регионално ниво, който обхваща съчетание **от три основни елемента**:

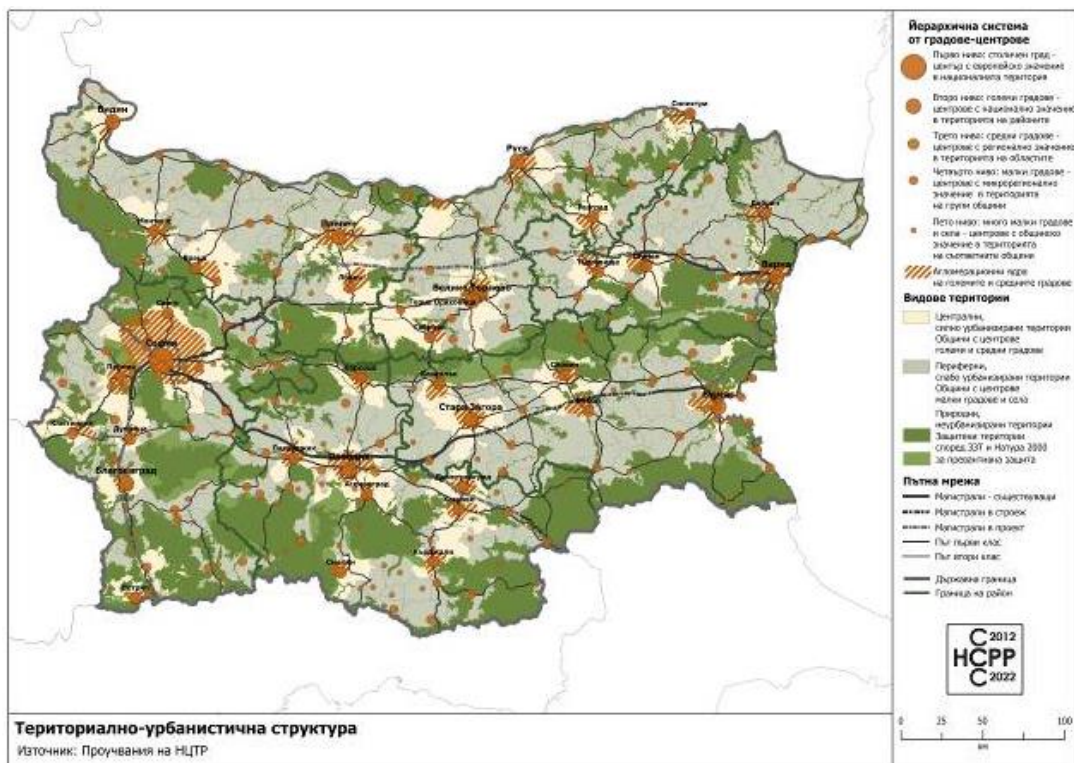
- йерархичната система от градове – центрове, простиращи влиянието си върху различни по големина ареали;
- основни и второстепенни урбанизационни оси на развитие, организирани по транспортните направления на коридорите от трансевропейската транспортна мрежа и на други транспортни мрежи от европейско и национално значение;
- териториална структура на трите основни типа територии (природни неурбанизирани, периферни слабо урбанизирани и централни силно урбанизирани).

Йерархичната система от градове-центрове се представя от пет йерархични нива, като **град Рудозем е от 5 ниво – много малки градове и села**. В територията на общините, техните центрове – много малките градове и села, са административни, стопански и обслужващи центрове за населението на собствените си общини.

Фиг. № 13. Полюси и оси на развитие към НСРР 2012-2022 г.

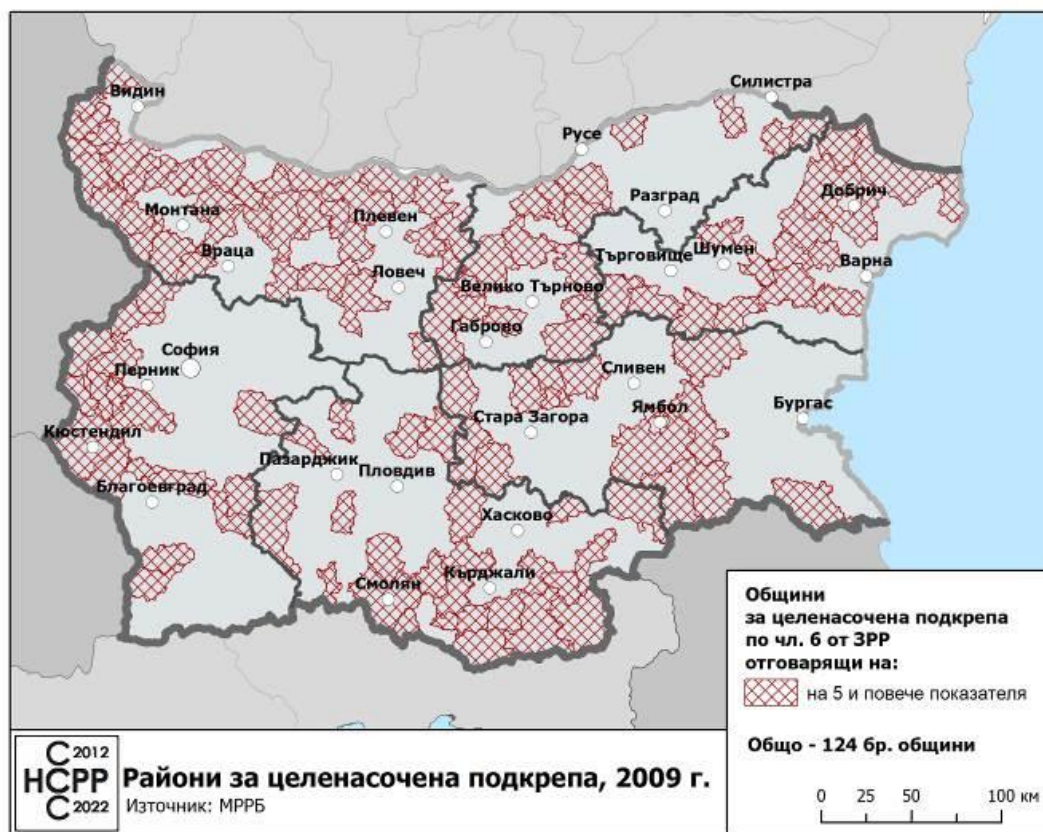
Спрямо териториално-урбанистичната структура на страната **община Рудозем попада частично в защитени зони по НАТУРА 2000** – по местообитанията и за птиците. За природните територии е необходимо прилагане на активна стратегия за опазване на природното наследство и за **разширяване обхвата на защитените природни територии**. Това може да се съчетае успешно със защитените зони на хабитатите по Натура 2000. Към защитените територии е необходимо да се добавят и някои територии за превантивна териториалноустройствена защита, каквито са териториите над горната граница на гората в планините, черноморската крайбрежна ивица, някои характерни крайречни, горски и полски ландшафти. Свързването на екологичните, ландшафтните и културни ценности на регионите в мрежи се подкрепя в европейската политика за Териториален дневен ред на ЕС 2020.

Фиг. № 14. Териториално-урбанистична структура към НСРР 2012- 2022 г.

Община Рудозем принадлежи към общините с малко население без изявен градски център.

Негативните характеристики на социално-икономическото състояние на община Рудозем я поставят в позицията на **община за целенасочена подкрепа** по чл.6 от ЗРР, като тя отговаря на повече от 5 показателя (фиг.№12).

Фиг. № 15. Райони за целенасочена подкрепа към НСРР 2012- 2022 г.

Едни от приоритети заложи в "Териториален дневен ред на ЕС 2020" от 2011г. са:

- засилване **връзките между градските и селските райони** на всички нива, чрез подобряване на достъпността и възможността за работа. Подчертава се, че на метрополните райони ляга основната отговорност за развитието на периферията.
- **Териториална интеграция** в граничните и транснационалните функциониращи райони. Важен фактор за засилването на общата конкурентноспособност е интеграцията на територията чрез териториално коопериране. Внимание трябва да се обърне на външните граници на ЕС.
- Управление и обвързване на природните и културни ценности на регионите (**защитени територии** – зелени инфраструктурни мрежи на всички нива, управление на културното и природното наследство).

Дейностите във връзка с тези приоритети са в основата на бъдещо социално-икономическо и пространствено развитие на община Рудозем.

Визията заложи в НСРР 2012-2022 г.: „Българските райони – привлекателни за живеене, ефективно използващи своя потенциал за постигане на устойчив растеж, създаване на нови работни места, бизнес и туризъм, със съхранено природно и културно наследство“ изисква подходите на европейското териториално сближаване да залегнат в националните, регионалните и местните стратегии за развитие. Тези изисквания подкрепят залегналите в Концепцията за териториално-урбанистична структура на България принципи за полицентрично развитие на система от градове-центрове и стимулиране на малки градове в селските райони, както и за насърчаване на интегрираното обновяване и развитие на самите градове.

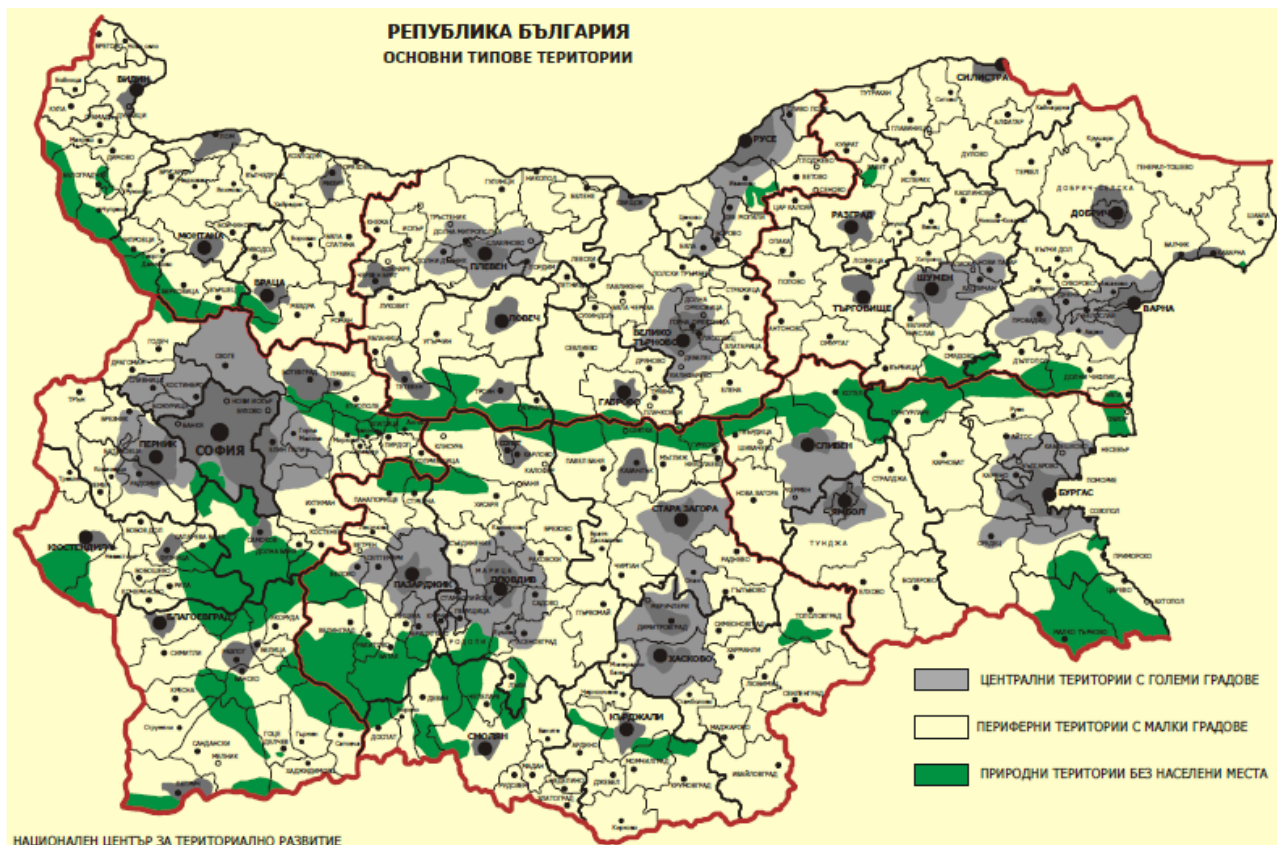
Стратегията на НСРР 2012 – 2022 г. обхваща 4 стратегически цели:

- **Стратегическа цел 1:** Икономическо сближаване в европейски, национален и вътрешнорегионален план чрез развитие на собствения потенциал на районите и опазване на околната среда.
- **Стратегическа цел 2:** Социално сближаване и намаляване на регионалните диспропорции в социалната сфера чрез създаване на условия за развитие и реализация на човешкия капитал.
- **Стратегическа цел 3:** Териториално сближаване и развитие на трансграничното, междурегионалното и транснационалното сътрудничество.
- **Стратегическа цел 4:** Балансирано териториално развитие чрез укрепване на мрежата от градове-центрове, подобряване свързаността в районите и качеството на средата в населените места.

Национална концепция за пространствено развитие 2013 – 2025г. (НКПР)

Националната концепция за пространствено развитие (НКПР) 2025г. цели да определи: „начините за постигане на целите и задачите за устройство на територията на национално ниво, обвързано с общото устойчиво социално-икономическо развитие“. Тя въвежда два основни типа територия по признак "урбанизация" - централни, силно урбанизирани територии (на общините с големи и средни градове) с интензивно социално-икономическо развитие и периферни, слабо урбанизирани територии – на общините с центрове малки градове и села със затруднено социално-икономическо развитие. Към двата основни типа се добавят и неурбанизираните природни територии за съхраняване на биологичното разнообразие.

Територията на община Рудозем се причислява към периферните слабоурбанизирани територии, като голяма част от нея е заета с малки населени места. (фиг.№13)

Фиг. № 16. Основни типове територии според НКПР 2025 г.

Общинският център село Рудозем е от ниво 5 – много малки градове и села, центрове на общини. В тях се осъществява първичното обслужване на населението на общините и където са налични работни места извън селскостопанската заетост – в сферата на социалните услуги, търговията, администрацията, промишленото и занаятчийското производство, образованието и културата. Важно условие за свързаността с останалите селища в общините е достъпа до тези услуги да са удобни, изградени и добре поддържани комуникационно-транспортни връзки.

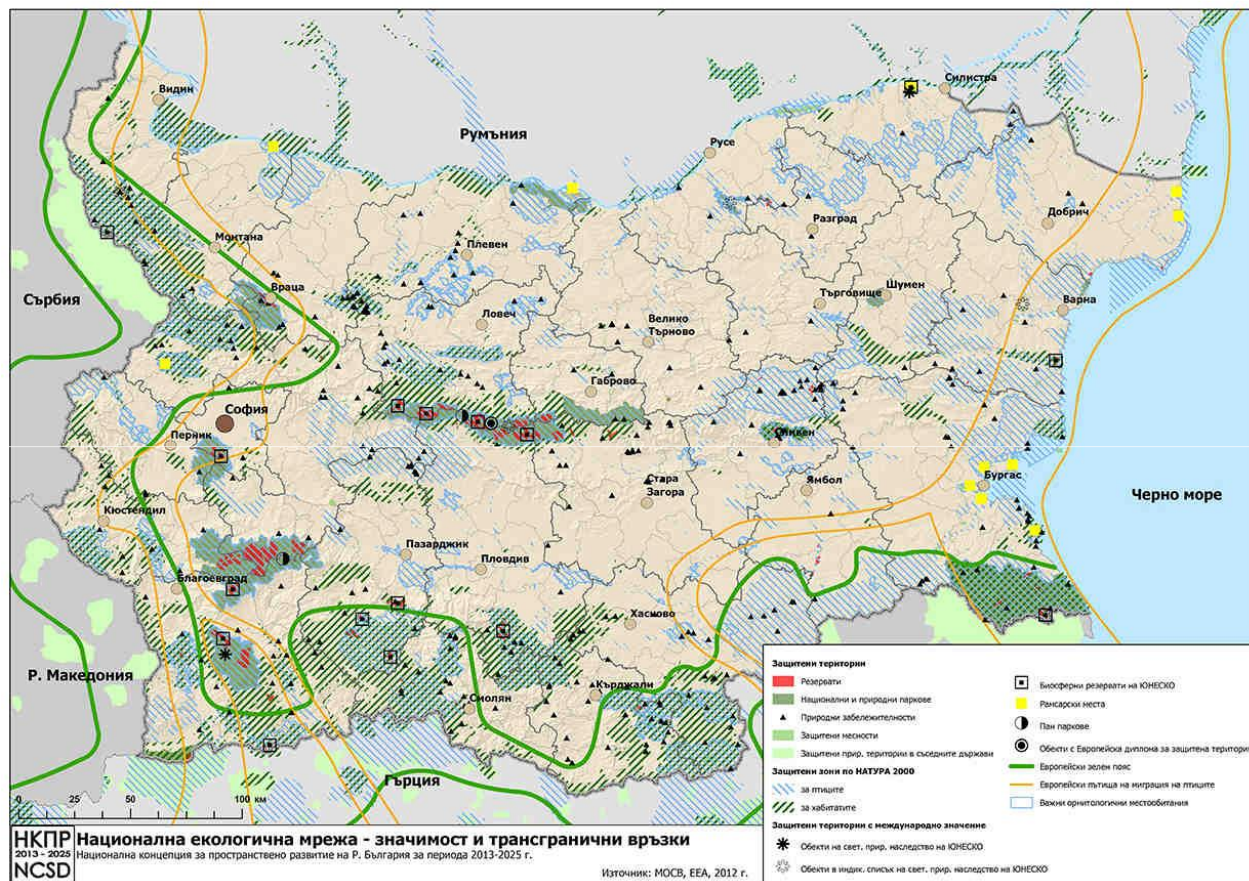
Най-характерно за община Рудозем е значимостта ѝ за националната екологична мрежа и трансграничните връзки. Територията на общината попада чатично под защитата на Натура 2000 (фиг.№13). (фиг.№14).

Фиг. № 17. Балкански зелен пояс

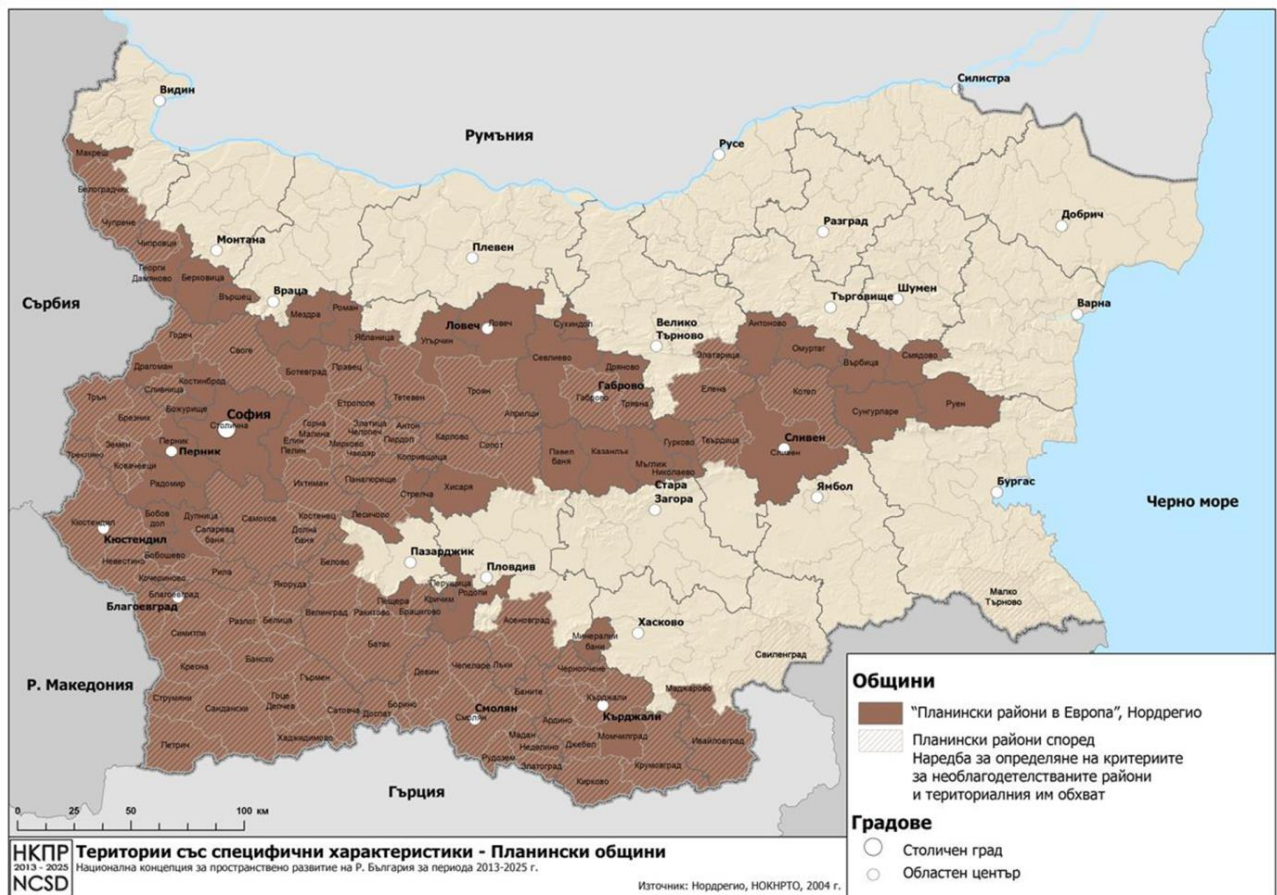
Източник: http://www.greenbelt.biodiversity.bg/indexdetails.php?menu_id=19

Община Рудозем е в непосредствена близост до територии с богато културно-историческо наследство и природно дадености. Чрез подкрепата на сътрудничество между близките общини е възможно инициране на единен туристически продукт обвързващ културно-исторически и природни дадености.

Фиг. № 18. Национална екологична мрежа – значимост и трансгранични връзки към НКПР 2025 г.

Според НКПР територията на община Рудозем попада в класификация „**територии със специфични характеристики - планински общини**” и по-конкретно планински райони, според Наредба за определяне на критериите за необлагодетелстваните райони и териториалния им обхват (фиг.№16). Като модул за определяне на планински територии е използвано землището, което отговаря на един от 3-те критерия /надморска височина над 700м., среден наклон над 20% или надморска височина над 500м. и наклон над 15%/.

Фиг. № 19. Територии със специфични характеристики – планински общини според НКПР 2013-2025 г.

2.13.2. Регионално ниво

Като основен документ, определящ средносрочните цели и приоритети за устойчиво интегрирано регионално и местно развитие на територията на Северозападен район, той е насочен към преодоляване на вътрешнорегионалните различия в степента на социално-икономическото развитие, както и на междурегионалните различия с останалите райони в Европейския съюз в контекста на общоевропейската политика за сближаване и постигане на интелигентен, устойчив и приобщаващ растеж. Като документ с интегрален характер, Регионалният план за развитие на Южен централен район е съобразен, от една страна, с предвижданията на Националната стратегия за регионално развитие на Република България за периода 2012-2022 г., а от друга страна е потърсена взаимна допълняемост между целите и приоритетите на политиката за регионално развитие в ЮИР.

2.13.3. Областно ниво

Областната стратегия за развитие на Област Смолян за периода 2014 – 2020 год. е разработена в съответствие с изискванията, заложи в Закона за регионално развитие и Методическите указания за разработване на Национална стратегия за регионално развитие на Република България (2012-2022), Регионални планове за развитие на районите от ниво 2 (2014-2020), Областни стратегии за развитие (2014-2020), Общински планове за развитие (2014-2020) одобрени със одобрени със Заповед № РД-02-14-2402/22.11.2011 г. на Министъра на регионалното развитие и благоустройството. Стратегията определя средносрочните цели и приоритети за развитие на област Смолян. Стратегията на област Смолян е тясно свързана и с Общинските планове за развитие, за които тя е основен ориентир, източник на идеи и стратегически документ за разработване на цели и приоритети.

2.13.4. Общинско ниво**Общински план за развитие на община Рудозем 2014 – 2020г. (ОПР)**

Стратегическата рамка в настоящия документ очертава намеренията за постигане на желаното състояние на общината. Формулирането на точните Приоритети се очертава визията и очакваното развитие на общината. Това развитие е свързано с усилия за мобилизиране на всички вътрешни ресурси на общината и привличане на външни инвестиции. Това предполага още подреденост в действията и следване на подходящи стратегии.

Общината може и следва да приложи стратегия основана на:

- Обвързване на силните страни на общината с възможностите от външната среда
- С помощта на силните си страни да неутрализира слабите страни или заплахите
- С помощта на успешни действия да свърже благоприятните възможности със слабостите и да ги трансформира

Формирането на успешна визия и развитие става в партньорство с бизнеса, институциите, обществените организации и дружества.

Над всичко са поставени хората, които очакват да чувстват сигурност в живота си и този на своите семейства – в жилището, на работното място, на улицата и в училищата. Искат да имат добре устроена жизненна среда и по- висок и сигурен стандарт на живот.

СТРАТЕГИЧЕСКА ЦЕЛ на плана е създаване на нови възможности за подобряване условията за развитие на местната икономика и средата на живот на хората, съпроводжани от повишаване на заетостта, доходите, образователното равнище, здравния статус и другите елементи на жизненото равнище на населението.

При разработването на ОПР са дефинирани следните приоритети за развитие на община Рудозем:

Приоритет 1: Развитие на конкурентноспособна, устойчива общинска икономика, основана на местните условия и ресурси.

Приоритет 2: Развитие и модернизация на местната инфраструктура.

Приоритет 3: Развитие на туризма - опазване и експониране на културно – историческото наследство и съхраняване на околната среда.

Приоритет 4: Подобряване качеството на жизнената среда - обновяване на социалната инфраструктура, енергийната ефективност и достъпност за всички.

Приоритет 5: Развитие на човешките ресурси и укрепване на административния капацитет.

Приоритет 6: Развитие на трансгранично и междурегионално сътрудничество.

3. ДИАГНОЗА НА ФИЗИЧЕСКОТО, СОЦИАЛНОТО, ИКОНОМИЧЕСКОТО И ЕКОЛОГИЧНОТО СЪСТОЯНИЕ НА ОБЩИНА РУДОЗЕМ**3.1. Оценка на социално-икономическото състояние на община Рудозем****3.1.1. Оценка на демографското състояние на община Рудозем**

Аналитичните проучвания на демографския и трудовия потенциал на община Рудозем дават основание да бъдат формулирани следните най-общи изводи:

- По брой на населението, общината попада в групата на много малките (с население до 10 хил. д.) общини;
- Разполагаемият човешки потенциал на община Рудозем запазва своите количествени параметри- броят на населението се запазва относително стабилен. По този основен демографски показател, общината попада в групата общини от т.нар. „стагниращ“ тип.
- За разлика от по-голямата част от общините в страната, тенденциите за обезлюдяване на община Рудозем не са изявиени, което се доказва с данните за стабилния брой на населението;
- Броят на населението с неговите качествени характеристики са един от факторите за развитие на икономически дейности, както в сферата на реалната икономика, така и обслужващия сектор;
- Трудовият потенциална общината е с не много добри показатели за някои от качествените му характеристики – възрастовите особености. По-неблагоприятни са характеристиките по отношение на образователните и квалификационните му качества – висок е и дялът на по-ниско образованото население;
- Сериозен проблем за икономическото развитие на общината е относително ниския дял на заетите лица и относително по-високото равнище на безработицата.

3.1.2. Оценка на икономическото състояние на община Рудозем

От направения анализ могат да бъдат изведени следните изводи за състоянието на икономиката на община Рудозем:

- В икономическия профил на общината са представени специфични сектори и отрасли, базирани на наличните в територията ресурси и традициите в развитието на подобен род икономически дейности.
- Водещи позиции в икономическия комплекс на община Рудозем заемат първичния и третичният сектор на икономиката. Първичният сектор е водещ по отношение на количеството на произведената в него продукция и броя на заетите лица. При вторичния сектор тенденцията е противоположна. Той е водещ по отношение на размера на ДМА. Третичния сектор се доближава до първичния по показателите брой предприятия, заети лица и размер на ДМА.
- Основна роля в първичния сектор заема „горското стопанство“, което е пряк резултат от структурата на поземлените ресурси (горският фонд заема над 50% от общинската територия).
- Вторичният сектор на икономиката на общината е с моноструктурен характер.
- Третичният сектор на икономиката на община Рудозем не е достатъчно добре развит. На този етап той е свързан най-вече с реализирането на търговски и туристически дейности, което дава пряко отражение върху състоянието на дейностите „Търговия и ремонт на автомобили и мотоциклети“ и „Хотелиерство и ресторантьорство“.

3.2. Оценка на състоянието на селищната мрежа в община Рудозем

От направения дотук анализ могат да бъдат изведени следните изводи относно актуалното състояние на селищната мрежа в община Рудозем:

- Съвременната селищна мрежа на община Рудозем е формирана в продължение на векове. В резултат на историческата еволюция постепенно са се оформили една главна урбанизационна ос (с направление север – юг), около която са групирани по-голямата част от селата в общината.
- Функционалната характеристика на населените места показва наличие на значими териториални диспропорции в селищната мрежа. Това е резултат от териториалното разпределение на населението и от неговата структура (полова, възрастова, образователна и етническа).
- Град Рудозем е с подчертано водещи функции спрямо останалите населени места. Той изпълнява роля на главен административен и обществено – обслужващ център в община Рудозем.
- Останалите населени места в община Рудозем са с по-ограничени демографски и икономически показатели. В тях се наблюдава и по-слабо развитие на част от основните селищни функции като труд, отдих и обществено обслужване.

3.3. Оценка на състоянието на функционалните системи в община Рудозем**3.3.1. Оценка на система „Обитаване“**

От направения дотук анализ могат да бъдат изведени следните изводи относно актуалното състояние на система „Обитаване“ в община Рудозем:

- Наличният жилищен фонд и разполагаемата жилищна площ, съотнесени към общия брой на населението в община Рудозем, показват, че е постигнат висок стандарт на обитаване във всички населени места.
- В структурата на жилищния фонд преобладават многостайните жилища (с 3 и повече стаи) с относително голяма площ.
- Част от жилищата са с влошени параметри по отношение на степента им на благоустроеност. Това са предимно жилища без баня и такива, в които банята е извън жилището / жилищната сграда.
- Много голям е броят на необитаваните жилища в общината. Те са повече от половината от наличния жилищен фонд и част от тях са с влошени качествени параметри (конструктивни особености и степен на благоустроеност).

3.3.2. Оценка на система „Труд“

От направения дотук анализ могат да бъдат изведени следните изводи относно актуалното състояние на система „Труд“ в община Рудозем:

- Система „труд“ е представена от две обособени производствени територии извън границите на урбанизираните територии.
- Други територии за труд са стопанските дворове на агро-промишлените комплекси към отделните селища. Дейността в тези територии е силно занижена или липсва. В тях се помещава селскостопанската техника на отделните села от общината. Сградният фонд в тези територии е до голяма степен разрушен.
- Съществуващите територии за труд обезпечават икономическите потребности на населението.

3.3.3. Оценка на система „Социална инфраструктура”

От направения дотук анализ могат да бъдат изведени следните изводи относно актуалното състояние на система „Социална инфраструктура” в община Рудозем:

Образование

- Инфраструктурата на образованието в община Рудозем удовлетворява потребностите на населението. Броят, видът и капацитетът на образователните институции е съобразен с броя на лицата от специфичните възрастови групи, които подлежат на обучение.
- Образователната система в общината е представена от обекти на предучилищното обучение и основното общо образование. Лицата между 15 и 18 години продължават своето обучение в средните училища в съседни общини или области.
- В общината функционират ограничен брой учебни институции, което е резултат от влошените демографски показатели.
- Материалната база на функциониращите детски и учебни заведения в общината е много добра.

Здравеопазване

- Инфраструктурата на здравеопазването в общината е представена само от обекти на извънболничната медицинска помощ.
- Тя включва първична медицинска и първична дентална помощ, която е организирана в две индивидуални практики (една за първична медицинска и една за първична дентална помощ).
- Другите форми на лечебна помощ на пациентите от община Рудозем (като болнично обслужване, специализирана извънболнична лечебна помощ и спешна медицинска помощ) се поемат от съответните амбулатории, центрове и лечебни заведения в гр. Смолян.

Социално подпомагане

- Социалните дейности в община Рудозем се развиват в съответствие с възприетия в страната модел за деинституционализация, като през последните години са разкрити няколко организационни структури, предоставящи социални услуги на нуждаещите се в обичайна среда.
- Общината организира и финансира със свои средства останалите форми на социално подпомагане. Това са най-разпространените и най-достъпни форми на социално подпомагане в разглежданата територия.

Култура

- Инфраструктурата на културата в община Рудозем е представена най-вече от комплексната читалищна дейност.
- Основната културна функция на читалищата е библиотечната дейност. Тя се допълва от различни форми на любителско творчество и самодейни състави.

Спорт

- Спортната база в общината е в процес на осъвременяване и изграждане на нови обекти.

3.3.4. Оценка на „Зелена система, отдих и туризъм”

От направения дотук анализ могат да бъдат изведени следните изводи относно актуалното състояние на „Зелената система, отдиха и туризма” в община Рудозем:

Зелена система

- В границите на населените места в община Рудозем публичните озеленени площи са представени предимно от градини в близост до обществени сгради, озеленени площи в имотите на църквите и училищата, гробищни паркове и озеленяване по поречието на реките. В последните години са реализирани мерки по благоустройство и обновяване на публичните зелени площи, оборудване с детски площадки, игрища и мебели за градско обзавеждане.
- Зеленината активно присъства в селищните територии и под формата на висок процент озеленяване на частните поземлени имоти. Населените места са малки по площ и са ситуирани в богата естествена природна среда, което създава впечатлението за силно залесена селищна територия и добра интеграция на природния компонент.
- Извършено е озеленяване и благоустрояване на уличните пространства, с цел подобряване на микроклимата в селата и редуциране на вредното въздействие на автотранспорта.
- Съществуващите урбанизирани територии, поради своя компактен характер са в пряка връзка с естествената природна среда.
- Гробищни паркове има изградени във всички населени места от общината.

Отдых и туризъм

- Община Рудозем предлага много добри възможности за туристически дейности и реализиране на седмичния и годишния отдих на населението. Има възможност за практикуване на различни форми на алтернативен туризъм, като екологичен, познавателен, планински, спортен, ловен, фото, орнитоложки и др.
- Туристическите функции на община Рудозем (към този момент) не са разработени в необходимата степен. Общината разполага с разнообразни туристически ресурси, които не се експлоатират оптимално, както и не се предлага цялостен туристически продукт.
- Към настоящият момент туризмът в общината е слабо развит и включва само форми на сезонния туризъм (най-вече летен). Няма постоянна заетост в туристическата сфера, което прави отрасъла икономически неефективен.
- Изцяло липсват зимните форми на туризъм, за които община Рудозем има значителен потенциал.
- Съществуващата туристическа инфраструктура (средства за подслон и места за настаняване) е недостатъчна като брой, капацитет и предлагани услуги. Легловата база е недостатъчна като количество и качество. Местата за настаняване са съсредоточени предимно в стари хижи. В последните години са изградени и няколко къщи за гости.
- Заведенията за хранене са недостатъчни и с ниска категоризация.
- Съществуващите екопътеки предоставят добри условия за осъществяване на планински туризъм.

3.3.5. Оценка на система „Транспортна инфраструктура”

От направения дотук анализ могат да бъдат изведени следните изводи относно актуалното състояние на система „Транспортна инфраструктура” в територията:

- Транспортната обезпеченост на общината е сравнително добра. Има осигурени удобни транспортни връзки както между отделните населени места, така и между общината и съседните ѝ общини.
- Плътността на пътната мрежа в територията е по-ниска от средната за страната. Това се дължи на сравнително компактна структура на селищната мрежа и относително малките разстояния между отделните населени места.
- Състоянието на по-голямата част от пътищата в общината е добро.
- В община Рудозем функционират автобусни линии за междуселищен транспорт.
- Осигурен е транспорт за децата и учениците от населените места в общината, в които няма действащи образователни институции (детски градини и училища) до образователните центрове.

3.3.6. Оценка на система „Инженерни мрежи и съоръжения”**Водоснабдяване и канализация**

От направения дотук анализ могат да бъдат изведени следните изводи относно състоянието на подсистема „Водоснабдяване и канализация” в община Рудозем:

- Всички населени места в община Рудозем са водоснабдени. За целта се използват както повърхностни, така и подземни водоизточници (речни водохващания и каптажи).
- В община Рудозем има съоръжения за пречистване на отпадъчните води (ПСОВ) само в гр. Рудозем. В останалите населени места липсва канализация и ПСОВ (Използват се от населението септични и изгребни ями. Канализация има само в с. Чепинци). Това създава предпоставки за влошаване на екологичните параметри на повърхностните водни течения в общината (след преминаването им през населените места).

Енергоснабдяване

От направения дотук анализ могат да бъдат изведени следните изводи относно актуалното състояние на подсистема „Енергоснабдяване” в община Рудозем:

- Община Рудозем е изцяло електрифицирана и разполага с достатъчно енергийни мощности.
- В община Рудозем няма газоснабдяване и централно топлоснабдяване. Отоплението се осъществява от локални източници (на ток и твърдо гориво).

Телекомуникации

От направения дотук анализ могат да бъдат изведени следните изводи относно актуалното състояние на подсистема „Телекомуникации” в община Рудозем:

- Телекомуникационната мрежа в общината е относително добре развита.
- Най-добре изградена е телефонната мрежа. Тя се обслужва от 3 оператора и обхваща 100% от населението и близо 100 % от територията на общината, като предлага фиксирани и мобилни услуги. Покритие липсва единствено във високопланинските части на територията (в най-южните и най-западните части на общината).
- Телевизионните услуги са достатъчно добре развити.
- Няма равнопоставеност при обезпечаването на населените места с достъп до интернет.

- Тези териториални диспропорции рефлектират върху местния потенциал за икономически растеж, конкурентноспособността на местната икономика, както и върху възможността за осигуряване на равни възможности на населението и равнопоставен достъп до услуги.
- Като цяло обхватът, качеството и скоростта на предлаганите интернет услуги в община Рудозем не отговарят на завишените потребности и изисквания на съвременното информационно общество.

3.4. Оценка на състоянието на околната среда в община Рудозем

От направения анализ могат да бъдат изведени следните изводи относно състоянието на околната среда в община Рудозем:

- Състоянието на околната среда в община Рудозем е много добро. В разглежданата територия няма значими източници на негативно антропогенно въздействие върху нейните компоненти. Това е позволило съхраняването на естествената природна среда.
- Община Рудозем е частично в защитените зони по „НАТУРА 2000“. Това е показател за много доброто екологично състояние на средата, като същевременно се явява гарант за регулиране на антропогенното въздействие и обезпечаване на устойчивото ѝ развитие.
- Липсват сериозни замърсители на въздуха. Основните източници, които емитират вредни вещества са инсталациите за битово отопление (които работят сезонно) и автотранспортът (който има ограничено въздействие само в зоните, непосредствено прилежащи на главните комуникационни артерии).
- Състоянието на водите в границите на общината е добро.
- Акустичното натоварване на средата и радиационната обстановка в общината са с нормални стойности. Липсват източници на наднормен шум и вредни лъчения.
- Съществува потенциална опасност от възникване на природни бедствия и аварии в определени участъци от общинската територия. Най-голяма е вероятността от наводнения, горски пожари и аварии, в резултат от производствено – складови дейности. Необходимо е да се идентифицират териториите с вероятно разпространение на предвидими природни бедствия и аварии и да се регламентират необходимите превантивни мерки и начини на устройство и защита.
- Необходимо е да се регулират в устройствено отношение процесите на по-нататъшна урбанизация на територията на общината в граници, които да не накърняват целостта и стабилността на естествената ѝ природна среда и да съответстват на определения статут на природозащита и изключително високия дял на обекти на НЕМ в общината.
- ОУПО следва да осигури безконфликтно опазване и социализация на всички ценни от природна и антропогенна гледна точка територии – територии за природозащита (по смисъла на Закона за защитените територии и Закона за биологичното разнообразие) и територии за културно-историческа защита (по смисъла на Закона за културното наследство).
- Предвижданията на ОУПО следва да изхождат от общоприетите принципи за устойчиво развитие и баланс между екологично равновесие, икономически растеж и социален просперитет, при пестеливо използване на природните ресурси и тяхното опазване за бъдещите поколения.

3.5. Оценка на състоянието на културното наследство в община Рудозем

От направения дотук анализ могат да бъдат изведени следните изводи относно актуалното състояние на културното наследство в община Рудозем:

- Недвижимото културно наследство в общината е представено предимно от археологически обекти.
- Останалата част от обектите на недвижимото културно наследство в общината са исторически културни ценности („с местно значение” или „за сведение”) и архитектурно-строителни паметници.
- Движимото културно наследство в общината не е добре представено.
- Обектите на културното наследство в общината не се оползотворяват пълноценно за стимулиране на икономически дейности в областта на туризма. Съществуващите недвижими културни ценности, както и наличието на нематериално културно наследство, са добра предпоставка за развитие на селски и културно-познавателен туризъм.

Всички обекти от списъка на НИНКН на НКЦ са класифицирани като: „архитектурно-строителни“, „археологически“, „художествени“ или „исторически“. За целите на ОУПО Рудозем екипът извърши теренни проучвания за идентифициране на НКЦ на територията на общината по населени места и за оценяване на тяхното текущо състояние. За съставяне на оценката за състоянието на НКЦ е използван методът на „експертна оценка“, който **класифицира обектите по следната скала:**

- **„непроучен обект“** – на терена няма физическо присъствие на обекти с характер на НКЦ. Възможно е на негово място да има изграден нов обект, без стойност на НКЦ.
- **„критично“** – обектът е с нарушена цялост на конструктивната система и на практика не е възможно неговото съхраняване без изграждането му наново.
- **„лошо“** – обектът е неподдържан и има нарушена покривна покривка с течове, компрометирани фасади, покривни и подови конструкции.
- **„средно“** – обектът е лошо поддържан, с частични проблеми по покривната покривка и фасадите.
- **„добро“** – обектът е цялостно поддържан, с добър конструктивен статус и външен вид.
- **„много добро“** – обект, претърпял реставрационни намеси, с много добро състояние на конструктивната система, адаптиран за съвременни функции, съхранявайки в максимална степен архитектурно-художествения образ на оригинала.

Таблица № 53. Подробно описание на вида НКЦ, неговото състояние и режим

№ ПО СПИСЪК			НАСЕЛЕНО МЯСТО	ОБЕКТ	ВИД	КАТЕГОРИЯ	СЪСТОЯНИЕ
НИНКН	НАИМ БАН	Обл. Админ.					
1	2200064		с.Витина	Селище в м. Селище(площ 5 дка)	археологическа	Местна - ДВ бр.41 от 21.05.76г.	непроучен обект
2	10004313		с.Рибница	Средновековна крепост "Козник"	археологически	Местна - ДВ бр.27 от 1966г. Заповед № РД9Р-0013/25.07.2011 на МК - граници и режими	критично
3	10004311		гр. Рудозем	Тракийско селище - пещера	археологически	Национално-ДВ бр.41 от 21.05.76г.	непроучен обект
4			гр. Рудозем	Двусводест мост	архитектурно-строителен	местно - /пр.кат./ писмо №10323 от 30.12.2005г.	добро
5		1в.	гр. Рудозем	Паметна плоча в чест на трима неznайни български войни за освобождението на родния край от турско робство	историческа	местно	добро
6		2в.	гр. Рудозем	Паметна плоча на падналите в Балканската и Отечествената война	историческа	местно	добро
7		3в.	гр. Рудозем	Храм – паметник „Свети Георги – Победоносец”	историческа	местно	много добро
8			с.Чепинци	Воденица	архитектурно-строителен	за сведение /пр.кат./	непроучен обект
		4в.	гр. Рудозем	Бюст – паметник на Полковник Серафимов (1860 – 1934).	военен	местно	много добро
		5в.	гр. Рудозем	Паметна плоча в чест на 9	военен	местно	добро

ОБЩ УСТРОЙСТВЕН ПЛАН НА ОБЩИНА РУДОЗЕМ

				май – Ден на победата			
		6в.	гр. Рудозем	Паметник на Капитан Петко Войвода	военен	местно	добро
	10004320		гр. Рудозем	Параклис	археологически	национално значение съгл. чл. 146, ал. 3 от Закон за културното наследство	непроучен обект
	10004321		с. Войкова лъка	Параклис	археологически	национално значение съгл. чл. 146, ал. 3 от Закон за културното наследство	непроучен обект
	10004327		с. Мочуре	Селище с площ до 5 дка	археологически	национално значение съгл. чл. 146, ал. 3 от Закон за културното наследство	непроучен обект
	10004328		с. Мочуре	Група могили	археологически	Обявен паметник с национално значение с РМС 1711/1962 г.	непроучен обект
	10004329		с. Мочуре	Светилище на връх Циганско градище(Ченгене хисар)	археологически	национално значение съгл. чл. 146, ал. 3 от Закон за културното наследство	непроучен обект
	10004332		с.Чепинци	Селище с площ до 5 дка	археологически	национално значение съгл. чл. 146, ал. 3 от Закон за културното наследство	непроучен обект
	10004334		с.Чепинци	Селище с площ до 5 дка	археологически	национално значение съгл. чл. 146, ал. 3 от Закон за културното наследство	непроучен обект
	10004337		с.Чепинци	Селище с площ до 5 дка	археологически	национално значение съгл. чл. 146, ал. 3 от Закон за културното наследство	непроучен обект
	10004341		с.Чепинци	Светилище на връх	археологически	национално значение съгл. чл. 146, ал. 3 от Закон за културното наследство	непроучен обект

	10004342		с.Чепинци	Обект с неопределена функция	археологически	национално значение съгл. чл. 146, ал. 3 от Закон за културното наследство	непроучен обект
	2200061		с.Чепинци	Селище с площ до 5 дка	археологически	национално значение съгл. чл. 146, ал. 3 от Закон за културното наследство	непроучен обект
	2200062		с.Чепинци	Крепост-убежище	археологически	национално значение съгл. чл. 146, ал. 3 от Закон за културното наследство	непроучен обект
	2200063		с.Чепинци	Селище с площ до 5 дка	археологически	национално значение съгл. чл. 146, ал. 3 от Закон за културното наследство	непроучен обект
	2200065		с. Витина	Плосък некропол и Селище с площ до 5 дка	археологически	национално значение съгл. чл. 146, ал. 3 от Закон за културното наследство	непроучен обект
	2200066		с. Витина	Параклис	археологически	национално значение съгл. чл. 146, ал. 3 от Закон за културното наследство	непроучен обект
	2200067		с. Поляна	Плосък некропол	археологически	национално значение съгл. чл. 146, ал. 3 от Закон за културното наследство	непроучен обект
	2200068		с. Поляна	Плосък некропол	археологически	национално значение съгл. чл. 146, ал. 3 от Закон за културното наследство	непроучен обект
	2200069		с. Пловдивци	Параклис	археологически	национално значение съгл. чл. 146, ал. 3 от Закон за културното наследство	непроучен обект
	2200070		с. Пловдивци	Селище с площ до 5 дка	археологически	национално значение съгл. чл. 146, ал. 3 от Закон за културното наследство	непроучен обект

	2200071		с. Елховец	Селище с площ до 5 дка	археологически	национално значение съгл. чл. 146, ал. 3 от Закон за културното наследство	непроучен обект
	2200072		с. Елховец	Плосък некропол	археологически	национално значение съгл. чл. 146, ал. 3 от Закон за културното наследство	непроучен обект
	2200073		с. Елховец	Плосък некропол	археологически	национално значение съгл. чл. 146, ал. 3 от Закон за културното наследство	непроучен обект
	2200074		с. Елховец	Параклис	археологически	национално значение съгл. чл. 146, ал. 3 от Закон за културното наследство	непроучен обект
	2200075		с. Мочуре	Плосък некропол	археологически	национално значение съгл. чл. 146, ал. 3 от Закон за културното наследство	непроучен обект

В резултат на теренните проучвания и експертната оценка се разпределиха следния брой НКЦ по предложените по-горе категории:

Таблица № 54. Обобщен анализ на състоянието на обектите от НКЦ

№	Категория	Брой	%
1	Непроучен обект	29	78,38
2	Критично	1	2,70
3	Лошо	0	0,00
4	Средно	0	0,00
5	Добро	5	13,51
6	Много добро	2	5,41
Общо проучени:		37	100%

3.6. Оценка на плановата обезпеченост на община Рудозем

От направения дотук анализ могат да бъдат изведени следните изводи относно плановата обезпеченост на община Рудозем:

- Документите от по-високо йерархично ниво определят община Рудозем като планинска община с малко население и с изявен градски център. Тя попада в общините за целенасочена подкрепа по чл.6 от ЗРР.
- Територията на община Рудозем се причислява към периферните слабоурбанизирани територии, като голяма част от нея е заета с природни територии без населени места. Територията попада почти изцяло в НАТУРА 2000.
- Основните цели на пространствените документи за района са насочени към: развитие и модернизация на всички видове транспортни системи, опазване и устойчиво използване на природното и културно наследство и природните ресурси, функционална интеграция с граничните райони.
- Общината активно участва в различните програми на ЕС, като реализира проекти в различни области.
- За територията на община Рудозем не са разработвани и одобрявани общи устройствени планове (ОУП или ОУПО), съгласно действащия в момента Закон за устройство на територията (ЗУТ).
- Всички населени места в община Рудозем са снабдени с регулационни планове. Тези документи обаче са изготвени в периода 1936-1989г., при друга политическа, социална и икономическа ситуация, съобразно друга законова и нормативна уредба и към настоящия момент са на практика неприложими.
- Всички посочени устройствени разработки са с отдавна изтекъл срок на действие.
- Налице е необходимост от изготвяне на нови актуални устройствени планове за територията на общината (общи и подробни), които да отговарят на съвременните изисквания в областта на устройственото планиране, както и на реалните потребности на местното население, общинското ръководство и представителите на бизнеса.
- Изготвянето на Общ устройствен план на общината (ОУПО) ще създаде предпоставки за балансирано устойчиво развитие на общинската територия. Наличието на актуален ОУПО е задължителна основа за последващо етапно разработване и на набор от актуални Подробни устройствени планове (ПУП) на отделните населени места в общината.
- За качественото изготвяне на устройствените документи е необходима и коректна кадастрална информация. Ето защо е препоръчително изработването и одобряването на актуална кадастрална карта за общинската територия.

4. ПРОГНОЗА ЗА ФИЗИЧЕСКОТО, СОЦИАЛНОТО, ИКОНОМИЧЕСКОТО И РАЗВИТИЕ НА ОБЩИНА РУДОЗЕМ

4.1. Демографска прогноза

В съответствие с изискванията на Плановото задание за изработване на ОУП на община Рудозем, прогнозата за демографското развитие е с времеви хоризонт до 2035 г. Тя се предлага в два варианта:

- **тенденциален**, базиран на тенденциите в досегашното демографско развитие на общината;
- **умерено-оптимистичен**, при който е заложено влиянието на фактори със стимулиращ демографското развитие.

Умерено-оптимистичния вариант се очертава като **реалистичен** (по изискванията на нормативните документи, свързани с устройственото планиране.

При разработването на отделните варианти на демографската прогноза се отчитат както досегашните тенденции в демографското ретроспективно развитие (за изминалия 6 годишен период - 2010-2015 г.), така и очакваното въздействие на различни по своя характер фактори. В този смисъл са и различията в числовите величини на отделните варианти на демографската прогноза за община Рудозем.

При прогнозите за демографското развитие на община Рудозем се използват класическите демографски методи за прогнозиране. В основата им се залагат повъзрастовите вероятности за доживяване, очакваните коефициенти на раждаемост, смъртност, плодовитост, емиграция и имиграция и пр. Тези чисто демографски методи на прогнозиране се съпоставят с очакваните въздействия и на фактори с подчертан социално-икономически характер.

При разработване на демографската прогноза за община Рудозем за срока на действие на ОУП се отчитат тенденциите, заложи в демографската прогноза на страната и на област Смолян, разработена от НСИ. Тези тенденции са негативни и показват, че броят на населението и по двата варианта ще намалява.

4.1.1. Параметри на демографската прогноза за броя на населението по възприетите варианти

По отделните варианти на демографската прогнозата, като основни изходни параметри на хипотезата за демографското развитие на общината се възприемат следните стойности на:

- Репродуктивни очаквания за среден брой деца в семейството -;
 - Тенденциален вариант – 1,9-2,0
 - Умерено-оптимистичен вариант – 2,3-2,5;
- Общата раждаемост
 - Тенденциален вариант – 7,1 -7,5‰;
 - Умерено-оптимистичен вариант – 7,5 – 8,0‰ ;
- фертилност
 - Тенденциален вариант – 35-36‰;
 - Умерено-оптимистичен вариант – 36-38‰;
- задържане на общата смъртност на населението – и по двата варианта - 16,5 - 1,7‰
- запазване на средната продължителност на живота – и по двата варианта около 72 -73 години;

По отношение на **механичния прираст** се приема хипотезата, че неговите положителни стойности в перспектива ще намаляват в значителна степен. При умерено-оптимистичния вариант на прогнозата се очаква положително влияние да имат обективните възможности за развитие на икономиката, което ще намали отлива на население по механичен път. В този смисъл, на

демографската прогноза се залага очакването за намаляване на положителното влияние на механичния прираст.

При очакваното комбинирано неблагоприятно въздействие на естественото и на механичното движение на населението и при двата варианта на демографската прогноза се залага намаляване на броя на населението на общината.

4.1.2. Прогнози за броя на населението

Съгласно НАРЕДБА № 8 от 14 юни 2001 г. за обема и съдържанието на устройствените планове „Текстовите материали към ОУПО в частта прогноза съдържат раздели за: 1. социално-икономическо развитие (прогноза за): демографско развитие (песимистичен, оптимистичен и реалистичен вариант)“

Националният статистически институт прави прогнози за динамиката на населението общо за страната и на ниво област, като използва три варианта на прогноза:

- I вариант (при хипотеза за конвергентност): Този вариант се определя като реалистичен и е съобразен с нормативните изисквания на Европейския съюз за демографското и социално-икономическото развитие на страните членки.
- II вариант (относително ускоряване): При този вариант се предполага, че демографското развитие ще протича при благоприятни социално-икономически процеси в страната.
- III вариант (относително забавяне): При този вариант развитието на населението е прогнозирано при хипотези за неблагоприятни социално-икономически процеси в страната.

Таблица № 55. Прогноза за населението за Община Рудозем - I вариант (реалистичен)

година	2017	2022	2027	2032	2037	2042	2047
Рудозем бр.	9 150	8 526	7 930	7 368	6 837	6 346	5 900
Мъже бр.	4 530	4 194	3 882	3 598	3 335	3 095	2 877
Жени бр.	4 620	4 331	4 043	3 767	3 500	3 251	3 019

Според тази прогноза населението на общината ще продължи да намалява. Прогнозата се базира на исторически данни за населението, както и на анализ на демографските и икономическите процеси в общината. Темпът на намаление на населението според прогнозата е интензивен. Очаква се през 2047 г. Спрямо 2017 г. Населението да намалее с близо 65%. Разликата в темпа на намаление между жени и мъже е 2%, като тя се основава предимно на по-големия брой на жените, а не толкова на по-високата средна възраст. Този вариант се базира на темпа на досега протичащите демографски процеси в общината.

Таблица № 56. Прогноза за населението за Община Рудозем - II вариант (относително ускоряване)

година	2017	2022	2027	2032	2037	2042	2047
Рудозем бр.	9 150	8 574	8 039	7 548	7 091	6 666	6 275
Мъже бр.	4 530	4 220	3 943	3 696	3 473	3 269	3 083

Жени бр.	4 620	4 302	4 023	3 772	3 542	3 333	3 144
----------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------

При този вариант са взети предвид възможни положителни тенденции в икономическото развитие на региона и страната, които биха могли да окажат въздействие и на местно ниво. Основно се има предвид влиянието на развитието на транспортната инфраструктура и свързаността на региона със съседни държави.

Таблица № 57. Прогноза за населението за Община Рудозем - III вариант (относително забавяне)

година	2017	2022	2027	2032	2037	2042	2047
Рудозем бр.	9 150	8 501	7 875	7 276	6 712	6 191	5 715
Мъже бр.	4 530	4 180	3 854	3 551	3 267	3 011	2 776
Жени бр.	4 620	4 322	4 021	3 727	3 444	3 179	2 939

Видно от горните таблици е, че прогнозите и при трите сценария сочат тенденция на спад на населението, която е сходна, както с тази за страната, така и с тази за областта. Отрицателният прираст се доближава приблизително до отрицателния прираст на населението, който сочат историческите данни.

Няколко ключови фактори биха могли да намалят интензивността на негативните демографски тенденции в община Рудозем и до актуализация на прогнози, които да са с по-позитивен характер. Планираната реализация на мащабни проекти от национално значение биха могли да доведат до по-сериозен инвестиционен интерес в областта на изграждането на производствени и логистични центрове на територията на общината, респективно създаване на работни места и заселване на хора в трудоспособна възраст.

Таблица № 58. Прогноза за населението в Община Рудозем - населени места - I вариант (реалистичен)

Населени места	2017	2022	2027	2032	2037	2042	2047
Боево	5	5	4	4	4	3	3
Борие	216	201	187	174	161	150	139
Бреза	5	5	4	4	4	3	3
Бърчево	189	176	164	152	141	131	122
Бяла река	244	227	211	196	182	169	157
Витина	153	143	133	123	114	106	99
Войкова лъка	331	308	287	267	247	230	213
Грамаде	144	134	125	116	108	100	93
Добрева череша	4	4	3	3	3	3	3
Дъбова	1	1	1	1	1	1	1
Елховец	1 018	949	882	820	761	706	656
Иваново	48	45	42	39	36	33	31
Кокорци	0	0	0	0	0	0	0
Коритата	190	177	165	153	142	132	123
Мочуре	20	19	17	16	15	14	13
Оглед	159	148	138	128	119	110	103

Пловдивци	231	215	200	186	173	160	149
Поляна	76	71	66	61	57	53	49
Равнината	129	120	112	104	96	89	83
Рибница	306	285	265	246	229	212	197
Рудозем	3 399	3 167	2 946	2 737	2 540	2 357	2 192
Сопотот	356	332	309	287	266	247	230
Чепинци	1 926	1 795	1 669	1 551	1 439	1 336	1 242

**Таблица № 59. Прогноза за населението в Община Рудозем - населени места
- II вариант (относително ускоряване)**

Населени места	2017	2022	2027	2032	2037	2042	2047
Боево	5	5	4	4	4	4	3
Борие	216	202	190	178	167	157	148
Бреза	5	5	4	4	4	4	3
Бърчево	189	177	166	156	146	138	130
Бяла река	244	229	214	201	189	178	167
Витина	153	143	134	126	119	111	105
Войкова лъка	331	310	291	273	257	241	227
Грамаде	144	135	127	119	112	105	99
Добрева череша	4	4	4	3	3	3	3
Дъбова	1	1	1	1	1	1	1
Елховец	1 018	954	894	840	789	742	698
Иваново	48	45	42	40	37	35	33
Кокорци	0	0	0	0	0	0	0
Коритата	190	178	167	157	147	138	130
Мочуре	20	19	18	16	15	15	14
Оглед	159	149	140	131	123	116	109
Пловдивци	231	216	203	191	179	168	158
Поляна	76	71	67	63	59	55	52
Равнината	129	121	113	106	100	94	88
Рибница	306	287	269	252	237	223	210
Рудозем	3 399	3 185	2 986	2 804	2 634	2 476	2 331
Сопотот	356	334	313	294	276	259	244
Чепинци	1 926	1 805	1 692	1 589	1 493	1 403	1 321

**Таблица № 60. Прогноза за населението в Община Рудозем - населени места
- III вариант (относително забавяне)**

Населени места	2017	2022	2027	2032	2037	2042	2047
Боево	5	5	4	4	4	3	3
Борие	216	201	186	172	158	146	135
Бреза	5	5	4	4	4	3	3
Бърчево	189	176	163	150	139	128	118
Бяла река	244	227	210	194	179	165	152
Витина	153	142	132	122	112	104	96
Войкова лъка	331	308	285	263	243	224	207
Грамаде	144	134	124	115	106	97	90
Добрева череша	4	4	3	3	3	3	2
Дъбова	1	1	1	1	1	1	1

Елховец	1 018	946	876	810	747	689	636
Иваново	48	45	41	38	35	32	30
Кокорци	0	0	0	0	0	0	0
Коритата	190	177	164	151	139	129	119
Мочуре	20	19	17	16	15	14	12
Оглед	159	148	137	126	117	108	99
Пловдивци	231	215	199	184	169	156	144
Поляна	76	71	65	60	56	51	47
Равнината	129	120	111	103	95	87	81
Рибница	306	284	263	243	224	207	191
Рудозем	3 399	3 158	2 925	2 703	2 493	2 300	2 123
Сопотот	356	331	306	283	261	241	222
Чепинци	1 926	1 789	1 658	1 532	1 413	1 303	1 203

Темпът на намаление на населението в различните населени места в общината е сходен, като прогнозата се базира на всички изследвани демографски процеси. Тенденциите не се различават значително, имайки предвид сходния профил на населените места в общината, вкл. и общинския център.

4.2. Икономическа прогноза

Работни хипотези. Прогнозата за развитие на икономическия комплекс на община Рудозем в периода на действие на ОУП (2035 г.) се обосновава с работни хипотези за развитие на отделните сектори на икономиката. В тях са заложени очакванията за въздействие през следващите години на фактори както със стимулиращо, така и на фактори със задържащо икономическото развитие влияние. В зависимост от влиянието на тези две групи фактори се обосновават и прогнозните разчети по възприетите два варианта на прогнозата, а именно:

- **тенденциален** – с превес на факторите, които оказват задържащо влияние на икономическото развитие;

- **умерено-оптимистичен** - основаващ се на доминиращо влияние на фактори, които ще оказват относително благоприятно въздействие върху икономиката на общината.

В основата на прогнозните предвиждания за развитие на икономиката на община Рудозем се отчита влиянието на някои основни фактори. В концепцията за перспективното икономическо развитие на общината в срока на действие на ОУП се залагат стратегически цели с краткосрочен и средносрочен хоризонт на действие. При определяне на насоките и сценариите за перспективното икономическо развитие се отчитат:

- Досегашните тенденции в развитието на икономиката на общината, на човешкия потенциал и наличния трудов ресурс, последиците от икономическата криза, проявила се след 2008 г., отразени в Диагноза на съществуващото състояние;
- Фактическата структура на икономическия потенциал на общината и очакванията за реструктурирането му в съответствие с новите изисквания;
- Стратегическите цели и приоритети за развитие на местната икономика, съдържащи се в Общинския план за развитие на община Рудозем в програмния период 2014-2020 г. (краткосрочен аспект на прогнозата за функционална система „Труд“);

Стратегическите насоки за развитие на икономическия комплекс на община Рудозем, отчитащ потенциалите на по-ефективно усвояване на територията (природни, поземлени, човешки и др.) са свързани с:

- Развитие на конкурентен аграрен сектор, допълван от сектор „Индустрия“ с акцент върху хранително-вкусова промишленост (базирана на „микро“ и „малки“ предприятия), както и на възможности за развитие на биологичен аграрен сектор;
- Развитие на туризъм, „стъпил“ върху природно и културно наследство,

От стратегическите цели и приоритети, свързани с развитието на икономиката и съдържащи се в действащия „ОПР на община Рудозем в плановия период 2014-2020 г.“ в сферата на местната икономика е формулиран следния приоритет: **Приоритет 4. Конкурентноспособна икономика, основана на местните условия и ресурси.**

По този приоритет са изведени четири цели:

- Цел 4.1. Стимулиране на инвестиционната активност;
- Цел 4.2. Развитие на конкурентноспособни промишлени производства;
- Цел 4.3. Развитие на биологично животновъдство и земеделие;
- Цел 4.4. Развитие на жизнеспособен туризъм като алтернативен източник на икономически растеж в общината

Реализацията на посоченият приоритет и на свързаните с него цели имат като резултат очаквано положително въздействие върху икономическото развитие на общината и териториалната организация на подсистема „Труд“ в проекта на ОУП на община Рудозем. Това включва създаване на подходяща среда за развитие на устойчива и конкурентна бизнес среда

4.2.1. Прогнозни варианти за развитие на икономиката и система „Труд“ на ОУП на община Рудозем.

В съответствие с действащите нормативни изисквания за изработване на ОУП (ЗУТ и Наредба № 8 на МРРБ), както и на Плановото задание за ОУП на община Рудозем, се изработва дву-вариантна прогноза за функционална система „Труд“ („Икономическо развитие“). Отчитайки степента на влияние на факторите със стимулиращ и със задържащ фактор се предлагат следните варианти на прогнозите:

- *Тенденциален вариант;*
- *Умерено-оптимистичен вариант;*

Прогнозните разчети са с вероятностен, хипотезен характер. При разработване на прогнозните разчети, засягащи икономическото развитие в периода на действие на ОУП се отчитат както очертаните в частта „Диагноза на състоянието“ характерни процеси, свързани с динамиката в развитието на икономиката в ретроспективен период, така и очакванията, свързани с реализацията на стратегическите цели за постигане на икономически растеж на общинската икономика.

Двата предложени варианти се базират на следните хипотези за очакваното развитие на общинския икономически комплекс:

При тенденциалния вариант на прогнозата се залагат очертаните тенденции в развитието на местната икономика от изминалите години. От анализа на икономическото развитие на общината бе констатирано, че то това, характерно за общините с относително по-стабилна икономика. Тенденциалният вариант на прогнозата за икономиката на общината е с отчитане влиянието на фактори със задържащ характер. При този вариант с по-добри възможности за развитие са секторите - първичен, като останалите два сектора - вторичен („Индустрия“) и третичен („Услуги“) ще имат допълващо значение.

Умерено оптимистичният вариант отчита възможностите за положително влияние на фактори стимулиращи икономическото развитие. Очакванията по този вариант на прогнозата са за

подобрена инвестиционна активност с възможности за усвояване на средства по европейските програми, целева подкрепа за развитие на икономическите единици, обвързване на предприемаческата среда с всички видове елементи на техническата инфраструктура и др. При този вариант на прогнозата се предвижда целево развитие на аграрния сектор и на сектор „Индустрия“.

Важна особеност на прогнозните разчети и по двата варианта на хипотезите за развитие на икономиката на общината (функционална система „Труд“) се предвижда определено развитие. Не се използва хипотеза, обосноваваща негативни разчети за развитие на икономиката. Различията в двата варианта на прогнозата са в заложените темпове на развитие.

4.2.2. Прогнозни разчети за развитие на икономиката на община Рудозем

Първият, тенденциален вариант на прогнозата предвижда относително по-ниски средногодишни темпове на развитие на икономиката. По показателя „произведена продукция“ се залагат средногодишни темпове на развитие за целия прогнозен период в границите на 2,5 -3,0%. По отношение на структурата на икономиката, акцентът в този вариант е поставен върху първичния сектор („Селско, горско и рибно стопанство“) и свързани производства на преработващата промишленост – основно на икономическа дейност „Производство на храни, напитки и тютюневи изделия“. При този вариант се предвижда и запазване на производства на промишлени изделия, които са традиционни за местната икономика.

При втория вариант на прогнозата – умерено-оптимистичния по посочения показател се залагат малко по-високи средногодишни темпове на развитие – в границите на 3,0-3,5%, което се обосновава със стимулиращото влияние на някои фактори. И при този вариант акцентите са поставени върху по-доброто развитие на първичния и на вторичния сектор и на отрасли от третичния сектор (вкл. и развитие на отрасли като „Транспорт“ и „Туризм“).

Таблица № 61. Средногодишни темпове на нарастване на икономиката на община Рудозем по варианти и сектори на икономиката в периода до 2035 г. (в % по показателя „Произведена продукция“)

Икономически сектори	Прогнозен период 2015 – 2020		Прогнозен период 2021 - 2035	
	Тенденциален вариант	Умерено-оптимистичен вариант	Тенденциален вариант	Умерено-оптимистичен вариант
Икономика общо	2,5%	3,0%	2,9%	3,5%
Селско и горско стопанство	2,8%	3,0%	3,0%	3,3%
Индустрия	2,0%	2,6%	2,3%	2,9%
Услуги	2,2%	2,4%	2,4%	2,7%

Прогнозираната структура на икономиката по показателя произведена продукция е ориентирана към доминиращо развитие на първичния и по-слабо на вторичния сектор, но при запазване на мястото на третичния.

Според прогнозните оценки и по двата варианта на прогнозата се залага хипотезата за нарастващата роля на някои от дейностите в третичния сектор – транспорт, туризъм и др.

И по двата варианта на прогнозата са заложили по-високи темпове на сектори и отрасли, които са с по-добри потенциали за развитие – селско стопанство, добивна и преработваща промишленост, туризъм, транспорт и др. .

Прогнозираната *секторна структура* на икономиката по показателя *произведена продукция* е ориентирана към доминиращо развитие на вторичния сектор, но нарастване на значимостта на третичния сектор. Според прогнозните оценки по двата варианта на прогнозите първичният сектор е със слабо нарастващ относителен дял в общата структура на икономиката през 2020 г. около 5,6 -5,8%, достигащ до 6,2-6,4% към 2035 г. . Третичният сектор е с нарастващ относителен дял през целия прогнозен период и по двата варианта на прогнозата, което личи и от данните в **Таблица № 34.**

Прогнозни насоки за развитие на селското стопанство

Първичният сектор (селско, горско стопанство, риболов) ще утвърждава мястото си в бъдещия икономически профил на общината. Фактори за това са разполагаемите природни ресурси (обработваеми земеделски земи, качествен горски фонд), които ще се използват за развитие на земеделие и животновъдство с нарастващ дял на екологична земеделска продукция.

Растениевъдство

Прогнозната вътрешноотраслова структура на аграрния сектор към 2035 г. е следната:

- Относителен дял на произведената продукция от растениевъдството – 70,0% от общия обем реализиран от отрасъл „Селско стопанство“;
- Относителен дял на произведената продукция от животновъдството – 30,0 % от общия обем реализиран от отрасъл „Селско стопанство“.

В ОУП на общината се предвижда да бъдат създадени устройствени условия за осъществяване на определена промяна, изразяваща се в използване на териториалните (поземлени) и природо-климатични условия за отглеждане не само на традиционни за общината култури, а и на алтернативни култури чрез използване на необработваеми, пустеещи земи.

От гледна точка на агроекологичните потенциали, традициите в производството и специализацията в селскостопанското производство *може да се препоръча обособяване на следната териториална специализация на обработваемите земеделски земи (зони)*

- **Земеделски територии със специализация в отглеждане на трайни насаждения.** Тя обхваща обработваемите земеделски земи в ниските планински склонове от землищата на населените места, където е възможно да се обособят по-големи масиви от обработваеми земи;
- **Земеделски територии със специализация в отглеждане на интензивни култури** (зеленчуци, фъстъци и др.) Тези територии се формира по крайречните тераси на реките в равнинната част на общината и в земите с осигурено поливане;
- **Земеделски територии за алтернативно растениевъдство** (върху слабопродуктивни и неизползваеми/необработваеми земеделски земи).

Животновъдство

През следващите години, **животновъдството** ще продължи да се развива като стимулиран подотрасъл на селското стопанство. Преобладаващ характер ще има отглеждането на

селскостопански животни в домашните дворове, като продукцията ще с основно предназначение – самозадоволяване на домакинствата.

С ОУП на общината се предлагат устройствени условия и възможности за развитие на стоково ориентирано животновъдство, чрез осигуряване на необходимите терени за изграждане на малки животновъдни ферми – овцеферми, говедовъдни ферми, зайцеферми и др.. Условието и възможностите са за кравеферми, птицеферми, които се базират на възможността за осигуряване на фуражна база. Добри са и възможностите за развитие на пчеларството.

Перспективите за развитието на животновъдството се разглеждат и от гледна точка на ролята му като суровинен източник за малки промишлени производства на храни от животински произход.

Насоките за развитието на горското стопанство се свързват с провеждане на мероприятия за възстановяване на горските площи в които е осъществен дърводобив чрез залесителни мероприятия, както и на противоерозионни лесотехнически мероприятия свързани с намаляване на площите засегнати от различните видове ерозия на почвата и т.н. Друга важна насока е свързана със създаване на насаждения от култивирани храсти – шипка, лешник и др.

Вторичен сектор (промишленост)

Насоките за развитие на вторичния сектор (преработващата промишленост), отчитани в работната хипотеза са свързани с възможностите за по-нататъшното развитие на промишлените функции на общинския център и на по-големите населени места в общината. Незаета ниша в промишлените функции на общината е разкриване на производствени мощности за преработка на селскостопански суровини – развитие на малки промишлени производства като съпътстващи на аграрните функции на населените места в общината.

В структурата на преработващата промишленост основно място се предвижда да заемат “микро” и “малки” предприятия в сферата на хранително-вкусовата промишленост. Новоизгражданите преработващи предприятия на селскостопански суровини ще се ориентират към първичната и дълбочинната им преработка.

Част от сега съществуващите промишлени производства ще са запазят, при условие, че се стремят към използване на съвременни технологии.

Третичен сектор

Основни акценти в перспективите за развитие на дейности от третичния сектор са в сферата на транспорта и туризма. Икономическата дейност „Транспорт, логистика и пощи“ ще се превърне във водеща в третичния сектор по основните икономически показатели – „дълготрайни материални активи“, „заети лица“ и „приходи от дейността“.

Втора икономическа дейност с перспективи за развитие от третичния сектор (с нефинансов характер) е *„Хотелиерство и ресторантьорство“ (Туризм)*. Основанията за това са свързани с инвестиционни инициативи за по-добро използване на туристическите ресурси на общината и за изграждане на нова туристическа инфраструктура (леглова база, заведения за хранене и развлечения, подобро културно-историческо наследство и др.).

4.2.3. Прогнозиране на заетостта

Прогнозните разчети за трудовата заетост в община Рудозем се основава на следните допускания (хипотези) и на данни за фактическото състояние:

- Частта от демографската прогноза за броя на икономически активното население на общината и на коефициентите на заетост;
- Отчетните данни за броя на заетите лица в социално-икономическия и инфраструктурен комплекс на общината през периода 2010 г. – 2015 г.
- Очакваното увеличаване на пенсионната възраст на работната сила;
- Очакваната бъдеща тенденция за намаляване на броя на безработните лица до около 7 -10% от работната сила (активното население), което е в приемливите рамки на равнища на безработица.

При прогнозиране на динамичните характеристики на отрасловата заетост, е отчетено действието на следните основни фактори:

- промените в отрасловата структура на производството, изразяваща се в засилване значимостта на третичния сектор;
- изменения в трудоемкостта на производството;
- повишено равнище на организация на труда и производителност на труда;
- други интензивни фактори, като нови високопроизводителни технологии, ново образователно и квалификационно равнище на работната сила и др.

При прогнозните разчети за броя на общо заетите в община Рудозем са ползвани корекционни коефициенти за реално незаетите (учащи, безработни, инвалиди и др.) от населението в трудоспособна възраст, ежедневна трудова заетост на работна сила от други общини и заетост на част от работната сила на общината в други общини.

Конкретните прогнозни разчети за броя на заетите лице в община Рудозем по двата варианта към 2025 и 2035 г. са представени в Таблица №33 и Таблица №34.

Както се вижда, маржът между отделните варианти не е голям. И двата варианта на прогнозата за заетостта се очертават като реалистични. Броят на заетите лица е изчислен при коефициент на заетост около 45-45%.

В структурата на заетите градацията на секторите и отраслите не се различава съществено от тази, извършена на основата на произведената продукция.

В Таблица № 36 е представена прогноза за броя на заетите лица по сектори. Тази прогноза е в основата на оразмеряване на необходимите производствени терени. Прогнозата е в два варианта, които съответстват на двата варианта на структурата на заетостта – тенденциален и умерено-оптимистичен.

4.3. Прогноза за функционално-пространственото развитие на община Рудозем

4.3.1. Прогноза за развитие на система „Обитаване”

Поради постигнатия много висок жилищен стандарт и изготвената прогноза за намаляване на населението в община Рудозем не съществува потребност от увеличаване на терените за жилищни нужди.

Напротив, основен проблем в жилищния сектор в територията в рамките на действието на ОУПО, е да се съхрани вече изградения сграден фонд и да се предпази от по-нататъшна деградация.

Проблемът произтича от това, че по-голямата част от жилищата в общината към момента са необитавани (около 59% от общия им брой). И по двата варианта на демографската прогноза, броят на населението ще продължи да намалява, а това от своя страна ще доведе до увеличаване на делът на неизползания сграден фонд. Това допълнително ще затрудни провеждането на общинска политика за опазване и съхраняване на сградите от жилищния сектор в общината.

Необитаваните жилища са на практика свободен жилищен фонд, който при определени обстоятелства може да бъде оползотворен за целите на интензивното селищно развитие. Това зависи от начина, по който ще се развие социално-икономическият комплекс на община Рудозем в хоризонта до 2035г.:

Тенденциален вариант

При този вариант досегашните тенденции на намаляване на населението ще се запазят и община Рудозем ще продължи да изпълнява скромна икономическа роля в развитието на областта и страната. Това ще доведе до сериозно увеличаване на дела на необитаваните жилища в общината, голяма част от които ще са с влошени параметри, като конструктивни особености и степен на благоустрояване. Липсата на ежегодна поддръжка на освободения жилищен фонд ще доведе до неговата прогресивна амортизация и постепенно разрушаване и деградация. По-голямата част от жилищните територии в общината ще се превърнат в „нефункционални зони“ от селищната структура, които се маргинализират и влошават общия имидж на съответното населено място.

Умерено-оптимистичен вариант

При приоритетното въздействие на фактори със стимулиращ характер, община Рудозем би могла да развие нови икономически дейности (в сферата на селското стопанство и туризма), с оглед максимално оползотворяване на наличните ресурси. Това би привлякло не само туристически поток, но и нови външни за общината лица, които да реализират съответната икономическа дейност. При това положение може да се очаква, че наличният необитаван жилищен фонд може да бъде оползотворен по няколко различни начина.

Годните за използване жилищни сгради могат да се превърнат в:

- **места за настаняване на туристи** – къщи за гости, туристически спални, квартири или отделни стаи под наем;
- **допълнителни атракционни за туристите** – представяне на местния бит, култура, обичаи, архитектура и др.;
- **„второ жилище“ за хора от други части на страната** – вили, които се използват за седмичен или годишен отход на частни лица от други общини;
- **жилища за постоянно обитаване** – за лицата, заети в туризма и селското стопанство, които се заселват в общината с цел развитие на съответната икономическа дейност;
- **обекти за културна дейност** – превръщането им в къщи – музеи или работилници, свързани с местната история и традиции;
- **други алтернативни обекти**, свързани със социално-икономическото развитие на общината и потребностите на местното население.

Негодните за използване жилищни сгради следва да бъдат премахнати и на тяхно място да се изгради нов жилищен фонд, съобразен с контекста на средата в селищата от община Рудозем – нискоетажно жилищно строителство, с малка плътност на застрояване и висок процент на озеленяване.

При невъзможност за използване на жилищните терени по предназначение (за временно/постоянно обитаване) по изключение е допустима и смяна на неговата функция. В зависимост от местоположението на имота в селищната структура и състоянието на сградния фонд, може да се предвиди отреждане за други функции, при спазване на нормативната уредба по устройство на територията у нас и други, свързани с устройственото планиране нормативи. Това отреждане следва да се докаже с изработването на подробен устройствен план и технико - икономическа обосновка на предложението. То не бива да противоречи на цялостната общинска политика по утвърждаване на община Рудозем като „атрактивна туристическа дестинация с чиста

природа и съвременна инфраструктура, с устойчиво развитие и висок жизнен стандарт, в следствие на привлечени инвестиции и използване на собствения потенциал за развитие на местната икономика.”

4.3.2. Прогноза за развитие на система „Труд”

Прогнозата за развитие на система „труд“ обхваща два варианта, които отразяват текущото състояние и съвременните тенденции в производствения сектор:

Умерено-оптимистичен вариант

Като зони с потенциал за развитие на промишлени дейности се очертават бившите стопански дворове на агро-промишлените комплекси, които работят със силно занижен капацитет или са с преустановена трудова дейност. Чрез прилагане на различни съвременни подходи за градско обновяване те биха могли да се превърнат в многофункционални зони интегриращи различни дейности според потребностите на населението и инвестиционния интерес, при съхраняване на селищната и природната среда.

Общината разполага с добри условия за развитие на МВЕЦ и ФВЕЦ и потенциални инвестиционни намерения, за които би следвало да се отредят територии в бъдещия ОУПО. При развитие на тези съоръжения трябва да се съблюдава съхраняването на речните екосистеми.

Тенденциален вариант

При липса на инвестиционни намерения във всички съществуващи територии за труд процесите на деградация и упадък ще се засилят и физическото състояние на техния сграден фонд и инфраструктура ще се влоши. При липсата на население в трудоспособна възраст тази хипотеза се явява продължение на съществуващата ситуация до момента.

4.3.3. Прогноза за развитие на система „Социална инфраструктура”

Прогнозите за развитието на социалната сфера (в частта ѝ за бюджетните социални отрасли и дейности) - *Образование, Здравеопазване, Социално подпомагане, Култура, Спорт* и др. са разработени на основата на:

- очертаните тенденции в досегашното развитие на съответните функционални подсистеми на социалната сфера и на свързаната с нея социална инфраструктура;
- прогнозните демографски разчети за броя на населението и на специфичните възрастови структури на същото, съдържащи се в раздела „Демография“;
- работни хипотези за функционално-пространственото прогнозно развитие на съответните социални дейности.

На базата на подробните аналитични проучвания на състоянието на отделните функционални системи се разработват конкретни прогнозни разчети. Тези разчети са обосновани с прилагането на действащите норми и нормативи за потребности от социална инфраструктура.

Нормативен подход. При обосноваване на прогнозните разчети за съответните функционални системи, основен приложим подход е *нормативния*. За целта в прогнозите се използват прилагани в устройственото планиране норми, нормативи и стандарти. Същите се диференцират се на две основни групи:

- задължителни, регламентирани в действащата нормативна уредба по ТСУ;
- работни, ориентировъчни нормативи използвани в комбинация с други методи на прогнозиране и отчитащи спецификата във функциите на територията.

Нормите и нормативите за *образователната инфраструктура* (предучилищно обучение), използвани за прогнозата са следните:

- нормата за пълняемост на 1 група в детските градини – от 18 до 22 деца;
- норматива за обхват на децата (в % от 100 деца от 3 до 6 годишна възраст – 94-98%).

За нормалното протичане на учебно-възпитателния процес в училищата действащи са следните *минимални нормативи*, определени със Закона за народната просвета, с правилника за неговото приложение и с конкретни наредби:

- *Нормативно определен минимум* за броя на учениците в една паралелка – 8 ученика;
- *Нормативно определен минимум* за броя на децата в една група в детските заведения – 12 деца;

От нормативите в сферата на *здравеопазването*, като потребности от лекари и стоматолози в извънболничната медицинска помощ е прилаган този за *задължителните нормативи за обхват* (пациентска листа на един общопрактикуващ лекар и стоматолог).

- обхват на пациентите, обслужвани от един лекар (пациентска листа минимален брой пациенти – 800 -900 д.);
- минимално време за извършване на прегледите – 20 минути;
- стандарт за бърза и неотложна медицинска помощ – до 30 мин. след заявката;

В сферата на *социалните дейности* се прилага *нормата за минимален брой от 50 самотни възрастни хора*, изявили желание за разкриване на звено за *домашен социален патронаж*. За разкриване на социални услуги от т.нар. „резидентен“ тип оптималния брой на ползвателите е около 8 д.

Вариантен подход. Съобразно изискванията на Плановото задание за изработване на ОУП на община Рудозем прогнозата за социалните дейности и социалната инфраструктура се предлага в два варианта:

- *тенденциален*, базиран на очакваното влияние на фактори свързани с относително неблагоприятно развитие на социално-икономическия комплекс на общината и продължаващо влошаване на демографските процеси;
- *умерено- реалистичен* при който е заложено запазване на тенденциите от досегашното демографско, социално-икономическо и инфраструктурно развитие на община Рудозем

4.3.4. Прогнозни разчети по функционални системи

Прогноза за развитие на образованието

Прогнозата за броя и капацитета на заведенията за предучилищно обучение и на общообразователните училища в общината, са функция от прогнозния брой на лицата в съответните възрастови групи и нормативите за пълняемост на група в детските заведения и на паралелка в училищата.

Прогнозните разчети за броя на децата, подлежащи на предучилищно обучение към 2025 и 2035 г. и по двата варианта на прогнозата ще бъде по-малък от този в 2015 г. Това е резултат от очакваното неблагоприятно развитие на демографските процеси в страната и в общината. В прогнозата се предвижда и по-висок нетен коефициент на записваемост – 0,98%.

При прилагане на нормите за обхват и на демографската прогноза за броя на лицата в специфичните възрастови групи в община Рудозем (Виж *таблица 1.8.2. от раздел „Демография“*.) прогнозата за броят на децата, които ще бъдат обхванати в образователните институции към 2035 г. е:

- *Тенденциален вариант на прогнозата*
 - брой деца в детските заведения - 108- 110;
 - брой ученици в общото образование – 220 (без учениците в профилираното и професионалното образование, които учат извън общината.

Съществуващите към момента детски заведения и СОУ в гр. Рудозем са с капацитет надхвърлящ потребностите на прогнозния брой деца и ученици. Поради тази причина *не се предвижда разкриване на нови обекти* на образователната инфраструктура.

- *Умерено-оптимистичен вариант на прогнозата*
 - брой деца в детските заведения - 110-115
 - брой ученици в общото образование - 230-235 (без учениците в профилираното и професионалното образование, които учат извън общината).

Съществуващите към момента инфраструктура на предучилищното и училищното образование е с капацитет надхвърлящ потребностите на прогнозния брой деца и ученици. Поради тази причина и по този вариант на прогнозата *не се предвижда разкриване на нови обекти* на образователната инфраструктура.

Прогноза за развитие на здравеопазването

Прогнозата за *потребността от лекари и стоматолози* в общината се обосновава с възприетите нормативи за минималния и максималния брой на пациентската листа. И по двата варианта на прогнозата наличният броят на общопрактикуващите лекари и стоматолози е в рамките на действащите нормативни за удовлетворяване на потребностите на населението от първична извънболнична помощ.

Прогнозните разчети за броя на общопрактикуващите лекари са направени при среден относителен дял на здравно неосигурените лица – 7% и среден брой на пациентската листа – 1200 д.

Прогнозните потребности от общопрактикуващи лекари към 2035 г. по двата варианта е 3 д. Същите са и прогнозните потребности от стоматолози – 2 д.

Прогнозата предвижда увеличаване на броя на общопрактикуващите лекари с 1 бр. .

Прогноза за развитие на спорта

Аналитичните проучвания за наличните спортни обекти на територията на община Рудозем показват, че като брой и площ те са под действащите нормативи (5м²/човек открити и 0,6 м²/човек покрити спортни площи). Същевременно бе констатирано, че игрищата и стадионът в гр. Рудозем не са в добро физическо състояние, което налага същите да бъдат реновирани. Очертава се потребност от нови 2 спортни площадки.

Прогноза за развитие на социалните дейности

Анализът на състоянието на дейностите за социално подпомагане на територията на община Рудозем показва, че те са развити в съответствие с потребностите.

4.3.5. Прогноза за развитие на „Зелената система, отдиха и туризма“

Прогнозата за развитие на „Зелената система, отдиха и туризма“ обхваща хипотези, които отразяват текущото състояние и съвременните тенденции в туристическия сектор.

Зелена система

При бъдещото развитие на зелената система е възможно да се определят териториите с потенциални възможности за развитие на различни форми на отдих в и извън границите на урбанизираните територии. При това да се осигури безпрепятствена връзка и интеграция на вътрешноселищната зеленина и околоселищните озеленени територии.

Необходимо е да се проучат опциите за включване на речните корита и зеленината около тях в системата на отдиха и спорта в общината, с оглед превръщането на тези линейни елементи в структуроопределящи фактори, формиращи зелената система на община Рудозем.

Отдых и туризъм

Община Рудозем разполага със значителни природни и антропогенни ресурси, които обуславят туристическия ѝ потенциал. Тези ресурси могат да бъдат използвани в много по-голяма степен и много по-ефективно за целите на туризма. Това може да бъде направено като се съхранят природните и културно-историческите дадености на територията. Липсата на големи населени места и ниския сграден фонд в тях създават усещане за човешки мащаб, среда търсена от голям брой български и чуждестранни туристи. Това обуславя както типа настаняване предлаган от общината, така и видовете туризъм, които могат да се развият, формирайки характерния туристически продукт на територията.

В сферата на туризма ОУПО трябва да намери баланс:

- между потенциала на територията и бъдеща намеса на човек в нея;
- между капацитетите на легловата база, допълнителните туристически услуги и комуникационните връзки между тях.

Също така трябва да се има предвид и **взаимодействието на общината със съседните територии.**

В **прогнозата на система „отдых и туризъм“** може да се разгледат следните хипотези за развитие:

- Туризмът продължава да има сезонен характер. Използват се само частично наличните природни и антропогенни ресурси. Такова развитие няма да допринесе за предлагането на цялостен туристически продукт, който да осигури заетост на населението и да оживи района с нови посетители и почиващи.
- Нарушава се баланса в предлагането на туристически продукти и съхраняване на екологично чистата среда. Това развитие ще компрометира най-ценния ресурс на общината – наличието на чиста природна среда.
- Туризмът използва специфичния за общината ресурс от природни и културни забележителности и атракции като се развиват различни форми на туристически продукт (**екологичен, планински, спортен, ловен, орнитоложки, фото, културно-познавателен, селски и други алтернативни форми**). Интегрирането на всички ресурси се осъществява при строгото съхранение на природната среда. Това води до равномерното развитие на туристическата база и инфраструктура на територията на цялата община, което създава условия за създаване и развитие на устойчив туристически продукт.

4.3.6. Прогноза за развитие на система „Транспортна инфраструктура“

Транспортната инфраструктура на територията на община Рудозем към момента е достатъчно добре развита. Няма необслужени населени места. Състоянието на пътната настилка е добро. Габаритите на пътищата са съобразени с натоварването на транспортната мрежа, което в разглежданата територия се определя като „леко“. В зависимост от развитието на социално-икономическия комплекс на общината с хоризонт 2035г., може да се очаква запазване или доразвиване на съществуващата транспортна мрежа:

Тенденциален вариант

При запазване на досегашните тенденции в развитието на общината и нейните населени места, **няма нужда от разширяване на съществуващата транспортна инфраструктура.** Необходима е единствено ежегодна поддръжка на трасетата и периодична рехабилитация, в случай на нарушаване на параметрите на пътните участъци. Това следва да се извършва по проект и със средства на ОПУ –

Смолян за републиканската пътна мрежа и средства на общината (общински бюджет, средства от европейските фондове по различни програми) за общинската пътна мрежа.

Умерено-оптимистичен вариант

При развитие и разширяване на икономическите дейности в общината може да се появи необходимост от разширяване на съществуващата инфраструктура или изграждане на нови трасета на транспорта, които да обслужват новите стопански субекти.

При **приоритетно развитие на селскостопанска дейност** (особено на растениевъдство), следва да се отчитат и използват съществуващите трасета на наличните полски пътища в общината. Не бива да се допуска използването на пътната мрежа в общината за целите на селскостопанското производство, тъй като това би компрометирало доброто състояние на рехабилитираната транспортна инфраструктура в разглежданата територия. Развитието на животновъдството и изграждането на малки ферми за едър и дребен рогат добитък също би следвало да бъде съобразено и обезпечено от съществуващите към момента комуникации.

При поява на инвестиционна инициатива за **развитие на друга икономическа дейност** в общината, тя би следвало да се съобрази с наличната инфраструктура в региона. Да се прибягва до изграждане на нови пътни участъци само в случаите на доказана целесъобразност и икономическа полза, при съхраняване на ценните за общината поземлени ресурси.

Проектирано перспективно развитие на пътната мрежа

Със съдействието на Агенция „Пътна инфраструктура“ е изготвена и приложена последващата информация относно предвидените за изпълнение инвестиционни проекти. Всички изброени проектни намерения попадат в територията на Община Рудозем и са част от Републиканската пътна мрежа.

По възлагане на АПИ през 2016 е разработен и приет технически проект за обект: Път II-86 „Асеновград-Чепеларе-Смолян-Рудозем“: Участък 1 от км 125+727,46 до км 129+600 – реконструкция; Участък 2 от км 129+660 до км 132+920 – рехабилитация; Участък 3 от км 132+920 до км 135+530 – Обходен път гр.Рудозем по съществуващи улици и ново трасе. През територията на Община Рудозем преминават Участък 2 (проектиран като класическа рехабилитация, без напускане на съществуващия пътен обхват) и Участък 3.

Обходния път на гр. Рудозем (Участък 3) е решен чрез реконструкция по съществуващи улици в гр. Рудозем и ново строителство по нов терен, като след реализирането му той ще стане част от републикански път II-86. Пътят е развит с преминаване на уастък от него в коритото на р. Чепинска. Част от този участък е решен с естакадно преминаване (виадукт), за което е наличен идеен проект. Въз основа на идейния проект следва да се разработи технически проект за съоръжението като част от договор за проектиране и строителство.

Обектът е одобрен за финансиране по програмата за сътрудничество „Интеррег V-A Гърция-България 2014-2020г.“, в рамките на проект „Насочени към подобряване на трансграничната достъпност“ с акроним CrossBo.

За път II-86 е разработен Технически инвестиционен проект за обект „Граничен-пропускателен пункт „Рудозем – Ксанти“ и подобект „Подходен път към ГКПП „Рудозем – Ксанти“ от км 134+000 до км 134+663,85 на път II-86“ по възлагане на Областна администрация Смолян. АПИ е съгласувала проектната разработка по част „Пътна“.

Проект № 21/07/2/0/00514 „Реконструкция и рехабилитация на общинска пътна мрежа на територията на община Рудозем“. Финансиращ орган - ДФЗ по ПРСР 2014-2020.

Проект № 21/07/2/0/00546 „Подобряване материалната база на образователната инфраструктура на община Рудозем“. Финансиращ орган - ДФЗ по ПРСР 2014-2020.

Предстоящо кандидатстване с цел финансиране:

„Изграждане и/или обновяване на площи за широко обществено ползване, предназначени за трайно задоволяване на обществени потребности от общинско значение“. Финансиращ орган - ДФЗ по ПРСР 2014-2020.

Настоящата републиканска пътна мрежа в границите на Общинския център – гр. Рудозем предразполага към редица проблеми, в това число замърсяване на въздуха, шумово замърсяване, предпоставки за пътнотранспортни произшествия и други. Основната цел заложена в нормативната база и в частност Наредба №2 за планиране и проектиране на комуникационно-транспортните системи на урбанизираните територии чл.2 (3) утвърждава необходимостта от проектно решение разрешаващо проблемите свързани с опазването на околната среда, наднорменото ниво на шумово замърсяване и в допълнение извън нормативната уредба опасността от пътно транспортни произшествия.

Основното проектно предвиждане на ОУПО по отношение на републиканската пътна мрежа е изграждането на ново обходно пътно трасе по направление на КГПП „Рудозем-Ксанти“, част от **второкласния републикански път II-86**. За целите на общината и правилното предвиждане на интензивността на пътните потоци и техния състав, от Агенция „Пътна инфраструктура“ са предоставени прогнозни данни за следващите години.

Таблица № 62. Проектна средно-денонощна годишна интензивност на движението по видове МПС за ПП 1845, II-86

Средно-денонощна годишна интензивност на движението по видове МПС											
Година	Леки МПС	Автобуси	Леко-товарни МПС.	Средно-товарни МПС	Тежко-товарни МПС	Тежко-товарни МПС с ремаркета и влекачи с полуприцепи	Сума МПС	ЕЛК	Оразмерителни МПС за 24 часа	Абсолютна разлика [ЕЛК/ден.]	Предвидено изменение [%]
2015	1958	106	202	87	102	59	2514	3212	243	-	-
2020	2105	117	217	96	112	65	2712	3475	268	25	10
2025	2316	129	239	106	123	72	2985	3827	295	52	21
2030	2606	145	269	119	138	81	3385	4304	332	89	37
2035	2997	163	309	134	155	91	3849	4919	373	130	53

*графиката със статистическата обработка е извършена съгласно предоставените данни и притежава единствено прогнозен характер

Таблица № 63. Проектна средно-денонощна годишна интензивност на движението по видове МПС за ПП 1846, II-86

Средно-денонощна годишна интензивност на движението по видове МПС											
Година	Леки МПС	Автобуси	Леко-товарни МПС.	Средно-товарни МПС	Тежко-товарни МПС	Тежко-товарни МПС с ремаркета и влекачи с полуприцепи	Сума МПС	ЕЛК	Оразмерителни МПС за 24 часа	Абсолютна разлика [ЕЛК/ден.]	Предвидено изменение [%]
2015	1272	36	283	58	93	48	1790	2398	178	-	-
2020	1367	40	304	64	102	53	1930	2593	196	18	10
2025	1504	44	334	70	112	58	2122	2849	215	37	21
2030	169	50	376	79	126	65	2388	3207	242	64	36
2035	1946	56	432	89	142	73	2738	3668	272	94	53

*графиката със статистическата обработка е извършена съгласно предоставените данни и притежава единствено прогнозен характер

Таблица № 64. Проектна средно-денонощна годишна интензивност на движението по видове МПС за ПП 1077, II-86

Средно-денонощна годишна интензивност на движението по видове МПС											
Година	Леки МПС	Автобуси	Леко-товарни МПС.	Средно-товарни МПС	Тежко-товарни МПС	Тежко-товарни МПС с ремаркета и влекачи с полуприцел и	Сума МПС	ЕЛК	Оразмерителни МПС за 24 часа	Абсолютна разлика [ЕЛК/ден.]	Предвидяно изменение [%]
2015	1367	83	156	29	16	4	1655	1991	67	-	-
2020	1470	91.3	168	32	18	4	1783	2148	73	6	9
2025	1617	100	185	35	20	4	1961	2361	79	12	18
2030	1819	113	208	39	13	5	2207	2659	91	24	36
2035	2092	127	239	44	26	6	2534	3049	103	36	54

*графиката със статистическата обработка е извършена съгласно предоставените данни и притежава единствено прогнозен характер

Таблица № 65. Проектна средно-денонощна годишна интензивност на движението по видове МПС за ПП 2408, III-8608

Средно-денонощна годишна интензивност на движението по видове МПС											
Година	Леки МПС	Автобуси	Леко-товарни МПС.	Средно-товарни МПС	Тежко-товарни МПС	Тежко-товарни МПС с ремаркета и	Сума МПС	ЕЛК	Оразмерителни МПС за 24 часа	Абсолютна разлика [ЕЛК/ден.]	Предвидяно изменение

						влекачи с полуприцел и					ение [%]
2015	1289	28	118	40	37	19	1531	1816	90	-	-
2020	1353	30	124	43	41	20	1611	1914	97	7	8
2025	1421	32	130	46	45	22	1696	2020	106	16	18
2030	1528	35	140	51	50	24	1828	2182	116	26	29
2035	1643	39	151	56	55	26	1970	2356	128	38	42

*графиката със статистическата обработка е извършена съгласно предоставените данни и притежава единствено прогнозен характер

Таблица № 66. Проектна средно-денонощна годишна интензивност на движението по видове МПС за ПП 2274, III-8681

Средно-денонощна годишна интензивност на движението по видове МПС											
Година	Леки МПС	Автобуси	Леко-товарни МПС.	Средно-товарни МПС	Тежко-товарни МПС	Тежко-товарни МПС с ремаркета и влекачи с полуприцел и	Сума МПС	ЕЛК	Оразмерителни МПС за 24 часа	Абсолютна разлика [ЕЛК/ден.]	Предвидано изменение [%]
2015	331	17	60	18	52	9	487	665	80	-	-
2020	348	18	63	19	57	10	515	706	87	7	9
2025	365	19	66	20	63	11	544	749	95	15	19
2030	392	21	71	22	69	12	587	811	104	24	30
2035	421	23	76	24	76	13	633	876	114	34	43

*графиката със статистическата обработка е извършена съгласно предоставените данни и притежава единствено прогнозен характер

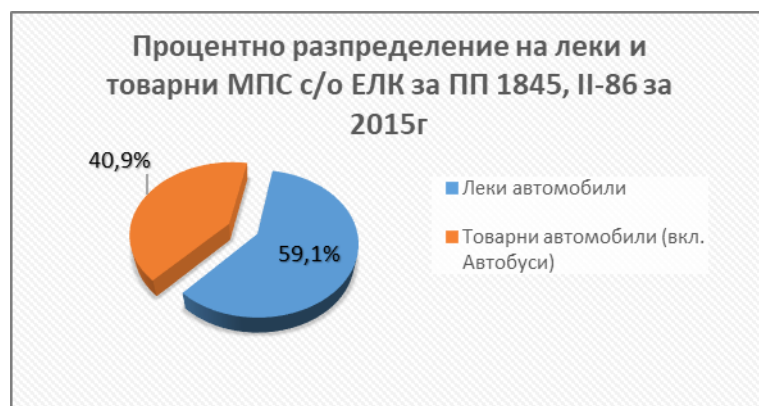
Таблица № 67. Проектна средно-денонощна годишна интензивност на движението по видове МПС за ПП 2275, III-8681

Средно-денонощна годишна интензивност на движението по видове МПС											
Година	Леки МПС	Автобуси	Леко-товарни МПС.	Средно-товарни МПС	Тежко-товарни МПС	Тежко-товарни МПС с ремаркета и влекачи с полуприцепи	Сума МПС	ЕЛК	Оразмерителни МПС за 24 часа	Абсолютна разлика [ЕЛК/ден.]	Предвидено изменение [%]
2015	104	0	16	4	8	0	132	160	9	-	-
2020	109	0	17	9	9	0	139	169	10	1	11
2025	114	0	18	10	10	0	146	178	11	2	22
2030	123	0	19	11	11	0	157	191	12	3	33
2035	132	0	20	12	12	0	168	201	13	4	44

*графиката със статистическата обработка е извършена съгласно предоставените данни и притежава единствено прогнозен характер

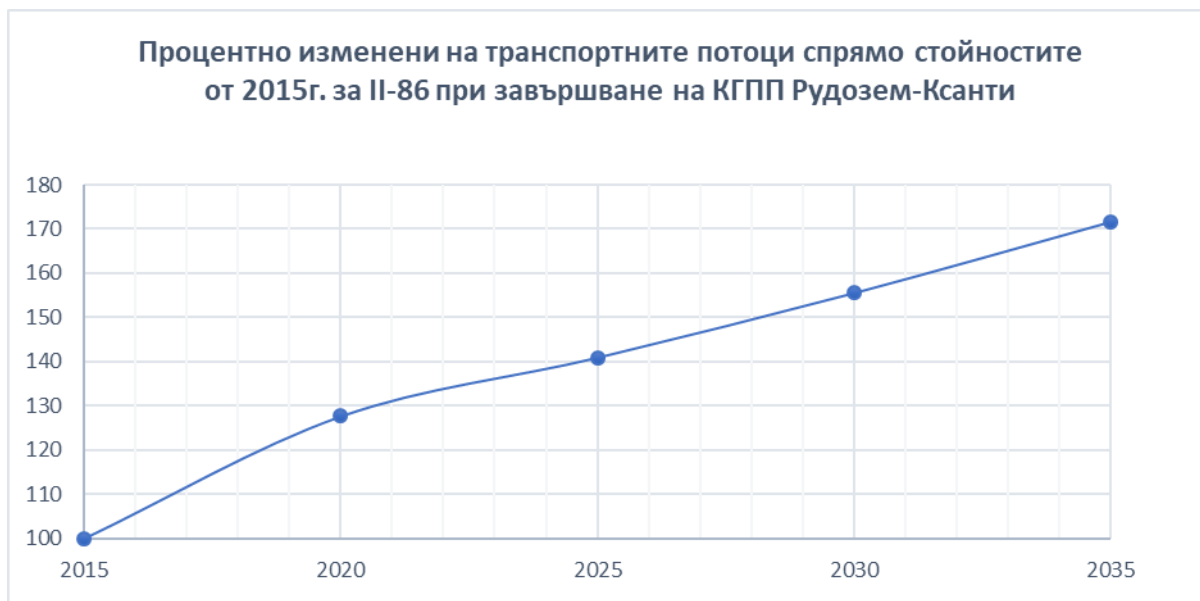
Важен аспект от транспортните потоци се явява товарното автомобилно движение протичащо основно по Републиканската пътна мрежа – II-86, която минава през територията на Общината и по-конкретно през самия град Рудозем.

Фиг. № 20. Процентно разпределение на леки и товарни МПС-та с/о ЕЛК за ПП 1845, II-86 за 2015г.

Преброяванията от 2015 г. сочат, че транспортните потоци включително и леки автомобили достигат до 3212 ЕЛК/годишно, като се очаква да достигнат до 4919 ЕЛК/годишно през 2035г. От значение е да се отбележи, че в посочената статистика не е заложено предвиденото завършване на

трансграничната връзка Рудозем-Ксанти, която е в процес на изпълнение. При тези условия темповете на нарастване на транспортния поток следва да отчетат рязък скок.

Очаква леките автомобили да запазят процентен превоз, вероятно с леко завишено съотношение спрямо сбора на товарни автомобили в това число и автобуси, както е показано в последващата фигура.

Фиг. № 21. Предвидено разпределение на леки и товарни МПС-та с/о ЕЛК за ПП 1845, II-86 за 2015г.

По отношение на общинската пътна мрежа намерения за обновяване на съществуващите пътища са свързани сновно с рехабилитация и реконструкция на вече изградената пътна инфраструктура.

4.3.7. Прогноза за развитие на система „Инженерни мрежи и съоръжения“

В зависимост от развитието на социално-икономическия комплекс на община Рудозем с хоризонт 2035г., са възможни следните варианти за развитие на обектите и елементите на инженерните мрежи и съоръжения (водоснабдяване и канализация, енергоснабдяване и телекомуникации):

Тенденциален вариант

Община Рудозем запазва досегашните тенденции в развитието на социално-икономическия си комплекс. Броят на населението прогресивно намалява, а обемът на икономическите дейности запазва досегашния си мащаб. Няма необходимост от разширяване на обектите на инженерните мрежи и съоръжения в разглежданата територия. Всички населени места са водоснабдени и електрифицирани. Населението е обезпечено с базови телекомуникационни връзки. В населените места в територията

няма изградена цялостна канализационна мрежа. Отпадъчните води се заустват директно във водоизточниците.

Умерено-оптимистичен вариант

Община Рудозем развива и разнообразява набора от икономически дейности в територията си. Появяват се нови стопански субекти в сферата на туризма, селското стопанство, производството и разпределението на електрическа енергия или други отрасли, базирани на местния потенциал. Новите субекти следва да се обезпечат с необходимата техническа инфраструктура – водоснабдяване, електроснабдяване, канализация и телекомуникации.

Съществуващата **водопроводна мрежа** се разширява, с оглед обезпечаване на новите икономически дейности / отрасли. Старите съществуващи мрежи в границите на урбанизираните територии се рехабилитират поетапно. Монтират се пречиствателни съоръжения за питейни води към основните речни водохващания. Значително се редуцират загубите на вода по водопреносната мрежа. Гарантира се качеството на питейната вода, подавана на населението в общината.

Канализационната мрежа на общинския център – гр. Рудозем се доизгражда, Главният колектор се завършва, към него се реализира. Като цяло се решава проблемът с изпускането на непречистени битови отпадъчни води във водоприемниците в общината. Всички новопредвидени територии за реализация на икономически дейности (туризъм, селско стопанство и др.) се изследват за необходимостта от обезпечаване с нужната канализация и/или пречиствателно съоръжение за отпадъчни води.

Електропреносната мрежа се разширява с цел задоволяване на увеличеното енергопотребление. За обезпечаване на новоизградените локализации се изграждат нови въздушни електропроводи (ВЕЛ) и трансформаторни постове, обвързани със съществуващата електропреносна и електроразпределителна мрежа. При това се спазват нормативно установените сервитутни ивици в *Наредба №16 от 09.06.2004г. за сервитутите на енергийните обекти*. Община Рудозем продължава да развива икономическа дейност „Производство и разпределение на електрическа и топлинна енергия и на газообразни горива“ чрез МВЕЦ и ФВЕЦ. Хидроенергийният потенциал и слънчевата енергия се оползотворяват оптимално. Успешно се прилагат мерки за енергийна ефективност както в публичния, така и в жилищния сектор, които водят до намаляване на енергопотреблението в територията като цяло.

Телекомуникационната мрежа в общината се развива и разширява. Повишава се и качеството на предлаганите в общината интернет услуги. Те стават достъпни не само в най-големите населени места, а и в по-малките села и новите територии за реализация на икономическа дейност. Скоростта и качеството на предлаганите услуги отговаря на изискванията на съвременното информационно общество.

5. ОБЩ УСТРОЙСТВЕН ПЛАН НА ОБЩИНА РУДОЗЕМ**5.1. Концепция за ОУПО Рудозем**

Концепцията за пространствено развитие на община Рудозем представя в синтезиран и систематизиран вид урбанистичните характеристики и потенциали на територията на общината, както и идеи и предложения за комплексно развитие на най-значимите части от нея – населените места и функционално обвързаните с тях неурбанизирани територии. Тези идеи са насочени основно към стратегическото устройствено планиране на общината. Урбанистичната концепция включва система от принципни насоки, стратегически намерения и конкретни виждания за положителни изменения на основните функционални направления в социално-икономическото развитие на общината, а оттам и създаване на адекватни условия за нормално протичане на основните човешки дейности – обитаване, труд, обслужване, отдих.

В следствие на направените анализи беше приета следната **визия** за бъдещето желано състояние на общината:

Община Рудозем – привлекателна за бизнес и отдих община, с високотехнологична индустрия, функционираща модерна инфраструктура и добър жизнен стандарт

За да се осъществи тази визия е необходимо да се определят конкретни **цели и политики**. **Главната цел** на Концепцията за пространствено развитие на община Рудозем тази връзка може да се формулира като:

Създаване на оптимални условия за устойчиво комплексно пространствено развитие на общинската територия, осигуряващо по-добро качество на живот.

Тази главна цел може да се постигне като се дефинира съответния набор от политики, които следва да се реализират в различните части на общинската територия съобразно техните специфични характеристики. От така формулираната основна цел произтичат следните задачи:

- Оценяване на ресурсите и потенциалите на общината за развитие на дейности, водещи до подобряване на живота на населението и повишаване на качествените параметри на селищната среда;
- Обосноваване на необходимостта от промени в урбанистичното развитие на територията, свързани с оптималното усвояване на ресурсите и потенциалите на общината, при спазване на принципите за балансирано и устойчиво развитие;
- Изясняване на факторите, влияещи върху урбанизационните процеси, протичащи на територията на общината, които биха могли да стимулират или възпрепятстват реализирането на дадена урбанистична стратегия;
- Разработване на урбанистичен модел за стратегическо развитие на общината и нейния административен център.

5.1.1. Община Рудозем в регионален аспект

Разположението на Общината определя мястото ѝ в областната инфраструктура - през нея преминават важни транспортни артерии.

Основните и второстепенни оси на развитие на територията се формират от второстепенната и третостепенната пътна мрежа.

5.1.2. Оси на урбанистично развитие на община Рудозем

Пространствено – йерархичната структура на селищната мрежа в община Рудозем е резултат на комплексното действие на определени природни и антропогенни фактори. Напречно на главната урбанизационна ос са се формирали две свързващи второстепенни. Характерно за структурата на селищната мрежа на община Рудозем е образуването на населените места около земеделския хинтерланд, напречно на формиращите главни урбанизационни оси.

Като се отчита постепенното намаляване на населението в много малките населени места, **урбанизационните процеси на територията на общината се очаква да предизвикат следните промени в развитието на осите на урбанизация през следващите години:**

- обезлюдяване на значителна част от населените места и тяхното трансформиране в специфични вилни или ваканционни комплекси без постоянно население;
- засилване на значението и ролята на „опорните селища“, в които ще живее и работи постоянното население, посредством концентрацията на обслужващите обекти за цялата сателитна структура;
- концентрацията на постоянното население само в 3 опорни и 3 стабилни селища ще създаде по- ефективна селищна мрежа с по- добро обслужване и условия за живот;
- трансформацията на значителна част от традиционните населени места в общината във вилни селища ще подобри екологичните условия в тях.

Тези процеси се очаква да доведат до формирането на три нови агломерирани групи селища.

Основа за агломерирание на селищата ще бъде тяхната природна характеристика, селскостопанска характеристика, разкриването на малки предприятия за преработване на аграрната продукция. По този начин селищата ще имат възможност да повишат своята рентабилност чрез производство на продукти с повишена добавена стойност. Трябва да се има предвид, че обединяването не значи загуба на конкурентноспособност, а обратното – създаване на повишена привлекателност, вследствие на синергичния ефект.

Развитието на осите на урбанистично развитие в община Рудозем са в тясна зависимост от състоянието на пътната мрежа в общината и извън нея.

Като обобщен израз на всички установени тенденции в урбанистичното развитие на община Рудозем е изготвен и модел на основните урбанистични оси. Това са зони и населени места, които формират специфични урбанизационни направления с нарастващи активности. Очаква се урбанизационните направления да окажат значим стимулиращ ефект върху територията на общината в следните основни аспекти:

- катализиране на нови витални урбанизационни процеси;
- нарастване ролята на малките населени места;
- активизиране на връзките на малките населени места с общинския център, с което да се подобри значително обслужването на населението в тях.
- ускорено развитие на общинския център, който е в основата на формирането на всички урбанизационни направления.

5.1.3. Развитие на функционално-йерархичната структура на мрежата от населени места в община Рудозем

Функционално – йерархичната структура на мрежата от населените места в общината се формира на базата на пет групи фактори:

- демографско състояние;
- административни функции;
- икономическо развитие;
- степен на развитие на социалната инфраструктура;
- развитие на туристическата инфраструктура.

Съгласно Наредба № 7 на МРРБ/22.12.2003 г. за правилата и нормативите за устройство на отделните видови територии и устройствени зони, **селищата от Община Рудозем попадат в следните категории:**

- **много малки градове** (население до 10 000д.) – **един град** - Рудозем
- **средни села** (население от 1000 до 2500д.) – **две села** – Елховец и Чепинци
- **малки села** (население от 250 до 1000д.) - **пет села** - Бяла река, Войкова лъка, Пловдивци, Рибница и Сопотот;
- **много малки села** (население под 250д.) – **петнадесет села** - Боево, Борие, Бреза, Бърчево, Витина, Грамаде, Добрева череша, Дъбова, Иваново, Кокорци, Коритата, Мочуре, Оглед, Поляна, Равнината.

Съгласно категоризацията на административно-териториалните и териториални единици в Р България, **селата от общината са категоризирани, както следва:**

- **4 категория** – гр. Рудозем;
- **5 категория** – с. Елховец и с. Чепинци;
- **6 категория** – с. Войкова лъка и с. Сопотот;
- **7 категория** – с. Борие, с. Бърчево, с. Бяла река, с. Витина, с. Грамаде, с. Коритата, с. Оглед, с. Пловдивци, с. Равнината и с. Рибница;
- **8 категория** – с. Боево, с. Бреза, с. Добрева череша, с. Дъбова, с. Иваново, с. Кокорци, с. Мочуре и с. Поляна

Селищната мрежа е сравнително устойчива и равномерно развита, като общинският център е традиционен средищен център на селата от общината. Икономическият облик на селата е селскостопански, с подчертан самозадоволяващ се производствен характер. Като цяло, в селата липсват възможности за трудова заетост, обезпечаваща жизнената кариера на младите хора.

На базата на тази систематизация е структурирано и детайлното изложение на урбанистичната концепция. Основните принципи, заложи в крайния урбанистичен модел за развитие на община Рудозем са:

- Йерархизация на селищата и оптимизиране на селищната мрежа, в съответствие със значимостта и ролята на всяко селище.
- Утвърждаване на опорни центрове, около които гравитират близко разположените по-малки населени места.
- Оптимизиране на териториалната локализация на обектите от посочените по-горе основни функционални направления, като са създадени предпоставки за тяхното комплексно взаимодействие и интегрирано развитие.

- Подобряване на комуникационната достъпност на територията и преодоляване на нейния тупиков характер, като необходимо условие за повишаване на мобилността на населението и пълноценното функциониране на останалите обекти от основните функционални направления.

Отчитайки комплексното действие на горепосочените фактори се очаква следното **развитие на функционално – йерархичната структура** на мрежата от населени места в община Рудозем:

- **От първо йерархично равнище** е общинският център - град Рудозем, който концентрира основния демографски и икономически потенциал на общината. Тук се намират и основните обекти на образованието, медицинското обслужване, структурите на местната власт и правоохранителната система. Градът е главният икономически център в общината.
- **От второто йерархично равнище** са селата –. Те разполагат с относително добър демографски потенциал и сравнително добре развита социална инфраструктура с обекти на образованието. Тези селища са със статут на кметства в административната йерархия на общината. Те имат известен икономически потенциал в областта на селското стопанство, с възможност за разкриване на малки производствени и туристическа инфраструктура.
- **Третото йерархично равнище** са населените места с население под 100 човека постоянни обитатели. Губейки постоянното си население, постепенно ще се трансформират във вилни комплекси. Те ще загубят характера си на самостоятелно функциониращи селища и ще започнат да гравитират към близките опорни селища от първо и второ йерархично равнище. Те ще формират сателитни структури около всяко от тях.

5.1.4. Функционално зониране на територията

С концепцията за пространствено развитие на община Рудозем се формират четири типа зони: **горска зона, земеделска зона, туристическа зона, икономическа зона.**

• Горска зона

Общата икономическа и социална ефективност от дърводобива е много ниска. Налице е и голяма загуба на дървесна маса в резултат на неизползване на дребноразмерната дървесина, която се изоставя в сечищата и се похабява. Изсичането на горите в община Рудозем влиза в конфликт с общата туристическа насока в развитието на територията като „проспериращ туристически район с национално и наднационално значение”. Липсата на концепция за пространственото развитие на общината и Общ устройствен план са основната причина за липсата на съгласуваност между тях и горскостопанските планове на държавното горско стопанство на територията на общината. Това ще се окаже сериозна пречка в реализирането на главната визия на общината, заложена като основна цел в ОПР за периода 2014 – 2020г.

Горската зона, съобразно предложението направено в концепцията, обхваща планинските части на общинската територия, които включват западните склонове на Пирин и хълмистата зона непосредствено до тях, както и най-високите части на първата предпланинска верига успоредна на главното било.

Тези територии са почти плътно покрити с горска растителност. Те представляват един природен потенциал за активна туристическа дейност, посредством прекарване на еко туристически маршрути, вело маршрути и трасета за екстремн велоспорт, места за скално катерене, ски писти и други разнообразни форми на туризъм.

За реализиране на главната визия за развитие на общината, в зоната на горските територии следва да се реализира следната стратегическа цел:

Максимално съхраняване на съществуващия горски фонд като основен фактор за развитието на туризма и общия просперитет на общината.

Тази цел може да се постигне посредством реализирането на следните политики:

- съгласуване и при необходимост коригиране на горскостопанските планове на горските стопанства на територията на община Рудозем с предвижданията на концепцията и ОУПО;
- съгласуване на горскодобивната дейност с развитието на туристическите дейности и разработване на „Планове за устойчиво и многофункционално стопанисване на горите“ (в зоните, където това се налага) за избягване на противоречието между дърводобива и туристическите дейности;
- стимулиране на залесителни и ландшафтно-устройствени дейности, свързани с подобряване качествата на горите и природния пейзаж;
- повишаване ролята на неправителствените организации за подобряване на горскостопанската дейност и съхраняване на природната среда;
- формиране на защитни и рекреационни гори, съгласно ЗУТ, в местата където това е необходимо;
- стимулиране разкриването на дървообработващи производства, ползващи местната суровина за производство на мебели, детски играчки и други екологични продукти, като част от целите заложи в ОПР;
- насърчаване на комплексното използване на всички компоненти на дървесината, добивана в горските стопанства, включително и на отпадъчните продукти.

Към горската зона принадлежат и обявените по реда на Закона за защитените територии.

• Земеделска зона

Община Рудозем не е богата на земеделски земи. От баланса на общинската територия, направен по КВС се вижда, че земеделските земи са общо 2447,70 ха., което представлява 12,92% от общинската територия. От тях 2 57,34 ха са обработваеми земи или 1,36%, което е малка част от общата територия. Както беше посочено в анализа на природо-географските характеристики, в общината има голямо разнообразие от почвени типове, включващи: кафяви, сиви горски почви и алувиално-ливадни почви. Те са подходящи за отглеждане в ограничено количество на зърнени култури, добиване на фураж и някои технически култури.

Неокрупнените земеделски участъци са подходящи за развитие на малки земеделски стопанства, насочени към съвременни биологични методи на селскостопанско производство, осигуряващо висококачествена екологически чиста земеделска продукция, високо ценена не само у нас, а и на международните пазари.

Животновъдството е другият селскостопански сектор, който има много добри условия за развитие в общината в четири направления:

- говедовъдство – за мляко и месо;
- овцевъдство и отглеждане на кози – за мляко, месо и вълна;
- птицевъдство – отглеждане на свободни кокошки за яйца и месо, както и отглеждане на пуйки, патици и гъски, каквито традиции има в този край;
- пчеларство - природните условия са особено благоприятни за отглеждане на пчели и добиване на екологично чист мед и други пчелни продукти.

При една добра обвързаност и съгласуваност между първичния (селскостопански сектор) и преработващата промишленост в общината, може да се постигнат много добри резултати в производството на продукти с висока добавена стойност.

В тази връзка е определена и стратегическата цел за развитие на земеделската зона:

Развитие на малки и средни земеделски стопанства, насочени към биологично производство, ориентирано към туристическия пазар.

За постигането на стратегическата цел е необходимо да се реализират следните политики в земеделската зона:

- насърчаване на устойчиво биологично земеделие, съобразно специфичните климатични и почвени условия;
- насърчаване отглеждането на трайни насаждения, отговарящи на местните условия и традиции;
- стимулиране на експериментално екоземеделие, свързано със съхраняване на екологичната чистота на природната среда и произвежданата земеделска продукция;
- развитие на модерно животновъдство, насочено към местна консумация в съчетание с туристическите дейности;
- стимулиране съчетаването на селскостопанските дейности с различни форми на туризъм;
- стимулиране на пчеларството, отглеждането на билки и горски плодове – шипки, лешници, къпини, малини, боровинки и др.;
- стимулиране изграждането на малки преработвателни предприятия за преработка на земеделската продукция, произвеждащи висококачествена екологично чиста продукция насочена към туристическия сектор.

Концепцията предвижда територии за **алтернативно земеделие**, при които се прилагат високотехнологични и екологични методи на обработка и добив на земеделска продукция. Предназначени са за биоземеделие, с капково напояване и отглеждане на зеленчуци и трайни насаждения, билки, етерично-маслодайни култури и други. Такава зона е обособена на юг от гр. Рудозем.

• Туристическа зона

Възприетата визия за община Рудозем налага да се отдаде приоритетна роля на туристическите функции в общинската територия и да се постигне ефективното им съчетаване с останалите функции, за да се постигне краен мултиплициращ ефект.

Стратегическата цел за развитие на туристическата зона е:

Развитие на община Рудозем като проспериращ туристически район през всички сезони.

За постигането на тази стратегическа цел е необходимо осъществяването на следните политики:

- стимулиране на разнообразяването на предлагания туристически продукт, чрез развитието на селски, познавателен, културен, спортен, ловен и други форми на туризъм;
- интеграция на туристическите дейности със селскостопанската, промишлената и занаятчийската продукция в общината;
- развитие на системата от пешеходни, велосипедни, културни и други маршрути в общинската територия;
- подобряване на екологичните качества на средата в община Рудозем, чрез изграждане на канализационни мрежи, рекултивиране на сметища, увеличаване на площта и подобряване на качествата на зелените площи в населените места, залесяване и благоустрояване на бреговете на реките, до които има масов достъп;
- редовна поддръжка на рехабилитираната пътна мрежа;
- разработване на устройствени мерки за съхраняване на недвижимото културно наследство и мащаба на урбанистичната структура на населените места в общината (с нискоетажно свободно застрояване);
- стимулиране изграждането на високотехнологични туристически обекти, които не нарушават естествено формираната се селищна среда и нейния характер.

Концепцията предлага развитие и на познавателен, културен, ловен и риболовен туризъм, чрез обвързване на съществуващите НКЦ и изграждане на допълващи обекти и инфраструктура съответно в зони Ок, Ок1, Атр и Ткин. Към част от селата се предвижда и изгражда на различни атракционни обекти, които ще допринесат за обогатяването на туристическите услуги.

Показателите за допустимото застрояване в цялата община са направени така, че да не допускат презасрояване, в която и да е част от територията на общината, но създават:

- условия за обединяване на имоти в селищата застрашени от обезлюдяване, при запазване на характерната улична мрежа. По този начин ще се създадат условия за формирането на по-големи имоти за изграждането на хотелски и други туристически комплекси в рамките на съществуващите населени места.
- възможности за създаване на по-големи хотели. Като се има предвид задължителната ниска височина имотите трябва да са по-големи като площ.
- територии, удобни и препоръчителни за създаване на къщи за гости и други форми за временно обитаване, част от които могат да бъдат необитаемите жилищни сгради в границите на селищата;
- частично усвояване на непосредствено граничещите с урбанизираните територии терени, подходящи за тази цел, за които е допустима промяната на основното им предназначение.

• Икономически зони

Концепцията предвижда развитието на малки икономически зони, които да са насочени към стимулирането на малкия и средния бизнес, ориентирани към преработващата промишленост, работещи с екологически чисти суровини от местния земеделски сектор и горското стопанство. Те биха могли да се реализират в границите на съществуващите стопански дворове, както и в съществуващите производствено-складови територии в общината. Икономическите дейности в общината следва приоритетно да се развиват в посока на преработващата промишленост, леката и хранително-вкусовата промишленост с производство на екологични продукти за крайно потребление, както и в посока на създаване и подкрепа на малки и средни предприятия във връзка с туристическата насоченост на общината. За целта са предложени устройствени зони даващи възможност на бизнеса за начинания, съответстващи на техните инвестиционни намерения съответно: смесени многофункционални зони (Смф, Смф1) и производствени зони (Пп). Смесените многофункционални зони дават възможност за реализиране на широк спектър от бизнес инициативи при спазване на нормативните и екологични изисквания.

5.2. Баланс на територията

Разпределението на територията на община Рудозем е представено в представения по-долу баланс на територията ѝ:

Таблица № 68. Баланс на територията

БАЛАНС НА ТЕРИТОРИЯТА				
Наименование на териториалния елемент	Площ на съществуващи елементи		Площ на проектни елементи	
	в ха	в %	в ха	в %
I. ТЕРИТОРИИ ОБЩО ПРЕДНАЗНАЧЕНИЕ				
1. Жилищни функции	531,19	2,80	636,52	3,36
2. Обществено-обслужващи функции	18,09	0,10	20,09	0,11

3. Производствени дейности	12,42	0,07	48,83	0,26
4. Складови дейности	25,89	0,14	0,00	0,00
5. Територии с многофункционално предназначение	5,28	0,03	128,63	0,68
6. Рекреационни дейности, курорти и вилни зони	1,16	0,01	51,51	0,27
7. Озеленяване, гробищни паркове и градини	34,16	0,18	7,50	0,04
8. Спорт и атракции	15,58	0,08	48,00	0,25
9. Земеделски територии, в т.ч.:	2447,70	12,92	2199,32	11,61
9.1. обработваеми земи - ниви	257,34	1,36	188,93	1,00
9.2. обработваеми земи - трайни насаждения	24,68	0,13	23,11	0,12
9.3. необработваеми земи	2165,69	11,43	1987,27	10,49
10. Горски територии, в т.ч.:	15334,91	80,95	15314,89	80,84
10.1. гори (недървопроизводителни)	6650,68	35,11	6150,12	32,46
10.2. гори (дървопроизводителни)	8684,24	45,84	8479,74	44,76
10.3. с допустима промяна на предназначението	0,00	0,00	685,03	3,62
11. Водни площи	172,21	0,91	172,21	0,91
12. Транспорт и комуникации	204,39	1,08	203,21	1,08
13. Техническа инфраструктура	2,18	0,01	2,18	0,01
II. ДРУГИ ТЕРИТОРИИ				
14. Скали, пясъци, оврази, ями и др.	16,51	0,09	16,18	0,09
15. Защитени територии	0,87	0,00	0,87	0,00
16. Мини и кариери	4,39	0,08	2,51	0,01
17. Депа и сметища	117,54	0,62	92,03	0,00
ОБЩА ПЛОЩ	18944,48	100,00	18944,48	100,00
II. ЗАЩИТЕНИ И НАРУШЕНИ ТЕРИТОРИИ				
А. За природозащита - защитени територии и защитени зони	5599,42	29,56	5599,42	29,56
Б. За опазване на културното наследство	1,00	0,00	1,00	0,01
В. Територии с особена териториалноустройствена защита	0,00	0,00	0,00	0,00
Г. Територии за възстановяване и рекултивация	0,00	0,00	117,54	2,10
Д. Територии с активни и потенциални свлачища и срутища	0,01	0,00	0,01	0,00
Е. Други нарушени територии	117,54	0,62	0,00	0,62
Ж. ОБЩА ПЛОЩ по т. Г, Д, Е с отчитане на припокриването	117,55	0,62	117,55	0,62

5.3. Граници на урбанизираните територии

Съгласно чл. 16 от Наредба 8 за обема и съдържанието на устройствените планове, с Общия устройствен план на община (ОУПО) се определят границите на урбанизираните територии, които са „строителна граница на населено място“ и „строителна граница на селищно образувание“ (включва и отделни имоти в извънселищната територия).

На базата на получените данни е трудно да бъдат определени реалните граници на урбанизираните територии. Особено проблемно е състоянието в контактните територии, където „се срещат“ КВС и кадастралните и регулационните планове. В тези участъци има или припокриване на

КВС и КП/РП, или „бели петна“ (непокриване на отделни части от територията. Т.е. реална точна граница между КВС и кадастрален/регулационен план не съществува. Нерядко се случва част от двора на един собственик да е в населеното място, а друга част да е извън населеното място.

Този проблем ще е актуален до изработването и одобряването на кадастрална карта за съответното населено място с неговото землище, съответно за цялата община.

При наличието на гореописаното състояние и съответните проблеми, произтичащи от него, ОУПО приема за съществуваща строителна граница на населено място границата на имотите, които по НТП по КВС са „територии, заети от населени места“. За строителна граница на селищно образувание се приемат границите на имотите с начин на трайно ползване даден по КВС като „друг вид терени със селищен характер“, „стопански дворове“, „животновъдни комплекси и ферми“, „бази за ремонт на селскостопанска техника“ и др. подобни, които по своята функция и/или предназначение са вид урбанизирана територия. В общия случай тези съществуващи локализации на урбанизирани територии извън границите на населените места се превръщат в ядра на проектните селищни образувания. Проектните селищни образувания на практика са урбанизираните територии, които се определят като такива с проекта на ОУПО и остават извън проектните строителни граници на населените места.

С проектната строителна граница на населените места към териториите на населените места се присъединяват всички непосредствено прилежащи до тях имоти, които са с НТП по КВС „друг вид терени със селищен характер“, но са останали извън границите на населените места.

Някои от стопанските дворове са отредени с ОУПО за многофункционално ползване и не са включени към териториите на населените места.

5.4. Функционално-пространствено зонироване на територията

Съгласно Закона за устройство на територията (ЗУТ), Наредба 7 за правила и нормативи за устройство на отделните видове територии и устройствени зони (ПНУОВТУЗ) и Наредба 8 за обема и съдържанието на устройствените планове (ОСУП) ОУПО определя териториите с общо предназначение и конкретизира устройствените зони, териториите с устройствени режими и терените със самостоятелен устройствен режим.

На основата на природния потенциал и условия, историческото развитие и традиции в икономическото развитие, както и след проведените проучвания във връзка разработването на проекта, с ОУПО Рудозем се предлага определена преобладаваща функционална специализация на територията на общината, включително и на населените места.

Критериите за обособяване на териториите с общо предназначение, на устройствените зони и на устройствените режими са следните:

- сравнителна еднородност на природните и на икономическите условия;
- отчитане влиянието на:
 - ограничителите и стимулаторите за развитие;
 - устройствените цели и приоритети на ОУПО.
- профилиране на зоните по отношение на преобладаващи функции и предназначение;
- основните постановки, залегнали в Концепцията за пространствено развитие на община Рудозем.

На територията на община Рудозем с настоящия проект за ОУПО се определят следните **устройствени зони**, територии с **устройствени режими** и терени със самостоятелен устройствен режим:

5.4.1. Смесени централни зони (Ц)

Територии с многофункционално предназначение предимно в централната градска част на гр. Рудозем – за обществено обслужващи дейности, обитаване и други допълващи функции. Не се допускат обекти за дейности с вредни отделения и влияния. Задължително се изпълняват всички

изисквания за изграждане на средата с оглед ползването ѝ от хора с увреждания. Във всеки УПИ задължително се осигуряват необходимите места за паркиране/гариране в зависимост от функционалното предназначение на сградите. Мин. 25 % от озеленената площ е с високи дървесни насаждения. Терените за социална инфраструктура, попадащи в устр. зона Ц, се устройват със самостоятелен устройствен режим като устройствените показатели за тях са указани в описанието на устр. зона Оо. Пределно допустимите устройствени показатели в устройствена зона Ц са следните:

макс. плътност на застр. в %	макс. Кинт	мин. озеленена площ	макс. кота корниз в м
60	2	30	до 26

Пределно допустимите устройствени показатели са съобразени с Глава десета от Наредба №7 за правила и нормативи за устройство на отделните видове територии и устройствени зони от 22 декември 2003 г. (Изм., ДВ, бр. 21 от 2013 г.).

5.4.2. Жилищна устройствена зона със средна височина на застрояването (Жс)

Устройствената зона Жс обхваща териториите с предимно жилищни имоти в границите на населените места. Във функционално и пространствено отношение това са исторически формиралите се територии. В по-голямата си част терените, попадащи в жилищната зона са съществуващи и функциониращи като такива. Новопредвидени жилищни терени са някои от неусвоените територии в границите на населените места, както и включените в границите на населените места имоти, които по КВС са определени като „друг вид терени със селищен характер“.

Пределно допустимите устройствени показатели в устройствена зона Жс са следните:

Максимална Плътност на застр. в %	Максимален Кинт	Минимална Озеленена площ в %	Височина на сграда в м
70	2,0	30 (1/2 с дървесна растителност)	до 15

Пределно допустимите устройствени показатели са съобразени с Глава четвърта от Наредба №7 за правила и нормативи за устройство на отделните видове територии и устройствени зони от 22 декември 2003 г. (Изм., ДВ, бр. 21 от 2013 г.).

5.4.3. Жилищна устройствена зона с малка височина на застрояването (Жм)

Устройствената зона Жм обхваща териториите с предимно жилищни имоти в границите на населените места. Във функционално и пространствено отношение това са исторически формиралите се територии. В по-голямата си част терените, попадащи в жилищната зона са съществуващи и функциониращи като такива. Новопредвидени жилищни терени са някои от неусвоените територии в границите на населените места, както и включените в границите на населените места имоти, които по КВС са определени като „друг вид терени със селищен характер“.

В тази зона в допълнение на жилищните функции в партерните нива се допуска изграждане на търговски и други обслужващи обекти, гаражи, работилници с функции съвместими с обитаването. Отделни имоти в тези зони могат да се отредят с ПУП за нежилищни функции, съгласно чл.17, ал.1 и 2 от Наредба 7 за ПНУОВТУЗ.

Пределно допустимите устройствени показатели в устройствена зона Жм са следните:

Максимална Плътност на застр. в %	Максимален Кинт	Минимална Озеленена площ в %	Височина на сграда в м
--	------------------------	---	---

60	1,2	40 (1/2 с дървесна растителност)	до 10
----	-----	----------------------------------	-------

Пределно допустимите устройствени показатели са съобразени с Глава четвърта от Наредба №7 за правила и нормативи за устройство на отделните видове територии и устройствени зони от 22 декември 2003 г. (Изм., ДВ, бр. 21 от 2013 г.).

5.4.4. Жилищна устройствена зона с малка височина на застрояването разновидност 1 (Жм1)

Това са жилищни територии с повишен туристически интерес. В тази зона в допълнение на жилищните функции в партерните нива се допуска изграждане на търговски и други обслужващи обекти, гаражи, работилници с функции съвместими с обитаването. Отделни имоти в тези зони могат да се отредят с ПУП за нежилни функции, предимно за обществено обслужващи дейности – образование, здравеопазване, социални грижи, култура, религия, финансово-кредитно обслужване, търговия, административно-делово обслужване, озеленяване, спорт и атракции и други видове дейности от третичния и четвъртичния сектор, съгласно чл.17, ал.1 и 2 от Наредба 7 за ПНУОВТУЗ.

Пределно допустимите устройствени показатели са:

Максимална Плътност на застр. в %	Максимален Кинт	Минимална Озеленена площ в %	Височина на сграда в м
50	1,0	50 (1/2 с дървесна растителност)	до 10

Пределно допустимите устройствени показатели са съобразени с Глава четвърта от Наредба №7 за правила и нормативи за устройство на отделните видове територии и устройствени зони от 22 декември 2003 г. (Изм., ДВ, бр. 21 от 2013 г.).

5.4.5. Устройство зона за обществено-обслужващи дейности (Оо)

Устройствената зона Оо обхваща териториите с обществено-обслужващи функции. Основно тези терени попадат в границите на населените места. Това са терени, предназначени предимно за осигуряване на обекти за обществено-обслужващи дейности - образование, здравеопазване, социални грижи, култура, религия, административни и делови услуги, търговия, финансово-кредитно обслужване, спорт, отдых, забавления, информационно обслужване и други видове дейности от третичния сектор.

Пределно допустимите устройствени показатели са:

Максимална Плътност на застр. в %	Максимален Кинт	Минимална Озеленена площ в %	Височина на сграда в м
60	2,0	30	до 12

Терените за училища, детски заведения, болници и заведения за социални грижи се обособяват като терени за социална инфраструктура със самостоятелен устройствен режим и са със следните максимално допустими параметри на застрояване:

■ за училище - плътност на застрояване (П) до 40 %; коефициент на интензивност (К инт.) до 1,2; минимална озеленена площ 20 %;
■ за детско заведение - плътност на застрояване (П) до 30 %; коефициент на интензивност (К инт.) до 0,6; минимална озеленена площ 40 %;
■ за болница - плътност на застрояване (П) до 40 %; коефициент на интензивност (К инт.) до 1,2; минимална озеленена площ 30 %;

- за заведение за социални грижи – плътност на застрояване (П) до 30%; коефициент на интензивност (К инт.) до 1,2; минимална озеленена площ 40 %.

Не се допуска промяна на предназначението на терени на съществуващи учебни, детски и здравни заведения, освен за нуждите на социалното, здравното, образователното и културното обслужване.

Пределно допустимите устройствени показатели са съобразени с **Глава единадесета от Наредба №7** за правила и нормативи за устройство на отделните видове територии и устройствени зони от 22 декември 2003 г. (Изм., ДВ, бр. 21 от 2013 г.).

5.4.6. Смесена многофункционална устройствена зона (Смф)

Устройствената зона **Смф** обхваща териториите на бившите стопански дворове, на производствените и складовите терени, както и на животновъдните комплекси и ферми. На отделни поземлени имоти с неземеделско предназначение по КВС също е дадена устройствена зона Смф.

Като цяло териториите, попадащи в устройствена зона Смф, са с многофункционално предназначение – основно за безвредни промишлени производства, животновъдни комплекси, при спазване на санитарно-хигиенните изисквания, логистика, обществено обслужване, търговия, жилища, спорт и атракции и други функции – хладилни складове, силози, винарни, мелници, малки маслобойни, мандри, предприятия на хранително-вкусовата промишленост и др. Височината на техническите съоръжения и инсталации не се ограничава.

Пределно допустимите устройствени показатели за устройствена зона Смф са следните:

Максимална Плътност на застр. в %	Максимален Кинт	Минимална Озеленена площ в %	Височина на сграда в м
60	1,2	30	до 10

5.4.7. Смесена многофункционална устройствена зона разновидност 1 (Смф1)

Територии за развитие на пасищно животновъдство и животновъдни комплекси. Основното застрояване е със стопански сгради, пряко обслужващи основната функция - животновъдството. Допуска се изграждането като допълващо застрояване на жилищни сгради за работещите и складови постройки, обслужващи основната функция, както и постройки в посока на осигуряване на възможности за реализиране на селски туризъм. Площта на откритите дворове и кошари влизат в процента на усвоената площ. Допуска се изграждането на малки мандри. Височината на техническите съоръжения и инсталации не се ограничава. При доказана необходимост да се предвиждат пречиствателни станции.

Устройствените показатели за тези имоти се определят с ПУП, но не могат да надвишават пределно допустимите стойности, определени в чл.7, ал. (2) от Наредба 19 за СЗЗБПП на МЗХ и МРРБ и с ОУПО Рудозем, а именно:

Максимална Плътност на застр. в %	Максимален Кинт	Минимална Озеленена площ в %	Височина на сграда в м
50	1,0	30	до 10

5.4.8. Предимно производствена зона (Пп)

Основното предназначение на зоната е за производствено-складови дейности и допълващите ги административни, търговски, обслужващи и транспортно-комуникационни сгради и съоръжения. Не се допускат производства с вредни отделения. Към тази зона са отредени и изградените МВЕЦ.

Височината на техническите съоръжения и инсталации не се ограничава. Зоната се устройва съгласно чл. 25 от Наредба 7 за ПНУОВТУЗ.

Пределно допустимите устройствени показатели за устройствена зона Пп са следните:

Максимална Плътност на застр. в %	Максимален Кинт	Минимална Озеленена площ в %	Височина на сграда в м
80	2,5	20 (1/3 е озеленяване с дървесна растителност)	до 15

Ограниченията във височината на застрояване не важи за производствени сгради, чиято технология изисква по-голяма височина.

Пределно допустимите устройствени показатели са съобразени с Глава пета от Наредба №7 за правила и нормативи за устройство на отделните видове територии и устройствени зони от 22 декември 2003 г. (Изм., ДВ, бр. 21 от 2013 г.).

5.4.9. Рекреационна зона за курортни дейности (Ок)

Територии извън границите на съществуващите урбанизирани територии предназначени за осъществяване на курортни дейности. Това са териториите на които са изградени сгради с курортно предназначение и подслон на туристи. Допуска се изграждане на курортни обекти за подслон и настаняване, жилищни сгради за постоянно обитаване, сгради за обществено-обслужващи дейности, спортни и рекреационни обекти и съоръжения, курортни паркове и други открити зелени площи за широко обществено ползване, обекти на транспорта и комуникациите, както и обекти и съоръжения за стопански и инфраструктурно обслужване. Минимално 1/2 от озеленяването да е с дървесна растителност.

Пределно допустимите устройствени показатели за устройствена зона Ок са следните:

Максимална Плътност на застр. в %	Максимален Кинт	Минимална Озеленена площ в %	Височина на сграда в м
30	1,2	50 (1/2 с дървесна растителност)	До 10

Пределно допустимите устройствени показатели са съобразени с Глава шеста от Наредба №7 за правила и нормативи за устройство на отделните видове територии и устройствени зони от 22 декември 2003 г. (Изм., ДВ, бр. 21 от 2013 г.).

5.4.10. Рекреационна зона за вилен отдих (Ов)

Териториите с режим на устройствена зона Ов са предназначени за вилен отдих. Кота било 10 м. Мин. 50 % от озеленената площ е с висока дървесна растителност. Устройство се по чл. 29 от Наредба 7 за ПНУОВТУЗ.

Пределно допустимите устройствени показатели за устройствена зона Ов са следните:

Максимална Плътност на застр. в %	Максимален Кинт	Минимална Озеленена площ в %	Височина на сграда в м
40	0,8	50	7

Пределно допустимите устройствени показатели са съобразени с **Глава шеста от Наредба №7** за правила и нормативи за устройство на отделните видове територии и устройствени зони от 22 декември 2003 г. (Изм., ДВ, бр. 21 от 2013 г.).

5.4.11. Зона за озеленяване (Оз)

Територии за локално озеленяване, паркове и градини в границите на населените места и селищните образувания. Показателите не се прилагат за съоръжения на техническата инфраструктура. Устройват се по чл. 32 от Наредба 7 за ПНУОВТУЗ. Пределно допустимите устройствени показатели за устройствена зона Оз са следните:

Максимална Плътност на застр. в %	Максимален Кинт	Минимална Озеленена площ в %	Височина на сграда в м
2	0,04	80	

Пределно допустимите устройствени показатели са съобразени с **Глава седма от Наредба №7** за правила и нормативи за устройство на отделните видове територии и устройствени зони от 22 декември 2003 г. (Изм., ДВ, бр. 21 от 2013 г.).

5.4.12. Устройствовна зона за озеленяване, спорт и атракции (Атр)

Тези територии се обособяват около съществуващите спортни терени (предимно стадионите). За някои от неусвоените терени в границите на населените места също е предвидена устройствена зона Атр с оглед изграждането на нови спортни площадки и обекти. Такива територии са предвидени в гр. Рудозем.

Допуска се застрояване само за спорт и атракции и конкретно допълващите ги обслужващи дейности. Две трети от озеленената площ е с дървесна растителност. Площта на откритите спортни съоръжения влиза в площта на усвояване.

Пределно допустимите устройствени показатели за устройствена зона Атр са следните:

Максимална Плътност на застр. в %	Максимален Кинт	Минимална Озеленена площ в %	Височина на сграда в м
50	1,0	30 (2/3 с дървесна растителност)	

Пределно допустимите устройствени показатели са съобразени с **Глава осма от Наредба №7** за правила и нормативи за устройство на отделните видове територии и устройствени зони от 22 декември 2003 г. (Изм., ДВ, бр. 21 от 2013 г.).

5.4.13. Земеделски територии с допустима промяна на предназначението за определени дейности

Това са обработваеми или необработваеми земеделски земи по НТП от КВС, за които се запазва функцията им.

Допуска се промяна на предназначението за земи от **пета категория нагоре** за:

- изграждане на животновъдни ферми и комплекси, при осъществен комуникационен достъп и възможност за присъединяване към техническа инфраструктура. Пределно допустимите устройствени показатели са следните:

Максимална Плътност на застр. в %	Максимален Кинт	Минимална Озеленена площ в %	Височина на сграда в м
60	2,0	30 (1/2 с дървесна растителност)	до 10

- изграждане на обекти на техническата инфраструктура извън населените места;
- провеждане на нови транспортно-комуникационни трасета, екопътеки, веломаршрути и крайпътни обекти (търговски обекти, мотели, бензиностанции и газостанции, сервиси, площадки и съоръжения за поддържане на пътищата и подземни проводни на техническата инфраструктура, в съответствие със Закона за пътищата (ЗП);
- за разширение на гробищни паркове при необходимост;
- отделни имоти, контактуващи непосредствено със селищните граници, при доказана необходимост и целесъобразност. Пределно допустимите устройствени показатели в устройствена зона са следните:

Максимална Плътност на застр. в %	Максимален Кинт	Минимална Озеленена площ в %	Височина на сграда в м
60	1,2	40 (1/2 с дървесна растителност)	до 10

В земеделски територии за изграждането на обекти по чл. 45, ал. 3 и 4 от **Наредба №7** за правила и нормативи за устройство на отделните видове територии и устройствени зони от 22 декември 2003 г. е необходима промяна на предназначението на земеделската земя за неземеделски нужди по реда на Закона за опазване на земеделските земи на основание предвиждане на ПУП. Без промяна на предназначението на земеделската земя могат да се изграждат обекти, чиито функции са съвместими с предназначението на имотите.

Конкретните устройствени параметри се определят с ПУП, след преминаване на предвидените по глава 6 от ЗООС процедури. Допускат се изграждане на оранжерии по чл.2, ал.4 от ЗОЗЗ и чл.3, ал.2. от ППЗОЗЗ без промяна на предназначение на земеделските територии.

5.4.14. Горски територии с допустима промяна на предназначението

До инициране и реализиране на допустимата промяна на предназначението, тези територии запазват горския си характер. Промяната на предназначението им се извършва по начин предвиден в Закона за горите. Пределно допустимите устройствени показатели са следните:

Максимална Плътност на застр. в %	Максимален Кинт	Минимална Озеленена площ в %	Височина на сграда в м
30	1,2	50 (1/2 с дървесна растителност)	До 10

5.4.15. Горски територии със забрана за промяна на предназначението

Това са гори и горски земи по НТП от КВС, за които се запазва функцията им. Площта им остава непроменена.

Допуска се промяна на предназначението за:

- изграждане на обекти на техническата инфраструктура извън населените места;

- провеждане на нови транспортно-комуникационни трасета, екопътеки, веломаршрути и крайпътни обекти (търговски обекти, мотели, бензиностанции и газостанции, сервизи, площадки и съоръжения за поддържане на пътищата и подземни проводни на техническата инфраструктура, в съответствие със Закона за пътищата (ЗП));

В тези случаи промяната на предназначението се допуска въз основа на ПУП. Промяната на предназначението им се извършва по начин предвиден в Закона за горите.

5.4.16. Територии, заети от водни площи

Това са земеделски земи по НТП от КВС, заети от водни площи, за които се запазва функцията им и не се допуска промяна на предназначението. Площта им остава непроменена.

5.4.17. Територии, заети от скали, пясъци, мочурища и дерета, със забрана за промяна на предназначението

Това са територии, заети от пясъци, мочурища и дерета, за които се запазва функцията им и не се допуска промяна на предназначението.

5.4.18. Територии за транспорт и комуникации

Това са различни видове терени извън границите на населените места с предназначение за транспорт и комуникации по НТП от КВС, в т.ч. за пътища I, II, III и IV клас, за местни пътища, за ЖП линии и за горски пътища. За тези територии се запазва функцията им и не се допуска промяна на предназначението.

5.4.19. Територии за техническа инфраструктура

Това са различни видове територии извън границите на населените места с предназначение за техническа инфраструктура. За тези територии се запазва функцията им и не се допуска промяна на предназначението. Площта им остава непроменена.

Минимални размери на сервитутните зони за линейни енергийни обекти за пренос и разпределение на електрическа енергия, за които са възникнали сервитути по силата на Закона за енергетиката и енергийната ефективност (отм.), съгласно § 26 от преходните и заключителните разпоредби на Закона за енергетиката са:

1. При трасе през населени места и селищни образувания:

- 10 и 20 kV – по 7 m от оста на ВЕ;
- 110 kV – по 14 m от оста на ВЕ;
- 220 kV – по 26 m от оста на ВЕ;
- 400 kV една тройка – по 42 m от оста на ВЕ;
- 400 kV две тройки – по 68 m от оста на ВЕ.

2. При трасе извън населени места и селищни образувания – земеделски земи:

- 20 kV – по 10 m от оста на ВЕ;
- 110 kV – по 24 m от оста на ВЕ;
- 220 kV – по 30 m от оста на ВЕ;
- 400 kV за една тройка – по 41 m от оста на ВЕ;
- 400 kV две тройки – по 50 m от оста на ВЕ.

3. При трасе в поземлени имоти в горски територии, просеки с широчина:

- за електропроводи 20 kV – по 7 m от оста на ВЕ;
- за електропроводи 110 kV – по 18 m от оста на ВЕ;
- за електропроводи 220 kV с бъчвообразно и триъгълно разположение на фазите – по 20 m от оста на ВЕ;
- за електропроводи 220 kV с хоризонтално разположение на фазите за една тройка – по 20 m от оста на ВЕ;

- за електропроводи 220 kV с хоризонтално разположение на фазите за две тройки – по 25 m от оста на ВЕ;
 - за електропроводи 400 kV с триъгълно разположение и разположение делта на фазите – по 27 m от оста на ВЕ;
 - за електропроводи 400 kV с хоризонтално разположение на фазите за една тройка – по 26 m от оста на ВЕ;
 - за електропроводи 400 kV с хоризонтално разположение на фазите за две тройки – по 35 m от оста на ВЕ.
4. При трасе на ВЕ през защитени територии:
- за електропроводи 20 kV – по 3,5 m от оста на ВЕ;
 - за електропроводи 110 kV – по 9 m от оста на ВЕ;
 - за електропроводи 220 kV с бървообразно и триъгълно разположение на фазите – по 12 m от оста на ВЕ;
 - за електропроводи 220 kV с хоризонтално разположение на фазите за една тройка – по 12 m от оста на ВЕ;
 - за електропроводи 220 kV с хоризонтално разположение на фазите за две тройки – по 21 m от оста на ВЕ;
 - за електропроводи 400 kV с триъгълно разположение и разположение делта на фазите – по 19 m от оста на ВЕ;
 - за електропроводи 400 kV с хоризонтално разположение на фазите за една тройка – по 19 m от оста на ВЕ;
 - за електропроводи 400 kV с хоризонтално разположение на фазите за две тройки – по 26 m от оста на ВЕ.

5.4.20. Терени със самостоятелен устройствен режим (Т)

Терени със специфични особености и изисквания. Конкретните устройствени параметри се определят с ПУП. За терените за опазване на НКЦ важат специфичните правила и нормативи за устройство на териториите с НКЦ.

Терени за гробищни паркове

Това са терени със самостоятелен устройствен режим за гробищни паркове – със специфични особености и изисквания. Конкретните устройствени параметри се определят с ПУП. Площта им остава непроменена.

Терени за инженерно-техническа инфраструктура

Това са терени със самостоятелен устройствен режим за различни видове инженерно-техническа инфраструктура – със специфични особености и изисквания. Тук попадат терени на водостопански и хидромелиоративни съоръжения, на енергосъоръжения и на противоградни ракетни площадки. Конкретните устройствени параметри се определят с ПУП. Площта им остава непроменена.

Терени за транспортна инфраструктура

Това са терени със самостоятелен устройствен режим за транспортна инфраструктура – със специфични особености и изисквания. Конкретните устройствени параметри се определят с ПУП. Площта им остава непроменена.

Терени с обекти на НКЦ

Това са обособени терени с разположена недвижима културна ценност (НКЦ) в тях. Те са със самостоятелен устройствен режим, със специфични особености и изисквания и попадат в режим Ткин1, Ткин2, Ткин3, Ткин4 или Ткин5. Конкретните устройствени параметри се определят с ПУП.

5.5. Нарушени територии за възстановяване

Към нарушените територии спадат мините и кариерите и закритите (нефункциониращи) сметища/депа/площадки за отпадъци. Закритите (нефункциониращи) сметища/депа/площадки за отпадъци са предвидени за рекултивация. За тези територии се предвиждат мерки по възстановяване и рекултивация.

5.6. Защитени територии**5.6.1. Територии с особена териториално-устройствена защита**

Това са територии, определени съгласно чл. 10, ал. (2) от ЗУТ.

Санитарно-охранителни зони (СОЗ) около водоизточници

По данни на БД ИБР Пловдив към 2016г. **1 от водоизточниците в община Рудозем има учредена санитарно - охранителна зона (СОЗ)**, съгл. *Наредба №3/16.10.2000г. за условията и реда за проучване , проектиране, утвърждаване и експлоатация на санитарно-охранителните зони около водоизточниците и съоръженията за питейно-битово водоснабдяване и около водоизточниците на минерални води, използвани за лечебни, профилактични, питейни и хигиенни нужди.*

Необходимо е ВиК дружеството да инициира стартиране на процедура по определяне на охранителни зони около водоизточниците съгласно *Наредба №3/16.10.2000г. за условията и реда за проучване , проектиране, утвърждаване и експлоатация на санитарно-охранителните зони около водоизточниците и съоръженията за питейно-битово водоснабдяване и около водоизточниците на минерални води, използвани за лечебни, профилактични, питейни и хигиенни нужди.*

В БД ИБР Пловдив има съгласувани и одобрени два поземлени имота с идентификатори 63207.133.23 и 63207.142.39 по КKKP на гр. Рудозем за заграбване на животни по реда и условията на Наредба №22/10.02.2006г.

5.6.2. Защита и опазване на културно-историческото наследство**Територии за защита и опазване на културно-историческите ценности**

В съответствие със законовата и нормативна уредба за устройство на територията и за културното наследство, съгласно предписанията на Министерството на културата и Плановото задание за изработване на ОУПО Рудозем, като неразделна част от проекта за ОУПО Рудозем е изработена „Схема за опазване на обектите на НКЦ“ в М 1:50 000.

Недвижими културни ценности (НКЦ)

Това са обекти с установено точно местоположение от предоставените данни и с идентифициране (оглед/измервания) на място.

Терени с обекти на недвижимото културно наследство (НKH)

Това са имоти (УПИ или ПИ), в които има разположена НКЦ.

Охранителни зони на обекти НКЦ

Това са охранителните зони на известните като местоположение обекти, определени по чл. 79 от ЗКН.

Зони за археологическо наблюдение

Това са територии около археологическите обекти, определени на базата на предоставения картен материал от НАИМ-БАН. Териториите са определени като „зони за археологическо наблюдение“, без да е идентифицирано точното местоположение на НКЦ.

Зони с данни за наличие на недвижими културни ценности

По събрана информация (основно на местно ниво) в процеса на разработване на ОУПО са установени територии с наличие на потенциални НКЦ, които не са защитени по силата на специален закон.

Терени с обекти на културно-историческото наследство

Това са терени и територии с обекти на КИН. Те са със самостоятелен устройствен режим, със специфични особености и изисквания. За тях са изготвени специфични правила и нормативи към ОУПО. Конкретните устройствени параметри се определят с ПУП.

Терените с обекти на недвижимото културно наследство се устройват съобразно изискванията и определените от Националният институт за недвижимо културно наследство (НИНКН) режими за опазване на недвижимото културно наследство. предварителни проучвания, свързани с опазване на недвижимото културно наследство.

ОУПО Рудозем отразява териториите за защита и опазване на недвижимото културно наследство и предписва специфични режими за устройството им. Като територии с особена териториално-устройствена защита съгласно чл. 10, ал. (2) от ЗУТ са определени:

- Терени с обекти на КИН – единични НКЦ – Ткин1;
- Територии с наличие на НКЦ, зони за археологическо наблюдение –режим „А“ – Ткин2;
- Територии с наличие на НКЦ, зони за археологическо наблюдение –режим „Б“ – Ткин3;
- Територии с наличие на НКЦ, неконкретизирано (според наличните данни от регистрационните списъци на НИНКН) и неустановено (с оглед на място) местоположение – Ткин4

Подробно описание на териториите с особена териториално-устройствена защита са представени в следния списък:

Таблица № 69. Списък с обекти на културата с особена териториално-устройствена защита

№ ПО СПИСЪК			НАСЕЛЕНО МЯСТО	ОБЕКТ	ВИД	КАТЕГОРИЯ	РЕЖИМ
НИНKH	НАИМ БАН	Обл. Админ.					
1	2200064		с.Витина	Селище в м.Селището(площ 5 дка)	археологическа	Местна - ДВ бр.41 от 21.05.76г.	Ткин3
2	10004313		с.Рибница	Средновековна крепост "Козник"	археологически	Местна - ДВ бр.27 от 1966г. Заповед № РД9Р-0013/25.07.2011 на МК - граници и режими	Ткин2
3	10004311		гр. Рудозем	Тракийско селище - пещера	археологически	Национално-ДВ бр.41 от 21.05.76г.	Ткин2
4			гр. Рудозем	Двусводест мост	архитектурно-строителен	местно - /пр.кат./ писмо №10323 от 30.12.2005г.	Ткин1
5		1в.	гр. Рудозем	Паметна плоча в чест на трима незайни български войни за освобождението на родния край от турско робство	историческа	национално	Ткин1
6		2в.	гр. Рудозем	Паметна плоча на падналите в Балканската и Отечествената война	историческа	национално	Ткин1
7		3в.	гр. Рудозем	Храм – паметник „Свети Георги – Победоносец”	историческа	национално	Ткин1
8			с.Чепинци	Воденица	архитектурно-строителен	за сведение /пр.кат./	Ткин4
		4в.	гр. Рудозем	Бюст-паметник на Полковник Владимир Серафимов (1860 – 1934)	военен	местно	Ткин1
		5в.	гр. Рудозем	Паметна плоча в чест на 9 май – Ден	военен	местно	Ткин1

ОБЩ УСТРОЙСТВЕН ПЛАН НА ОБЩИНА РУДОЗЕМ

				на победата			
		6в.	гр. Рудозем	Паметна плоча на Капитан Петко Войвода	военен	местно	Ткин1
	10004320		гр. Рудозем	Параклис	археологически	национално значение съгл. чл. 146, ал. 3 от Закон за културното наследство	Ткин3
	10004321		с. Войкова лъка	Параклис	археологически	национално значение съгл. чл. 146, ал. 3 от Закон за културното наследство	Ткин2
	10004327		с. Мочуре	Селище с площ до 5 дка	археологически	национално значение съгл. чл. 146, ал. 3 от Закон за културното наследство	Ткин2
	10004328		с. Мочуре	Група могили	археологически	Обявен паметник с национално значение с РМС 1711/1962 г.	Ткин2
	10004329		с. Мочуре	Светилище на връх Циганско градище(Ченгене хисар)	археологически	национално значение съгл. чл. 146, ал. 3 от Закон за културното наследство	Ткин2
	10004332		с.Чепинци	Селище с площ до 5 дка	археологически	национално значение съгл. чл. 146, ал. 3 от Закон за културното наследство	Ткин2
	10004334		с.Чепинци	Селище с площ до 5 дка	археологически	национално значение съгл. чл. 146, ал. 3 от Закон за културното наследство	Ткин2
	10004337		с.Чепинци	Селище с площ до 5 дка	археологически	национално значение съгл. чл. 146, ал. 3 от Закон за културното наследство	Ткин2
	10004341		с.Чепинци	Светилище на връх	археологически	национално значение съгл. чл. 146, ал. 3 от Закон за културното наследство	Ткин2

	10004342		с.Чепинци	Обект с неопределена функция	археологически	национално значение съгл. чл. 146, ал. 3 от Закон за културното наследство	Ткин2
	2200061		с.Чепинци	Селище с площ до 5 дка	археологически	национално значение съгл. чл. 146, ал. 3 от Закон за културното наследство	Ткин3
	2200062		с.Чепинци	Крепост-убежище	археологически	национално значение съгл. чл. 146, ал. 3 от Закон за културното наследство	Ткин2
	2200063		с.Чепинци	Селище с площ до 5 дка	археологически	национално значение съгл. чл. 146, ал. 3 от Закон за културното наследство	Ткин3
	2200065		с. Витина	Плосък некропол и Селище с площ до 5 дка	археологически	национално значение съгл. чл. 146, ал. 3 от Закон за културното наследство	Ткин3
	2200066		с. Витина	Параклис	археологически	национално значение съгл. чл. 146, ал. 3 от Закон за културното наследство	Ткин2
	2200067		с. Поляна	Плосък некропол	археологически	национално значение съгл. чл. 146, ал. 3 от Закон за културното наследство	Ткин3
	2200068		с. Поляна	Плосък некропол	археологически	национално значение съгл. чл. 146, ал. 3 от Закон за културното наследство	Ткин3
	2200069		с. Пловдивци	Параклис	археологически	национално значение съгл. чл. 146, ал. 3 от Закон за културното наследство	Ткин3
	2200070		с. Пловдивци	Селище с площ до 5 дка	археологически	национално значение съгл. чл. 146, ал. 3 от Закон за културното наследство	Ткин3

	2200071		с. Елховец	Селище с площ до 5 дка	археологически	национално значение съгл. чл. 146, ал. 3 от Закон за културното наследство	Ткин3
	2200072		с. Елховец	Плосък некропол	археологически	национално значение съгл. чл. 146, ал. 3 от Закон за културното наследство	Ткин3
	2200073		с. Елховец	Плосък некропол	археологически	национално значение съгл. чл. 146, ал. 3 от Закон за културното наследство	Ткин3
	2200074		с. Елховец	Параклис	археологически	национално значение съгл. чл. 146, ал. 3 от Закон за културното наследство	Ткин3
	2200075		с. Мочуре	Плосък некропол	археологически	национално значение съгл. чл. 146, ал. 3 от Закон за културното наследство	Ткин3

Всички регистрирани в списъците на НИНКН и НАИМ-БАН обекти попадат в някой от тези режими. При проучването за целите на ОУПО за някои обекти се установява различно местонахождение според различните източници (АКБ, КВС, др. описания) или пък невъзможност от наличните официални данни да се определи точното местоположение на НКЦ (основно обекти от предоставените регистрационни списъци на НИНКН). За други НКЦ (отново основно обекти от предоставените регистрационни списъци на НИНКН) местоположението е установено и отразено чрез алтернативни методи. За отстраняване на описаните непълноти, неточности и липса на информация ОУПО поставя изисквания към специализираните експертни, компетентни и правоимащи органи да проведат съответните проучвателни и процедурни дейности с оглед създаването на пълни, конкретни и верни официални изходни данни.

Според чл. 147 от ЗКН археологическото наблюдение е метод за теренни проучвания, който има за цел установяване на наличието на археологически структури на дадено място. За територията на община Рудозем зоните за археологическо наблюдение са определени на базата на данните от НИНКН и основно от АИС АКБ.

Към ОУПО са изработени устройствени режими на териториите с културно- исторически ценности. ОУПО Рудозем изследва възможността за формиране на културни маршрути и необходимостта от цялостно съхраняване на културните ландшафти, обвързани с видовата характеристика, описана в чл. 47 от ЗКН.

Потенциалните културни маршрути са обвързани с НКЦ от списъците на НИНКН и АИС АКБ, както и с туристическите екопътеки за други видове туризъм – пешеходен; за отдых и рекреация; фотолов; за наблюдение на флора, фауна и природни забележителности; велотуризм и пр. Културно-туристическите маршрути са обвързани и с природните дадености и потенциали за туризъм.

Една от основните политики по отношение на културното наследство е създаването на устройствени условия за взаимна обвързаност на КИН с другите функционално-пространствени системи и със стратегиите в областта на КИН от надобщинско ниво (регионални, национални и европейски).

Създаването, конкретизирането и функционирането на потенциалните културни и познавателни маршрути, както и популяризирането и експонирането на културното наследство на територията на община Рудозем като възможност за включването му в системата на културно – познавателния и атракционен туризъм е възможно след възлагането и изпълнението на специализирани проучвания и проекти в областта на НКЦ. Тези разработки следва да се възложат на специализирани екипи от експерти, като възлагането следва да се осъществи от компетентните и/или правоимащи органи: НИНКН (МК), община Рудозем и др.

Финансирането може да се осъществи от държавния бюджет, от общинския бюджет, от различни европрограми и структурни фондове, неправителствени организации, средства от частния бизнес на базата на публично-частното партньорство и пр. Целта на тези необходими тясно специализирани проучвания и разработки е идентификацията на пространствените параметри на културно- историческите ландшафти: да се актуализира списъка на НКЦ на територията на общината по съответния законов и нормативен ред; да се направи актуална оценка на културната и научната стойност на обектите на културното наследство; за обектите от списъка на НКЦ (недвижими културни ценности) и археологическата карта на България (АКБ), да се определят точните координати с подходящи геодезически методи; да се определят охранителните им зони и териториите за защита и да се определят границите и режима за използване и опазване на НКЦ, да се изработят планове за управление. Резултатите и предписанията от тези специализирани проучвания и разработки ще станат задължителни за последващите устройствени планове и инвестиционни проекти. При необходимост тези резултати и предписания могат да бъдат основание за изменение на ОУПО.

Предвижданията на ОУПО са основание за възлагане и реализация на тези специализирани проучвания и разработки в структурна програма „Културно наследство“ от рамковата програма за реализация на ОУПО.

5.7. Правила и нормативи за прилагане на ОУПО Рудозем

Чл. 1. Основна цел на ОУП на община Рудозем е да предложи условия и решения за създаване на оптимална пространствена и функционална структура за развитие, изграждане и комплексно устройство на общинската територия в хармонично единство на урбанизираните територии със съществуващите природни и антропогенни елементи и специфични социално-икономически условия за устойчиво възпроизводство на обществото и за предлагане на възможности за пространственото “вписване” на общината в групата от съседни общини в границите на област Смолян.

Чл. 2. (1) Правилата и нормативите за прилагане на общия устройствен план на община Рудозем определят изискванията и ограниченията при устройственото планиране на нейната територия.

(2) Неразделна част от настоящите правила и нормативи за прилагане на ОУПО са показателите за устройство и застрояване на отделните видове територии, устройствени зони и самостоятелни терени, както и ограниченията и изискванията при изработване на подробните устройствени планове за устройствените зони и самостоятелните терени (ПРИЛОЖЕНИЕ 1).

Чл. 3. (1) Общият устройствен план обхваща територията на община Рудозем в административно-териториалните ѝ граници. Графичната част на плана е изработена в мащаб 1:25 000 за територията на цялата община

(2) Неразделна част от общия устройствен план на общината са:

1. правилата и нормативите за прилагането му;
2. придружаващите го схеми и обяснителни текстове.

Чл.4. (1) В общия устройствен план са определени:

Съществуващите и новите граници на урбанизираните територии на населените места и на селищните образувания;

1. Комуникационно-транспортните елементи;
2. Териториите с общо предназначение;
3. Нарушените територии за възстановяване и рекултивация;
4. Защитените територии, в т.ч.:
 - а.) защитени територии с особена териториално-устройствена защита;
 - б.) територии с режим на превантивна устройствена защита;
 - в.) територии за природозащита;
 - г.) територии за защита и опазване на културно-историческото наследство.
5. Устройствозони и териториите с устройствени режими;
6. Терените със самостоятелен устройствен режим.

(2) С общия устройствен план на община Рудозем се обособяват следните устройствени зони, територии с устройствени режими и терени със самостоятелни устройствени режими:

- Смесени централни зони (Ц)
- Жилищна устройствена зона със средна височина на застрояването (Жс)
- Жилищна устройствена зона с малка височина на застрояването (Жм)
- Жилищна устройствена зона с малка височина на застрояването разновидност 1 (Жм1)
- Устройствозона за обществено-обслужващи дейности (Оо)

- Смесена многофункционална устройствена зона (Смф)
- Смесена многофункционална устройствена зона разновидност 1 (Смф1)
- Предимно производствена зона (Пп)
- Рекреационна зона за курортни дейности (Ок)
- Рекреационна зона за вилен отдих (Ов)
- Зона за озеленяване (Оз)
- Устройствова зона за озеленяване, спорт и атракции (Атр)
- Земеделски територии с допустима промяна на предназначението за определени дейности
- Горски територии с допустима промяна на предназначението
- Горски територии със забрана за промяна на предназначението
- Територии, заети от водни площи
- Територии, заети от скали, пясъци, мочурища и дерета, със забрана за промяна на предназначението
- Територии за транспорт и комуникации
- Територии за техническа инфраструктура
- Терени със самостоятелен устройствен режим (Т)
 - Терени за гробищни паркове
 - Терени за инженерно-техническа инфраструктура
 - Терени за транспортна инфраструктура
 - Терени с обекти на НКЦ

Чл.5. Границите на устройствените зони и самостоятелните терени се определят по имотни граници, квартали, трасета на съществуващи и новопроектирани улици и естествени ограничители (пътища, водни течения, теренни форми и др. под.).

Чл.6. (1) За определяне на конкретното предназначение, устройство и застрояване на поземлените имоти в новоурбанизираните територии се изработват подробни устройствени планове. Същите следва да бъдат съобразени с изискванията на нормативната уредба за устройство на територии с неурегулирани поземлени имоти и за територии с неприложена първа регулация.

(2) За определяне на общата структура и устройство на смесените многофункционални зони 1 и 2 (устройствова зона „Смф“ и „Смф1“) се изработват подробни устройствени планове за цялата зона.

(3) Проектите по ал.1 и ал.2 се изработват по възлагане на община Рудозем или от заинтересовани лица след разрешение от кмета на общината и обхващат цели устройствени зони или част от устройствова зона (части от съседни устройствени зони). За доказване на обхвата на проектите исканията за допускането им следва да се придружават от мотивирано предложение за изработване на ПУП, чието изработване предхожда възлагането на проекта за подробен устройствен план.

(4) За териториите с проблеми от екологичен, геоложки, социално-етносен и инфраструктурен характер, както и тези с наличие на обекти на недвижимото културно наследство, към подробните устройствени планове задължително се изготвят специфични правила и нормативи, които се изработват и одобряват заедно с проекта за подробен устройствен план.

(5) Терени с обекти на недвижимото културно наследство се устройват съобразно изискванията и определените от Националният институт за недвижимо културно наследство (НИНКН) режими за опазване на недвижимото културно наследство. За тях се разработват специализирани предварителни проучвания, свързани с опазване на недвижимото културно наследство.

(6) Комуникационно-транспортната и инженерните мрежи в територия се проектират и изпълняват, съобразени с предписанията на ОУПО Рудозем и на базата на подробен устройствен план (парцеларен план) и инвестиционни проекти.

Чл. 7. До изработване на подробен устройствен план в зоните за Смесени многофункционални зони 1 и 2 („Смф1“ и „Смф2“), земеделските земи запазват начина на фактическото си ползване.

Чл. 8. (1) Общината може да придобива имоти – собственост на физически и юридически лица, за устройствени нужди, породени с ОУПО Рудозем при наличие на подробен устройствен план, разработен в съответствие с ОУПО Рудозем.

(2) Придобиването на имоти става в съответствие с чл. 205 от ЗУТ и чл.16 на ЗУТ.

Чл. 9. Предвижданията на ОУПО Рудозем са задължителни при изготвянето на подробните устройствени планове, съгласно чл. 104, ал. (1) от ЗУТ.

Чл. 10. Общият устройствен план на община Рудозем може да бъде изменен:

(1) в случаите, предвидени в чл.134 (1) от ЗУТ

(2) във връзка с осигуряване на устройствени мерки за защита на НКЦ и на експозиционната им среда от рискови фактори – преки и косвени, свързани с ново строителство за предотвратяване на разрушения в границите им или в охранителните им зони или влияещи върху възприемането на културния и историческия ландшафти;

(3) във връзка с отменяне по реда на ЗУТ и на ЗКН на проектни разработки по предходни устройствени планове и инвестиционни проекти, които предпоставят риск за опазването и експонирането на структурите на НКН, нарушават характеристиките на културния и исторически ландшафт, които нарушават спецификата на неговия локален и регионален ценностен контекст;

(4) във връзка с осигуряване на комуникация или съоръжение за достъп до НКЦ;

(5) във връзка с провеждане на магистрални и локални инфраструктурни проводни и мрежи;

(6) във връзка с предвиждане на комплекс от устройствени мерки по разширяване на ценностния контекст и на свързаността на структурите на локалното КН с тези на регионалното за развитие на туристическата инфраструктура на територията на общината.

(7) при поява на инвеститор от 1 клас.

Чл. 11. Влезлите в сила или одобрените до датата на обнародването на заповедта за одобряването на общия устройствен план подробни устройствени планове за територията на община Рудозем запазват действието си.

Чл. 12. Настоящите правила и нормативи за прилагане на ОУПО Рудозем не отменят действащите общи нормативни актове в областта на селищното устройство.

Чл. 13. За неуредените с настоящите правила и нормативи въпроси, свързани с устройството и застрояването на територията на община Рудозем, се прилагат разпоредбите на Закона за устройство на територията, Закона за защитените територии, Закона за биологичното разнообразие, Закона за културното наследство, подзаконовата нормативна уредба към тях и всички други относими нормативни актове.

6. СИСТЕМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ И РЕАЛИЗАЦИЯ НА ОУПО РУДОЗЕМ**6.1. Планиране**

Планирането следва да се реализира на три равнища.

Първото равнище е стратегическото. В него следва да се включат всички документи, имащи отношение към стратегическото планиране на перспективното развитие на община Рудозем. Това са:

- Концепция за развитие към ОУП на община Рудозем;
- Общият устройствен план на община Рудозем (ОУПО);
- Общинският план за развитие 2014-2020г. на община Рудозем (ОПР).

Тези документи следва да отчитат насоките, залегнали в стратегическите документи за развитие на област Смолян като:

- Областната стратегия за развитие на област Смолян 2014-2020г.;
- Регионалната схема за пространствено развитие на област Смолян – няма разработена за конкретния регион.

Второто равнище е оперативното. То включва изготвянето на подробни устройствени планове (ПУП) за тези части от общинската територия, където ще се реализират инвестиционни проекти, съгласно предвижданията на стратегическите документи (ОПР и ОУПО).

С ПУП се конкретизира устройството, характера и начина на застрояване, както и параметрите на застрояване на населените места, части от тях или техните землища, в които се предвижда съобразно ОУПО реализиране на инвестиционни инициативи (проекти).

Третото равнище е „реализацията“. То включва изготвянето на система от програми, обособени в две групи:

- структурни програми;
- специализирани програми.

6.2. Организация и ръководство

За реализиране на заложените в плановете и програмите предвиждания за прилагане на ОУПО Рудозем е необходимо осигуряването на адекватни управленски структури в общинската администрация - съществуващи и новосъздадени, имащи преки ангажменти към осъществяване на плановия документ.

Законът за устройство на територията (ЗУТ) и подзаконовите нормативни актове и наредби са документите, които уреждат обществените отношения, свързани с устройството на територията в Република България (чл.1, ал.2 от ЗУТ). В същия закон са регламентирани правата и отговорностите на отделните звена на национално, регионално и местно ниво в този процес. Според него отговорностите са разпределени по следния начин:

- Областният управител провежда държавната политика за устройство на територията в съответната област (ЗУТ, чл.4, ал.1).
- В зависимост от устройствените цели и задачи от областно и междуобщинско значение областният управител може да назначава областен експертен съвет по устройство на територията и да организира неговата дейност за изпълнение на функциите, предоставени му с този закон. Съставът на областния експертен съвет се определя според характера на разглеждания проект (ЗУТ, чл.4, ал.2).
- Общинските съвети и кметовете на общините в рамките на предоставената им компетентност определят политиката и осъществяват дейности по устройство на територията на съответната община (ЗУТ, чл.5, ал.1).

- Главният архитект ръководи, координира и контролира дейностите по устройственото планиране, проектирането и строителството на съответната територия, координира и контролира дейността на звената за изпълнение на функциите на ЗУТ и издава административни актове съобразно правомощията, предоставени му по същия закон. Главният архитект на общината координира и контролира дейността на главните архитекти на райони (ЗУТ, чл.5, ал.3).
- Кметът на общината назначава общински експертен съвет по устройство на територията (ЗУТ, чл.5, ал.4). Той организира поддържането на архив на одобрените устройствени планове и измененията им, архив на издадените строителни книжа, регистър на всички решения за изработване на подробни устройствени планове и на измененията им, регистър на издадените разрешения за строеж и регистър на въведените в експлоатация строежи (ЗУТ, чл.5, ал.5).
- Министърът на регионалното развитие и благоустройството и областните управители изпращат за съхранение в архива на общината копия от влезлите в сила актове, издадени от тях, за обекти на територията на съответната община (ЗУТ, чл.5, ал. 7).
- Националният експертен съвет по устройство на територията и регионална политика, областните и общинските експертни съвети по устройство на територията извършват консултативна и експертна дейност (ЗУТ, чл.6, ал.1). В състава на експертните съвети могат да се включват и специалисти извън администрацията, към която са създадени (ЗУТ, чл.6, ал.2), както и представители на специализираните контролни и съгласувателни органи, когато тяхното становище, решение или разрешение се изисква по закон (ЗУТ, чл.6, ал.3).
- Общинският експертен съвет взема решения за правилата и нормативите по устройство на територията в границите на общината. Той е органът, който приема проектите за Общи устройствени планове (ЗУТ, чл.127, ал.3) и подробни устройствени планове (ЗУТ, чл.128, ал.2).
- Общинската техническа служба съхранява и предоставя информация за техническите и нормативни параметри на общинската територия на кмета на общината, главния архитект и службата по кадастъра. Това звено е пряко свързано с инвестиционния процес. Основните дейности, характерни за Общинската техническа служба са: издаване на скици на поземлени имоти и строителни линии за инвестиционни проекти, както и узаконяване и одобрение на строителни обекти. По своята същност тя не е компетентна по всички въпроси на устройствената дейност на различните равнища. **Това налага необходимостта от организиране на самостоятелно звено, което да изследва, изпреварващо да планира и проектира и да подпомага дейността на Общинския експертен съвет в сферата на градоустройствените процеси.**

Съществено участие в управлението на ОУПО имат **гражданското общество и неправителствените организации.**

Гражданските сдружения имат редица обществени и политически функции. От тях принос в управлението на ОУПО най-вече имат:

- контролиране на дейността на администрацията;
- защитаване на обществения интерес;
- защитаване на правата на социални и дискриминирани групи, включително малцинства;
- подпомагане на социалната интеграция;
- инициране на обществени промени, например законодателни;
- влияние при обществените обсъждания на планове и програми;

- допълваща функция към дейността на публичната администрация в различни области – устройство на територията, образование, култура, здравеопазване и социални дейности.

В последните години се забелязва тенденция на сътрудничество между управляващите институции и гражданските сдружения и НПО. Държавата преодолява тоталния си негативизъм към НПО и започва да ги използва като коректив на политиката си и източник на опит и обучение, който допълва съществуващата в същата сфера експертиза на правителството. Партньорствата се изграждат около усвояването на нематериалните ресурси на НПО (знания, опит, информация, мрежи и контакти). Макар правителството да твърди, че държи на партньорството с НПО, то най-сериозният принос, който очаква от тези организации е да предават правителствените послания на целевите групи чрез собствените си контакти и мрежи. НПО продължават да твърдят, че държавните институции приемат само формално ангажимента си за партньорство и не смятат НПО за важен участник в разработването на нормативна база или обществена политика. Затова преобладаващото усещане в НПО е на неудовлетвореност от досегашните партньорства с институциите на национално равнище. Отношението на държавните институции в повечето случаи е враждебно или покровителствено.

Необходимо е да се отчете, че истинското демократизиране на местната власт е свързано с укрепване и усъвършенстване самостоятелността на местните органи на власт при активна обществена подкрепа. Развитието на местната демокрация е немислимо без участието на населението, живеещо на територията на община Рудозем. По настоящем обществеността не е ангажирана активно при формиране на общинската политика, което води до непълноценно използване на местен човешки потенциал. Увеличаване на участието на гражданите във формирането на общинска политика и вземане на решения по приоритетни за общината въпроси може да се постигне и чрез участието на НПО. Необходимо е общинското ръководство да се ангажира с този дълъг процес, който включва в себе си обществени дебати, дискусии и внимателно разглеждане на много аспекти на управлението и на неговите разходи, на икономиката и на качеството на живота.

Условията за партниране са:

- Трябва да има желание от страна на властта да води диалог с гражданите.
- Гражданството трябва да има достъп до вярна, актуална и разбираема информация.
- Гражданите трябва да са готови да предлагат решения.
- Трябва да бъдат създадени правила и процедури за водене на диалога.
- Трябва да се намери посредник между управляващия орган и ГО/ НПО, който да съумее да преведе информационните потоци от управляващите на разбираемия език на управляваните и обратното.

6.3. Мотивация

След като се формира структурата на управлението на проекта следва да се реши въпросът с мотивацията на участниците в процеса, да се избере най- подходящият подход за стимулиране на актьорите да изпълнят задълженията си по проекта качествено и в срок. В този етап е необходимо прецизно да се отчете йерархичната зависимост между позицията на експерта в структурата на управление на проекта и възможностите за неговата мотивация за изпълнение на поетите ангажменти. Механизмите за стимулиране ангажираността на участниците могат да се разгледат в четири групи: финансови, управленски, психологически и социални. Съществуват много теории за актуализация на личността и мотивацията. Към всички тях са отправени редица критики. За целите на устройственото планиране може да се приложат някои от акцентите в теорията за потребностите на А. Маслоу, а именно твърдението, че „потребностите на предходните по-ниски равнища е необходимо да бъдат задоволени, за да се появи мотивация за задоволяване на потребности от по-горно равнище”.

Прилагането на различни мотивационни подходи гарантира изпълнението на планираните цели и задачи на управлението.

6.4. Система за мониторинг / контрол

Част от системата за управление е и мониторингът на процесите на реализация на ОУПО. Важни нейни изисквания са регулярните отчети на Кмета или на оторизиран от него заместник - кмет за реализацията на устройствените решения. Системата за мониторинг служи и за аргументиране на необходимостта от периодични актуализации на ОУПО.

Община Рудозем да изготвя годишен доклад по наблюдението и контрола при прилагането на ОУП на общината, включително на мерките за предотвратяване, намаляване или възможно най-пълно отстраняване на предполагаемите неблагоприятни последствия от осъществяването на плана, който да се представя в РИОСВ - Смолян не по-късно от 1 юли на всяка следваща година.

Докладът по наблюдение и контрол на въздействието върху околната среда следва да се включи в ежегодните доклади за изпълнение на ОУП по реда на чл. 127, ал. 9 от ЗУТ.

Наблюдението и контролът на въздействията върху околната среда при прилагането на ОУП на община Рудозем да се извършват въз основа на следните мерки:

Таблица № 70. Предложени мерки за наблюдение и контрол при прилагането на Общия устройствен план на Община Рудозем

Мерки	Индикатори за мониторинг	Отговорен за изпълнението
Разделно събиране на масово разпространени отпадъци (МРО) и биоотпадъци на територията на общината	Процент от населението на общината, обхванато в разделно събиране на МРО и биоотпадъци, %	Община Рудозем
Контрол на нерегламентираното депониране на отпадъци	Площи, заети от нерегламентирани сметища, дка	Община Рудозем
Пречистване на отпадъчните води	Отношение на количеството отпадъчни води, подлагани на пречистване към общото количество отпадъчни води, %	Община Рудозем
Доизграждане на канализационната и водопроводна мрежа на населените места	Процент от населението на общината, обслужвано от водопроводна и канализационна мрежи; Изградени водопроводни и канализационни отклонения, км	Община Рудозем
Контрол за качеството на подземните води за питейно-битово водоснабдяване	Физико-химични показатели по разрешителни за водовземане и Наредба №9/16.3.001 г за качеството	Титуляри на разрешителните за водовземане и община Рудозем

Съобразяване на режима на санитарно-охранителните зони около водоизточниците при подробното устройствено	Брой издадени становища и предписания относно СОЗ.	Община Рудозем, БДИБР - Пловдив
Мониторинг на шум	Еквивалентно ниво на шума в населените места, dB(A) - брой констатирани наднормени стойности	РЗИ - Смолян
Разрешени обекти и дейности в защитени зони.	Площ на разрешени за реализиране обекти и дейности в защитени зони, дка	Община Рудозем
Спазване на приетите режими за управление на защитените територии и защитените зони.	Одобрени ПУП на територията на защитени територии и защитени зони, заета площ (дка).	Община Рудозем
Спазване на изискването за осигуряване на минимална озеленена площ за различните устройствени зони.	Отношение между реалната и нормативно изискващата се озеленена площ за отделните устройствени зони на територията на <u>Община Рудозем</u>	Община Рудозем
Опазване на културно-историческото наследство	Брой разрушени, нарушени и повредени обекти на културното наследство	Община Рудозем, РИМ

6.5. Източници на финансиране на програмите и проектите

Механизмът за финансиране на програмите и проектите, чрез които ще се реализира ОУП на община Рудозем следва да бъде разглеждан от гледна точка на връзките на ОУПО с другите стратегически и планови документи, имащи отношение към развитието на общината – Регионалния план за развитие на Северозападния район, Стратегията за развитие на област Смолян и Общинския план за развитие на община Рудозем. Финансирането на някои от програмите и проектите, заложи в индикативните таблици съдържащи се в посочените планови и стратегически документи изисква наличието на съответните устройствени предпоставки и условия, заложи в ОУПО Рудозем.

Финансирането на програмите и проектите, чрез които ще се реализира ОУПО Рудозем може да се осъществява по няколко направления (финансови източника):

- чрез общинския бюджет;
- чрез националните оперативни програми, финансирани от структурните фондове на Европейския съюз;
- по линия на публично - частното партньорство.

По линия на общинския бюджет основно ще се финансират програми и проекти, които са основно с прединвестиционен характер, както и с организационно-управленски и планов характер. Финансирането на проекти с прединвестиционен характер (вкл. и процедури по отчуждаване) също се предвижда да се осъществява от бюджета на общината. С бюджетни средства на община Рудозем ще се съфинансират и проекти с инвестиционен характер, които ще кандидатстват за финансиране от оперативните програми и други структурни фондове на ЕС.

Друго необходимо предварително изискване за подобно финансиране е наличието на актуален Общ устройствен план, с който да се създават устройствени условия и предпоставки за реализацията на програмите и проектите, които кандидатстват за финансиране.

7. ЗАКЛЮЧЕНИЕ

За да се превърне ОУПО в реално работеща система за управление на урбанизационните процеси в общината, е необходимо разработването на Програма за неговата реализация. Тази програма следва да структурира и илюстрира заложените в ОУПО урбанистични намеси в отделните територии в ясна и логична схема за практическа реализация на идеите.

Програмата за реализация на ОУПО следва да се диференцира на отделни структурни програми, съответстващи на различните функционални направления - обитаване, труд, отдих и туризъм, обществено обслужване, техническа инфраструктура и други специфични тематични направления, характерни за разглежданата територия (по преценка на разработващия колектив). **Всяка от тези структурни програми би следвало да е съставена от набор от специализирани програми за реализация.** Например – Структурна програма „Обитаване” може да включва следната съвкупност от специализирани програми: „Саниране на жилищни сгради”, „Реконструкция на амортизирания жилищен фонд в териториите, населени с малцинствени групи”, „Изграждане на социални жилища” и др. Конкретният набор и формулировка на структурните и специализираните програми зависи от спецификата и проблемите на разглежданата територия, но **при всички случаи се запазва йерархичната връзка от общото към частното: програма за реализация – структурна програма – специализирана програма.**

Реализацията на всяка отделна специализирана програма спомага за реализацията на цялостната структурна програма, а тя от своя страна има своя принос за реализацията на общия устройствен план на общината.

Програмата за реализация на ОУПО е предназначена да координира действията на всички структури, имащи отношение към развитието и устройството на разглежданата територия. На първо място това са **Общинският съвет, Кметът и общинската администрация,** които провеждат политиката в устройственото планиране на общинско ниво. Освен тях, в процеса на управление на урбанизационните процеси в общината се включват и **други структури на местното самоуправление и местната администрация, гражданите и неправителствените организации, бизнесът и частният сектор.**

При разработването на Програма за реализация на ОУПО следва да се осигурят условия за прилагането на интегриран подход за устойчиво социално-икономическо и пространствено развитие на разглежданата територия.

В структурно отношение **Програмата за реализация на ОУП на община Рудозем следва да включва:**

- **набор от конкретни мероприятия,** заложен за изпълнение в рамките на съответната програма за реализация на ОУПО (препоръчително е тези мероприятия да са диференцирани по сектори, функционални системи и проблемни направления);
- **отношение на всяко едно от мероприятията към оперативните цели** на Областната стратегия за развитие на област Смолян, Общинския план за развитие на община Рудозем, както и на други стратегии и програми, свързани с устройственото развитие на територията;
- **отговорните институции** (по възможност и конкретните териториални структурни звена в тях), които имат ангажимент към изпълнението на съответното мероприятие;
- **сроковете за реализация** на мероприятието;
- **необходимите финансови ресурси** и основните източници за тяхното осигуряване;
- **очаквани ефекти** от реализацията на мероприятието.

Подобна програма за реализация следва да бъде изготвяна за всеки следващ мандат от управлението на местната власт. По този начин органите на местното самоуправление и местната администрация се ангажират да изпълнят набор от конкретни цели и задачи, заложен в ОУПО.

Контролът върху прилагането на Програмата за реализация на ОУПО следва да се осъществява посредством представянето на ежегодни доклади за изпълнението на плана пред съответните оторизирани органи и гражданското общество.

Основна роля в този процес има Кмета на общината. Това е заложено и в нормативната уредба на страната. Съгласно **чл.127, ал. (9) от ЗУТ „Кметът на общината представя за приемане от Общинския съвет ежегоден доклад за изпълнението на Общия устройствен план на общината и прави предложения за изменение на плана, ако такова се налага.”**

Наличието на Програма за реализация на ОУПО гарантира успешното прилагане на плана през целия жизнен цикъл на прогнозния му хоризонт на действие.

8. ИЗТОЧНИЦИ НА ИНФОРМАЦИЯ

Община Рудозем
МЗ – Регионална здравна инспекция Смолян
МЗХ – Изпълнителна агенция по горите
МОСВ
МЕ
МВР
Агенция за социално подпомагане
Геозащита Плевен
РИОСВ - Смолян
ОПУ - Смолян
НИНКН
НАИМ-БАН
ВИК – Смолян
АПИ – Областно пътно управление Смолян
Електроенергиен системен оператор
НСИ
ТСБ
Планово задание и опорен план за изработване на ОУПО Рудозем
Общински план за развитие на община Рудозем
Областна стратегия за развитие на област Смолян
Стратегия за развитие на туризма в община Рудозем
Закон за устройство на територията (ЗУТ);
Наредба №8 за обема и съдържанието на устройствените схеми и планове;
Наредба №7 за правила и нормативи за устройство на отделните видове територии и устройствени зони;
Закон за регионалното развитие;
Закон за опазване на околната среда;
Закон за защитените територии;
Закон за културното наследство;
Закон за биологичното разнообразие;
Закон за водите;
Закон за горите;
Закон за собствеността и ползването на земеделските земи;
Закон за възстановяване на собствеността върху горите и земите от горския фонд;
Закон за опазване на земеделските земи;
Закон за туризма;
Закон за административно-териториалното устройство на Република България;
Закон за пътищата;
други нормативни (законови и подзаконови) документи
Европейска конвенция за ландшафта
Конвенция за опазване на световното културно и природно наследство
други

9. ПРИЛОЖЕНИЯ

ПРИЛОЖЕНИЕ №1 – ПРАВИЛА И НОРМАТИВИ ЗА УСТРОЙСТВО И ЗАСТРОЯВАНЕ КЪМ ОУПО

ПРАВИЛА И НОРМАТИВИ ЗА УСТРОЙСТВО И ЗАСТРОЯВАНЕ КЪМ ОУПО РУДОЗЕМ

Чл. 1. Основна цел на ОУП на община Рудозем е да предложи условия и решения за създаване на оптимална пространствена и функционална структура за развитие, изграждане и комплексно устройство на общинската територия в хармонично единство на урбанизираните територии със съществуващите природни и антропогенни елементи и специфични социално-икономически условия за устойчиво възпроизводство на обществото и за предлагане на възможности за пространственото "вписване" на общината в групата от съседни общини в границите на област Смолян.

Чл. 2. (1) Правилата и нормативите за прилагане на общия устройствен план на община Рудозем определят изискванията и ограниченията при устройственото планиране на нейната територия.

(2) Неразделна част от настоящите правила и нормативи за прилагане на ОУПО са показателите за устройство и застрояване на отделните видове територии, устройствени зони и самостоятелни терени, както и ограниченията и изискванията при изработване на подробните устройствени планове за устройствените зони и самостоятелните терени (ПРИЛОЖЕНИЕ 1).

Чл. 3. (1) Общият устройствен план обхваща територията на община Рудозем в административно-териториалните ѝ граници. Графичната част на плана е изработена в мащаб 1:25 000 за територията на цялата община

(2) Неразделна част от общия устройствен план на общината са:

1. правилата и нормативите за прилагането му;
2. придружаващите го схеми и обяснителни текстове.

Чл.4. (1) В общия устройствен план са определени:

Съществуващите и новите граници на урбанизираните територии на населените места и на селищните образувания;

7. Комуникационно-транспортните елементи;
8. Териториите с общо предназначение;
9. Нарушените територии за възстановяване и рекултивация;
10. Защитените територии, в т.ч.:
 - а.) защитени територии с особена териториално-устройствена защита;
 - б.) територии с режим на превантивна устройствена защита;
 - в.) територии за природозащита;
 - г.) територии за защита и опазване на културно-историческото наследство.
11. Устройствозони и териториите с устройствени режими;
12. Терените със самостоятелен устройствен режим.

(2) С общия устройствен план на община Рудозем се обособяват следните устройствени зони, територии с устройствени режими и терени със самостоятелни устройствени режими:

- Смесени централни зони (Ц)
- Жилищна устройствена зона със средна височина на застрояването (Жс)
- Жилищна устройствена зона с малка височина на застрояването (Жм)
- Жилищна устройствена зона с малка височина на застрояването разновидност 1 (Жм1)
- Устройствовна зона за обществено-обслужващи дейности (Оо)
- Смесена многофункционална устройствена зона (Смф)
- Смесена многофункционална устройствена зона разновидност 1 (Смф1)
- Предимно производствена зона (Пп)
- Рекреационна зона за курортни дейности (Ок)

- Рекреационна зона за вилен отдиш (Ов)
- Зона за озеленяване (Оз)
- Устройствена зона за озеленяване, спорт и атракции (Атр)
- Земеделски територии с допустима промяна на предназначението за определени дейности
- Горски територии с допустима промяна на предназначението
- Горски територии със забрана за промяна на предназначението
- Територии, заети от водни площи
- Територии, заети от скали, пясъци, мочурища и дерета, със забрана за промяна на предназначението
- Територии за транспорт и комуникации
- Територии за техническа инфраструктура
- Терени със самостоятелен устройствен режим (Т)
 - Терени за гробищни паркове
 - Терени за инженерно-техническа инфраструктура
 - Терени за транспортна инфраструктура
 - Терени с обекти на НКЦ

Чл.5. Границите на устройствените зони и самостоятелните терени се определят по имотни граници, квартали, трасета на съществуващи и новопроектирани улици и естествени ограничители (пътища, водни течения, теренни форми и др. под.).

Чл.6. (1) За определяне на конкретното предназначение, устройство и застрояване на поземлените имоти в новоурбанизираните територии се изработват подробни устройствени планове. Същите следва да бъдат съобразени с изискванията на нормативната уредба за устройство на територии с неурегулирани поземлени имоти и за територии с неприложена първа регулация.

(7) За определяне на общата структура и устройство на смесените многофункционални зони 1 и 2 (устройствена зона „Смф“ и „Смф1“) се изработват подробни устройствени планове за цялата зона.

(8) Проектите по ал.1 и ал.2 се изработват по възлагане на община Рудозем или от заинтересовани лица след разрешение от кмета на общината и обхващат цели устройствени зони или част от устройствена зона (части от съседни устройствени зони). За доказване на обхвата на проектите исканията за допускането им следва да се придружават от мотивирано предложение за изработване на ПУП, чието изработване предхожда възлагането на проекта за подробен устройствен план.

(9) За териториите с проблеми от екологичен, геоложки, социално-етносен и инфраструктурен характер, както и тези с наличие на обекти на недвижимото културно наследство, към подробните устройствени планове задължително се изготвят специфични правила и нормативи, които се изработват и одобряват заедно с проекта за подробен устройствен план.

(10) Терени с обекти на недвижимото културно наследство се устройват съобразно изискванията и определенията от Националният институт за недвижимо културно наследство (НИНКН) режими за опазване на недвижимото културно наследство. За тях се разработват специализирани предварителни проучвания, свързани с опазване на недвижимото културно наследство.

(11) Комуникационно-транспортната и инженерните мрежи в територия се проектират и изпълняват, съобразени с предписанията на ОУПО Рудозем и на базата на подробен устройствен план (парцеларен план) и инвестиционни проекти.

Чл. 7. До изработване на подробен устройствен план в зоните за Смесени многофункционални зони 1 и 2 („Смф1“ и „Смф2“), земеделските земи запазват начина на фактическото си ползване.

Чл. 8. (1) Общината може да придобива имоти – собственост на физически и юридически лица, за устройствени нужди, породени с ОУПО Рудозем при наличие на подробен устройствен план, разработен в съответствие с ОУПО Рудозем.

(2) Придобиването на имоти става в съответствие с чл. 205 от ЗУТ и чл.16 на ЗУТ.

Чл. 9. Предвижданията на ОУПО Рудозем са задължителни при изготвянето на подробните устройствени планове, съгласно чл. 104, ал. (1) от ЗУТ.

Чл. 10. Общият устройствен план на община Рудозем може да бъде изменен:

- (8) в случаите, предвидени в чл.134 (1) от ЗУТ
- (9) във връзка с осигуряване на устройствени мерки за защита на НКЦ и на експозиционната им среда от рискови фактори – преки и косвени, свързани с ново строителство за предотвратяване на разрушения в границите им или в охранителните им зони или влияещи върху възприемането на културния и историческия ландшафт;
- (10) във връзка с отменяне по реда на ЗУТ и на ЗКН на проектни разработки по предходни устройствени планове и инвестиционни проекти, които предпоставят риск за опазването и експонирането на структурите на НКН, нарушават характеристиките на културния и исторически ландшафт, които нарушават спецификата на неговия локален и регионален ценностен контекст;
- (11) във връзка с осигуряване на комуникация или съоръжение за достъп до НКЦ;
- (12) във връзка с провеждане на магистрални и локални инфраструктурни проводни и мрежи;
- (13) във връзка с предвиждане на комплекс от устройствени мерки по разширяване на ценностния контекст и на свързаността на структурите на локалното КН с тези на регионалното за развитие на туристическата инфраструктура на територията на общината.
- (14) при поява на инвеститор от 1 клас.

Чл. 11. Влезлите в сила или одобрените до датата на обнародването на заповедта за одобряването на общия устройствен план подробни устройствени планове за територията на община Рудозем запазват действието си.

Чл. 12. Настоящите правила и нормативи за прилагане на ОУПО Рудозем не отменят действащите общи нормативни актове в областта на селищното устройство.

Чл. 13. За неуредените с настоящите правила и нормативи въпроси, свързани с устройството и застрояването на територията на община Рудозем, се прилагат разпоредбите на Закона за устройство на територията, Закона за защитените територии, Закона за биологичното разнообразие, Закона за културното наследство, подзаконовата нормативна уредба към тях и всички други относими нормативни актове.

ОБЩ УСТРОЙСТВЕН ПЛАН НА ОБЩИНА РУДОЗЕМ -ОКОНЧАТЕЛЕН ПРОЕКТ ПРАВИЛА И НОРМАТИВИ ЗА УСТРОЙСТВО И ЗАСТРОЯВАНЕ						
Устройствени зони и терени със самостоятелен устройствен режим	макс. плътност на застр. в %	макс. Кинт	мин. озеленена площ	макс. кота корниз в м	Предназначение, основни и допълващи функции, ограничения	Индекс
Смесена централна зона	60	2	30	26	Територии с многофункционално предназначение предимно в централната градска част на гр. Рудозем – за обществено обслужващи дейности, обитаване и други допълващи функции. Не се допускат обекти за дейности с вредни отделения и влияния. Задължително се изпълняват всички изисквания за изграждане на средата с оглед ползването ѝ от хора с увреждания. Във всеки УПИ задължително се осигуряват необходимите места за паркиране/гариране в зависимост от функционалното предназначение на сградите. Мин. 25 % от озеленената площ е с високи дървесни насаждения. Терените за социална	Ц

					инфраструктура, попадащи в устр. зона Ц, се устройват със самостоятелен устройствен режим като устройствените показатели за тях са указани в описанието на устр. зона Оо.	
Жилищна зона с преобладаващо застрояване със средна височина	70	2,0	30 (1/2 с дървесна растителност)	15	Устройствената зона Жс обхваща териториите с предимно жилищни имоти в границите на населените места.	Жс
Жилищна зона с преобладаващо застрояване с малка височина	60	1,2	40 (1/2 с дървесна растителност)	10	Устройствената зона Жм обхваща териториите с предимно жилищни имоти в границите на населените места. Във функционално и пространствено отношение това са исторически формиралите се територии. В по-голямата си част терените, попадащи в жилищната зона са съществуващи и функциониращи като такива. Новопредвидени жилищни терени са някои от неусвоените територии в границите на населените места, както и включените в границите на населените места имоти, които по КВС са определени като „друг вид терени със селищен характер“. В тази зона в допълнение на жилищните функции в партерните нива се допуска изграждане на търговски и други обслужващи обекти, гаражи, работилници с функции съвместими с обитаването. Отделни имоти в тези зони могат да се отредят с ПУП за нежилни функции, съгласно чл.17, ал.1 и 2 от Наредба 7 за ПНУОВТУЗ.	Жм
Жилищна зона с преобладаващо застрояване с малка височина (разновидност 1)	50	1,0	50 (1/2 с дървесна растителност)	10	Това са жилищни територии с повишен туристически интерес. В тази зона в допълнение на жилищните функции в партерните нива се допуска изграждане на търговски и други обслужващи обекти, гаражи, работилници с функции съвместими с обитаването. Отделни имоти в тези зони могат да се отредят с ПУП за нежилни функции, предимно за обществено обслужващи дейности – образование, здравеопазване, социални грижи, култура, религия, финансово-кредитно обслужване, търговия, административно-делово обслужване, озеленяване, спорт и атракции и други видове дейности от третичния и четвъртичния сектор, съгласно чл.17, ал.1 и 2 от Наредба 7 за ПНУОВТУЗ.	Жм1
Зона за обществено-обслужващи дейности	60	2,0	30	12	Терени, предназначени предимно за осигуряване на обекти за обществено обслужващи дейности - образование, здравеопазване, социални грижи, култура, религия, административни и делови услуги, търговия, финансово-кредитно	Оо

					обслужване, спорт, отдих, забавления, информационно обслужване и други видове дейности от третичния и четвъртичния сектор. Терените за училища, детски заведения, болници и заведения за социални грижи попадат в устройствена зона Оо, но се устройват със самостоятелни устройствени режими на базата на ПУП и са със следните максимално допустими параметри на застрояване: • за училище - плътност на застрояване (П) до 40 %; коефициент на интензивност (К инт.) до 1,2; минимална озеленена площ 20 %; • за детско заведение - плътност на застрояване (П) до 30 %; коефициент на интензивност (К инт.) до 0,6; минимална озеленена площ 40 %; • за болница - плътност на застрояване (П) до 40 %; коефициент на интензивност (Кинт.) до 1,2; минимална озеленена площ 30 %; • за заведение за социални грижи – плътност на застрояване (П) до 30%; коефициент на интензивност (Кинт.) до 1,2; минимална озеленена площ 40 %. Не се допуска промяна на предназначението на терени на съществуващи учебни, детски и здравни заведения, освен за нуждите на социалното, здравното, образователното и културното обслужване.	
Смесена многофункционална зона 1	60	1,2	30	10	Устройствената зона Смф обхваща териториите на бившите стопански дворове, на производствените и складовите терени, както и на животновъдните комплекси и ферми. На отделни поземлени имоти с неземеделско предназначение по КВС също е дадена устройствена зона Смф. Като цяло териториите, попадащи в устройствена зона Смф, са с многофункционално предназначение – основно за безвредни промишлени производства, животновъдни комплекси, при спазване на санитарно-хигиенните изисквания, логистика, обществено обслужване, търговия, жилища, спорт и атракции и други функции – хладилни складове, силози, винарни, мелници,	Смф

					малки маслостойни, мандри, предприятия на хранително-вкусовата промишленост и др. Височината на техническите съоръжения и инсталации не се ограничава.	
Смесена многофункционална зона 2 (разновидност 1)	50	1,0	30	10	Територии за развитие на пасищно животновъдство и животновъдни комплекси. Основното застрояване е със стопански сгради, пряко обслужващи основната функция - животновъдството. Допуска се изграждането като допълващо застрояване на жилищни сгради за работещите и складови постройки, обслужващи основната функция, както и постройки в посока на осигуряване на възможности за реализиране на селски туризъм. Площта на откритите дворове и кошари влизат в процента на усвоената площ. Допуска се изграждането на малки мандри. Височината на техническите съоръжения и инсталации не се ограничава. При доказана необходимост да се предвиждат пречиствателни станции.	Смф1
Предимно производствена зона	80	2,5	20	15	Основното предназначение - за производствено-складови дейности и допълващите ги административни, търговски, обслужващи и транспортно-комуникационни сгради и съоръжения. Не се допускат производства с вредни отделения. Устройва се по чл. 25 от Наредба 7 за ПНУОВТУЗ. Ограничението за височина на застрояването не важи за производствените сгради, чиято технология изисква по-голяма височина.	Пп
Рекреационна зона за курортни дейности	30	1,2	50	10	Територии извън границите на съществуващите урбанизирани територии предназначени за осъществяване на курортни дейности. Това са териториите на които са изградени сгради с курортно предназначение и подслон на туристи. Допуска се изграждане на курортни обекти за подслон и настаняване, жилищни сгради за постоянно обитаване, сгради за обществено-обслужващи дейности, спортни и рекреационни обекти и съоръжения, курортни паркове и други открити зелени площи за широко обществено ползване, обекти на транспорта и комуникациите, както и обекти и съоръжения за стопански и инфраструктурно обслужване. Минимално 1/2 от озеленяването да е с дървесна растителност	Ок
Рекреационна зона за	40	0,8	50	7	Териториите с режим на	Ов

вилен отдих					устройствена зона Ов са предназначени за вилен отдих. Кота било 10 м. Мин. 50 % от озеленената площ е с висока дървесна растителност. Устройва се по чл. 29 от Наредба 7 за ПНУОВТУЗ.	
Зона за озеленяване	2	0,04	80		Територии за локално озеленяване, паркове и градини в границите на населените места и селищните образувания. Показателите не се прилагат за съоръжения на техническата инфраструктура. Устройват се по чл. 32 от Наредба 7 за ПНУОВТУЗ.	Оз
Устройствена зона за озеленяване, спорт и атракции	50	1,0	30 (2/3 с дървесна растителност)		Тези територии се обособяват около съществуващите спортни терени (предимно стадионите). За някои от неусвоените терени в границите на населените места също е предвидена устройствена зона Атр с оглед изграждането на нови спортни площадки и обекти. Такива територии са предвидени в гр. Рудозем. Допуска се застрояване само за спорт и атракции и конкретно допълващите ги обслужващи дейности. Две трети от озеленената площ е с дървесна растителност. Площта на откритите спортни съоръжения влиза в площта на усвояване.	Атр
Терени със самостоятелен устройствен режим					Терени със специфични особености и изисквания. Конкретните устройствени параметри се определят с ПУП. За терените за опазване на НКЦ важат правила и нормативи за устройство на териториите с НКЦ: • терени за гробищни паркове • терени за инженерно-техническа инфраструктура • терени за транспортна инфраструктура • терени с обекти на НКЦ	Т
Територии за алтернативно земеделие					Територии за алтернативно земеделие, при които се прилагат високотехнологични и екологични методи на обработка и добив на земеделска продукция. Предназначени са за биоземеделие, с капково напояване и отглеждане на зеленчуци и трайни насаждения, билки, етерично-маслодайни култури и други. Устройва се на базата на СПУП по чл.111 от ЗУТ, а до изработването му - в съответствие с Наредба 19 за СЗЗБПП на МЗХ и МРРБ.	
Горски територии със забрана за промяна на предназначението					Това са гори и горски земи по НТП от КВС, за които се запазва функцията им. Площта им остава непроменена. Допуска се промяна на предназначението за:	

					○ изграждане на животновъдни ферми и комплекси, при осъществен комуникационен достъп и възможност за присъединяване към техническа инфраструктура; ○ изграждане на обекти на техническата инфраструктура извън населените места; ○ провеждане на нови транспортно-комуникационни трасета, екопътеки, веломаршрути и крайпътни обекти (бензиностанции, мотели и други); ○ за разширение на гробищни паркове при необходимост; В тези случаи промяната на предназначението се допуска въз основа на ПУП.	
Горски територии с допустима промяна на предназначението	30	1,2	50 (1/2 с дървесна растителност)	До 10	До инициране и реализиране на допустимата промяна на предназначението, тези територии запазват горския си характер.	
Земеделски територии с допустима промяна на предназначението за определени дейности					Това са обработваеми или необработваеми земеделски земи по НТП от КВС, за които се запазва функцията им. Допуска се промяна на предназначението за земи от пета категория нагоре за: ○ изграждане на животновъдни ферми и комплекси, при осъществен комуникационен достъп и възможност за присъединяване към техническа инфраструктура. ○ изграждане на обекти на техническата инфраструктура извън населените места; ○ провеждане на нови транспортно-комуникационни трасета, екопътеки, веломаршрути и крайпътни обекти (бензиностанции, мотели и други); ○ за разширение на гробищни	

					паркове при необходимост; ○ отделни имоти, контактуващи непосредствено със селищните граници, при доказана необходимост и целесъобразност. В тези случаи промяната на предназначението се допуска въз основа на ПУП. Допускат се изграждане на оранжerii по чл.2, ал.4 от ЗОЗЗ и чл.3, ал.2. от ППЗОЗЗ без промяна на предназначение на земеделските територии.	
--	--	--	--	--	--	--